

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

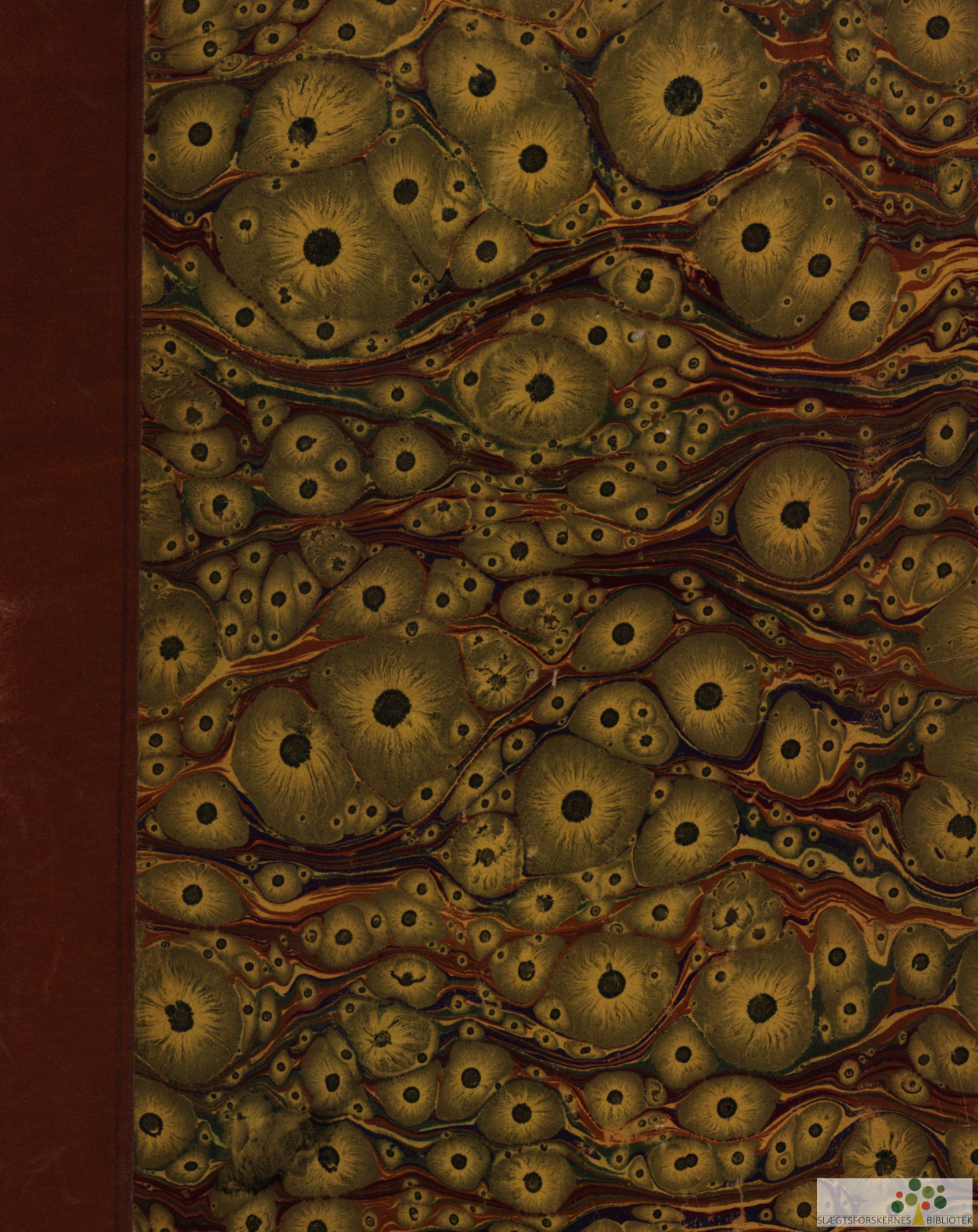
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLEGTEN SVERDRUP

SLEGTEN
SVERDRUP

KORTFATTEDE
GENEALOGISK-PERSONALHISTORISKE
OPLYSNINGER MED PROSPEKTER
OG PORTRÆTTER

VED
S. H. FINNE-GRØNN

FORORD.

I 1885 udgav sagfører *Jacob Liv Borch Sverdrup* med assistance av adjunkt Martin Arnesen en ganske kortfattet «Stamtavle over Slægten Sverdrup». Siden søgte sagføreren stadig at udbedre og komplettere denne stamtavle, og ved hans død i 1916 forelaa fra hans haand et manuskript med et i genealogisk henseende betydelig forbedret stof, bestemt for en ny udgave. Inden slegten opstod ønsket om at se en saadan ny udgave trykt, og gaardbruger *Thorvald Sverdrup* paatog sig da at bringe dette til udførelse. Efter opdrag av ham har undertegnede udarbeidet den her foreliggende kortfattede slegtshistorie paa grundlag av sagfører Jacob Sverdrups manuskript, men dog saaledes at alle data paany er gennemgaaet efter kilderne og nye undersøgelser anstillet om slegtens oprindelse og dens første generationer her i landet, ligesom hele det biografiske stof er kommet til. Dette sidste er hentet bl. a. fra en række trykte kilder, hvorav særlig maa nævnes professor Halvdan Kohts ypperlige bog om «Johan Sverdrup» og I. B. Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon.

En betydelig bistand i arbeidet er ydet av gaardbruger *Thorvald Sverdrup*, som trods sine 80 aar ikke blot har tilveiebragt billedmaterialet, men tillige ved vidtløftig korrespondance har indhentet samtlige genealogiske oplysninger om de nulevende medlemmer av slegten.

I systemet betyder tallene generationerne og bogstaverne generationens medlemmer.

Christiania i marts 1923.

S. H. Finne-Grønn.

Slegten Sverdrups vaaben.

Skjoldet tverdelt av blaat og hvidt [sølv]. I nederste [hvide] felt en stilisert grøn rosenbusk, hvorfra 3 grene med 3 hvide roser vokser op i øverste [blaa] felt. Paa hjelmen en væbnet arm med en rosengren. Denne sidste skifter senere med et sværd, som formentlig skal alludere til slegtsnavnet.

Presten i Vang hr. Lauritz Sverdrup er den første som findes at have brugt ovenstaaende sigill.

SLEGTEN SVERDRUP

er en av dem, som har sat dybest merke i det nye Norges historie, skriver professor Koht i sin bog «Johan Sverdrup». Den staaar paa linje med slegter som Wergeland, Stang og Sars, og den er alsidigere i sit virke end nogen av de andre. Wergeland-slegten har først og fremst givet vort land digtere, aandelige foregangsmænd; de ypperste av Stang'slegten har været politikere, førere i statsudviklingen; Sars'erne er videnskabsmænd. Den største av Sverdrup'slegten, *Johan Sverdrup*, var mere udpræget politiker end nogen av de andre, og hans farbror, *Georg Sverdrup*, vandt sit ry ved politisk daad i gjennebrudsaaet 1814. Rundt om Johan Sverdrup flokker sig et helt slegtsfølge av politikere — hans bror *Ulrik Sverdrup*, brorsønnen *Jakob Sverdrup* og søstersønnerne *Jacob* og *Livius Smitt*. Men ingen av dem, saa evnerige de var, har betydet saa meget for det norske folks fremgang som Johan Sverdrups far, overlærer *Jacob Sverdrup*: hans gjerning var helt og holdent økonomisk, han var merkesmanden i norsk jordbrugs historie. Og han fik sin eftermand i ætten i dattersønnen, landbrugsdirektør Jonas Smitt. Men endda hører til samme slegt en apostelskikkelse som Grønlandspresten *Jørgen Sverdrup*, en kristendommens stridsmand fra det 18de aarhundrede — farbror til overlæreren. En av Johan Sverdrups brorsønner, professor *Georg Sverdrup*, blev en ledende og omstridt mand i norsk-amerikansk kirkeliv. Og av de yngste ætled er kommet en djerv Nordhavsforsker som *Otto Sverdrup*. Det er den djerve paagangshug som særmærker alle disse Sverdrup'er. Det er kampnaturer, som bryter sig frem og rydder sig sine egne veie. Slegtsmerket er stridsviljen — og det kan tilføies: evnen til personlighedens udvikling.

Slegten har sit ophav i en av Nordens kraftigste stammer, Sønderjyderne, og dens vugge har staaet i landsbyen Sverdrup i Øsby sogn østenfor Haderslev. Dette er iallefald det eneste sted, hvor navnet Sverdrup forekommer indenfor det danske sprogomraade. I navnets første led skjuler sig antagelig mandsnavnet Svarte (jfr. Sorterup paa Sjælland og Svartetorp i Skåne).

Hvem slegtens første mand i Norge var har ikke med sikkerhed ladet sig paa-
vise, men det er megen sandsynlighed for at dette har været:

Peder Michelsen,

som i 1621 og aarene deromkring var Anders Blomes foged paa Kambo ved Moss og i 1624 blev kongens foged i Id og Marker, fra hvilket embede han tog afsked i 1631 og flyttede ind til Halden [Frederikshald], hvor han siden var bosat. Hans [1ste] hustru, *Maren Andersdatter*, levede i 1624, men er formentlig ikke længe efter avgaaet ved døden, thi i 1628 nævnes hans [2den] hustru *Ellen Hansdatter*, som levede i 1631 paa Halden, hvor vel baade hun og Peder Michelsen er avgaaet ved døden.

Naar sandsynligheden taler for at Peder Michelsen er far til de efterfølgende 5 søskende av navnet Sverdrup: *Lauritz Pedersen Sverdrup*, *Anders Pedersen Sverdrup*, *Marthe Pedersdatter Sverdrup*, *Michel Pedersen Sverdrup* og *Maren Pedersdatter Sverdrup*, er begrundelsen følgende:

I de trykte kilder, hvor Lauritz Pedersen Sverdrup nævnes, opgives hans fødested dels at være Moss og dels at være Halden, en uoverensstemmelse hvis fremkomst er let forklarlig naar faderen har havt bopæl paa begge disse steder. Sees dernæst hen til de nævnte fem søskendes fornavne forekommer blandt disse Michel og Anders, der ligefrem præsenterer sig som opkaldelse efter fogdens far og [1ste] værfar, og endvidere navnet Maren, som tydeligvis er givet datteren av sidste ægte-skab i opkaldelse efter fogdens [1ste] hustru Maren Andersdatter. Endelig kan der hverken paa Moss eller paa Halden gives anvisning paa nogen anden person, som kan være far til disse fem søskende, end fogden. Skjønt der ikke kan tilveiebringes noget direkte bevis for at Peder Michelsen virkelig er slegten Sverdrups stamfar, maa det erkjendes at stærke indicier taler for at saa har været tilfælde. Under denne forudsætning skulde da Peder Michelsen skrive sig fra Sverdrup ved Haderslev, hvilket stedsnavn hans barn senere har optaget som slegtsnavn — en fremgangsmaade og en skik som paa hin tid var almindelig. Barnene var som nævnt:

- A. **Lauritz Pedersen Sverdrup**, se s. 9.
- B. **Anders Pedersen Sverdrup**, se s. 25.
- C. **Marthe Pedersdatter Sverdrup**, se s. 145.
- D. **Michel Pedersen Sverdrup**, se s. 145.
- E. **Maren Pedersdatter Sverdrup**, se s. 148.

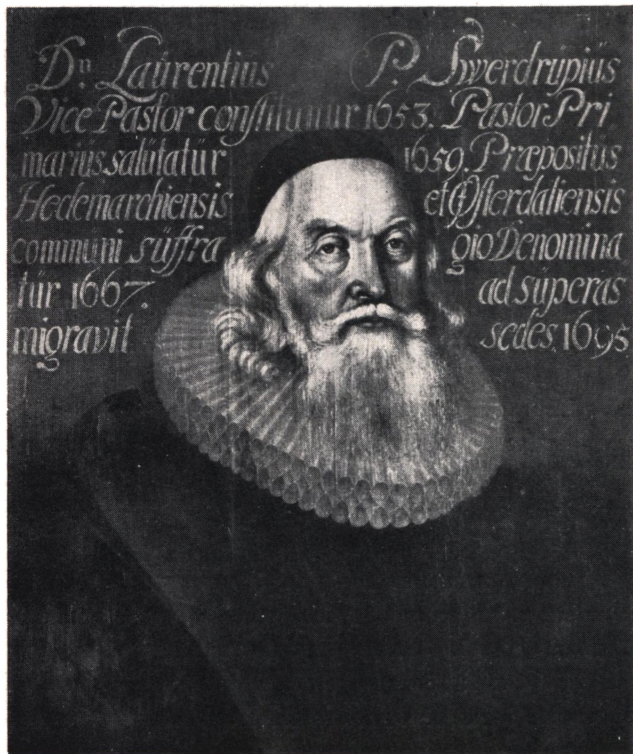
A. Hr. Lauritz Pedersen Sverdrup,

født $^{28}/_2$ 1623 paa Moss, blev fra Fredriksborg skole student ved Kjøbenhavns universitet $^{11}/_6$ 1642 og fik $^{26}/_6$ 1653 bestalling som *kapellan* med sukcessionsret i Vangs sognekald paa Hedemarken i følgende kgl. aabne brev til statholderen i Norge Gregers Krabbe:

«Eftersom nærværende person Lauritz Pedersen Sverdrups gaver os selver be- kjendt er, beder Vi Eder og naadigst ville at I gjører den anordning at han til Vangs kald udi Hedemarken, som Vi selver haver jus [patronatus] til, udi prestens levende live til kapellan bliver forordnet og kaldet, men siden efter sogneprestens afgang der sammesteds maa han samme kald igjen som sogneprest nyde og beholde.»

Da der ligger 11 aar mellem hans immatrikulering som student og beskik- kelsen til kapellan, har Lauritz Sverdrup i denne mellemtid vistnok virket som lærer ved en skole og senere som sollicitant faaet anledning til at prædike for kongen, en vej, som var almindelig at vandre for den, der tragtede efter kappe og krave. Den $^{11}/_9$ 1653 blev Sverdrup ordinert i Oslo kirke og avlagde samme dag den geist- lige embedsed for biskopen, hvorefter han straks tiltraadte kapellantjenesten hos Vangs sogneprest, hr. Hans Henriksen Prytz. Denne var da en mand som endnu ikke havde fyldt sit 60-de aar, men helbredden havde længe svigtet, og efter et lang- varigt sygeleie afgik han ved døden sidst i april 1659. Den følgende $^{3}/_5$ avlagde hr. Lauritz Sverdrup embedseden som *sogneprest* og tiltraadte samme dag Vangs store kald, hvortil hørte en indbringende prestegaard, som paa denne tid havde en besætning paa 8 hester og 35 kjør. Han vandt i dette megen anseelse som frem- ragende og myndig geistlig, blev i 1667 *provst* i det dengang endnu udelte Hede- markens og Østerdalens provsti og omtales i eftertiden som «en meget berømmelig mand». Gjennem sin hustru kom han i besiddelse av betydelige midler, som satte ham istand til at føre et stort og komfortabelt hus med udøvelse av viden kjendt gjestfrihed. Paa sin reise til Trondhjem i 1685 overnattede kong Christian V i Vangs

prestegaard 15—16 juni, og hr. Lauritz Sverdrup husede ved denne leilighed tillige fem af de fornemste herrer i kongens følge med deres tjenerskab. Hvad dog særlig bevarede hr. Lauritz Sverdrups navn for eftertiden var de gaver, han med rund haand og pragtelskende sind skjænkte Vangs kirke. Til den i 1693 færdigbyggede søndre kirkevinge lot han paa gavlen anbringe kongens initialer med krone og aars-

Hr. Lauritz Pedersen Sverdrup.
Efter maleri i Vangs kirke.

tal i forgyldt jern, tre store stenkapper ovenpaa gavlen, «overstrøget med olje, fosfor og glansende materie», en ny dobbeltdør med laas og hængsler og med et stort udhugget billede udenpaa døren samt med to hugne stenpiller paa siderne, «alt vel anstrøgen». Endelig skjænkte han i samme aar en pragtfuld prækestol, rigt udskaaret og staffert i guld og sølv. Det er mulig at den for kunsthåndverket interesserte prest ogsaa har draget omsorg for komplettering av den portrætrække af Vangs sogneprester, som paa forhaand delvis fandtes, da flere av billederne viser at være udført i hans tid. Han gav sit eget portræt, som hosstaende er gjengivet, og hans interesse for galleriet som for kirkens utstyr i det hele gik siden over paa sønnen, hr. Niels Sverdrup, som

blev hans eftermand i kaldet. Selv forbeholdt hr. Lauritz sig som et billigt vederlag en kirkestol for sig og sit hus, og han bekostet den selv bygget «oppe udenfor orgelverket midt over gangen imod den vestre kirkedør». Ved kirkens brand ^{5/7} 1804 reddedes heldigvis samtlige prestebilleder, idet kun ét fik et lidet streif av ilden. Derimod strøg der med et epithafium over hr. Lauritz og hustru, som var opsat i koret paa den nordre side og som ikke usandsynlig har indeholdt portrætter af dem begge¹.

¹ Et portræt, fuld figur i naturlig størrelse, som hofstaldmester Sverdrup i sin tid fik fra den bekjendte kunstsamler kjøbmand P. Simonsen og nu tilhører fru Louise Mowinckel, har i henhold til en myste-

Det fortælles at provst Sverdrups død blev fremskyndet av græmmelse over trakasserier fra Løiten'presten hr. Mens Olsen Schjelderups side. En købmand fra Christiania var paa vei til Grundset marked død i Løiten, hvor hans følge vilde faa ham hastig begravet, og da presten her var fraværende gik der bud efter provsten med bøn om at komme og holde ligprædiken. Om natten før begravelsen kom imidlertid hr. Mens hjem igjen, og da hr. Lauritz Sverdrup næste morgen ankom til kirken fandt han døren til prækestolen stængt med hængelaas. Hans begjæring om at faa nøklen blev kort og godt nægtet av hr. Mens, som derefter selv indfandt sig, besteg prækestolen og holdt ligtaalen. Herav tog provsten sig saa nær, siges det, og græmmede sig saa stærkt at han følte døden nærme sig. Han holdt høitidelig avskedsprædiken i Vangs kirke, «og menigheden fældte strømmers taarer over talen, som var sær rørende». Han bestilte sin begravelse og anmodede biskop Rosing om at holde ligprædikenen. Fjorten dage efter avgik han ved døden $21/7$ 1695 og begravedes $7/8$ under koret i Vangs kirke.

Hr. Lauritz Sverdrup udgav i trykken i 1671 i Christiania sin ligprædiken over Oluf Tonsberg. Det var en bog i 4to, som synes at have havt udbredelse, da den flere gange er fundet registrert i geistliges dødsboer.

Gift $5/3$ 1654 i Christiania med *Sophie Toller*, født omkring $18/12$ 1629 i Christiania og begr. $28/5$ 1688 under koret i Vangs kirke; datter av den meget rige borgermester i Christiania *Niels Nielsen Toller* av Haderslev og *Karen Davidsdtr. Lucht* av Helsingør. Hendes yngre bror, *Jens Toller*, lagmand i Bergen, senere stiftamtmand i Christiansand og tilsidst overkrigskommissær, blev i 1676 adlet under navnet Rosenheim.

Ved gavebrev af $7/8$ 1683 skjænkte hr. Lauritz Sverdrup og hustru 500 rdl.

røs inskription gaaet for at forestille presten Sverdrup. Det forestiller dog ikke ham, men er et godt portræt af Hannibal Sehested.

Efter tegning i Schönings Reise i Norge 1775, manuskript i Det kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn.

samt to ved Vangs kirke liggende bygninger til en fast skole for menigheden. Den derved etablerede skole ophørte allerede i 1713, og av kapitalen, som senere blev onskrevet til 256 spd., anvendtes renterne efter gavebrevets subsidiære bestemmelse til fordel for fattige.

Hr. Lauritz Pedersen Sverdrup og hustru skal efter en forøvrig tvilsom kilde have havt ti barn, en opgave som vistnok beror paa en forveksling med derés søn hr. Niels Sverdrup, der havde en stor barneflok. I ethvert fald maa da de otte være døde i ganske ung alder, thi de efterlod kun 2 barn [1. a—1. b]:

1. a. **Hr. Niels Lauritzen Sverdrup**, f. $16\frac{7}{7}$ 1655 i Vang og død her $12\frac{9}{9}$ 1712, blev, dimittert fra Christiania skole, student $20\frac{7}{7}$ 1674 og tog bakkalaurograden $29\frac{5}{5}$ 1677. Allerede $18\frac{6}{6}$ 1678 blev han *kapellan* med succéssionsret hos sin far i Vang, av hvem han ogsaa blev ordinert $26\frac{3}{3}$ 1679 og tiltraadte embedet samme dag. Ved faderens død $21\frac{7}{7}$ 1695 blev han *sogneprest* i Vang og av den fungerende provst, hr. Hannibal Hammer til Nes, indsat $18\frac{8}{8}$ i embedet; i dette virkede han til sin død som en dygtig og som det synes myndig prest, med interesser langt udover det vanlige. Baade efter sine forældre og med begge sine hustruer fik hr. Niels pengemidler, som gjorde ham til en efter tidens forhold meget formuende mand. Han var saaledes en av de syv embedsmænd paa Oplandene, som blev ilignet den store krigsstyrskat i 1700 og opført med 300 rdl., et beløb som kun blev overgaaet av den rige sorenskriver Henrik Smits paa 500 rdl. Som sin far tog han sig med iver av kirkens udstyr og bidrog med økonomisk opofrelse til at den kom i ypperlig stand. Allerede som kapellan skjænkte han den i 1683 en messehagel av gyldenstykke, prydet med et krusifix av støbt sølv og kantet med en bred guld- og sølvagraman, og i 1693 bekostede han 12 vinduer i 4 karmen til en nybygget vinge. Som sogneprest gav han i 1696 et alterklæde av karmoisinrødt plüsck med baldyret stjerne om Herrens navn, en kattuns alterdug med kniplinger og 2 engle av træ med polert guld og sølv til at sætte alterlysene i; i 1697 lod han forsyne gavlerne over koret og det nybyggede sakristi med 4 store, runde stenknapper og samtidig de 4 træstolper under hvælvingen i sakristiet med 4 kroner av træ; og i 1700 skjænkte han kirken en ny døbefunt med himmel over, alt med udskaaret billedsnitverk «samt guld og sølv og anden behørig staffering». Til vederlag for denne «vel conditionerede og behøvende funts bekostelse» forbeholdt han sig og sit hus brugen av den stol, som hans far havde bekostet indredet.

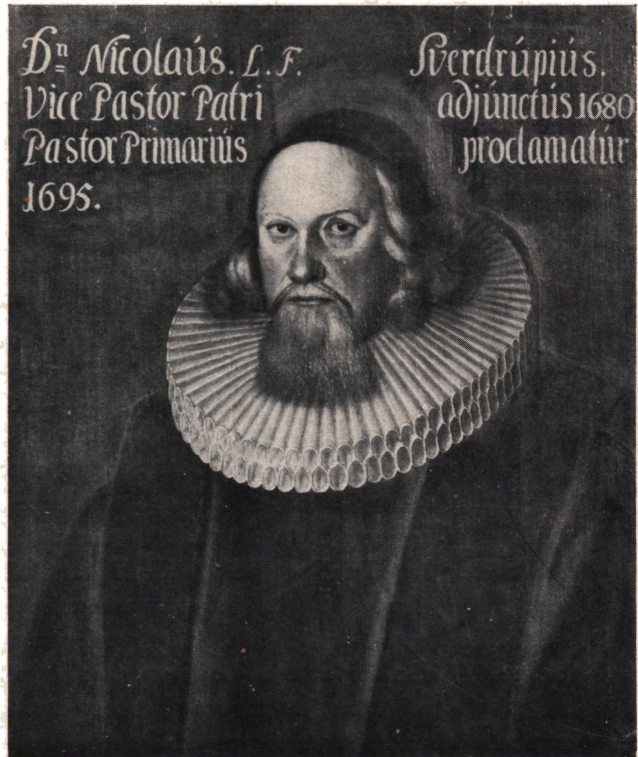
Da Furnes annexkirke, hvis opførelse paabegyndtes $25\frac{10}{10}$ 1702, var færdig i 1707 [indviet $12\frac{7}{7}$ 1708], skjænkte han granitstenen over hoveddøren med inskription: «Al Naade, Fred og Trøst i Gud | For Hver som her gaar ind og ud. | N. Sverdrup», og sammen med sin hustru bekostede han for 120 rdl. en

anseelig altertavle med staffing og forgyldning. Endelig gav hans enke Else Cathrine Rosentorn i 1730 til Furnes kirke en prægtig forgyldt sølvkande paa 70 lod, som under bunden er inskribert: N. L. S. S. | A. C. M. S. | 1681 og saaledes har tilhørt presten og hans 1ste hustru Anne Cathrine Michelsdatter Suhm fra 1681 av, og ved gavebrev av $1\frac{1}{2}$ 1736 skjænkte hun 400 rdl., hvis renter hver 25 novbr. skulde uddeles til 20 av sognets fattigste.

Et eiendommeligt lidet minde fra Vangs prestegaard i hr. Niels Sverdrups tid er bevaret gennem det dagregister, som Gyldenløve førte under kong Frederik IV's reise i Norge i 1704. «Den 11 aug.,» skriver han, «reyste Vi 3 Miile om Formiddagen og spiste hos Præsten paa Wang om Middagen, hvor der var een Hauge med fast modne Kirsebær og een Hække fuld af Roser, hvilket syntes os gandske nyt. I Enden af Haugen var og een Opfinding, som man kalder Camera obscura. Præsten havde een Søn [o: Hans Sverdrup], der var et Barn af 7 Aar. Denne holdt een Latinsk Tale, som varede $\frac{1}{4}$ Time, hvilket var bleven os kiædsommelig, hvis vi ikke havde faaet god Mad og haft god Appetit. Vi reyste

$3\frac{1}{2}$ Miile efter Middags Maaltidet [til Elverum].» Om den latinske tale har presten selv notert i kirkebogen at den varede et kvarter, saa Gyldenløves opgave er nøagtig nok. Foruden et portræt i Vangs kirke, som herhos gjengives, beroede portrætter av presten Sverdrup og hans 1ste hustru hos datteren madame Martha hr. Roald Bernhofts i Løiten, og meget av det herskabelige indbo, som fandtes hos hende, skrev sig uden tvil fra Vangs prestegaard, hvor familien visselig har havt et mere end almindelig smukt udstyret hjem.

Gift 1. gang 1679 i Skien med den da femtenaarige *Anna Cathrine Suhm*,

Hr. Niels Lauritzen Sverdrup.
Efter maleri i Vangs kirke.

f. $6/10$ 1664 i Skien og død $19/7$ 1691 i Vang, datter av den velstaaende raadmand *Michael Suhm* og 1ste hustru *Anne Fonsdtr. Sommer*.

Gift 2. gang $12/10$ 1692 i Christiania med *Else Cathrine Rosentorn*, f. $25/11$ 1668 i Fredrikstad og død $19/3$ 1745 paa Stange i Vang¹, datter av raadmand *Hans Nielsen Rosentorn* og *Sophia Stockfleth*. Ved skiftet efter hende paa Hubred $10/8$ 1745 blev boet efter fradrag av gjeld og omkostninger udbragt til 918 rdl., som tilfaldt hendes dalevende fire barn, sønnerne Hans, Ulrik Frederik og Hannibal samt datteren Anne Cathrine i ægteskab med sorenskriver Winsnes. Dette var tredje gang, prestens bo blev skiftet.

Av 1ste ægteskab havde Sverdrup 6 barn og av 2det 9, ialt 15 barn; skjønt herav fem sønner naaede moden alder, uddøde dog prestens efterslegt paa mandslinjen allerede i 3die led i 1809 [2. a.—2. o.]:

2. a. **Hr. Michael Sverdrup**, f. 1680 i Vang og død 1727 i Trinitatis sogn i Kjøbenhavn, begr. $8/3$, blev privat dimittert student $19/7$ 1698, tog bakkalaurograden $24/5$ 1699 og den theologiske examen med haud illaud. $18/8$ 1702. Efter avsluttede studier vendte han hjem til Vang, hvor han sees at have holdt sin første prædiken Bededag 1699 og i den følgende tid fungerede som *lærer* for sine yngre søskende og andre embedsmænds barn ved siden av at assistere sin far i embedet. Fra 1707 opholdt han sig regelmæssig i Kjøbenhavn som sollicitant og blev her av magistraten antaget til *prædikant* i byens civile arresthus for en aarlig løn av 20 rdl. Efter talrige frugtesløse ansøgninger om kald baade i Norge og Danmark fik han endelig $8/8$ 1712 det ledigblevne *Liers residerende kapellani* og indskibede sig straks til Drammen. I Lier kom han snart i uvenskab med adskillige av menigheden paa grund av sin hidsige og trættekjære optræden, og da han viste en ulyksalig tilbøielighed til rent utidig at trække folk for retten for løst snak og allehaande fornærmelser, saa han fra 1715 stadig havde klager og processer løbende, vakte han ligefrem forbitrelse. Modstanderne fik ogsaa snart et farligt vaaben i hænde, da det viste sig at presten laa under for drikfældighed og endog under udøvelse av embedsgjerning optraadte i beruset tilstand. Efter mange viderværdigheder indgav menigheden klage over hans usømmelige forhold, og provsten, mag. Andreas Hof, fandt at maatte suspendere ham $17/10$ 1721, hvorefter han av Christiania Domkapitel blev avsat fra embedet $29/6$ 1722. Da provsten imidlertid havde benyttet en del av de klagende bønder som vidner i sagen, blev dommen ved kongelig ordre av $7/7$ 1723 indanket for Herredagen paa Akershus, men blev av denne stadfæstet. Berøvet kappe og krave, men ikke uden pengemidler

¹ Et andragende om at hendes lig maatte henstaa i 2 à 3 uger inden det begravedes, uanseen forordningen av 1682, blev indvilget av Kancelliet, men bevillingen først meddelt $17/1$ 1746 — 10 maaneder efter hendes død!

flyttede Sverdrup i 1722 til Kjøbenhavn, hvor han fik bolig i Lille Fiolstræde og siden gav privatundervisning.

Gift omkr. 1713, vistnok i Aker¹, med *Elisabeth Worm*, døbt $\frac{7}{4}$ 1685 i Christiania og død $\frac{7}{8}$ 1738 i Oslo Hospital; datter av handelsmand *Claus Nicolai Worm* og *Anne Nielsdtr. Maigaard*, som begge døde i 1703. Claus Worm indløste i 1666 gaarden Bakstak i Romedal og fik ved kgl. brev av $\frac{13}{5}$ 1686 familiebegravelse ved Akers kirke, hvor hans far var blevet begravet. 7 barn [3. a.—3. g.]:

3. a. **Claus Sverdrup**, døbt $\frac{7}{7}$ 1714 i Lier, døde liden².
3. b. **Niels Sverdrup**, døbt $\frac{16}{7}$ 1715 i Lier, døde liden².
3. c. **Anne Cathrine Sverdrup**, døbt $\frac{30}{7}$ 1716 i Lier, indebrændte $\frac{23}{1}$ 1794 i Oslo Hospital; ugift. Efter at have været i huset hos sin tarbror kammerraad Hans Sverdrup paa Hakedals verk kom hun ved hans død i 1759 til prokurator i Fron Harder Holst, som var gift med hendes kusine Cathrine Örneberg, og til dette ægtepar, «hos hvem hun havde mødt kjærligt opsyn og forsorg» fledførte hun sig og testamenterte deres tre døtre Maren Sophie, Marthe Dorothea og Anne Bastine sine ringe efterladenskaper «mod krist sømmelig og stands mæssig begravelse»; testamentet fik kgl. konfirmation $\frac{13}{1}$ 1766. Hun var saaledes sine forældres eneste efterladte. Imidlertid har forholdene medført at hun fra Fron kom i Oslo Hospital, og her blev hun et av ofrene ved den brand, der opstod $\frac{23}{1}$ 1794 kl. 3 eftermd. som pibebrand og under stærk blæst hurtig bredte sig, saa den gamle bygning og forstanderboligen totalt nedbrændte. Ligene var saa forkullet, at de ikke med sikkerhed kunde identificeres til begravelsen $\frac{29}{1}$.
3. d. **Anne Sverdrup**, døbt $\frac{10}{8}$ 1717 i Lier, blev der begr. $\frac{21}{9}$ 1717.
3. e. **Lorentze Sophie Sverdrup**, døbt $\frac{18}{8}$ 1719 i Lier, døde ung og ugift².
3. f. **Conradine Sverdrup**, døbt $\frac{3}{11}$ 1722 i Vor Frue kirke i Kjøbenhavn, blev her begr. $\frac{26}{9}$ 1727 [Trinitatis sogn].
3. g. **Claus Sverdrup**, døbt $\frac{9}{10}$ 1725 i Trinitatis kirke i Kjøbenhavn, er formentlig det «barn», som der blev begr. $\frac{2}{1}$ 1728.
2. b. **Sophie Sverdrup**, døbt $\frac{18}{6}$ 1683 i Vang, døde blind omkr. 1762 i Fron³.
Gift 1. gang $\frac{10}{3}$ 1706 i Vang med *Johan Georg Treubler*, f. ca. 1662 i Bergen og død $\frac{2}{5}$ 1709 paa Holmen i Aker, søn av stadsfysikus i Bergen, dr. med. *Johan Frederik Treubler* fra Schweinfurt i Bayern. Han blev i 1685 underkonduktør ved Fortifikationen i Holsten og konduktør $\frac{8}{1}$ 1687, men overførtes fra $\frac{1}{1}$ 1687 som sekondlønntant til det norske kavaleri med bestalling

¹ Kirkebogen mangler for aarene 1689—1713 inkl.

² Findes ikke blandt begravede i Lier kirkebog.

³ Kirkebøgerne mangler.

av $\frac{5}{8}$ s. a., befordredes $\frac{20}{12}$ 1690 til kapteinløitn. og $\frac{26}{11}$ 1692 til ritmester; som saadan tjenstgjorde han ved Akershus' dragonregiment.

Treubler var tidligere gift med *Anne Madfeldt*, der døde i Aker 1704, datter av sogneprest til Romedal hr. Johan Burchardsen Madfeldt og Mette Nielsdr. Hofer. Et portræt av ritmester Treubler findes i Bergens Billedgalleri.

Gift 2. gang $\frac{15}{10}$ 1711 i Gran med *Bastian Helm*, f. omkr. 1689 i Gran og begr. $\frac{24}{11}$ 1718 i Fredrikstad, søn av kaptein *Christen Pedersen Helmen* fra Sørum i Skedsmo, der tog navn efter sin gaard Helmen i Gran, og *Johanne Olsdr. Bay*. Han blev fyrverker paa Akershus $\frac{13}{7}$ 1704, sekondløitn. i Akershus nat. inf.regiment $\frac{28}{10}$ 1707, premierløitn. $\frac{10}{5}$ 1710, karakt. kaptein $\frac{7}{5}$ 1716, adjutant hos generalmajor Trampe $\frac{22}{2}$ 1717, virkelig kaptein og chef for Sigdalske kompani $\frac{25}{8}$ 1717. Under kampene i Idejorden blev han dødelig saaret $\frac{14}{11}$ 1718. Kaptein Helm havde $\frac{22}{1}$ 1717 kjøbt gaarden Kjølstad i Modum, hvor familien var bosat og levede i meget gode kaar.

Gift 3. gang $\frac{18}{5}$ 1724 i Modum med *Gustaf Örneberg*, f. 1684 i Småland og søn av major *Carl Örneberg* av svensk adel og *Catharina Blanckenfjell*. Han blev i 1704 volontør ved Åbo lens «tremänningskvadron», kvartermester s. a., kornet ved Åbo lens kavaleriregiment $\frac{25}{2}$ 1717 og løitnant $\frac{27}{6}$ 1718. Da en del officersstillinger ved regimentet inddroges i henhold til kgl. brev av $\frac{22}{5}$ 1719 fik Örneberg ved kgl. resol. av $\frac{4}{11}$ s. a. tilladelse til at forblive i kornets tjeneste. Han deltog i krigsaffæerne ved Capurien, Hirfarikoski og Kyro og ligeledes i krigen i Norge, i hvilken han blev fanget 1718 og senere udløst. Under $\frac{11}{10}$ 1721 fik han afsked fra svensk tjeneste med ritmesters karakter og slog sig ned i Norge, men drog i 1727 til Amerika, hvor han vel ogsaa døde, da han siden forblev uspurgt.

Av Sophie Sverdrups barn var tre døtre av 1ste ægteskab, av 2det efterlod hun tre sønner og to døtre, og av tredje to barn: Bastian Helm Örneberg, som døde $\frac{23}{5}$ 1748 i Christiania, 28 aar gl., og Cathrine Charlotte Örneberg, som blev gift $\frac{4}{11}$ 1757 i Løiten med ovenn. prokurator Harder Holst.

2. c. **Anne Cathrine Sverdrup**, døbt $\frac{23}{9}$ 1685 i Vang og begr. $\frac{1}{12}$ 1741 i Aker.

Gift omkr. 1712 med *Nicolai Ring*, f. 1679 i Gausdal og død $\frac{14}{1}$ 1747 i Christiania, begr. $\frac{23}{1}$ i Akers kirke; søn av sogneprest til Gausdal hr. *Knut Nielsen Ring* og *Birgitte Christophersdr. Jensen*. Privat dimittert blev han student $\frac{19}{7}$ 1698 og udnævntes $\frac{31}{10}$ 1710 til sorenskriver i Aker, hvor han boede paa sin gaard Hellerud. Fra dette embede tog han afsked $\frac{20}{5}$ 1746 med 150 rdl. i pension og mod 800 rdl. kontant av sin efterfølger, sorenskriver Andreas Album. Ring blev gift paany $\frac{26}{1}$ 1743 i Aker med *Fredrikke Christiane Hagemann*, f. $\frac{30}{4}$ 1713 i Christiania og død her $\frac{22}{11}$ 1802; datter av oberstl. Christian Hagemann og 2den hustru Antonette Augusta Lambertsdr. Saavel Rings

som hans første hustrus dødsbo var fallit, og det synes som han altid havde økonomiske vanskeligheder at kæmpe med. For sine barn, tre sønner av første ægteskab, var han en opofrende og kjærlig far.

2. d. **Martha Sverdrup**, døbt $^{24}/_{11}$ 1686 i Vang og død $^{8}/_{10}$ 1740 paa Høen i Askim.

Gift $^{16}/_{3}$ 1712 i Vang med *hr. Roald Bernhoft*, f. 1663 i Opdal og død $^{8}/_{7}$ 1731 i Løiten, søn av sogneprest til Opdal *hr. Hans Andersen Bernhoft* og *Ellen Andersdtr. Opdal*. Han blev privat dimittert student 1682, tog theologisk examen 1684 og den homiletiske prøve 1695, begge med haud illaud.; avlagde ed som personel kapellan paa Toten $^{15}/_{1}$ 1696 og blev $^{18}/_{4}$ 1711 sogneprest til Løiten, til hvis kirke han og hustru i 1716 skjænkte en sølvvæske til alterbrød. Presten testamenterte 20 rdl. og enken legerte 50 rdl. til undervisning for fattige barn i sognet, hvilke penge udbetaltes av hendes dødsbo (fundats $^{20}/_{11}$ 1742), men snart blev forbrugt. Madame Martha Sverdrup, som døde under en reise til Kjøbenhavn, boede som enke paa sin gaard Øvre Grøholt i Løiten, hvor hun en tid havde sin søster fru Sophie Sverdrup logerende hos sig og hvor skifte i hendes dødsbo holdtes $^{18}/_{10}$ 1740. Hun efterlod 1770 rdl. til to efterlevende barn, av hvilke sønnen *hr. Niels Bernhoft* var sogneprest til Sigdal og gift med Elisabeth Cathrine Michelet. Hendes hjem var særdeles velforsynt med udmerket og velholdt indbo, hvorav kan nævnes 4 store og 12 mindre stoler «med billedhuggerarbeide». Hendes forældres, hendes mands og hendes eget portræt fandtes omhyggelig nedpakket i «den store kiste med vaaben paa».

2. e. **Dorthe Sverdrup**, hj.døbt, blev begr. $^{9}/_{4}$ 1688 i Vang.

2. f. **Laurentze Sophie Sverdrup**, f. $^{12}/_{1}$ 1690 i Vang og der begr. $^{31}/_{7}$ 1693.

2. g. **Anna Cathrine Sverdrup**, f. $^{8}/_{11}$ 1693 i Vang og død $^{26}/_{12}$ 1756 i Løiten.

Gift $^{17}/_{9}$ 1722 i Vang med *Hans Winsnes*, f. 1684 paa Vinsnes i Fet og død $^{15}/_{6}$ 1742 paa Opaker i Grue, søn av velstaaende gaardbruger *Amund Johnsen Vinsnes* og *Maren Christensdtr.* Han blev $^{13}/_{2}$ 1716 konstituert og $^{9}/_{3}$ 1716 udnævnt til sorenskriver i Solør og Østerdalen og «betalte til Kongens kasse en anseelig sum penge for tjenesten»; en streng, men dygtig mand. Ingen barn vokste op.

2. h. **Hans Jørgen Sverdrup**. f. $^{2}/_{12}$ 1694 i Vang, hvor begr. $^{30}/_{4}$ 1696.

2. i. **Lauritz Sverdrup**, f. $^{21}/_{3}$ 1696 i Vang og død $^{21}/_{8}$ 1737 i Frederiksort. Han drog $^{11}/_{6}$ 1711 til Holland «for sin uddannelse» uden at det siges hvori denne skulde bestaa, maaske har han tænkt sig til den derværende militærskole. Den $^{14}/_{10}$ 1718 blev han *fendrik* i I. Oplandske regiment og befordredes $^{10}/_{4}$ 1719 til *sekondløjtnant*, men reducirtes i 1721 for atter at ansættes som sekondløjtnant $^{23}/_{6}$ 1721 og nu i Prins Carls gevorb. infanteriregiment. Han blev $^{5}/_{12}$ 1729 *premierløjtn.* og $^{9}/_{4}$ 1732 *kaptein*; som saadan tjenstgjorde han i

generalmajor Maximilian Wilhelm v. Dombroicks regiment, da han i Frederiksort omkom ved et ulykkestilfælde; ugift.

2. j. **Hans Sverdrup**, f. $^{20}/_8$ 1697 i Vang, døde $^{7}/_7$ 1759 i Hakedalen. Privat dimittert blev han student $^{15}/_6$ 1714 og studerte derefter theologi, men en tilfældig oplevelse avskrækkede ham fra at blive prest. Han gik over til det juridiske studium, fik $^{22}/_{10}$ 1725 bestalling som *prokurator* og nedsatte sig i Vang, hvor han fik en udbredt praxis og erhvervede megen anseelse som en dygtig, strævsom og elskværdig mand. Paa Hubred førte han et gjestfrit hus, og hans hjem var et yndet mødested «for alle honette folk». Da hans helbred ikke længer taalte de med praxis forbundne lange og besværlige reiser, og hensynet til barnenes opdragelse gjorde en bopæl nærmere hovedstaden ønskelig, købte Sverdrup ved skjøde av $^{19}/_{12}$ 1748 *Hakedals jernverk* med jordegods og sagbrug for 8000 rdl. av Karen Leuch sal. James Colletts dødsbo og flyttede did i januar 1749. Han drev verket med adskillig fordel og efterlod ved det efter hans død avholdte samfrændeskifte 30257 rdl. i aktiver, som med fradrag av gjeld og udgifter paa 18860 rdl. gav 11397 rdl. i behold til enken og fire barn. Kammerraad.

Gift $^{30}/_8$ 1731 i Land med *Antoinette Ancher*, f. $^{28}/_8$ 1713 i Land og begr. $^{30}/_6$ 1778 i Norderhov, datter av sogneprest til Land *hr. Bernt Ancher* og *Karen Tanch*. Hun fortsatte som enke driften av Hakedals jernverk, tildels med sin svigersøn Moe som leder av forretningen, men det gik hurtig ned ad bakke under yderst uheldige dispositioner, og det endte med en grundig konkurs $^{18}/_8$ 1772. Medens aktiverne androg til 28736 rdl., løb gjeld og udgifter op i 101691 rdl., hvorved fremkom en subus paa 72955 rdl. Sine sidste fem aar tilbragte hun i sin datter og svigersøn foged Dorphs hjem i Norderhov, hvor hun omfattedes med megen hengivenhed og fandt kjærlig pleie efter mange aars tunge tilskikkelser, hvorom datteren Karen har berettet i sine Optegnelser. 7 barn [3. a.—3. g.]:

3. a. **Else Cathrine Sverdrup**, døbt $^{8}/_9$ 1732 i Vang, døde $^{18}/_9$ 1779 i Tune.

Gift $^{15}/_8$ 1758 i Hakedalen med *hr. Elias Andersen Elieson*, f. $^{6}/_{11}$ 1726 i Christiania og død $^{14}/_5$ 1778 i Tune, søn av trælasthandler og stads-kaptein *Anders Elieson* og *Mette Førgensdatter Stranger*. Dimittert fra Christiania skole blev han student 1745, var derefter hjemme til han $^{17}/_5$ 1749 tog theologisk examen, blev personel kapellan hos slotspresten paa Akershus, dr. Holmboe, $^{20}/_{11}$ 1750 og ordinertes $^{18}/_{12}$. Herfra blev han $^{4}/_{11}$ 1757 sogneprest til Tune, hvor han vandt menighedens hengivenhed som en nidkjær geistlig og meget yndet prædikant. Et spøgefuldt udtryk for den almindelige tilfredshed med ham fremgaar ogsaa av et vers om ham, som endnu kjendes og ved passende leilighed bruges i bygden:

«men for almauen | er ei forbauen | at ønske presten saa fri for dauen | som en Elias.»

Av deres barn fik datteren Antonette Elieson ved ægteskab med kjøbmand Peter Høegh Smith i Drammen en stor efterslegt.

3. b. **Hr. Bernt Ancher Sverdrup**, f. $17\frac{1}{2}$ 1734 i Vang, døde $31\frac{1}{1}$ 1809 i Christiania. Dimittert fra Christiania skole blev han student i 1751, tog i 1752 philosophicum og konditionerte i det følgende aar hos presten i Land, hr. Niels Dorph. Skjønt hans hu stod til det juridiske studium fulgte han dog forældrenes ønske og forberedte sig hos Dorph til den theologiske examen, som han absolverte $8\frac{1}{3}$ 1757. Han fulgte derefter sin lyst til at studere jus og tillige fremmede sprog et halvt aars tid i haab om at komme til udlandet, men maatte opgive dette, da forældrene overtalte ham til at blive *personel kapellan* hos hr. Niels Dorph i Land, som tilbød ham stillingen. Han blev hertil kaldet $17\frac{1}{3}$ 1758 og virkede som saadan til sommeren 1769, da han drog til Kjøbenhavn for at sollicitere. Uden formaaende venner og protektion saa det smaat ud for ham, men han vandt snart biskop Harboes yndest og fik $2\frac{1}{11}$ 1770 Waisenhusets kald i Kjøbenhavn. I dette befandt han sig saa vel at han avslog tilbud om befordring til bedre embeder og tænkte paa at forblive der, men da Slotsprestembedet ved hr. Johannes Greens død blev ledig i Christiania og han fra høiere sted opfordredes til at søge dette, meldte han sig, og bestallingen laa allerede færdig i Kancelliet, da Struense greb ind til fordel for sognepresten i Kvislemark hr. Johan Rasmus Stein, som derfor blev udnævnt $6\frac{1}{9}$ 1771. Imidlertid blev det bestemt at Waisenhuset skulde ophæves, hvad Sverdrup høilig harmedes ved, da dette efter hans mening stred mod fundatsen, og paa dets stiftelsesdag, $11\frac{1}{10}$ 1771, holdt han en tale, som vakte en betydelig opsigt, ikke mindst ved hoffet, fordi han med frygtløs frimodighed gik i rette med de høie herrer, som ivrede for anstaltens nedlæggelse og blandt dem ikke mindst den almægtige Struense¹. Sverdrup blev av sine venner beklaget for paa denne vis at have forspilt sin karriere. Han fortsatte imidlertid ved Waisenhuset til dets nedlæggelse $3\frac{1}{12}$ 1771, og faa dage efter, $17\frac{1}{12}$, indtraf den nysudnævnte og endnu ikke tiltraadte slotsprest Steins død, hvad der bragte Sverdrup til atter at tænke paa Slotskaldet. Udsigterne maatte dog ansees haabløse

Slotsprest Sverdrup.
Efter maleri.

¹ Talen blev trykt 1772 under titelen «En Christens Forhold i Henseende til gudelige Løfter.»

for ham saalænge Struense var ved magten, og Kancelliet lod derfor kaldet henstaa ubesat i det længste i haab om en gunstig leilighed for Sverdrup. Og den kom ved Struenses fald ¹⁷/₁ 1772. Sverdrup fik embedet som *slotsprest* paa Akershus og sogneprest til Aker ¹²/₃ 1772 og drog straks til Christiania for at overtage sit nye embede. Allerede ⁸/₁₀ s. a., ved dr. Holmboes død, konstitueres han som stiftsprovst og tillige som direktør for Tugthuset.

I sin geistlige gjerning var Sverdrup en meget virksom mand, og særlig laa skoleundervisningen ham varmt paa hjertet. Paa hans initiativ og personlige forestilling var det at hans fætter Bernt Anker og hustru i 1777 bestemte sig til aarlig at antage sig 12 fattige barn til opdragelse, og de overdrog Sverdrup at forestaa det institut for saadanne barn, som under navnet «Det Ankerske Waisenhus» begyndte sin virksomhed paa Bernt Ankers fødselsdag ¹¹/₄ 1778. Aaret efter, den ³/₆ 1779, fik Sverdrup indrettet en skole for soldaternes barn, og han bar selv den største del av byrden baade med hensyn til undervisningen og pengemidlerne. Selv var Sverdrup en økonomisk meget velstillet mand. I Christiania kjøbte han i 1773 den senere under navnet «Grünings løkke» bekjendte betydelige eiendom, som omfattede terrænget mellem Carl Johans gade og Piperviken og havde sin herskabelige bebyggelse ved «Prestegaden», en gade, som fik navnet efter slotspresten. Her boede han til sin død i 1809, hvorefter løkken blev solgt til generalmajor Knut Mejer. Med sin hustru havde han i 1774 faaet gaarden Frogner i Aker, som han efter hendes død solgte i 1787 til ritmester Iver Elieson, og istedet kjøbte han da gaarden Høvik i Bærum og opførte her nye huse. Han kunde saaledes med fuld føie sige at han havde «de deiligste boliger i byen og paa landet». Om sig selv skriver han i Kaldsbogen: «Jeg har et muntert sind, ingen heftige lidenskaber, har fra ungdommen av holdt en ordentlig diæt samt aldrig undslaaet mig fra arbeide, hvor jeg troede dermed at kunne gavne. Jeg kan derhos regnes blandt de lykkelige av mine samtidige, da jeg har havt den lyksaligste, skjönt altfor korte ægtestand, de hæderligste embeder og rigeligt udkomme.»

Fra sin barndom av havde Sverdrup lidt av «trangbrystethed», som ogsaa gennem flere aar havde gjort det vanskelig for ham at opøve en behagelig talestemme. Dette onde kom med styrke igjen, da han som ældre begyndte at blive korpulent, og fra 1788 plagedes han ligefrem av tiltagende fedme, som efterhaanden gjorde ham uskikket til offentlige forretninger, hvorfor han søgte og fik avsked ²⁷/₈ 1795 med 350 rdl. i pension.

Gift ²⁹/₆ 1774 i Aker med *Eleonore Leuch*, døbt ¹⁴/₆ 1738 i Christiania og død her ⁷/₄ 1786, datter av den rige handelsmand *Niels Mortensen Leuch* og *Cathrine Helledtr.* Uden barn. Hun havde tidligere været gift ¹⁵/₉ 1762 med trælasthandler *Frederik Clauson* til Frogner gaard, f. ¹/₄ 1719 i Christiania og død den ³⁸/₄ 1773, [søn av *Claus Frederiksen* og *Maren Nielsdtr.*], og han havde tidligere været gift

*Slotsprest Sverdrups løkke «Marselienborg», senere «Grünings løkke», 1842.
I forgrunden Prestegaden. I baggrunden Slottet som det saa ud indtil 1849.*

²⁴/₈ 1744 paa Moss med *Ellen Marie Moestue*, f. ¹²/₁ 1725 paa Moss og død ¹²/₁₁ 1761 [datter av kjøbmand Svend Christensen Moestue og Dorthé Pedersdr. Johnsen].

Ved testamente av ¹⁶/₇ 1789 skjænkte Sverdrup og hans avdøde hustrus søster Sophie Cathrine Leuch et legat paa 3000 rdl. til Det Ankerske Waisenhus og dertil to legater, hvert paa 1000 rdl. henholdsvis til fattige i byen og i Akers prestegjeld; de skjænkte ogsaa Deichmanske Bibliothek adskillige bind literatur.

3. c. **Karen Sverdrup**, døbt ²⁸/₄ 1735 i Vang, døde der ⁹/₅ 1737.

3. d. **Karen Sverdrup**, f. ¹⁸/₆ 1738 i Vang, døde ²²/₈ 1797 i Christiania.

Gift 1. gang ¹³/₁₁ 1760 i Hakedalen med *Hans Moe*, f. ³/₁₀ 1734 i Jevnaker og død ²²/₃ 1772 i Hakedalen, søn av gaardbruger *Even Hansen Moe* og *Anne Abrahamsdr. Richartsen*. I 1751 kom Moe paa justitsraad Christian Anchers kontor i Christiania, og da han i 1758 blev forlovet indgik kammerraad Sverdrup den kontrakt med ham at Moe for en fast pris skulde modtage hele produktionen fra Hakedals verk og drive omsætningen for egen regning, idet han dog fremdeles skulde arbeide hos Ancher. Dette gik godt til Sverdrups død, men da enken overdrog Moe verkets bestyrelse, medførte dette allehaande ubehageligheder inden familien og Moes endelige fratreden i 1763. Efter i den følgende tid at have levet av mere tilfældig fortjeneste kjøbte Moe i 1768 gaarden Aas i Hakedalen og kort efter sagbrug og mølle, men en svækket kredit i forbindelse med tilbøielighed til et ubundet liv i hovedstaden og derav følgende uordentlig forretningsførsel førte i løbet av kort tid til ruin. Ved hans død i 1772 hensattes enken i fortvilede økonomiske forhold, hvorom hun selv har berettet i «Karen sal. Maschmann's Optegnelser», som i 1894 er blevet udgivet i bogform.

Karen Sverdrup.

Gift 2. gang ⁵/₈ 1774 i Jevnaker med *Johan Heinrich Maschmann*, f. ²²/₁ 1719 i Hamburg og begr. ²⁴/₅ 1785 i Christiania. Efter at have disciplinert fra 1733 i Tyskland og været provisor i Wismar og Vordingborg fra 1742 til 1745 kom Maschmann som apothekergesel til Elephantapotheket i Christiania i 1747, og blev her av apotheker Wittrup antaget til provisor i 1749 efter ²⁰/₉ s. a. at have taget farmaceutisk examen i Kjøbenhavn. Han forblev i denne stilling til Wittrups død i 1772, da han av dennes arving kjøbte Elephantapotheket med gaard og varer for 12000 rdl. ved kontrakt av ³⁰/₇ 1772, og

siden drev han dette til sin død. Ved sit ægteskab med Maschmann fik Karen Sverdrup rigelig erstatning for de savn og bekymringer, hun tidligere havde lidt under, og levede i meget rummelige kaar. Ved testamente av 1790 bestemte hun at hendes søn av sidste ægteskab, apotheker, titulær professor Hans Henrik Maschmann, skulde have alt, hun efterlod, mod at avgive 100 rdl. aarlig til hendes datter Antoinette Moe, som var gift med kjøbmand Lars Nielsen, og 2000 rdl. en gang for alle til denne datters barn.

3. e. **Antonette Johanne Sverdrup**, døbt $17/6$ 1742 i Vang, døde $15/2$ 1831 paa Bragernes.

Gift $12/3$ 1766 i Hakedalen med *Christian Dorph*, døbt $23/1$ 1724 i Nannestad og død $3/6$ 1788 i Norderhov, søn av proprietær paa Ukustad *Erik Dorph* og *Karen Madsdr. Lemmich*. Ved foged Wilhelm Lembachs forflyttelse til foged i Buskerud blev Dorph $2/1$ 1765 hans efterfølger som foged i Ringerike og Hallingdals fogderi og forblev i dette embede til sin død. Han havde tidligere været gift med *Marthe Holter*, f. $2/8$ 1737 i Nes, Romerike, og død $22/10$ 1763 i Fet, datter av lensmand Helle Christensen Holter paa Hvam og Anne Nielsdr. Auli. Mange barn.

3. f. **Anne Sophie Sverdrup**, døbt $3/10$ 1743 i Vang, døde som barn¹.
3. g. **Niels Sverdrup**, døbt $26/10$ 1746 i Vang, døde $29/5$ 1789 i Christiania. Efter at være undervist hjemme kom han til Kjøbenhavns universitet og tog her dansk juridisk examen med bedste karakter i 1767 og kom hjem «med gode kundskaber, ædel tænkemaade, smuk av anseelse og en ren sjæl; han var et av de sjeldne unge mennesker, som hans senere handlinger viste», skriver hans søster Karen Sverdrup i sine «Optegnelser». Den $12/4$ 1775 blev han auditor i Søndensfjeldske gevorb. infanteriregiment og stod som saadan til $8/9$ 1786, idet han $23/6$ 1786 blev udnævnt til *politimester* i Christiania. Skjønt han kun oplevede tre aar i dette embede, gjorde han sig dog i denne korte tid saa avholdt og anseet ved sin dygtighed og ved sin retsindige og noble optræden at stiftamtmand Scheel i indberetningen om hans død skrev: «Christiania by har derved gjort et tab, som vist ei saa let igjen bliver at oprette.» Sammen med raadmand Jens Moestue og kjøbmand Peter Otto Boyesen dannede Sverdrup den første direktion for det i 1787 i Vaterland anlagte arbeidshus for fattige, og i hans tid oprettedes i anledning av kronprins Frederiks besøg i 1788 det «livskytterkorps» av 13 beredne byens borgere, som siden er kjendt under navnet «Det gule kor» og existerte til 1881. Sverdrup døde ugift.

¹ Hun var død før faderen, men findes ikke begravet i Vang, Christiania eller Hakedalen.

2. k. **Anne Sophie Sverdrup**, f. $\frac{5}{1}$ 1699 i Vang. blev her begr. $\frac{18}{7}$ 1705.
 2. l. **Ulrik Frederik Sverdrup**, f. $\frac{1}{7}$ 1700 i Vang, kom $\frac{11}{6}$ 1711 i tjeneste hos assessor Stockfleth paa Bragernes, men valgte at gaa den militære vei og tjente sig som menig og underofficer op til fændrik i Søndre Hedemarkske kompani av Øtkens dragonregiment, befordredes i dette til sekondlønntant $\frac{20}{11}$ 1730, blev karakt. premierlønnt. $\frac{11}{11}$ 1733 og virkelig premierlønnt. $\frac{10}{3}$ 1738; han forsattes til Nordenfjeldske dragonregiment og fik avsked fra militærtjenesten $\frac{27}{9}$ 1743; døde ugift noget efter 1746.
 2. m. **Hannibal Sverdrup**, f. $\frac{27}{6}$ 1701 i Vang og død her $\frac{18}{7}$ 1701.
 2. n. **Hannibal Sverdrup**, f. $\frac{6}{3}$ 1705 i Vang, døde $\frac{2}{7}$ 1778 i Kjøbenhavn. Han blev, dimittert fra Christiania skole, student $\frac{25}{5}$ 1725, tog medicinsk examen og praktiserte i Ebeltoft og paa Samsø i aarene 1736 og 1737, blev dr. medicinæ $\frac{25}{11}$ 1738 paa en disputats «De novo specifico in quartana», praktiserte derefter i Kjøbenhavn, saa i Aalborg fra 1768 og og atter i Kjøbenhavn fra 1770 til sin død; ugift. I 1774 udgav han «En kort Samling af adskillige Mærkværdigheder før og efter Kristi Fødsel».
 2. o. **Anne Sophie Sverdrup**, f. $\frac{25}{7}$ 1706 i Vang, blev her begr. $\frac{21}{2}$ 1707.
- I. b. **Anna Catharina Sverdrup**, f. $\frac{1}{5}$ 1659 i Vang, døde her $\frac{28}{6}$ 1701.

Gift 1678 i Vang med *Georg Reichwein*, antagelig f. omkring 1633 i Bergen og død 1715 i Faaberg¹, var søn av den i 1655 nobiliterte generalmajor *Georg Reichwein*, som var født 1593 i Marburg i Hessen, og hans 1ste, tyskfødte, hustru, hvis navn ikke kjendes. Han blev i 1657 fændrik ved livkompaniet i faderens regiment, det Oplandske, nævnes allerede i 1658 som kaptein og deltog baade i Trondhjems gjenerobring fra Svenskerne i 1658 og i felttoget i Smaalenene i de følgende to aar. I Gyldenløvefeiden var han major, blev i 1682 oberstlønntant og kommandant paa Vinger og fik i 1689 bestalling som «oberst over landfolket i Hedemarken». Reichwein havde efter sin far i 1667 arvet henved 650 rdl., derhos fik han i 1672 omkr. 260 rdl. efter to ugifte halvsøstre, og endelig havde han modtaget midler med sin 1ste hustru *Lisbeth Ottesdtr. Gyldenaar*, hvem han havde ægtet omkring 1667 og som maa være død før 1677. Hun var enke efter foged i Hadeland og Valdres Niels Bentsen og datter av lagmand paa Oplandene Otte Mogensen Gyldenaar og Karen Christophersdatter Jensen. Reichwein var saaledes en vel bemidlet mand, da han indgik sit 2det gifte med Catharina Sverdrup og fik yderligere formue med hende. Hun var forøvrig paa en vis i familie med ham paa forhaand, idet hendes mormor Karen Lucht som enke havde ægtet hans far general Reichwein, hvis 2den hustru hun var.

¹ Da Reichwein ved sin hustrus begravelse i Vang gav denne kirke et sølvdøbefad «for deres begravelsessted», blev ogsaa han vistnok begravet i Vang.

En god del av sine midler anbragte Reichwein i jordeiendomme. Han kjøbte sidst i 1660-aarene en hel del krongods i Gudbrandsdalen og i 1699 gaarden Store Hverven i Stange. Selv havde han bopæl først paa Jørstad i Faaberg, senere paa Vingnes og tilslut rimeligvis paa Sorgendal i Faaberg. I 1708 lod han avholde skifte med sine barn, og det viste sig da at han var en meget velholden herre med en formue, som kan beregnes til omkring 18000 rdl., hvad der svarer til omkring 300000 kr. i normal værdi. Slegtens vaaben var en arm med en drueklase.

B. Anders Pedersen Sverdrup,

født omkring 1626 paa Moss, havde været i tjeneste, formentlig i skriverstuen, hos statholderen paa Akershus, inden han blev *forvalter* over det Mariæ kirkes provsti i Oslo tilliggende gods i 1661, da kongen gav dette som forlening til vicekantsler Johan Frederik Marskalck. Dette gods, som laa spredt i Rakkestad, Hobøl, Bærum og i Nes paa Hedemarken, udgjorde paa denne tid et eget amt med egen foged indtil det fra 1680 blev henlagt under de fogder, i hvis distrikt de respektive gaarde havde sin beliggenhed. I 1665, da Erik Ottesen Banner, som senere blev stiftamtmand i Akershus, havde faaet provstigodset i forlening, fik Sverdrup av ham fornyet bestalling som forvalter, og samtidig blev han forvalter over Hamargaards gods paa Hedemarken «for at bringe orden» i affæerne efter længere tids slurveri, «idet bønderne ikke vidste til hvem de skulde skatte». Dette store kongen tilhørende gods, som bestod av en mængde av de bedste gaarde i Vang, Nes og Ringsaker, havde senest været forpagtet av «den slemme Tobias», foged paa Hedemarken Tobias Søfrensen, en haard herre, som før ilde frem med bønderne og i 1660 maatte gaa fra fogderiet. Inden han strøg avgaarde havde han kjøbt gaarden Gile i Vang av raadmand Morten Lauritzen i Christiania, og i januar 1662 solgte han denne eiendom til Anders Sverdrup. Kort tid i forveien havde Tobias imidlertid «akkordert» gaarden til kjøbmand Povl Torstensen i Christiania, og da nu Sverdrup selv vilde bruge og bebo Gile og derfor vilde faa den gamle bygsler Søfren Nielsen sat ud av gaarden, drog baade Povl og Søfren til statholderen for at klage over de videreværdigheder, «den onde Tobias» havde bragt dem op i, og faa hans bistand til at omstyrte salget til Anders Sverdrup. Følgen blev en proces, som verserte i et par aar og som endte med at Povl Torstensen fik eiendomsdom paa Gile i 1664. Anders Sverdrup tog nu istedet bopæl paa Skattum i Vang, en av Hamargodsets gaarde, paa 4 skippund tungt korn, og holdt her en besætning paa 7 hester og 40 kjør. Han blev forøvrig eier av adskillige gaarde paa Hedemarken, saaledes Slemsrud, Olsrud, Skraastad, Liberg, Myr og Farken i Vang, Tolerud og Bjørnstad i Nes og Jemteland og Pellerviken i Veldre, gaarde som han vistnok for det meste har faaet

med sin hustru. Han var en meget velstaaende mand og efterlod vistnok gode midler, da han i 1675 avgik ved døden paa Farmen i Vang, i ethvert fald gik i det aar alle de anførte gaarde over til hans arvinger.

Gift omkring 1662 med *Elisabeth Østensdatter*, f. 1642 i Ringeby og død 1710 i Trondhjem, begr. $\frac{30}{10}$ i Vor Frue-kirkesogn, datter av provst og sogneprest til Ringeby *hr. Østen Nielsen* og *Anne Andersdtr. Skanke*. Da Elisabeth Østensdatter er hele den nulevende Sverdrupslegts stammor vil det være av interesse at oplyse lidt nærmere om hendes fædrene og mødrene æt:

Hendes far, *hr. Østen Nielsen*, var f. $\frac{28}{10}$ 1589 i Sørum og blev, efter at have studert ved flere fremmede universiteter, collega scholæ i Oslo 1616, derefter kapellan i Tjørn i Bohuslen og endelig sogneprest til Ringeby i 1619 efter sin værfar; han blev provst 1625 og døde i embedet $\frac{10}{10}$ 1652. Hans forældre var tolder paa Bragernes, senere sorenskriver paa Romerike *Niels Bertelsen* og *Dorthe Østensdtr.*, som igjen var en datter av den fra Syvaarskrigen bekjendte sogneprest til Rakkestad *hr. Østen Baardsen*, død 1586. Da denne mand førte Rosensværd'ernes vaaben er det vel muligt at han var en søn av sogneprest til Stange *hr. Baard Rolfsen* og isaafald av den norske adelsæt som efter vaabnet har faaet navnet *Rosensværd*.

Hendes mor, *Anne Skanke*, der døde 1660, var en datter av *hr. Anders Lauritzen Skanke*, sogneprest til Ringeby fra 1587 til sin død 1619 og vistnok tilhørende den gamle norske adelsæt Skonk eller Skanke, og *Guri Lauritzdtr.*, hvis far var *hr. Lauritz Fjensen*, sogneprest til Ringeby fra 1584 til sin død 1587.

Elisabeth Østensdatter tilhørte en meget formaaende slekt og har uden tvil bragt sin ægtefælle midler, hvad dog ikke nærmere kan specificeres, da arveskifterne ikke længer er i behold. Hun eiede som enke gaarden Søndre Asak i Sørum og optog i 1691 hos sin værbror, presten *hr. Lauritz Sverdrup* i Vang et midlertidigt laan paa 200 rdl. mod pant i denne gaard, for at skaffe kontanter til sin søn *Jørgen Sverdrups* studieophold i Kjøbenhavn. Asak havde hun ved skjøde av $\frac{18}{6}$ 1658 faaet av sin mor, og hun solgte gaarden ubeheftet til byskriver *Mogens Lauritzen* i Christiania $\frac{10}{6}$ 1697. Paa denne tid var Elisabeth i huset paa Holts prestegaard hos sin ældste søn *hr. Østen Sverdrup* og forblev boende her til hans død i 1705, hvorefter hun flyttede til Trondhjem til sin ældste datter og værsøn *Lorentz Angell*, i hvis hus hun avgik ved døden. 5 barn vokste op [i. a.—I. e.]:

I. a. **hr. Østen Andersen Sverdrup**, f. 1663 i Vang og død $\frac{20}{1}$ 1705 i Holt, blev, dimittert fra Christiania skole, student i Kjøbenhavn $\frac{14}{7}$ 1683 og var derefter hører ved Christiania skole. Under $\frac{21}{8}$ 1690 fik han kgl. absolution for hustruens noget for tidlige nedkomst efter bryllupet og $\frac{12}{8}$ 1695 tilladelse til at komme til prestekald. Han blev da aftensangsprest paa Bragernes og endelig $\frac{17}{8}$ 1695 *sogneprest* til Holt i Nedenes, hvilket kald dengang bestod av de senere efterhvert udskilte prestegjeld Holt, Arendal, Tromø, Østre Moland, Barbu og Tvede-

strand. Han ordinertes av biskop Munch i Christiansands domkirke $18/10$ og døde i dette embede.

Gift $4/6$ 1690 i Christiania med *Johanna Elisabeth Bremer*, døbt $14/9$ 1655 i Christiania og død her $14/8$ 1732, datter av borgermester *Frederik Bremer* og *Susanne Elisabeth Møllmann*. 10. barn [2. a.—2. j.]:

2. a. **Elisabeth Susanne Sverdrup**, døbt $22/7$ 1690 i Christiania, hvor hun avgik ved døden under et besøg, som hun med moderen avlagde hos nogen slegtninge, begr. $1/8$ 1701.
2. b. **Frederik Sverdrup**, døbt $10/8$ 1691 i Christiania og her begr. $20/1$ 1693.
2. c. **Anders Sverdrup**, døbt $22/9$ 1692 i Christiania og her begr. $17/7$ 1693.
2. d. **Frederik Sverdrup**, døbt $31/8$ 1693 i Christiania, døde før 1698 i Holt¹.
2. e. **Anders Sverdrup**, tvilling med foregaaende, døbt $31/8$ 1693, gik paa skole i Trondhjem i 1701 og var i huset hos biskop dr. Peder Krog, hvis hustru Anna Dorothea Bremer var hans mors kusine; døde som barn¹.
2. f. **Lars Sverdrup**, døbt $13/12$ 1694 i Christiania og her begr. $8/6$ 1695.
2. g. **Mathias Sverdrup**, døbt $2/1$ 1696 paa Bragernes, døde omkr. 1702 i Holt.
2. h. **Frederik Sverdrup**, f. 1698 i Holt, døde her omkr. 1702.
2. i. **Christian Sverdrup**, døbt $9/6$ 1700 i Holt og begr. $13/7$ 1769 paa Strømsø, blev sat til handelen og var en tid kjøbmand i Christiania. Ved skjøde av $9/4$ 1734 kjøbte han for 1150 rdl. Rustad i Aker med $\frac{2}{3}$ 'parten av skogen, sag og kvern av Christian Braunmann og Johan Krefting og var her bosat til 1750, da han solgte denne eiendom ved skjøde av $2/6$ til kjøbmand Peder Cudrio for 2100 rdl. og istedet ved skjøde av $2/4$ s. a. kjøbte gaarden Lille-Sogn i Aker for 1800 rdl. av general Frederik Hausmann. Her var Sverdrup siden bosat til han solgte Lille-Sogn til Anders Johnsen Munckerud for 4000 rdl. ved skjøde av $1/3$ 1766, hvorefter han flyttede til Strømsø og siden levede av sine midler.

Gift $12/12$ 1725 i Christiania med *Elisabeth Maria Trøner*, døbt $28/1$ 1699 i Christiania og død $8/2$ 1771 paa Strømsø, datter av *Christopher Trøner* og *Catharine Pohlmann*. 9 barn [3. a.—3. i.]:

3. a. **Johanne Elisabeth Sverdrup**, døbt $17/12$ 1726 i Christiania og her begr. $20/6$ 1727.
3. b. **Cathrine Elisabeth Sverdrup**, f. $26/6$ 1728 i Christiania, døde ugift paa Strømsø og blev begr. $9/6$ 1811.
3. c. **Susanne Marie Sverdrup**, døbt $30/6$ 1729 i Christiania, døde som barn.
3. d. **Østen Andreas Sverdrup**, f. $30/9$ 1730 i Christiania og begr. $21/9$ 1798 paa Strømsø, blev student i 1747, men kom tidlig paa ~~av~~veie og skaffede sine forældre mange sorger og bekymringer. Fra 1770 blev han anset som sindssyg og døde ugift som sin farfars sidste mandlige ætling.

¹ Holts kirkebøger mangler begravede indtil 1721.

3. e. **Christopher Sverdrup**, f. $^{20}/_3$ 1732 i Christiania, døde ugift $^{21}/_1$ 1772 paa Strømsø, til hvis fattigkasse og fattigskole han ved testamente, konfirm. $^{21}/_1$ 1772, skjænkte henholdsvis 100 og 50 rdl.
3. f. **Johan Peter Sverdrup**, døbt $^{11}/_6$ 1733 i Christiania, blev her begr. $^{18}/_4$ 1735.
3. g. **Johanne Elisabeth Sverdrup**, døbt $^{27}/_{11}$ 1735 i Aker, blev her begr. $^{18}/_{12}$ 1735.
3. h. **JohanneUlrikke Sverdrup**, døbt $^{29}/_{12}$ 1737 i Aker, blev her begr. $^{23}/_6$ 1742.
3. i. **Gjertrud Sophie Sverdrup**, døbt $^{13}/_9$ 1739 i Aker, blev her begr. $^{15}/_{12}$ 1742.
2. j. **Elisabeth Sverdrup**, døbt $^{28}/_{11}$ 1702 i Holt, døde her omkr. 1703.
1. b. **Peder Andersen Sverdrup**, f. omkring 1668 i Vang, reiste som ung mand udenlands, formentlig som sømand, og døde ugift i Guinea 1717. Han efterlod vistnok nogen midler, da der blev optaget thingsvidne $^{13}/_7$ 1718 i Vang til oplysning om arvingerne, ved hvilken leilighed det blev godtgjort at hans forældre foruden ham havde efterladt sønnerne Østen og Jørgen samt døtrene Else og Birgitte.
1. c. **Jørgen Andersen Sverdrup**, f. 1671 i Vang, døde i september 1732 paa Nord-Herø i Herø paa Helgeland. Dimittert fra Christiania skole blev han student i Kjøbenhavn $^{20}/_7$ 1692, men fortsatte ikke den vanlige vei til geistligt embede, hvorimod han kom til Trondhjem, først til mødrene slegtninge og derefter til den store handelsherre kancelliraad Lorentz Mortensen Angell, som i 1678 havde erhvervet en betydelig del av det saakaldte Irgens'gods i Nordlandene, et vældig jordegods paa 1440 voger eller temmelig nøie 5765 skyldmark, som kong

Jørgen Andersen Sverdrup
paa Nord-Herø paa Helgeland.

Frederik III i 1666 havde solgt for 100 000 rdl. til sin fars tidligere kammertjener Jochum Irgens til Vestervik i Jylland. Ved Irgens' død i 1678 kjøbte Lorentz Angell en anpart paa 521 voger av dette gods paa Helgeland, medens samtidig den hollandske

Margrethe Angell.
*Jørgen Andersen Sverdrup.

baron *Jacob de Petersen* erhvervede den del av godset, nemlig 71 voger, som laa i Tromsø amt. Ved sin forbindelse med Angell opnaaede Sverdrup at blive baronens *godsforvalter*, og en tid var han ogsaa *forpagter* av dette gods. I 1710, fra foged Peter Angells overgang til lagmand og til Gjert Langes tiltrædelse, var Sverdrup *konstituert foged* i Helgeland og tog bopæl paa Nord-Herø, hvilken gaard havde tilhørt Irgens-godset, men nu eiedes av kancelliraad Lorentz Angell, av hvem Sverdrup leiede gaarden. Det var en ganske betydelig eiendom med to underliggende husmandspladser, Gudolpsøen og Brunsviken, som havde en besætning paa 2 hester, 34 kjør og 12 smaafø. Den havde en gammel taxt paa 3 voger, udsæd av 7 tønder blandkorn og 3½ tønne havre med avling av henholdsvis 14 og 5 tønder, og beskrives forøvrig som «vaad og sumpig, ubekvem til sæd, men god til høbjerling og fæmark, dog meget tungvunden». Til gaarden hørte «en liden bækk-

kvern og beleilighed til fiskeri samt en liden æg- og dunfangst, som ikke agtes at være av stor værd; smaa krat til brænde».

Nord-Herø havde tidligere været fogedgaard i Helgeland, og her fødtes i 1647 den berømmelige prest i Alstahaug¹ *Peter Dass*, hvis far, skotten Peter Dass fra Dundee, aaret i forveien havde feiret sit bryllup paa Nord-Herø med foged Peter Falchs datter Maren; med Peter Dass kom Sverdrup i familieskab gjennem sin hustru.

Gift ²²/₁₀ 1711, hjemmeviet paa Torget i Brønnø ifl. kgl. bevilling uden foregaaende trolovelse og lysning, med *Margrethe Angell*, f. 1691 og død ³⁰/₆ 1779 paa

¹ Alstahaug bestod dengang av sognene: Alstahaug, Vefsen, Nesne, Hemnes, Mo, Herø, Tjøttø og Hatfjeldalen og var det mest indbringende kald i det nordenfjeldske.

Laugen i Nærø; datter av foged paa Helgeland, senere vicelagmand i Nordland *Peter Lorentzen Angell* og *Anne Margrethe Broch*. Margrethe Angells samtlige efterslegt er adgangsberettiget til De Angellske Stiftelser i Trondhjem.

I anledning av bryllupet skrev brudens frænde, sogneprest til Ørlandet hr. Marcus Carstensen Volqvartz, hvis mor var Kirsten Marcusdr. Angell, følgende poësier, som han lod trykke blandt sine aandelige sange i «Sjælens Luth» i 1714:

SKJEMT OG ALVOR,

fremstillet da *Brudgommen*, den hæderlige og høiagtbare Monsieur
JØRGEN ANDERSEN SVERDRUP,

samt *Bruden*, den ædle og dydzirede Møe, Mademoiselle
MARGARETHE PEDERSDAT. ANGELL,

ved en christommelig Copulation blev i HÈrren sammenknyttede, som skeede efter
Kongelig Tilladelse udi Torget An. 1711 den 22de October.

Paa Torrig, paa Torrig med fulde Gevær,
Med Over- og Under-Mundering enhver,
Som budet er, maa sig indfinde;
Cupido med Elskov vil gjøre Allarm,
Med Kogger paa Ryggen og Buen i Barm
Han agter sit Feldtslag at vinde.
Møe-Havnen¹ til Landgang han kaaret har ud,
Der bli'er han modtaget med Stykkernes Skud,
Døg la'er han sig ikke afskrække;
Stormhatten han agter som ringeste Straae,
Igjennem Torg-Hatten hans Pile kan gaae,
Hvis Odde kan Skjoldene brække.
Han trænger sig gjennem den stærke Namur,
Løngrave han baner sig ved sin Amour;
Thi Mars maa for Venus sig bukke.
I Hjertets Lønkammer hans Lue den staaer,
Hvis brændende Gløder ret aldrig forgaaer,
De lade sig ikke udslukke.
To Hjerter han træffer i eneste Skud,
Jeg mener vor Brudgom og yndige Brud,
Dem tager han begge tilfange;
I Nymphes, som ere for Pilene frie,
See Eder nu nøie Exempel heri,

¹ Havn ved Torget.

Saa vil det med Eder og gange,
En Jomfrue med Angel Sværdfisken hun dra'er,
At svømme flux efter, han er ikke spar,
Med Villie lod Sigvard¹ sig binde.
Til Lykke med Fangsten! Til Lykke I to!
Gud glæde Jers Sæde med Velstand og Ro,
Saa længe paa Alsten² er Tinde!
Gid Sorrig paa Torrig maa stedse uddøe,
Gid Herrøe maa blomstre af Lystigheds Frøe,
Som udi Forfædrenes Dage!
Saa længe Eerfuglen der tolder sin Duun,
Gid Lykken maa hvile i Eders Paulun,
Jeg hermed nu Afsked vil tage.

BRUDE-SANG.

Mel.: Jeg min Ungdom vil fremdrage etc.

1.

Kommer Gjæster! kommer sjunger,
Til vort Brude-Par en Sang,
Stemmer sammen Eders Tunger,
Sjunger saa det giver Klang;
Gud, som selv er Kjærlighed
Give dem Eendragtighed!

2.

Perlen spiller i en Krone,
Og den giver hende Glands,
Dyden skinner hos en Kone,
Og er Mandens Ærekrands,
Vores Brudgom Bruden har
Mere værd end Perler var.

3.

Udaf Solen Perlen nyder
Glands udi sin Perlemor,
See! vor Brudgom Bruden pryder,
Som en Laas for Perlesnor,
Han af Phoebo skinner smukt,
Hun af Ærbarhed og Tugt.

4.

Achsa fik til Brudegave
Vandspring oven, neden til,
Calebs Gud for Eder lave
Hvad I selv forlange vill
Himlen regne Manna ned,
Jorden give Frugtbarhed!

5.

Havets Fiske gid de sprale
Udi Eders Fiskedræt,
Kornet skjule Eders Dale,
Til I bli'er af Dage mæt!
Gud selv krone Eders Aar,
Marken staae beklædt med Faarl

6.

Fyld Gud Koggeret med Pile,
Giv du dennem Livets Frugt,
Som kan udi Vuggen smile,
Og opvoxte udi Tugt!
Naar de her af Verden gaae,
Gid de der for Lammet staae.

¹ Sigvard Snarensvend.

² Alstenøen med De 7 søstre.

Margrethe Angells fædrene slegt.

Morten Petersen

født paa Nordgaard i Angeln, Holsten, Gift ca. 1620 med *Anna Petersdatter*.

Lorentz Mortensen Angell

f. $\frac{1}{3}$ 1626 i Angeln, død 1697 i Trøndhjem som kjøbmand og raadmand.

- * 1) 1653 *Margrethe Hansdtr. Pols.*
- * 2) 1671 *Abel Jespersdtr. Hansen.*
- * 3) 1684 *Margrethe Petersdtr. Falch.*

Peter Lorentzen Angell

f. $\frac{20}{11}$ 1666 i Trondhjem, død 1725, foged paa Helgeland, lagmand i Nordland.

* 1690 *Anne Margrethe Broch,*

f. $\frac{12}{10}$ 1671 paa Nord-Herø, hvor død 1707.

Margrethe Angell

* *Førgen Andersen Sverdrup.*

Hr. Abel Michelsen Broch

sogneprest til Steigen 1599 til sin død 1613.

Margrethe Abelsdatter Broch

* *Christopher Hansen Fyenboe, sorenskriver i Senjen.*

Peter Christophersen Broch

f. $\frac{26}{10}$ 1641 i Senjen og død $\frac{1}{2}$ 1707 paa Nord-Herø, foged paa Helgeland.

* $\frac{9}{10}$ 1670 i Herø med *Maren Petersdatter Falch,*
se næste side.

Anne Margrethe Broch

* 1690 *Peter Lorentzen Angell,* se ovenfor.

Margrethe Petersdatter Angell

* *Førgen Andersen Sverdrup.*

«Hjortehornet»¹.

¹ «Hjortehornet», et hjortehoved av træ paa barok udskjæring med paasatte hjortehorn, har fulgt Sverdrup-slegten og blev i 1690 lavet til minde om en merkelig hændelse. *Foged Broch* havde, som dengang ikke ualmindelig paa Helgeland, nogen tamme hjorte, som gik frit om paa Nord-Herø. En dag i 1671, som den lille *Anne Margrethe Broch* var ladet alene paa tunet, kom en av hjortene hen og snuste til barnet, fik hornene filtret ind i dets klæder, og da dyret saa blev skræmt satte det paa sprang med den lille paa takkerne! Alt gik dog godt: hjorten stansede op og frigjorde sig noksaa forsigtig fra barnet, som ingen molest havde lidt ved det farlige ridt. Hjorten blev skudt og hornene gjemt til Anne Margrethe skulde have bryllup. Da blev «hjortehornet» lavet til bryllupspresent, forsynet med en plade med fogdens og hustrus initialer og aastallet 1690. Det beror f. t. i Norden-fjeldske Kunstindustrimuseum i Trondhjem.

Margrethe Angells mødrene slekt.

Adrian Richardsen Falkener

f. ca. 1512. Borgermester i Trondhjem. Død ca. 1595.

* *Margrethe Petersdatter.*

Peter Adriansen Falkener

f. 1538. Handelsmand i Trondhjem. Dræbt 1569 i Bergen.

* *Gunhild Sigurdsdatter.*

Margrethe Petersdatter Falch

f. 1566 og død $12/12$ 1622 i Trondhjem.

* 1587 *Jacob Petersen*, foged paa Giske, senere lagmand i Trondhjem, f. 1536 og død $3/9$ 1633, søn av foged i Nørre Lyng herred i Jylland *Peter Ibsen* og *Anna Petersdatter*.

Peter Jacobsen Falch

f. 1591. Foged paa Helgeland, bosat paa Tjøtta. Død 1644.

* *Anna Benkestok*, død 1673, datter av adelsmanden *Jon Trondson Benkestok* til Melø og *Birgitte Nilsdtr.*

Inger Jacobsdatter Falch

f. 1601 i Trondhjem.

* *Anders Iversen*, foged i Romsdalen 1633 til 1645.

Maren Falch

f. 1629 og død $15/6$ 1709.

- * 1) 1646 *Peter Dun Dass* paa Nord-Herø.
- * 2) 1659 *Hr. Mogens Tilemann* i Hadsel.
- * 3) 1670 *Peter Christophersen Broch*, foged i Helgeland 1668 til sin død $1/2$ 1707.

Margrethe Falch

* *Jesper Hansen* paa Nord-Herø, foged paa Helgeland 1647 til 1668.

Jacob Jespersen

f. $3/2$ 1650 i Nord-Herø, død $7/3$ 1732 paa Laugen i Nærø. Foged i Namdalen.

* *Drude Tyrholm.*

Iver Andersen

f. 1630, død $23/1$ 1683 i Vestnes. Foged i Romsdalen. Rigmand.

* 1659 i Bergen *Anna Munthe*, f. 1639 og død $28/4$ 1688. Datter av biskop *Ludvig Munthe* og *Ingeborg Friis*.

Iverisse Marie Munthe

f. 1668 i Vestnes og død 1715.
* 1686 *Morten Schultz*, foged i Romsdalen, f. 1650 og død 1707 paa Gjermundsnes.

Jacob Schultz

f. 1693 og død 1752 paa Molde. Formuende godseier.

* 1722 *Hilleborg Tanch Hayer* [* 2) hr. Hans Wingaard til Bolsø.]

Hr. Peter Dass
Sogneprest til Alstahaug.

Anne Margrethe Broch
f. $12/10$ 1671 paa Nord-Herø og død 1707.

* 1690 paa Nord-Herø med *Peter Lorentzen Angell*, foged paa Helgeland; lagmand i Nordland. Se foregaaende side.

Margrethe Petersdtr. Angell

* *Jørgen Andersen Sverdrup* paa Nord-Herø.

Hilleborg Margrethe Schultz

* *Peter Jacob Sverdrup* paa Laugen.
Se s. 36 fig.

Efter sin ægtefælles død fik Margrethe Angell kgl. bevilling $14/11$ 1732 til at sidde i uskiftet bo og vedblev brugen av Nord-Herø til leietidens udløb, hvorefter hun flyttede til sin eiendomsgaard Tilrem i Brønnø, i hvilket sogn hun havde sin datter Else gift med sognepresten hr. Jens Hersleb, men da hendes søn Peter Jacob Sverdrup havde faaet gaarden Laugen i Nærø, hentede han i 1763 sin gamle mor til sig, og i hans hjem tilbragte hun sine senere aar. Skifte i hendes dødsbo blev først aabnet $20/9$ 1780 paa sorenskriverens kontor paa Skei i Overhallen, efterat registrering tidligere var blevet besørget ved lensmanden, og sluttedes $18/7$ 1782 med en fallit paa 528 rdl., idet gjeld og udgifter androg til 1230 rdl., hvorav 630 var prioritert, medens aktiverne kun udbragtes til 702 rdl. Gaarden Tilrem, som havde en landskyld paa 6 voger og havde været bortforpagtet for 22 rdl. aarlig, blev solgt

Elisabeth Sverdrup.
Efter maleri.

for 597 rdl., og løsøret indbragte ved auktion 60 rdl. Nogen fuldstændig specifikation av løsøret foreligger ikke, da hendes søn paa Laugen paa forhaand havde overtaget adskiligt for pengeudlæg, saaledes nævnes av sølv og guldstas kun nogen faa skeer og «en liden guldflaske med en liden balsamdaase under», værd 20 rdl., og inventaret for øvrigt var ganske enkelt. Herav at slutte at Sverdrups hjem paa Nord-Herø havde været pauvert vil dog neppe være rigtig; det maa erindres at tre døtre havde faaet brudeudstyr, hvad vel væsentlig var taget av husets beholdninger, og der er endnu bevaret ting fra hans hus, som viser at der havde været kostbarheder; saaledes havde sønnen Lorentz Christopher et sølvlaaget krus med forældrenes initialer, og en stor og overmaade vakker sølvvæske med Jørgen Sverdrups

dobbeltmonogram beror i familien Knophs eie, og de rester av kobberkar og kjøkkeninventar, som nævnes i dødsboet, tyder paa tidligere velstand. Den gamle dame havde imidlertid havt vanskelig for at skaffe kontanter til sine sønners uddannelse, og følgen var blevet de laan og dermed forbundne pantsættelser, som sluttelig bragte deficit i boet.

Jørgen Sverdrup og hustru havde 12 barn, fem sønner og syv døtre [2. a.—2. l.]:

2. a. **Elisabeth Birgitte Sverdrup**, f. 1712 paa Nord-Herø¹, døde $5/10$ 1734 i Domkirkens sogn i Trondhjem efter at have født en søn til verden.

Gift $28/9$ 1732 i Trondhjems domkirke med *Benjamin Volquartz*, f. omkr. 1695 i Trondhjem, hvor han døde $28/9$ 1734 som kjøbmand; søn av notarius publicus *Carsten Volquartz* fra Flensburg og *Kirsten Marcusdtr. Angell*. Ved mundtlig erklæring av $15/8$ 1734, effektuert av brødrene $31/12$ s. a., skjænkte han til de fattige 300 rdl., som blev henlagt til De Husarmes Legat og til Vaisenhuset i Trondhjem.

¹ Herø kirkebog begynder først 1714.

2. b. **Maren Petronelle Sverdrup**, f. 1713 paa Nord-Herø¹, døde her ¹⁹/₆ 1794.

Gift 1737 med *hr. Peder Christian Hersleb*, f. ¹/₉ 1702 paa Rørstad i Folden og død ³/₄ 1780 i Fosnes, søn av sogneprest til Brønnø *hr. Jacob Christensen Hersleb* og 1ste hustru *Ursula Pedersdtr. Strømer*. Dimittert privat av lektor Thomas von Westen i Trondhjem blev han student i Kjøbenhavn ²⁸/₁₂ 1719, tog theologisk attestas med haud illaud. ²⁷/₆ 1726 og ordinertes ²⁶/₉ 1727 i Trondhjems domkirke til kapellan hos sin far i Brønnø. Herfra befordredes han ²/₁₀ 1738 til sogneprest til Rørbæk og Gryderup i Jylland og blev ¹⁰/₁₁ 1741 sogneprest til Fosnes i Namdalen; provst fra 1760. Han havde ord for at være «oprigtig, vittig og duelig». Av deres barn blev datteren Benedicte mor til biskop Kjerschow i Bergen, hvis dattersøn igjen er statsminister Christian Michelsen, og sønnen Jørgen Sverdrup Hersleb blev proprietær paa Nord-Herø, hvor han tog sin mor til sig i hendes enkestand.

2. c. **Hr. Lorentz Christopher Angell Sverdrup**, døbt ³⁰/₆ 1715 i Herø, blev fra Trondhjems skole student i Kjøbenhavn ²⁸/₁₁ 1733 og valgte Ludvig Holberg til privat præceptor. Den ⁸/₆

Maren Sverdrup.
Efter maleri.

Lorentz Christopher Sverdrup.
Efter maleri.

1734 tog han bakkalaaurgraden og udnævntes ¹⁹/₂ 1740 til *sogneprest* til Nesne efter avdøde *hr. Jens Angell* med den anbefaling av biskopen at han hertil var «bekvem fremfor andre og særlig i henseende til hans kristelige forhold paa bedste maade rekommanderlig». I dette embede avgik han ved døden efter mindre end tre aars virksomhed og kun fire maaneder efter sit bryllup; begr. ⁵/₁₂ 1742 i Nesne.

Ved skiftet efter Sverdrup ¹⁰/₁₂ 1742 viste boet noksaa smaa kaar. Besætningen var 4 hester og 15 kjør, en del faar og gjeter, og av løvsøre kan nævnes et sølvlaaget krus med hans forældres initialer, et sølvuhr og en sølvsukkerdrøsse, 123 bøger i oktav og 55 i duodec, dertil god sjøredskab, 3 ottringsbaade og 2 sexæringer. Aktiverne udgjorde 1487 rdl., men der var adskillig gjeld, saa enken fik ikke stort igjen.

Gift ⁹/₈ 1742 med *Ovidia Christine Angell*, f. 1716 og begr. ¹⁰/₁₁ 1785 i Sparbu,

¹ Herø kirkebog begynder først 1714.

datter av sorenskriver i Helgeland *Peder Clausen Angell* og iste hustru *Anne Elsebe Jacobsdtr. Dass*, Peter Dass' brordatter. Efter Sverdrups død ægtede enken $^{10}/_7$ 1748 i Mære gaardbruger Johan Hansen Røtte paa Hamrum i Sparbu, begr. $^{27}/_{13}$ 1784, 68 aar gl., efterladende tre barn. I barn [3.]:

3. **Lorentz Christopher Sverdrup**, døbt $^{28}/_6$ 1743 i Nesne og der begr. $^{16}/_6$ 1743.

2. d. **Anne Margrethe Sverdrup**, døbt $^1/_7$ 1716 i Herø, døde der i 1724.

2. e. **Else Sverdrup**, døbt $^{20}/_{11}$ 1718 i Herø, blev der begr. $^8/_1$ 1719.

2. f. **Else Sverdrup**, døbt $^{14}/_4$ 1720 i Herø, døde $^1/_3$ 1776 i Brønnø.

Gift $^{16}/_9$ 1744, hjemmeviet paa Nord-Herø med kgl. bevilling uden foregaaende trolovelse og lysning, med *hr. Jens Hersleb*, f. $^5/_3$ 1715 i Brønnø og død $^{15}/_3$ 1796 i Hadsel; helbror av ovennævnte hr. Peder Christian Hersleb. Han blev student $^{10}/_{11}$ 1732, tog examen philos. $^{26}/_5$ 1735 og efterfulgte $^5/_13$ 1738 nævnte bror som kapellan hos faderen i Brønnø, hvem han $^{19}/_3$ 1745 fik kgl. brev paa at sukcedere som sogneprest. Ved hr. Jacob Herslebs død $^{18}/_{10}$ 1757 blev han saaledes sogneprest til Brønnø og indehavde kaldet i tredive aar, til han søgte og erholdt avsked i 1787, hvorefter han flyttede til hr. Villads Drejer i Hadsel, som var gift med hans datter Anna, og tilbragte sine senere leveaar i deres hjem.

Else Sverdrup.
Efter maleri.

2. g. **Anders Sverdrup**, døbt $^{30}/_{11}$ 1721 i Herø, tog $^{13}/_7$ 1742 dansk juridisk examen med karakteren «bekvem» og kom paa kontoret hos lagmand Jacob Dass i Nordland. Den $^{19}/_2$ 1749 kuldseilte han ved Herø i overhændigt veir og omkom; ugift.

2. h. **Margrethe Angell Sverdrup**, døbt $^{29}/_8$ 1723 i Herø, døde ganske ung.

2. i. **Peter Sverdrup**, døbt $^6/_3$ 1725 i Herø, døde her 1725.

2. j. **Peter Jacob Sverdrup**, døbt $^{13}/_6$ 1728 i Herø og død $^4/_8$ 1795 paa Laugen i Nærø, er den yngre stamfar til hele den nulevende slekt Sverdrup. Straks efter at have taget dansk juridisk examen $^{29}/_{11}$ 1748 med karakteren «ei ubekvem» drog Peter Sverdrup til Nærø formodentlig for at forberede en prokuratorvirksomhed eller med et underdommerembede i sigte. Allerede halvandet aar senere begyndte han der at lægge sig efter jordegods og kjøbte ved skjøde av $^{19}/_6$ 1750 den store gaard Edshaug og de mindre Sundnes, Li og Lundeli i Kolvereid herred, og da han i 1752 indgik i ægteskab med den velstaaende proprietær Sven Borchmanns enke Else Meyer, lod han alle tanker om juridisk virksomhed fare. Med hende kom han nemlig i besiddelse av et meget betydeligt jordegods, som for den aller største del var hendes arvegods og blandt

andet bestod av gaardene Mid-Gutvik og Sør-Gutvik, Rosvik, Skotnes, Dragland, Selliset, Gravik, Viken, Søreitran, Nordeitran, Rød, Dolmen, Tensfjord, Madsøen, Haug, Solsem, Vaagan, Steine, Huseby og mange flere, ialt ikke mindre end 49 gaarde og gaardeparter i Lekø og nærliggende sogne.

I de følgende aar forøgede Sverdrup dette gods ved stadige kjøb. Ved skjøde av $\frac{5}{6}$ 1753 kom han saaledes i besiddelse av gaarden Horten i Lekø, $\frac{27}{11}$ 1758 Aarset, ved kongeskjøder av $\frac{13}{10}$ 1759 Nord-Gutvik og $\frac{25}{2}$ 1765 Søraa-aunet, ved skjøder av $\frac{18}{7}$ 1765 fra mag. Peter Høyers arvinger Skage, Torland og Hamland, og mange flere mindre eiendomme. Det største kjøb gjorde Sverdrup da han ved skjøde av $\frac{27}{11}$ 1758 underlagde sig Nærø hovedkirke samt Lekø, Garstad, Kolvereid og Foldereid annexkirker med alt tilliggende jordegods, og $\frac{8}{12}$ 1763 fik han skjøde av mag. Peter Høyer paa gaarden *Laugen* i Nærø, hvor Sverdrup siden havde sin herskabelige bopæl og hvorfra han med sikker haand styrte sit jordegods, som nu var et av de største nordentjelds.

Laugen, som havde en landskyld paa 2 spand 2 øre med bygsel, var et velbebygget sæde, bestaaende av 20 større og mindre bygninger: I dagligstuebygning hvori dagligstue, «mormorstuen», barnekammer, kjøkken, spiskammer, melkekammer, to forstuer og seks overværelser, I storstuebygning med «contoir» og fire rum, kjøkken etc. nedenunder og en stor sal og flere værelser ovenpaa, I borgestue med tilbyggede værelser, «hovmandsstue» eller skolerum og spisebod, I ildhus, 4 stabur, 3 kornskaaler med tærskerum under èt tag, I badstue, I stald til 10 hester, 2 store fjøs, 2 smaafæfjøs, I høns- og svinehus, I «ildhus ved fjøset», I husmandsstue, I smedje, I kaalhus med kjælder samt I vandhus og en jordgravet kjælder med bygning over. Ved skiftet i Sverdrups dødsbo, $\frac{27}{11}$ 1795, giver registreringen oplysning om det rigelige og solide indbo og løsøre av alle slags, som fandtes paa gaarden. Værdien av sølvtøiet alene gik op i hele 640 rdl.; det kostbareste var «en

Peter Jacob Sverdrup.
Efter maleri.

skjænke-thekande med lampe», veltig 109 lod og værd 66 rdl. (til sammenligning kan anføres at en ko var værd 4 rdl.), en ølkande paa tre fødder og med en forgyldt medalje paa laaget, veltig 96 lod og værd 56 rdl., to mindre ølkander til 37 og 22 rdl., en terrin med filigransarbeide til 50 rdl., en kaffekande med fad til 41 rdl., en forgyldt pokal til 17 rdl., hertil flere kander, fade, sukkerfade, flødeskaale og alslags skeer. Av indboet kan nævnes flere uhre, derav et 8-dages stueuhr i forgyldt kasse og et hollandsk stueuhr, 24 høiryggede ruslæders stole og i «contoiret» 14 stole, derav 2 lænestole «med forgyldt malet skindtræk» i sæde og ryg (o: gyldenlæder). Beholdningen av sengeklæder, edderdunsdyner, dækketøi i dreil og damask var overmaade rigt og gaardens redskab og udstyret i baader, garn og fangstredskab til torskefiske ikke mindre. — Paa stalden stod 4 gamle hester, av hvilke den eine var 27 aar, og 3 unghester samt 1 føl. Det fortælles at Sverdrup kort før sin død lod skyde to gamle ridehester, en sort og en brun, som han kaldte «mine bedste venner». Besætningen forøvrig var 24 kjør, 13 kviger og 2 okser, 11 faar med lam og 36 gjeder, 4 svin. Men hertil kom paa gaarden Lille-Val, som han selv brugte ved siden av Laugen, 14 kjør, hvorav den ene hed «Jylland», 1 kvige, 3 okser og 24 gjeder. Til minde om gamle dage og vel ogsaa til god nytte under driften av det store jordegods med sine mangeartede forhold havde Sverdrup i sit «contoir» staaende love og forordninger og et lidet udvalg av juridisk literatur. .

Ved opgjøret av dødsboet blev gaarden *Laugen*, som normalt havde 8 à 9 hester, 40 à 45 kjør og 40 stk. smaalæ, værdsat til 2300 rdl. Kirkerne blev solgt for tils. 8000 rdl., derav faldt 3200 rdl. paa Nærø hovedkirke med tilliggende jordegods. Av gaardene kom Skage op i 550 rdl., Hamland i 500, Mid-Gutvik i 426, Edshaug i 460 og Horten i 350. Foruden Laugen eiede boet ikke mindre end 87 gaarde, gaardeparter og pladser, som ved auktion blev solgt for tilsammen 15518 rdl.; hertil kom det efter hans værmor Hilleborg Høyer sal. hr. Hans Winngaard arvede «Romsdalsgods», der indbragte 755 rdl. Løsøret blev solgt for 3202 rdl., 3 parter i Trondhjems sukkerraffinaderi indbragte 720 rdl., og endelig kom oppebørsler, tilgodehavender og obligationer til ialt 8638 rdl. Boets samlede aktiver androg saaledes til 39133 rdl., som med fradrag av gjeld og omkostninger paa 10808 rdl. gav en til deling beholden formue av 28325 rdl. Herav tilkom enken halvparten, for hvilken hun bl. a. fik udlæg i Laugen gaard, og den anden halvpart deltes i fire broderlodder og fire søsterlodder mellem en sønnesøn, tre sønner samt fire døtre.

Proprietær Peter Sverdrup indgik to gange ægteskab:

Gift 1. gang $\frac{9}{8}$ 1752 paa Fjeldviken i Lekø annex til Nærø med *Else Marie Meyer*, f. 1724 og død $\frac{28}{7}$ 1754 s.steds, enke efter proprietær Sven Borchmann, som døde der $\frac{7}{6}$ 1747 og hvem hun havde ægtet $\frac{12}{10}$ 1741 paa Fjeldviken; datter av foged i Namdalen *Melchior Henriksen Meyer* og *Anna Hagerup*.

Gift 2. gang $7/1$ 1761 i Nærø med *Hilleborg Margrethe Schultz*, f. $27/3$ 1743 paa Molde og død $17/3$ 1828 paa Laugen, datter av den formuende godseier *Jacob Schultz* og *Hilleborg Tanch Høyer*¹, som 2den gang ægtede sogneprest til Bolsø hr. Hans Winggaard. Se s. 33.

¹ *Jacob Schultz*, f. 1693 paa Hjellviken i Herø, Romsdalen, og død 1792 paa Molde, var søn av foged i Romsdalen *Morten Schultz* og *Iverisse Munthe*, hvis forældre igjen var foged i Romsdalen *Iver Andersen* paa Gjermundsnes og *Anna Munthe*, Bergens'bispen *Ludvig Munthes* datter [Se Hartvig Munthe: Efterretninger om Familien Munthe.]

Hilleborg Høyers slekt skrev sig fra Høyer i Holsten, og om den har hendes bror, mag. Peter Høyer, der døde som sogneprest til Nærø $14/1$ 1765 og eiede Laugen, efterladt nogen optegnelser i en selvbiografi, som i 1871 blev fundet der paa gaarden og som her skal meddeles. De er ikke helt nøiagtige.

«Mag. Peter Høyer 1735 forflyttet fra Conrectoratet udi Throndhjem til Pastoratet udi Nærøen, 1736 givtet med Jomfru *Christiane Katharina Tyrholm*, eneste Datter efter sal: magr. Just T. 1751 udi Januario udvalgt til Provst over Numedals Provsti, da Hr. Lund udi Overhalden resignerede samme Embede. Den 31 Marts 1702 er jeg født klokken $9\frac{1}{2}$ slet udi Throndhjem af en ærlig Capitain Fader *Ehm Petersen Høyer*, som var kommen fra Holsten, hvis Fader var *Peter Ehmsen Høyer*, opkaldt efter Fader-Fader, hvilken tjente 2 konger udi Danmark og en i Sverig for Sølieut., og baade for og siden var Raadmand i Høyer; hans Moder var *Anne Hansdatter Osterby*.

Min Fader kom fra Høyædle Hr Tønne Grubbe til Lystrup i Schaane til hans Excelense Høyædle Hr Geheime-Raad Peter Brandt og blev til Trondhjem opsendt at forvalte hans Archidiakoni præbende Gods i dette Lehn. Udi Trondhjem blev han gift med min Moder *Margrethe*, en Datter af *Liv Alexandersøn Borch*, forudm Foged over Indherreds Fogderi(!) og en søn af Alexander som var Pastor paa Elverum og Doctor Ole Borchs [Far]Broder. Hendes Moder hedte *Hilleborg Hansdatter Tanch Carstensen*, [hvis far] var Sorenskriver over Hedemarken og Østerdalen. Min Fader blev strax antagen af Generalmajor Johan Vibe, som siden blev Vicestatholder over Norge, til at oppebære Strinden og Selbos konge korn 10de og siden blev han consumptionsskriver ved Maaleverket udi Trondhjem, udi denne Tjeneste døde han 1724 Marti. 1713 den 22 aug begyndte jeg at lære Latin privatim af Niels Riebe, Alumno supremo classis. 1714 kom jeg i 3dje lectie under Hr Hans Blichfeld, Hr Hans Celius, Hr Hans Grøn. 1715 d. 7 Januar kom jeg i 4 Lectie under Hr Glisborg og Hr Peder Danielsen som ogsaa informerede mig hjemme i Laug, da jeg fik den luxation i min Fod. 1719 kom jeg i Mesterlectien under Biskoppens søn Mag: Niels Krog som vaar Rector og Mag: Hans Skanke som vaar Conector da, og sid. Rector efter faa aar. 1722 den 16 Marti blev jeg af Rectore Mag. Krogis dimmitteret til Akademiet. 1722 den 27 May deponerede jeg. 1723 den 11 Marti sustinerede jeg exam. Philosophicum. Den 21 Febr 1724 attererede jeg under Professor I. Steenbuch og I. Trellund laudabilium karakter og prækte eodem anno d. 17 Marts under Professor I. Steenbuch landabilium censura. Samme aar reiste jeg straks op til Xa, til min Morbroder Mag: And: Borch Pastor til Aggers Sogn, derfra samme Aar til mine Slægtninge og Venner paa Thoten, Land og Hedemarken, derfra til min Morbroder Hr. Alexander Borch Provst over Romsdalen og præst til Agerøens Præstegjeld. Derfra samme aar til Præsident over Throndhjem Justitsraad Hans Collin, hvor jeg blev kaldet af Mag. Niels Krog til at informere hans Børn, hvor jeg 1725 blev Cantor i Thjems skole

Peter Jacob Sverdrups
2den hustru
Hilleborg Schultz.
Efter maleri fra hendes sidste aar.

Peter Jacob Sverdrup og hustru var et par stærke, karakterfaste mennesker. Han en hidsig og streng mand, som forstod at holde ordentlig tugt i sit hus, og hun stod fuldmyndig ved hans side. Begge var i sin sunde og robuste livskraft hadere av alslags føleri og sentimentalitet, og de syntes omhyggelig at ville skjule enhver trang til at røbe det usvigelig gode hjertelag, der dog til syvende og sidst var det, som bestemte deres livsførsel. De barn, som vokste op i dette hjem, fik baade ved arv og opfostring styrke til at hævde sig i livet, men forældrenes streng-
hed kunde selvsagt virke knugende paa et barnesind, som hungrede efter et kjærlig-
heds kjærtegn. Medens deres søn, den senere professor Georg Sverdrup, har sagt at han havde sine kjæreste erindringer fra hjemmet paa Laugen, havde deres yngste datter Elisabeth Sverdrup triste minder fra barndomsaarene. I sin selvbiografi skriver hun, som vel at merke var et betydeligt menneske, herom saaledes:

«Som følge av at mine forældre troede at man ikke kunde blive et retskæffent menneske uden at have havt en streng opdragelse, var min opdragelse streng, for ikke at sige haard, saa at mine barndomsdage var mindre end blide. Kun erindringen om de tider jeg fik tilladelse at tilbringe i min evig kjære søster [Christiane] Colds selskab, gjør at jeg kan tænke paa dem med velbehag, gjør at jeg kan sige at have smagt barndommens glæder. Uagtet vi begge var i vores forældres hus og boede under èt tag, var vi dog meget avsondrede fra hinanden. Hun var næsten bestandig hos min mormor, der havde værelse for sig selv, hvortil jeg kun yderst sjelden havde adgang, jeg derimod hos min mor, der opholdt sig i dagligstuen, der tillige var spisestue, og der kom ikke min søster uden i spisetiderne, hvor vi aldeles ikke maatte tale, uden naar vi blev tilspurgt av vore forældre om noget, og efter aftensmaaltiderne, men da maatte vi sidde stille og tause ved vort arbeide. Lørdags eftermiddagene, naar vi havde lært den paafølgende søndags evangelium udenad, og søndagene fik vi tilladelse til at være hos hinanden. — —

«Hver mandag morgen forføiede min søster sig til min mormor og jeg til min mor. Hver mandag morgen stod jeg op med graad, fordi jeg skulde skilles fra min søster. Det despotiske, tyranniske aag, hvorunder jeg henlevede mine barndoms- og

og beholdt det Embede endog efterat jeg der blev Conrector 1729, imidlertid blev jeg der udi Huset indtil jeg 1730 d. 17 Juli blev kaldet, ordineret den 3 til Nærøen, dimmitterede imidlertid 3 af Collins Sønner, forrettede udi Domkirken efter Hr. Peder Lunds Død Tjenesten paa Prædikestolen og fik Høylov kong Xani VI hellige Løfte ved hs. Exc. Obersecretair Rosenkrants i Thjs Skole naadig Forfløttelse. Mine Sødskende vare: Lyder Høyer; Peter Christian Høyer; Liv Borch Høyer; Hilleborg Tanche Høyer, som var gift med Jacob Schultz, med ham havde hun en Datter, som hedder *Hilleborg Margrethe Schultz*, som er giftet med *Peter Jacob Sverdrup* og har havt fjorten Børn, hvoraf 3 Sønner: deres Navne er: Jørgen Sverdrup, Jacob Liv Borch Sverdrup, Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup.

Skreven af Mag. Peter Høyer.

Provst over Numedalens Provsti og Sognepræst til Nærøen.»

Om Familierne Borch, Tanch og Høyer findes adskillige oplysninger i Finne-Grønn: Elverum, 2. bind.

ungdomsaar indgav mig det dybe had til allehaande despotisme og undertrykkelse, som har fulgt mig mit hele liv igjennem og vist følger mig til graven. Hvor ofte ønskede jeg ikke at kunne avkaste aaget! Intet er mig foragteligere end trællesind som intet er mig hæderværdigere end ægte frihedssind. — —

«Jeg kan ikke bestemt angive hvor gammel jeg var, da jeg begyndte at læse, og ved kun at jeg begyndte sildigere end mine søskende. Efter den tids skik og brug øvedes min hukommelse ved tidlig udenadlæsning. Da jeg blev konfirmeret kunde jeg Luthers Katechismus, Pontoppidans Forklaring, flere av Davids og Kingos salmer tilligemed Evangelierne paa alle søn- og høitidsdagene udenad. I indenadlæsning øvedes jeg ved at læse høit for min mor i Bibelen, Bibelske Kjerne og Birchs Bibelske Historie.»

Dette var sikkert tidens vanlige opdragelsesmethode, men huset paa Laugen gav ogsaa de barn, som der vokste op, noget mere end bare streng tugt. Det var nemlig et søgt mødested for en stor slegtskreds av personer med mange og betydelige interesser, og særlig har Sverdrups venskab med den danske historiker Peter Frederik Suhm, som ved sit ægteskab med Karen Angell tilhørte familien og i aarene 1751 til 1768 boede i Trondhjem, havt sin indflydelse. Sverdrup nærede selv historiske interesser, og end stærkere gik disse igjen hos hans ældste søn Sven Sverdrup. I 1780 lod denne saaledes foretage udgravning av en gammel gravhaug paa sin gaard Skei paa Lekø ved hjelp av sine egne bønder, ved hvilken anledning Suhm skriver at de nærøske bondegutter ikke bare var villige, men begjærlige efter at være med, saa Sverdrup'erne har nok forstaaet at begeistre dem for de nationale minder.

Der er ellers bevaret i traditionen mange historier om Peter Jacob Sverdrups egenheder. Han skal have været en meget religiøs mand, som regelmæssig søgte Nærø kirke, men da sognepresten hr. Niels Bjerrings person bød ham imod, lod han lave en egen stol med egen trappeindgang, saa han kunde slippe at se presten paa prækestolen. Han paalagde ogsaa de 10—12 tjenestegutter, som førte ham til kirken, at de paa samme maade som han skulde vende sine ansigter bort, naar de passerte prestegaarden! Sex uger før og sex uger efter hans nadverdsdag fik leilendingerne ikke avgjøre pengesager med ham, og fra de kom ind paa gaardstunet skulde de gaa med huen i haanden, ellers fik de ham ikke i tale. Disse historier vidner jo om megen selvfølelse, og denne i forbindelse med hyppige udslag av et kolerisk temperament undlod ikke at skaffe ham ubehageligheder. Engang skal han saaledes i sit eget kontor være skudt paa gjennem vinduet av en nabo, som mente sig forfulgt av ham og nok ikke var vel bevaret. Sverdrup kom dog skadesløs fra det, fordi kuglen gik ind i Corpus juris, som stod paa læsepulten foran ham. Naar det tilføies at Sverdrup fór op aldeles rasende, ikke over attentatet, men over at bogen var ødelagt, og først kom i ligevegt igjen ved hustruens beroligende ord:

«det gjør da ingen ting, far, for Du kunde den jo udenad», da er dette et ikke ueffent bidrag til ægteparrets karakteristik.

Paa nordsiden av Nærø kirkes kor lod Sverdrup opføre et lidet gravkapel av graasten i murkalk, overhvælvet av gul hollandsk tegl. I 1893 blev de ni kister, som da henstod i kapellet, begravet paa Lundring kirkegaard, og en indhegnet 5 alen høi gravsten reist med navne og leveaar for Peter Jacob Sverdrup og hustru, Ulrik Sverdrup paa Laugen og hustru, Georg Sverdrup i Rosø med hustru og sønnesøn Marcus Sverdrup samt for Hilleborg Høyer.

Peter Jacob Sverdrup havde i første ægteskab 2 barn og i andet 13 [foruden en dødfødt datter], tilsammen 15 barn [3. a.—3. o.]:

3. a. **Sven Borchmann Sverdrup**, f. $18/6$ 1753 paa Fjeldviken paa Lekø og død der $28/6$ 1791, blev i 1768 anbragt paa Fosnes prestegaard for at informeres av presten Hersleb, kom derefter til handelen hos mødrene frænder i Trondhjem og vendte saa i 1774 tilbage til hjemstedet for at slaa sig ned som *forretningsmand*. Efter $4/8$ 1775 at have kjøbt gaarden Aarsand, hvorunder Fjeldviken laa, samt Hvitholmen og jagten «Lekømøen» for ialt 1500 rdl. fik han $6/6$ 1775 av Trondhjems magistrat borgerbrev som «*nordlandshandler* og udliggerborger av Trondhjem paa borgerleiet Fjeldviken» og begyndte her en handel, som med de gode forbindelser, han havde i stiftsstad, straks kom i saa god fart at han allerede aaret efter kjøbte borger- og gjestgiverleiet Risvær for 1600 rdl. ved auktionsskjøde av $30/8$ 1776; ved kgl. bevill. av $8/8$ 1777 fik han tilladelse at drive gjestgiveriet mod 2 rdl. aarlig avgift. Det var første gang disse to handelspladse kom paa samme haand, og med deres besiddelse havde Sverdrup sikret sig en ganske betragtelig omsætning. Da han endvidere fik skjøde av sin far $26/6$ 1776 paa gaarden Skei i Lekø for den billige pris av 400 rdl., var det ikke langt fra at den endnu kun 23 aar gamle herre blev betragtet som en fremtidig mægtighed. I en aarrække gik ogsaa alting godt, men saa kom der tab paa handelsforbindelser i Trondhjem og dermed pekuniære vanskeligheder, som stadig synes at tiltage. I 1785 ved skiftet efter hans anden hustru var stillingen vanskelig, men ved pengelaan av faderen gled det over, saa boet i 1789 kunde slutes omtrent med balance, idet aktiverne androg til 12941 og passiverne til 13311 rdl. Værre blev det efterpaa, da flere spekulationer slog feil og Sverdrup maatte skaffe kontante penge, og ved hans død i 1791 viste boet en betydelig deficit. For at faa avvirket affærene saa fordelagtig for kreditorerne som muligt, gik skifteretten forsigtig frem, og først i 1811 sluttedes boet. Resultatet var 13256 rdl. i aktiver og en gjeld paa 17902 rdl. eller en fallit paa 4646 rdl. De faste eiendomme blev solgt ved auktion til delvis meget gode priser; saaledes kjøbte Peter Brandtzæg gaarden Skei for 1405 rdl. ved skjøde av $22/6$ 1792.

Gift 1. gang $\frac{4}{10}$ 1778 paa Lekø med *Christine Cathrine Fuul*, døbt $\frac{30}{9}$ 1759 i Kolvereid og begr. $\frac{28}{2}$ 1780 ved Lekø, datter av sorenskriver i Namdalen *Lars Holthe Fuul* og *Marie Margrethe Bogardt*.

Gift 2. gang $\frac{21}{6}$ 1781 i Stangvik med *Iverisse Marie Tyrholm*, døbt $\frac{14}{12}$ 1755 i Hadsel og død $\frac{17}{12}$ 1784 paa Fjeldviken, datter av resid. kapellan, senere prest til Vegø hr. *Hans Ulrik Tyrholm* og 1ste hustru *Wilhelmine Villadsdtr. Bing*.

Sven Sverdrup havde i sine ægteskaber 4 barn [4. a.—4. d.]:

4. a. **Marie Margrethe Bogardt Sverdrup**, døbt $\frac{25}{5}$ 1779 paa Lekø, døde ved ulykkestilfælde som barn før 1795.
4. b. **Peter Jacob Sverdrup**, f. $\frac{9}{8}$ 1782 i Fjeldviken, blev begr. $\frac{24}{6}$ 1807 i Herø, ugift. Det fortælles at han berøvede sig livet, fordi han ikke fik lov til at gifte sig med en tjenestepige.
4. c. **Hans Ulrik Tyrholm Sverdrup**, døbt $\frac{26}{8}$ 1783 paa Lekø og her begr. $\frac{11}{10}$ 1783.
4. d. **Wilhelmine Christiane Cathrine Sverdrup**, døbt $\frac{31}{10}$ 1784 paa Lekø og her begr. $\frac{17}{6}$ 1787.
3. b. **Jørgen Sverdrup**, f. $\frac{25}{7}$ 1754 i Nærø, døde hjemmedøbt samme dags aften.
3. c. **Jørgen Sverdrup**, f. $\frac{12}{5}$ 1762 paa Laugen i Nærø og begr. $\frac{25}{5}$ 1762.
3. d. **Else Marie Meyer Sverdrup**, f. $\frac{21}{6}$ 1763 paa Laugen og begr. $\frac{14}{7}$ 1766.
3. e. **Peter Høyer Sverdrup**, f. $\frac{6}{9}$ 1764 paa Laugen, døde der $\frac{4}{7}$ 1765.
3. f. **Margrethe Angell Sverdrup**, f. $\frac{6}{10}$ 1765 paa Laugen, døde der $\frac{20}{10}$ 1765.
3. g. **Hilleborg Margrethe Høyer Sverdrup**, f. $\frac{21}{12}$ 1767 paa Laugen, døde $\frac{6}{9}$ 1832 i Nannestad. Som sexten aars pige blev hun forlovet med den næsten tredive aar ældre løjtnant Lorentz Marcus Hanning, som i 1782 var blevet enkemand efter sin første hustru Marie Sophie Motzfeldt, og bryllupet var saa smaat bestemt, da hun fandt aldersforskjellen for betænkelig og brød forbindelsen.

Gift $\frac{26}{3}$ 1799 i Nærø med *Fens Stang*, døbt $\frac{28}{1}$ 1756 i Trøgstad og død $\frac{12}{7}$ 1817 paa Rimstad i Tingvold, uægte søn av major *Hans Henrik Werenskiold* og hans husholderske *Anne Dorothea Fensdtr. Schröder*, som $\frac{22}{2}$ 1766 ægtede underofficer Svend Hansen Stangebraaten. Denne blev vertshusholder paa Fredrikshald og kaldte sig Stang, hvilket navn stedsønnen antog efter at hans fars andragende om at han maatte tillægges navnet Werenskiold var avslaaet ved kgl. reskript av $\frac{10}{5}$ 1782; derimod blev hans lysning i kuld og kjønn godtaget. Stang blev sekondløitn. à la suite i dansk tjeneste $\frac{18}{8}$ 1783, virk. sekondløit. $\frac{19}{5}$ 1786, karakt. premierløit. ved Kongens regiment $\frac{11}{12}$ 1789, virk. premierløitn. $\frac{2}{12}$ 1791; kom tilbage til Norge som karakt. kaptein i 2. Trondhjemske regiment $\frac{19}{5}$ 1797, virkelig kaptein og chef for Stangvikske kompani $\frac{26}{10}$ 1798. I dette reg. blev han $\frac{22}{12}$ 1808 major og chef for 3. bataljon og forsattes $\frac{27}{3}$ 1810 som chef for Tingvoldske kompani. — Stang var som chef for

3. division, 150 mand, av grenaderbataljonen Ræder med i kampen ved Trangen $^{25}/_4$ 1808, og efter oberstløjtnant Ræders død samme høst kommanderte han bataljonen saalænge krigen varede. I 1814 kommanderte han den bataljon paa 750 mand av Trondhjemske regiment, som var med i affærene $^{2}/_8$ ved Lier og $^{5}/_8$ ved Matrand, hvor den svenske general Gahns korps blev splittet og delvis fanget. Som feltofficer skal Stang have været rask og uforfærdet og i enhver affære have gjort sine sager meget godt. Som privatmand var han vistnok en vidtløftig herre med en moral som med alderen blev stadig tøieligere, og hans utroskab bragte hustruen til sluttelig at søge skilsmisse.

Sønnen, residerende kapellan til Nannestad Hans Georg Jacob Stang, for hvem moderen var en ypperlig opdragerske, blev far til statsminister i Stockholm, senere stiftamtmand i Christiansand Jacob Stang, hvis søn igjen var statsraad oberst Georg Stang, hvis forudseende og fremragende militære forføininger med styrke bidrog til frihedsverkets heldige gennemførelse i 1905.

3. h. **Margrethe Angell Sverdrup**, f. $^{10}/_4$ 1769 paa Laugen, døde $^{2}/_2$ 1826 i Lyster efter et langvarigt sygeleie.

Gift $^{14}/_8$ 1798 i Nærø med *hr. Edvard Qvale*, f. $^{25}/_8$ 1766 i Nedre Kvinesdal og død $^{31}/_5$ 1828 i Lyster, søn av sogneprest senest til Nærø *hr. Andreas Qvale* og *Karen Aamodt*. Efter examen artium i 1786 og theolog. examen i 1791, begge med laud., blev han $^{7}/_{10}$ 1791 personel kapellan hos sin far i Nærø. Herfra drog han i 1798 til Kjøbenhavn for at sollicitere og fik her konstitution som prest ved Det almindelige Hospital og Abel Cathrines Stiftelse, hvorefter han $^{17}/_6$ 1803 blev sogneprest til Lyster. Her førte Qvale baade politisk og religiøst en haard og bitter kamp mod Haugianerne. Han blev provst $^{14}/_4$ 1817 i Sogns provsti og efter dettes deling fra 1820 i Indre Sogn. For sit fortjenstlige arbeide for landøkonomiens fremme fik han Dannebrogordenen $^{28}/_1$ 1812. Ved testamente av $^{10}/_{12}$ 1808 legerte han 200 rdl. som bidrag til oprettelse av en lære- og arbeidsanstalt i Lyster. Qvale og hustru var barnløse, men antog sig tre av hans bror, presten i Volden *hr. Andreas Qvales* efterladte barn.

3. i. **Georg Sverdrup**, f. $^{25}/_4$ 1770 paa Laugen og s. d. hj.døbt med navnet *Førgen*, hvad han selv i studietiden forandrede til Georg, døde $^{8}/_{12}$ 1850 i Christiania.

I 1780 blev Sverdrup sendt til sin fars svoger *hr. Jens Hersleb* i Brønnø for at undervises av ham, men denne ædle prest var nu for gammel til at drive nogen alvorlig undervisning, og før st i 1785, da den unge og begavede Erik Andreas Colban var blevet hans kapellan, kom der fart og fremgang i fagene. Da saa Colban i 1787 befordredes til residerende kapellan i Bø i Vesteraalen blev Sverdrup sat ind i mesterlektien i Trondhjems latinskole, hvorfra han dimittertes til Kjøbenhavns universitet. Han blev student med laud. i

1789, tog philosophicum med præceteris i 1790 og gik igang med studiet af filologi og gav samtidig med megen dygtighed yngre studenter manuduktion i matematik. Fra $11/6$ 1794 til aarsdagen 1798 tilbragte han sit studenterliv som alumnus i Borchs Collegium, og i marts 1798 tog han den nylig anordnede store Skole-embedsexamen med udmerkelse.

Med anbefalingskrivelser fra historikeren P. F. Suhm drog Sverdrup straks efter examen til det dengang højt ansete universitet i Göttingen og fortsatte her sine studier i filologi og filosofi i halvandet aars tid. Efter at være tilbudt embedet blev han $20/9$ 1799 *overlærer* i historie og geografi ved Christiania kathedralskole. Ligesom tidligere i Kjøbenhavn kom han i Christiania til at bevæge sig adskilligt i det høiere selskabsliv. Conradine Dunker karakteriserer ham i sine Erindringer som «smuk, beleven, munter og vittig», og han optraadte ogsaa som skuespiller i Det dramatiske Selskab, saaledes udførte han i 1802 elskerens rolle i Ifflands «Advokaterne». Efter modtaget tilbud blev Sverdrup $15/4$ 1803 overlærer i filologiske fag ved Metropolitan-skolen i Kjøbenhavn og otte dage senere tillige adjunkt og examinerator i græsk filologi ved universitetet. Den $8/2$ 1805 blev han ved siden herav lærer i græsk ved Det pædagogiske Seminarium, og $19/4$ 1805 modtog han udnævnelse til *extraordinær professor* i græsk, hvorefter han $30/5$ 1806 entledigedes fra skoleembedet. Den $6/9$ 1806 blev han indbudt som medlem av Det skandinaviske Literaturselskab. I 1807 blev han $18/6$ kaptein og chef for 7de kompani av «Kongens Livkorps», Studenterkorpset, ved hvilket den senere bekendte lektor Johan Adler da var sergeant og Christian Magnus Falsen kaptein og chef for 3die kompani. Det var saaledes et udvalg av 1814'aarets mest fremragende mænd, som tilfældigvis dengang mødtes ved korpset! Ved dette blev Sverdrup stillet à la suite $2/6$ 1808 og kom ikke senere til at tjenstgjøre.

Ved oprettelsen av det nye norske universitet i 1811 blev Sverdrup, som længe havde ønsket et passende embede i Norge, en av de først udnævnte lærere, idet han, efter at universitetsdirektionen i skrivelse av $17/11$ 1812 havde spurgt om han var villig til at modtage saadan ansættelse, allerede $16/1$ 1813 blev udnævnt til *professor* i græsk, med forpligtelse til indtil videre ogsaa at holde forelæsninger i latinsk filologi, samt med en særskilt løn av 100 tønder byg til *universitetets bibliotekar*. Forinden avreisen fra Kjøbenhavn lod studenterne Andreas Flindt stikke hans og Nils Treschows portrætter i kobber og hædrede dem med et avskedsgilde i Frimurerlogen, hvortil Ingemann skrev en kantate. I de første dage av juni kom Sverdrup til Christiania, hvor han straks tiltraadte sit embede og i maanedens slutning deltog i avholdelsen av universitetets første examen artium. Han foredrog derefter indtil

Ungdomsbillede av
Georg Sverdrup.
Efter tegning.

juni 1831 græsk filologi og til udgangen av 1820 tillige latinsk filologi, ligesom han veiledede i at disputere og skrive latin.

Begivenhederne i 1814 bragte den tidligere udenfor politiken staaende universitetslærer ind i det politiske liv, og det i en fremskudt stilling. Med prins Christian Frederik var han kjendt fra Kjøbenhavn. I de første dage av februar havde Sverdrup, under prinsens ophold i Trondhjem, søgt og havt en samtale med hans nærstaaende ven stiftamtmand Thygesen, og nogen dage senere besøgte han sorenskriver Falsen paa Vollebæk for efter dennes indbydelse at deltage i en diskussion sammen med Peder Anker og Ludvig Stoud Platou om det av Falsen og Johan Adler udarbejdede grundlovsudkast. Sverdrup fik derefter indbydelse til deltagelse i «Notabelmødet» paa Eidsvold ^{16/2}. Paa denne dag var det han gjorde sin historiske daad,

Georg Sverdrup.
Efter pastel av Hornemann.

da han stod aasyn til aasyn med rigets odelsbaarne arving, som krævede landet med kongedømmets ret, og med sit djerve og varme ord fik ham til at bøie sig for folkets frihedsret. Han kjendte sig selv som sit folks inspirerte repræsentant, da han slyngede ud de stolte ord: «*nu har Prinsen ikke større ret til Norges krone end jeg eller enhver anden nordmand!*» Med de ord fældte Sverdrup den kongelige suverænitet, som fra 1660 havde tilegnet sig magten i landet, og istedet reiste han folkesuveræniteten, som det skulde blive en ny tids opgave at gennemføre i norsk politik. Næsten ingen mand staar jevnbyrdig med Georg Sverdrup som typisk udtryk for det norske program av 1814.

Rytget om Sverdrups glimrende optræden, de klare vidnesbyrd om magten i hans personlighed og om hans henrivende, formfulde foredrag bredte poetisk glans om hans navn. Han var derfor selvskreven til en av hovedstadens repræsentanter i *Rigsforsamlingen paa Eidsvold*. Ved det endelige valg ^{16/3} 1814 blev han 1ste repræsentant for Christiania og i Rigsforsamlingen medlem av Konstitutions- og flere andre komiteer og indehavde efterhaanden alle de tillidshverv, forsamlingen raadede over, indtil han som *præsident* 17. mai kunde overrække den nye konge Grundlov og adresse og sætte kronen paa det verk, han havde indledet 16. februar. — Naar Sverdrup talte, var det oftest kort og fyndig, medens hans dybe bas knitrede av ironiske vittigheder, som gjerne gik ud over Nicolai Wergeland. Ellers var han en av selvstændighedspartiets mest godmodige og humane mænd, i modsætning til Falsen, med hvem han dog, saa forskjellige de end var, stadig kjæmpede sammen. Hans dybe klassiske kultur fik udtryk ikke bare i hans retorisk formfulde stil men ogsaa i argumentationen, og hans værdige, imponerende skikkelse med det skønne klassiske hoved vakte i høi grad respekt.

Fra Eidsvold vendte Sverdrup tilbage til sine embedssysler i Christiania, hvor til nu ogsaa var føiet den at han ved oprettelsen $\frac{2}{3}$ 1814 av Regjeringsraadet var blevet 3die medlem (sammen med biskop Bech og professor Treschow) av «Oplysningskomiteen», et kollegialt styre for kirke-, skole- og universitetsanliggender, som fungerede indtil Kirkedepartementets oprettelse med egen statsraad $\frac{30}{11}$ 1814.

Efter at have unddraget sig valg til det overordentlige Storting i 1814 ved en embedsreise til Kjøbenhavn modtog Sverdrup valg som 3die repræsentant for Christiania paa thinget i 1818 og blev Stortingets præsident og medlem av ikke mindre end 17 komiteer. Han mødte i 1824 som 4de repræsentant og valgtes ligeledes til præsident, men fungerede som saadan blot i tre dage, da han bad sig fritaget paa grund av sine svage øine; derimod var han denne gang præsident i Lagthinget, men deltog ikke meget i forhandlingerne. Mismodet og bitterheden, som i de nærmeste aar efter 1814 hos de fleste dannede et voldsomt tilbageslag efter selvstændighedskampens lyse tillidsfuldhed, greb Sverdrup paa det haardeste, og samtidig overvældedes han av universitetsarbeide, saa hans evner og interesser blev ganske indegjærdet. Fra 1817 til 1824 maatte han holde forelæsninger over filosofi og blev $\frac{4}{6}$ 1831 professor i dette fag istedetfor i græsk filologi, hvori han dog vedblev at være lærer for alumnerne ved det filologiske seminar, som han selv havde faaet oprettet i 1818 og hvis bestyrer og førstelærer han var. Under disse forhold hørte hans videnskabelige produktion, som aldrig havde været rig, ganske op, og hans liv gled siden stille og ubemærket hen, skjønt han til sin død var en av landets mest ansete og agtede mænd. Det ser ud som Sverdrup blev et offer for den aandelige armod som herskede i Norge i den første menneskealder efter 1814.

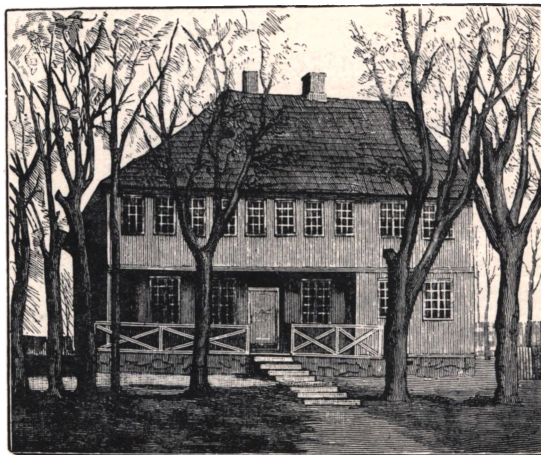
Ved Carl Johans kroning $\frac{7}{6}$ 1818 blev Sverdrup ridder av svensk Nordstjerneordenen og ved St. Olavs ordenens oprettelse $\frac{21}{8}$ 1847 kommandør «for statsborgerlig

Sverdrup'stenen paa Laugen.

og videnskabelig fortjeneste». Fra $\frac{3}{4}$ 1812 var han medlem av Videnskabselskabet i Trondhjem.

«Paa grund av svækket helbred» søgte og fik Sverdrup $\frac{26}{8}$ 1841 avsked fra sit embede som professor med $\frac{2}{3}$ 'dele av gagen i pension, hvad der av Stortinget i 1842 forhøiedes til fuld gage, 8000 kr. Han skulde fremdeles vedblive som overbibliothekar med den herfor fastsatte godtgjørelse (ca. 1200 kr.) og fungerte som saadan til $\frac{18}{2}$ 1845. Sine sidste aar levede han i tilbaketrukken stilhed paa sin løkke Frydenlund ved Ullevaalsveien og døde her $\frac{8}{12}$ 1850. Under stor deltagelse blev han begravet $\frac{16}{12}$ paa Vor Frelzers gravlund, i det Sverdrupske familiegrav-

Løkken Frydenlund ved Ullevaalsveien som den var i Sverdrups tid.

sted; der staar ingen mindesten, fordi han udtrykkelig forbød at der skulde reises noget merke paa hans grav, — «han ønskede at glemme og glemmes» —. Derimod blev i 1914 reist en vakker bautasten paa tunet paa hans fødested Laugen med følgende inskription:

«Til minde om Eidsvoldsmannen professor Georg Sverdrup, født paa Laugen 25de april 1770. — Reist af folket i Namdalen 17de mai 1914.»

Paa løkken Frydenlund modtog professor Sverdrup 13 septbr. 1841 kl. 8 aften et fakkeltog av studenter, som med musik i spidsen kom i procession fra Universitetet. Deres ordfører, den senere professor M. J. Monrad, tolkede studenternes følelser for den ædle lærer, og student, senere rektor Carl Müller havde skrevet en sang, hvori det hed:

Vi har om Stormen hørt som før
henover Norges Klipper.
Hil ham, som kraftig stod ved Ror!
Hil ham, den tapre Skipper!

Hil ham, som fanged' Odins Ravn!
Og Sverdrup er den Vises Navn,
som styred' Skibet i sin Havn,
Hil ham, den tapre Kjæmpe!

Ved hans død i 1850 skrev Andreas Munch følgende digt:

GEORG SVERDRUP.

Den Gamle sad i vore Dale,
En Kjæmpe fra en svunden Old;
Forstummet længst var vel hans Tale,
Men ikke Skriften paa hans Skjold.
Den lyste over hele Nord
Med Manddoms Daad, med Lærdoms Ord.

Af Heltene fra Norges Morgen
Han var den sidste Levning fast,
Stod høit blandt dem, som bygged Borgen
Paa Eidsvolds Grund, da Aaget brast.
Det Størværk endt, han sad tilfreds
Som Lærer i de Unges Kreds.

I Live var han alt indgangen
I Mindets Hal til Hvilens Fred;
Dog var hans stærke Sjæl end fangen,
Han stundede mod Evighed.
Da kom en Oldings blide Død
Og gav ham Hvilen mere sød.

Vi lægge ham i Fædrejorden
Med Vemod nu, men ei med Kval.
Hans Sendelse var fuldbragt vorden,
Gud gav ham mange Dages Tal.
Vi prise Dig, o milde Gud! —
For Livets og for Dødens Bud.

Portrætter av professor Sverdrup, malt av Tidemand og av Hornemann findes paa Universitetet og hos fru Mowinckel, f. Sverdrup. En marmorbuste, hugget av Fladager, er skjænket Universitetet av sønnesønnen, gaardbruger Thorvald Sverdrup og opstillet i aulaen¹.

Gift ²⁹/₆ 1804 i Roskilde med *Petronelle Marie Treschow*, f. ¹⁸/₁₀ 1781 i Kjøbenhavn og død ⁸/₈ 1849 paa Frydenlund i Christiania, datter av daværende høiesterets-assessor, senere amtmand i Roskilde amt, konferentsraad *Michael Treschow*, som blev adlet ⁹/₁₀ 1812, og *Christine Elisabeth Wasserfall*, der tidligere havde været gift med deputeret i Kancelliet Peter Henningsen. 5 barn [4. a.—4. e.]:

4. a. **Elisabeth Hilleborg Sverdrup**, f. ¹⁴/₇ 1805 i Kjøbenhavn, døde ²⁵/₄ 1814 i Christiania. Hendes sygdom

og død var et tungt slag for forældrene og nedsænkte Georg Sverdrup, som forgudede dette barn, i en saa fortvilet sorg at han i denne tid havde vanskelig for at holde sine kræfter sammen i Rigsforsamlingen paa Eidsvold.

4. b. **Michael Sverdrup**, f. ¹⁴/₈ 1806 i Kjøbenhavn, døde ³¹/₅ 1875 i Christiania. Privat dimittert tog han examen artium med laud. i 1824, philosophicum med præ ceteris i 1825 og juridisk examen med laud. ²⁹/₆ 1830. I 1831 blev han kopist og 1835 konst. kgl. fuldmægtig i Justitsdepartementet, fungerede fra 1834 som extraordinær *protokolsekretær* i Høiesteret, i hvilket embede han blev konstitueret i 1836 og udnævnt ²⁹/₃ 1838. I 1840 fik han konstitution som *justitssekretær* i Høiesteret og udnævntes hertil ¹⁵/₈ 1841. Den ⁹/₈ 1849 blev han udnævnt til 2den assessor i Christiania Stiftsoverret, men fik efter ansøgning

Michael Sverdrup.

¹ De benyttede kilder til Sverdrups biografi er J. B. Halvorsen: Norsk Forfatter-Lexikon, Halvdan Koht; Johan Sverdrup, samt verket: Eidsvold 1814.

ved kgl. resolution av $8/11$ næsteften tilladelse til at forblive i sit tidligere embede. Fra dette søgte og fik han avsked $20/8$ 1875 med pension 2800 kr. I aarene 1861 til 1875 var han kontrollør ved Stempletpapirsforvaltningen; medarbeider i Norsk Retstidende fra mai 1837 til 1840, leverte i Morgenbladet i aarene 1840 til 1848 og 1858 til 1860 og i Christiania-Posten fra 1848 i flere aar referater av de av Høiesteret paadømte civile sager og skrev av og til i disse blade artikler av politisk, juridisk og religiøst indhold.

Gift $8/5$ 1837 i Christiania med *Ingeborg Margrethe Augusta Aars*, f. $18/11$ 1809 s.steds og død $9/12$ 1896, datter av høiesteretsassessor *Niels Aars* og *Anne Cathrine Koefoed*, som tidligere havde været gift med cand. juris Harald Høgerup. 5 barn [5. a.—5. e.]:

5. a. **Cathrine Marie Sverdrup**, f. $28/7$ 1838 i Christiania, døde her $20/8$ 1839.
5. b. **Georgine Fredrikke Wilhelmine Sverdrup**, f. $21/3$ 1840 i Christiania, døde her $17/11$ 1840.
5. c. **Georg Fredrik Wilhelm Sverdrup**, f. $11/11$ 1841 i Christiania, døde her $29/6$ 1912. Udexaminert fra Krigsskolen 1860 blev han sekondløjtnant i Kavaleribrigaden med anciennetet av $9/8$ 1861, avancerte $6/4$ 1867 til premierløjtn., var i aarene 1874 til 1878 brigadeadjutant, blev $27/7$ 1878 ritmester og kvartermester ved Oplandske korps og i 1879 chef for Vardalske eskadron. Fra denne stilling udtraadte han surnumerær $6/8$ 1880 for indtil videre at overtage staldmesterposten ved brigadens manege. Den $29/10$ 1888 blev Sverdrup med anciennetet fra $1/1$ 1889 *oberstløjtnant* i Kavaleribrigaden og chef for Oplandske kavalerikorps' landværnskorps. Fra $1/9$ 1891 stod han surnumerær i brigaden, og $10/5$ 1906 tog han avsked med pension i henhold til aldersgrænseloven av $27/7$ 1895. Fra 1875 til 1882 og fra 1888 til 1909 var han lærer i ridning ved Krigsskolen og 1873 til 1896 tillige ved Høiskolen.

I 1870 til 1871 frekventerte Sverdrup det for stabsofficerer i det østerrigske kavaleri foreskrevne «Central-Cavaleri-Curs» og gennemgik samtidig et kursus i «den spanske rideskole» i Wien. Tildels med stipendium foretog han flere reiser i militært øiemed til Danmark, Holland, Frankrige og Tyskland, hvor han besøgte den bekjendte rideskole i Hannover. Fra 1877 var han sekretær og kasserer i Kavaleriofficerernes Understøttelsesforening, fra novbr. 1877 til febr. 1879 sekretær i den norsk-svenske Exercer-reglements-kommission i Stockholm og i 1895 Norges repræsentant ved den internationale kongres i Paris til udarbeidelse av forslag til konvention, sigtende til beskyttelse av de for akerbruget nyttige fugle. Dette sidste hverv blev selvskrevet betroet ham som den ihærdige talsmand for og fra 1882 formand i «Foreningen for Dyrenes Beskyttelse» i Christiania, et omraade hvor han nedlagde overmaade fortjenstligt arbeide og opnaede betydelige resultater, hvorfor han valgtes til æresmedlem

av dyrebeskyttelsesforeningerne i Aalesund 1893, Drammen 1895, Skien 1898, Christiania 1899, Lillehammer og Stavanger 1901. Han var ligeledes æresmedlem av selskaber med lignende formaal i Agram, Bruxelles, Kiel, Köln, München, Slesvig og Turin. Om hans artikler i tidsskrifter og dagspressen se Halvorsens Forfatter-Lexikon.

Sverdrup blev $\frac{8}{1}$ 1866 ordonantsofficer hos kong Carl XV og $\frac{28}{1}$ 1867 understaldmester hos kongen, hvem han fulgte til hofferne i Paris, Haag og Berlin. Fra 1870 var han staldmester hos kong Carl XV og udnævntes $\frac{9}{7}$ 1886 til *hofstaldmester* og i 1902 til *første-hofstaldmester* hos kong Oscar II. Ridder av St. Olavs orden «for fortjenstfuld udførelse av ham overdragne hverv og for almennyttig virksomhed» $\frac{10}{2}$ 1898, kom.² av St. Olavs orden «for fortjeneste av dyrebeskyttelsessagen» $\frac{16}{10}$ 1909, Oscar II's jubileums-medalje 1897. — Ridder av preuss. Kroneorden 1 kl., storkors av rumænske Kroneorden, storofficer av ital. Kroneorden, tyrkisk Medjidieordens 2 kl., kom.¹ av svensk Wasaorden, av dansk Dannebrog, av badens. Zähringer Løveorden og av nass. Adolfsorden, tyrk. Osmanieorden 3 kl., ridder¹ av svensk Sværdorden, officer av luxemb. Egekroneorden og av fransk Æreslegionen, ridder av russ. St. Annaorden 3 kl. og av preuss. Røde Ørns orden 4 kl.; fransk dekoration Mérite agricole og 1900 finsk medalje for fortjeneste av dyrebeskyttelsen.

Georg Sverdrup.

Hofstaldmester Sverdrup var altid bosat i Christiania. Han var en brillant rytter, hvis martialske, statelige skikkelse tilhøst paa den pragtfulde røde araberhingst, som han tøilede i elegante pas, hørte med til de træk, der gav Carl Johans gade sin festivitas og vakte altid en med en vis stolthed forbundet opmærksomhed.

Gift $\frac{12}{10}$ 1870 i rigssalen paa Ulriksdal slot ved Stockholm, hvor kongeparret holdt bryllupet, med *Anna Fredrika Gustafva Braunerhielm*, f. $\frac{18}{4}$ 1849 i Stockholm og død $\frac{9}{10}$ 1918 i Christiania, datter av fideikommissbesidder *Carl Gustaf Braunerhielm* og *Fredrika Aurora Mariana*, friherrinde *Koskull*. Tidlig forældreløs blev hun som legekammerat til «Sessan» (nuv. enkedronning av Danmark) opdraget paa slottet og 18 aar gammel hofdame hos dronning Louise. 3 barn [6. a.—6. c.]:

6. a. **Louise Augusta Aurora Sverdrup**, f. $\frac{12}{8}$ 1871 i Christiania.

Gift $\frac{26}{9}$ 1891 i Garnisonskirken, Christiania, med *Gerhard Mowinckel*, f. $\frac{1}{2}$ 1865 i Bilbao, søn av kjøbmand *Gerhard von der Lippe Mowinckel* og *Christine Dorothea Beer*. Forretningsmand i Bilbao, senere agent og fra 1898 til 1913 spansk vicekonsul i Christiania; sekretær og kasserer i «Foreningen til Dyrenes Beskyttelse» fra 1901 til 1912. Ridder av spansk orden del Mérito navale.

6. b. **Carl Wilhelm Michael Braunerhielm Sverdrup**, f. $\frac{8}{10}$ 1872 i Christiania, døde her $\frac{14}{2}$ 1919; ugift.

6. c. **Fredrikke Augusta Sverdrup**, f. $\frac{10}{9}$ 1874 i Christiania.

Gift $\frac{26}{9}$ 1899 i Christiania med *Johannes Catharinus Lassen*, f. $\frac{3}{8}$ 1857 i Flesberg og død $\frac{6}{2}$ 1914 i Sandviken i Bærum, søn av provst og sogneprest *Niels Lassen* og *Anne Mathea Aamodt*. Efter klassisk examen artium i 1876 og philosophicum i 1877, beggè med laud., gjennemgik Johannes Lassen Krigsskolens 1ste klasse og blev i 1878 værnepliktig sekondlønntant i 1. brigade, fra hvilken tjeneste han tog avsked i 1880. Han studerte derefter theologi, men gik i 1883 over til forretningslivet. Efter fire aars arbeide paa trælastkontor opholdt han sig en kort tid i London og havde senere jernforretning i Christiania; bosat i Bærum.

Lassen var tidligere gift $\frac{18}{9}$ 1884 paa Fredrikshald med *Thrine Helene Anker*, f. $\frac{18}{9}$ 1860 s.steds, datter av godseier Nils Anker og Kaja Christine Fredrikke Grønn; efter ægteskabets opløsning blev hun gift paany $\frac{18}{7}$ 1905 i Berg med verkseier, major Paul Lassen Schwartz paa Eidsfoss verk.

5. d. **Sofie Sverdrup**, f. $\frac{19}{3}$ 1843 i Christiania, døde her $\frac{14}{2}$ 1907.

Gift $\frac{28}{10}$ 1868 i Christiania med *Johan Frederik Wilhelm Haffner*, f. $\frac{22}{9}$ 1835 i Fredriksværn og død $\frac{17}{2}$ 1901 i Christiania, søn av kapteinlønntant, senere statsraad *Wolfgang Wenzel Haffner* og *Louise Claudia le Normand Malthe*. Efter at være udexaminert fra Krigsskolen blev Wilhelm Haffner sekondlønntant i Bergenske brigade $\frac{17}{12}$ 1855, forsattes $\frac{3}{8}$ 1856 til 1ste Akershus brigade og udnævntes $\frac{17}{8}$ 1859 til premierlønnt. og $\frac{21}{12}$ 1872 til kaptein i armeen. I aarene 1864 til 1866 arbeidede han i Norges geografiske Opmaalning, blev her 2den topograf i 1866 og var i 1872 og 1876 til 1882 chef for dens trigonometriske sektion. I aarene 1873 til 1878 og 1879 til 1882 tjenstgjorde han som kaptein i Generalstaben, i hvilken han $\frac{2}{12}$ 1882 udnævntes til oberstlønntant og chef for generalkvartermester-avdelingen. Fra 1876 var han medlem av Den norske Gradmaalingskommission og har i denne egenskap været Norges repræsentant ved europæiske kongresser, ligesom han mødte som delegert ved internationale geografiske udstillinger. Fra 1888 til 1900 var han *chef for Norges geografiske Opmaalning*, hvor han nedlagde et fortjenstfuldt arbeide, og $\frac{6}{2}$ 1891 udnævntes han til *oberst* i armeen med bibehold av stillingen som opmaalingschef og oberstlønntant i Generalstaben. I 1896 var han formand i den norsk-svensk-russiske grænserydningskommission. I henhold til aldersgrænseloven fik han $\frac{26}{6}$ 1900 avsked fra sine militære stillinger.

Haffner var formand i «Det norske geografiske Selskab» og medlem fra 1885 av Kgl. Svenska Krigsvetenskaps-Akademien. Om hans kartarbeider og forfatterskab se Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon. Ridder 1887 og kom.² $\frac{18}{9}$

1897 av St. Olavs orden «for militær fortjeneste»; kom. av dansk Dannebrog, av ital. Kroneorden 1887 og russ. St. Annaorden; ridder av svensk Sværdorden 1874 og av fransk Æreslegionen 1878.

5. e. **Fredrikke Wilhelmine Regine Sverdrup**, f. ²³/₉ 1847 i Christiania, døde her ¹⁷/₁₂ 1874.

4. c. **Regine Helene Elisabeth Sverdrup**, døbt ²¹/₇ 1808 i Kjøbenhavn, døde her ¹³/₈ 1812.

4. d. **William Frederik Benedict Peter Sverdrup**, f. ⁷/₁₀ 1809 i Kjøbenhavn, døde ³/₉ 1872 i Christiania. Privat dimittert blev William Sverdrup i 1827 student med laud., tog i 1828 philosophicum med præ ceteris og i juni 1832 theologisk examen med laud. Fra ¹/₇ 1834 fik han ansættelse som 2den amanuensis ved Universitetsbibliotheket, blev ¹¹/₈ 1840 *residerende kapellan* i Gran og udnævntes ⁵/₅ 1847 til *garnisons- og sogneprest* til Fredriksværn.

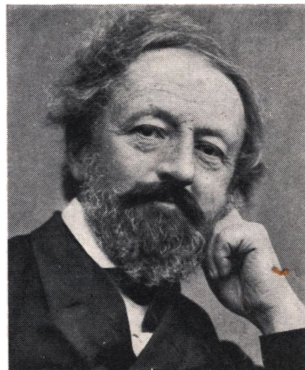
I denne stilling holdt han ved kapteinløjtnant Johan Georg Sigholts grav ¹²/₁₁ 1849 en tale, der indbragte ham en irettesættelse av biskop Arup og Kirkedepartementet. Forholdet hermed var følgende. Sigholt havde i løbet av flere aar indsendt til de sjømilitære overordnede en hel række angivelser mod forskjellige baade over- og underordnede officerer, som han beskyldte for diverse, tildels graverende forgaalser. Efter nøie undersøgelser blev ved kgl. resolution av ¹⁶/₁₁ 1848 bestemt at der fra det offentliges side ikke var grund til noget skridt overfor de anmeldte officerer, men da Sigholt derefter fortsatte med sine beskyldninger i henvendelser direkte til kongen, blev

William Sverdrup.
Efter maleri fra ungdomsaarene.

hans forhold undergivet paakjendelse av en overkrigskommission. Ved dennes dom av ³⁰/₄ 1849 blev Sigholt anset med 6 maaneders fæstningsarrest i strengeste grad, hvorefter sagen blev indbragt for Høiesteret, som ⁸/₁₁ 1849 dømte Sigholt «for falske angivelser og respektstridigt forhold» til 6 maaneders strafarbeide, embedsfortabelse og til betaling av alle sagens omkostninger. Den følgende dag, ⁹/₁₁ 1849, forkortede Sigholt sit liv. Ved hans begravelse talte Sverdrup over ordet: «Hvo som er ren, han kaste den første sten», og da hans udtalelser opfattedes med tydelig adresse av de nærværende officerer blandt Sigholts antagonist var det at disse indgav klage til biskopen med den følge at han fik en tilrettevisning. Da Sverdrup efter denne ansøgte om at hans forhold ved begravelsen maatte retlig undersøges, blev dette nægtet ved kgl. resolution av ³⁰/₄ 1850, medens biskopens paamindelse paany godkjendtes av departementet. En følge av affæren var at Sverdrups senere ansøgninger om befordring ikke kom i betragtning, hvad der imidlertid blev gjenstand for paatale i Storthings-

møde ⁸/₆ 1863, blandt andre av præsidenten, og da han heller ikke i 1864 fik det sidst ansøgte embede som garnisonsprest i Christiania, fandt han «ved den maade, paa hvilken han siden 1849 var blevet behandlet av høie foresatte og den norske regjering at være bleven saaledes lammet i sin virksomhed, selv som ordets tjener inden Statskirkens omraade», at han ansaa det som sin pligt at søge avsked. Den blev ham bevillet i naade ³/₄ 1865. Kirkedepartementet tilføier i sit foredrag angaaende hans avsked, at sogneprest Sverdrup, hvis karakter var gjenstand for rosende omtale, «anvender sin formue til megen.gavn. endog i en videre kreds», og ved kgl. resolution av ¹⁶/₁₁ 1871 blev ogsaa «befalet tilkjendegivet ham Hs. Majestæts paaskjønnelse av den gavmildhed, han ved flere leiligheder har udvist mod offentlige indretninger og navnlig mod Universitetet», og ²³/₁₁ 1871 blev han udnevnt til ridder av St. Olavs orden «for gavmild opofrelse for almene formaal». — Sverdrup var overalt høit respektert for sit strenge retsind og uegennytte, og menigmand holdt inderlig av ham for stilfarende hjelpsomhed. En gade i Fredriksværn er givet hans navn. Nogen smaa-skrifter, han udgav indtil 1844, findes nævnt i Halvorsens Forfatter-Lexikon. Efter at garnisonsprest Sverdrup gjentagende havde skjænket Blindeinstituttet pengegaver, ialt omkr. 25000 kr., oversendte sønnerne paa hans begravelsesdag yderligere 4000 kr. til oprettelse av «Sogneprest W. Sverdrups og Hustrus Sønners Legat til Ihukommelse af deres Forældre». I 1871 havde han skjænket 2000 bind bøger til Universitetsbibliotheket.

William Sverdrup.

Gift ⁷/₆ 1834 i Trinitatis kirke i Kjøbenhavn med sin kusine *Elisabeth Palæmona Treschow*, f. ⁸/₆ 1813 i Kjøbenhavn og død ¹⁷/₁₂ 1868 i Christiania, datter av den høit ansete regjeringsadvokat, senere generalfiskal og administrator ved Nationalbanken, geheimekonferentsraad *Frederik Wilhelm Treschow* til Brahesborg og Larvik og *Josephine Palæmona Aagaard*, som tidligere var enke efter maanedsløitnant Jens Jacob Rosenkilde. 3 barn [5. a.—5. c.]:

5. a. **Fredrik Wilhelm Georg Sverdrup**, f. ⁴/₄ 1835 i Christiania, døde her ⁷/₁₀ 1911. Efter at have gennemgaaet Sjøkrigsskolen blev Georg Sverdrup surn. sekondløitnant i marinen ²²/₉ 1856 og kom i nummer som saadan ²³/₁ 1858; premierløitnant ¹⁶/₈ 1866, kaptein ²³/₃ 1881 og kommandørkaptein ²²/₁₀ 1887. I henhold til aldersgrænseloven fik han avsked fra embedet ²⁰/₁ 1900.

Sverdrup var en av de faa norske sjøofficerer som har deltaget i fremmed krigstjeneste og været med i kamp. Allerede i oktbr. 1856 kom han i fransk tjeneste og blev kommandert ombord paa en kanonbaad, som skulde gaa til China. Veien gik dengang rundt Afrika, og først i juni 1857 kom fartøiet til

Hongkong. Den ²⁷/₁₂ begyndte de forenede engelske og franske flaaer bombardementet av Kanton, som varede i 27 timer, og her var Sverdrup med.

Den ²/₅ 1858 deltog han i en expedition av franske og engelske krigsskibe for at forcere indløbet til Peihfloden, hvor chineserne havde fæstningsværker paa begge bredder. Efter $1\frac{1}{2}$ times kamp var forternes ild bragt til ophør; chineserne gjorde hvad de kunde. Vår de europæiske eskadrer gaet ind ved høivande, vilde de have lidt svære tab. Nu havde chineserne indstillet sine kanoner efter høivande og var for sene i vendingen til at forandre indstillingen, da fienden mod forventning gik ind ved lavvande. Ved Sverdrups side faldt en fransk officer, og kuglerne peb lystig om ørene paa ham da han blev anbragt oppe i merset for at angive skyderetningen. Han fortsatte i fransk tjeneste til 1859 og blev i den franske admiral Rigault de Genouillys rapport særdeles rosende omtalt.

Sverdrup gjorde den norske officerstand ære. Han var en gentleman fuldt ud, en elskværdig og jovial herre.

Ved kgl. resolution av ⁶/₅ 1899 blev Sverdrup stedfortrædende assessor i den samtidig nedsatte overkrigs-kommission til paakjendelse av forholdet mellem kommandør Juel og kaptein Børresen, som havde brugt fornærmelige udtryk om hinanden. Ridder av St. Olavs orden ²¹/₁ 1896 «for militær fortjeneste», kommandør 2 kl. av dansk Dannebrogorden, officer av fransk Æreslegionen, ridder av svensk Sværdorden, av svensk Wasa orden og av spansk militære Ferdinands orden; fransk Koloni-medalje og fransk medalje for felttog i China. Sverdrup var medlem av direktionen for Blindeinstituttet i Christiania.

Georg Sverdrup.

Ved Sverdrups begravelse holdt den franske minister Charlot en tale, hvori han fremførte Frankriges tak til den ædle norske søofficer, som havde tjent under trikoloren.

Gift ²⁶/₈ 1861 paa Horten med *Sigrid Falch*, f. ⁵/₁₂ 1839 i Christiania og død her ²⁶/₈ 1915, datter av verftsskriver *Hagbarth Falch* og *Christiane Falkenberg*. De var beslegtede i 8de led, idet Sigrid Falch nedstammede i lige led fra lagmand i Trondhjem Jacob Petersen og Margrethe Falch, s. 33. 4 barn [6. a.—6. d.]:

6. a. **Elisabeth [Elise] Palæmona Sverdrup**, f. ²³/₆ 1862 paa Horten.

Gift ²¹/₁₀ 1884 i Vestre Aker med *Johan Karl Unger Vetlesen*, f. ¹⁷/₄ 1851 i Molde og død ²³/₈ 1914 i Christiania, søn av byfoged *Jacob Henning Vetlesen* og *Fulie Annette Unger*. Efter examen artium i 1868, philosophicum i 1869 og medicinsk examen i 1876, alle med laud., fungerte Unger Vetlesen som assistent og reservelæge ved Rigshospitalets forskjellige afdelinger og blev ¹⁵/₈ 1884 læge ved Grefsen bad. Den ³⁰/₄ 1887 blev han dr. medicinæ paa en avhandling om Dilatio ventriculi og i jan. 1888 *overlæge* ved Diakonisseanstalten

i Christiania, hvor han fra 1877 var *praktiserende læge* med specialitet i mavesygdomme. Det blev ved hans død skrevet, at Unger Vetlesen i sjelden grad havde de egenskaber som gjør en læge anset og populær blandt patienterne. Fremragende dygtig, utrættelig i sin omhu, til det yderste samvittighedsfuld, fin og mild og hensynsfuld i sin behandling av de syge, vandt han deres ubegrænsede tillid. Hans klientel var derfor større end de flestes, hans huspraxis meget omfattende, og patienter fra det hele land søgte hans hjælp. Fra 1891 til 1901 var han fastlønnat censor ved medicinsk examen og indehavde flere tillidshverv.

6. b. **Emilie Falch Sverdrup**, f. $14/9$ 1863 i Christiania, døde her $2/6$ 1910.

Gift $28/8$ 1888 i Vestre Aker med *Ludvig Høst Castberg*, f. $14/9$ 1859 i Sandefjord og død $2/4$ 1922 paa Bygdø, søn av hvalfanger *Christopher Castberg* og *Caroline Mathilde Høst*. Han kom tidlig tilsjøs og i langfart paa China og Amerika med seilskibe fra Sandefjord. I aarene 1882 til 1889 førte han sælfangeren «Haardraade» og var derefter atter i langfart, først i fem aar med dampskibet «Tamarin» og saa i tre aar med «Orange». Siden var Castberg skibsrheder i Christiania og havde i senere aar sit hjem paa Bygdø. Hans interesser for kunst bragte ham ind som formand i arbeidskomiteen for oprettelse av et norsk Sjøfartsmuseum, og av dettes udvikling indlagde han sig stor fortjeneste som dets drivende kraft.

6. c. **William Sverdrup**, f. $5/5$ 1865 i Christiania. Efter artium i 1884 med haud ill., og philosophicum med præceteris i 1886 drog Sverdrup i 1889 til Buenos Ayres for at bosætte sig der, men vendte næste vaar tilbage. Fra 1893 var han atter i Amerika og nu beskjæftiget med skogbrugsarbeide i det nordvestlige Canada, Manitoba, Alberta og British Columbia. Nogen tid efter tilbagekomsten til Norge i 1896 blev han tømmermerker hos brugseier Haneborg og har i senere aar været engagert ved «Tellus» i Christiania, et forsikringsselskab mod indtrædende blindhed. Han har sin bopæl paa Lillehammer.

Gift $15/12$ 1899 i Fet med *Fredrikke Elisabeth Lassen Haneborg*, f. $15/8$ 1877 i Christiania og død $24/4$ 1904 paa Fraagstad i Fet, datter av brugseier *Anders Olai Haneborg* og *Ellen Fredrikke Lassen*. I barn [7]:

7. **Fredrik Wilhelm Georg Sverdrup**, f. $1/4$ 1902 paa Tunnerud i Fet. Student 1921. Ansat ved Forsikringsselsk. «Tellus» i Christiania.

6. d. **Georg Sverdrup**, f. $18/8$ 1866 i Vestre Aker, døde $19/1$ 1917 paa Balholm i Balestrand. Efter at have været i Bergwitz's forretning i Christiania var Sverdrup flere aar i Frankrige og derefter i Amerika, hvor han drev cigarforretning i New York. Sine sidste aar tilbragte han i Balestrand og levede av sine midler. Han oprettede et legat for gamle, udslidte tjenestepiger av Christiania by under navnet «Georg og Julie Sverdrups minde».

Gift $\frac{3}{11}$ 1915 i North Easton i Massachusetts med *Julie Pauline Edvardsen*, f. $\frac{1}{8}$ 1867 paa Tangen, Drammen, bosat i Christiania; datter av skibsfører *Julius Theodor Edvardsen* og *Pauline Simonsen*. Uden barn.

5. b. **Thorvald Sverdrup**, f. $\frac{8}{3}$ 1841 i Vestre Aker, kom i 1856 til sin fars fætter forvalter Georg Sverdrup paa Frolands verk for at uddannes for jordbruget og var her til høsten 1857. Fra næste sommer var han et aars tid paa Jarlsberg og Larviks landbrugsskole hos Peter Sverdrup og sommeren 1859 privatelev hos sin senere svigerfar direktør Dahl paa Aas, hvorefter han gjennemgik det første kursus ved Aas Landbrugsskole til høsten 1861. Umiddelbart derpaa drog han til Skotland og studerte jordbrug hos de ansete farmere Mr. Boon paa Greanan Castle, Ayrshire, og Mr. Hoop paa Fenton Barns, East Lotain, hvorefter han fra høsten 1863 fortsatte studierne paa Gimmerstad i Södermanland i Sverige.

Høsten 1864 kjøbte Sverdrup garden Riis i Nordby paa Follo, en eiendom med en matrikel-skyld paa 35 mark 80 øre. Han drænerte den fuldstændig, bebyggede den fra nyt og opførte en herskabelig hovedbygning, og indkjøbte ayrshiredyr. Denne race fandt han dog ikke at kunne bibeholde av mangel paa avlsdyr, hvorfor han solgte besætningen i 1880'aarene og gik over til norske dyr. Ved nyrødning opdyrkede han 100 maal ny jord og øgede besætningen til det tredobbelte, og han var den første i sognet som gik igang med turnipsdyrking, som omtrent aldrig mislykkedes for ham, men regelmæssig gav betydelige avlinger. Trods ihærdigt stræv og forsigtig økonomi for at faa gaardbruget til at lønne sig gjorde Sverdrup den erfaring at resultatet ikke svarede til arbeidet; dog maa det retfærdigvis bemerkes at Riis havde mest skarp sandjord i daarlig forfatning, som trængte meget gjødning før den blev nogenlunde aarvis. Høsten 1909 overdrog han eiendommen til sin søn Georg Sverdrup og flyttede til Christiania, hvor han siden har været bosat. Paa Sverdrups 80'aarsdag i 1921 skrev «Morgenbladet»: «Trods sine otti aar er han fremdeles i fuld vigør baade aandelig og legemlig, og de, som kjender ham, vil daglig kunne møde ham paa hans spaserture i og udenfor byen. Men bylivet bliver han ikke rigtig fortrolig med. Han længes ud paa landet. Derfor ser man ogsaa endnu den ranke, ærværdige herre spasere paa veien til Nordby.»

Thorvald Sverdrup.

I Aas herred var Sverdrup en meget benyttet kommunemand: valgmand i flere perioder, medlem av herredstyret, en lang aarrække viceordfører, ord-

fører, formand i skole- og fattigstyret, forligskommissær og endelig i 23 aar overformynder — «og slap som saadan at jubilere, da Venstre kastede ham». I alle hverv viste Sverdrup en udpræget selvstændighed og samvittighedsfuldhed.

Gift ¹⁶/₅ 1865 i Aas med *Hedvig Sophie Fredrikke Dahl*, f. ¹⁰/₁₀ 1843 paa Jordeberga i Skaane og død ³¹/₈ 1917 i Christiania, datter av inspektør ved Ultuna, senere direktør for Aas høiere Landbrugsskole *Frederik August Dahl* og 1ste hustru *Emelie Sophie Marie Brantmann*.

I 1915 feirede Sverdrup og hustru sit guldbryllup i Christiania, og deres svigersøn, landbrugsskolebestyrer Døsen skrev til høitidligheden følgende sang

TIL MOR OG FAR.

Husker I en dag for rigtig længe siden?
den ligger femti aar tilbake nu i tiden.
Det var en vaardag fin som aldrig før,
bakken var saa grøn og bjerken stod i løv.
Fra kirken steg en dæmpet tone mot det høie
for ved alterringen stod et par med haapets glød i øiet.

Husker I den dag, da fot I satte under eget bord?
det skulde dækkes det med brød fra egen jord,
for skogen skulde vike og gi rum for luft og sol,
hjemmet skulde bygges i arbeid, nøisomhet og tro
og det skulde bæres oppe ved hjelp av begge to.

Husker I da barneflokken vokste og blev rigtig stor?
det blev uro da i hver en krok og ro;
snart var det en som graat, snart en som lo,
for det skifter det som regn og sol.
Men naar i feberdrømme barnet laa og sov
da lød nok ofte disse kjendte ord:
Mor! — er Du der mor?

Tiden gik og det blev mere stille i de store stuer;
ungerne fløi ut og tok lange ture,
men naar almanakken viste gamle mindedage
vaaknet lysten til at ta en tur tilbake.
Og hvis I lytter, da hører I som sus av vingepar
som styrer gjennom rummet hjem til mor og far.

Og vet I hvad som drog os hit?
det er lyse minder fra vor barndomstid.
For disse takker vi idag,
og vi gir av hjertet hvad vi har,
en jubelsang til far og mor
ifra et nistemt barnekor.

Gaarden Riis i Nordby.

Thorvald Sverdrup og hustru havde 10 barn [6. a.—6. j.]:

6. a. **William Sverdrup**, f. $^{20}/_2$ 1866 i Nordby, tog examen artium paa reallinjen i 1884 med laud. og philosophicum i 1885 med præ ceteris. Efter i en kort tid at have studert kemi gik han derpaa ind paa den tekniske høiskole i Dresden og udexaminertes herfra som diplomingeniør i 1890. I 1891 blev han ingeniør ved Union Co. i Skien, var 1893 til 1903 bestyrer av Union brug, fra 1903 bestyrer av Katfoss cellulosefabrik og fra 1909 av Bønsdalens cellulosefabrik. -- I aarene 1901 til 1903 var han medlem av Skiens kommunestyre og fra 1906 av Drammenselvans Brugseierforenings bestyrelse.

Gift $^{15}/_8$ 1894 i Fredrikstad med *Mathilde Stabell*, f. $^{6}/_2$ 1866 paa Sulerud i Eidsberg, datter av gaardbruger, senere redaktør *Olaf Halvard Stabell* og *Sophie Dunker*. 5 barn [7. a.—7. e.].

7. a. **Else Sophie Sverdrup**, f. $13/3$ 1895 i Gjerpen.
Gift $27/9$ 1916 i Eidsvold med fondchef i Haugesund *Ansgar Vormedal*, f. $14/7$ 1890 i Haugesund, søn av kjøbmand *Knud Vormedal* og *Britha Storaas*.
7. b. **Georg Sverdrup**, f. $24/7$ 1897 i Skien; student med laud. 1914, officer $9/10$ 1917; premierløytnant med anciennetet fra $9/7$ 1919 i Feltartilleriet, indbeordret til generalinspektørens stab.
7. c. **Glenny Sverdrup**, f. $26/12$ 1899 i Skien.
7. d. **Emelie Sverdrup**, f. $30/5$ 1905 paa Modum.
7. e. **William Sverdrup**, f. $1/3$ 1907 paa Modum.
6. b. **Emelie Sverdrup**, f. $24/11$ 1867 i Nordby, døde her $24/3$ 1876.
6. c. **Fridtjof Sverdrup**, f. $9/3$ 1870 i Nordby; var elev av Aars og Voss' skole i Christiania til og med 1. gymnasium, hvorefter han gjennomgik det forberedende kursus ved Sem landbrugsskole og derefter begge avdelinger ved Aas høiere Landbrugsskole. Han praktiserte ved Finspongs bruk i Sverige, forpagtede i 1896 til 1902 den svenske statseiendom Forstena gaard i Vestra Tunhem, eiede og beboede i aarene 1902 til 1906 Viksjö gaard i Jerfälla sogn og har siden drevet eiendomsagentur i Stockholm. Indtil 1906 var Sverdrup i flere aar medlem av kommunestyret m. v.
Gift $15/8$ 1896 i Trollhättan med *Fanny Augusta Tegnér*, f. $11/6$ 1873 i Jakobs sogn i Stockholm, datter av grosserer *Esaias Tegnér* og *Augusta Fundin*. 7 barn [7. a.—7. g.]:
7. a. **Thorvald Esaias Sverdrup**, f. $4/7$ 1897 i Vestra Tunhem; styrmand i den amerikanske handelsmarine.
7. b. **Bertil Sverdrup**, f. $25/11$ 1898 i Vestra Tunhem; kontorist i Mexico.
7. c. **Gösta Sverdrup**, f. $12/6$ 1901 i Vestra Tunhem; student 1921.
7. d. **Birgit Sofie Sverdrup**, f. $16/7$ 1902 i Jerfälla.
7. e. **Signe Fanny Marianne Sverdrup**, f. $10/7$ 1907 i Hedvig Eleonora sogn i Stockholm.
7. f. **Lennart Fridtjof William Sverdrup**, f. $30/3$ 1909 sammesteds.
7. g. **Else-Marie Palæmona Sverdrup**, f. $8/7$ 1916 i Oscars sogn i Stockholm.
6. d. **Elisabeth Sverdrup**, f. $12/10$ 1872 i Nordby.
Gift $26/9$ 1902 i Nordby med *Martin Døsen*, f. $25/5$ 1875 i Faaberg, søn av gaardbruger *Ole Døsen* og *Berthe Hoff*. Efter at have gjennomgaaet Vonheim folkehøiskole og landbrugsskolen paa Aas 1893 til 1895 var Døsen gaardsfuldmægtig paa Aas 1895 til 1898 og frekventerte derpaa Landbrugshøiskolen i 1898. Han blev landbrugslærer paa Hove 1900, amsagronom i Akershus 1901 og er fra 1910 bestyrer av amtslandbrugsskolen paa Hvam, Romerike.
6. e. **Fredrik Sverdrup**, f. $12/7$ 1874 i Nordby; tog realartium med laud. i 1892 og philosophicum med laud. i 1893, værnepliktig officer 1894 og tjenstgjorde

som sekondløitn. i Trænkorpset. I 1897 tog han avgangsexamen ved Trondhjems tekniske skoles maskinavdeling, studerte derpaa kemi sammesteds og blev for en kort tid bestyrer av Lundemo teglverk. Fra marts 1899 til $\frac{30}{6}$ 1905 underingeniør ved Hafslund chem. Træmassefabrik, fra juli 1905 til april 1908 bestyrer ved Robertsfors Sulfitfabrik i Västerbotten, derefter bestyrer ved Svartviks sulfitfabrik, Sundsvall, til decbr. 1913, og fra denne tid bestyrer og efterhaanden disponent og administrerende direktør ved Öhrvikens sulfitfabrik i Västerbotten. Sverdrup fik svenk borgerskab i 1911 og blev i 1916 norsk vicekonsul i Skellefteå. Han er formand i direktionen for flere fløtningsforeninger, medlem av direktionen for Sundsvalls Enskilda Banks Skellefteåavdeling og fra 1918 medlem i Björkfors bruk og Bunc aktiebolag.

Gift $\frac{16}{7}$ 1900 i Hegre med *Franciska Louise Rolfsen*, f. $\frac{30}{12}$ 1877 i Lenviken, datter av distriktslæge *Frantz Nicolay Rolfsen* og *Constance Alberta Fridrichsen*. 3 barn [7. a.—7. c]:

7. a. **Fridthjov Sverdrup**, f. $\frac{8}{6}$ 1901 i Skjeberg. Student 1922.

7. b. **Egil Sverdrup**, f. $\frac{3}{8}$ 1903 i Skjeberg. Student 1921; stud. juris.

7. c. **Georg Sverdrup**, f. $\frac{3}{5}$ 1905 i Skjeberg.

6. f. **Georg Sverdrup**, f. $\frac{19}{8}$ 1876 i Nordby; gjennomgik Sem landbrugsskole 1896 til 1898, studerte landbrug i Danmark i 1901, var gaardsfuldmægtig hos sin far paa Riis fra 1902 til 1904, derefter forpagter paa Hafslund til vaaren 1909, da han overtog Riis, men byttede høsten samme aar denne gaard med sin bror Thorvalds eiendom Nordby i Aas. I 1910 blev Sverdrup medlem av Aas herredsstyre, var viceordfører 1917 til 1918 og ordfører siden 1919. Av hans mange offentlige hverv kan nævnes at han fra 1915 er direktør i Aas sparebank og var formand i Follo kreds av Norsk Landmandsforbund 1917 til 1921. I juli 1920 valgtes han fra Bærum og Follo som varamand til Stortinget og avgav møde som repræsentant høsten 1920 og 1921.

Gift $\frac{1}{7}$ 1910 i Rakkestad med *Anne Dorothea Grindstad*, f. $\frac{9}{8}$ 1881 i Rakkestad, datter av gaardbruger *Tollef Grindstad* og *Petronelle Overby*. 6 barn [7. a.—7. f.]:

7. a. **William Sverdrup**, f. $\frac{19}{5}$ 1913 i Nordby.

7. b. **Fridtjof Sverdrup**, f. $\frac{24}{6}$ 1915 i Nordby.

7. c. **Georg Peter Sverdrup**, f. $\frac{26}{10}$ 1917 i Nordby.

7. d. **Tollef Mikael Sverdrup**, f. $\frac{19}{11}$ 1919 i Nordby.

7. e. **Thorvald Fredrik Sverdrup**, f. $\frac{3}{2}$ 1922 i Nordby.

7. f. **Johan Ulrik Sverdrup**, tvilling, f. $\frac{3}{2}$ 1922 i Nordby.

6. g. **Sophie Sverdrup**, f. $\frac{21}{2}$ 1878 i Nordby, lærerinde ved Den kvindelige Industri-skole i Christiania.
6. h. **Fredrikke Sverdrup**, f. $\frac{16}{6}$ 1879 i Nordby.

Gift $27/8$ 1910 i Nordby med gaardbruger paa Grindstad i Rakkestad *Carl Grindstad*, f. $26/10$ 1870 s.steds og død $24/8$ 1922 i Christiania, søn av ovenn. gaardbruger *Tollef Grindstad* og *Petronelle Øverby*. Formand i sogneselskabet; indehar mange off. hverv.

6. i. **Thorvald Sverdrup**, f. $27/3$ 1883 i Nordby; efter middelskoleexamen og examen fra landbrugsskolen paa Sem i Asker gik Sverdrup over til praktisk jordbrug og fik i 1909 av sin far gaarden Nordby i Aas, men byttede om høsten med broderen Georg i gaarden Riis.

Gift $21/9$ 1912 i Frogner kirke i Christiania med *Pauline Krogstie*, f. $18/12$ 1890 i Løiten, datter av gaardbruger *Fjergen Krogstie* og *Ingeborg Østenheden*. 4 barn, alle født i Nordby [7. a.—7. d.]:

7. a. **Ingeborg Sverdrup**, f. $21/7$ 1913.

7. b. **Thorvald Sverdrup**, f. $3/4$ 1915.

7. c. **Fredrik Sverdrup**, f. $22/2$ 1917.

7. d. **Anne Sophie Sverdrup**, f. $21/9$ 1920.

6. j. **Anna Sverdrup**, f. $28/7$ 1885 i Nordby.

Gift $15/2$ 1918 i Frogner, Christiania, med *Thorvald Grindstad*, f. $1/3$ 1889 i Rakkestad, bror av ovenn. Carl Grindstad. Student med laud. 1907, forstkandidat 1913, derefter assistent i Statens skogtaxation til 1915, amtsskogmester i Salten fra 1915 til han i 1916 blev skogbrugslærer ved Østfold skogskole; amtsskogmester i Østfold 1919.

Fredrikke Sverdrup.

5. c. **Fridtjof Sverdrup**, f. $9/7$ 1848 i Fredriksværn og død her $8/3$ 1849.

4. d. **Fredrikke Wilhelmine Regine Sverdrup**, f. $7/7$ 1813 i Kjøbenhavn, døde $21/2$ 1839 i Christiania [Garnisonen].

Gift, hjemmeviet, $4/11$ 1836 i Christiania med *Carl Thorvald Schiøtt*, f. $4/12$ 1811 i Christiania og død her $20/8$ 1890, søn av oberst *Nils Schiøtt* og *Elisabeth Marie Arbin*. Efter artium i 1828, philos. 1829 og medicinsk examen 1834, alle med laud., blev Schiøtt $29/10$ 1834 korpsslæge ved Søndenfjeldske korps, men kom ikke til at forrette i dette embede, da han drog til udlandet paa studiereiser. Den $14/2$ 1837 blev han korpsslæge i armeen og efter konstitution fra 1848 udnævnt $5/10$ 1853 til *brigadelæge* i 2. brigade; major $22/6$ 1839. I Christiania, hvor han altid havde sin bopæl, eiede han den saakaldte «Arbins løkke», hvor nu den amerikanske legation holder til, og var en meget formuende mand.

Thorvald Schiøtt blev gift 2. gang $20/4$ 1841 i Hamburg med *Marie Henriette Redelin*, f. $28/1$ 1824 s.steds og død $5/4$ 1911 i Christiania, datter av

kjøbmand Johann Heinrich Ludwig Redelin og Dorothea Henriette Wilhelmine Haupt.

3. k. **Else Marie Meyer Sverdrup**, f. $18/5$ 1771 paa Laugen i Nærø, døde der $16/5$ 1778.
3. l. **Christiane Cathrine Tyrholm Sverdrup**, f. $1/10$ 1772 paa Laugen, døde $13/1$ 1856 i Christiania.

Gift $20/10$ 1801 i Nærø med *Otto Arentz Cold*, døbt $17/6$ 1770 i Bakke, Strinden, og død $1/1$ 1831 i Trondhjem, søn av kaptein *Niels Cold* og *Susanne Arentz*. Cold blev kornet à la suite i Trondhjemske dragonregiment $14/3$ 1794, forfremmedes til sekondløjtnant $19/2$ 1802 og til premierløjtnant $28/1$ 1808. Under sin deltagelse i felttoget søndenfjelds i 1808 styrtede han med hesten og fik en blodstyrting, som for lang tid vilde gjøre ham udygtig til tjeneste, hvorfor han i oktober s. a. meddeltes avsked. Efter i lang tid forgjæves at have søgt civile stillinger blev Cold endelig $18/12$ 1827 overtoldbetjent i Trondhjem. Ved denne leilighed skriver presten i Skogn at Cold var «en meget retskaffen og agtværdig mand», som havde levet av en pension paa 80 spd. og et lidet gaardsbrug paa Hynne i Skogn. Han var blevet fuldstændig helbredet «ved en sultekur i høieste grad», hvilken dog ikke havde knækket hans arbeidsevne, saa han havde altid formaet at underholde sin familie paa en anstændig maade, takket være en udpræget økonomisk sans.

3. m. **Elisabeth Birgitte Sverdrup**, f. $21/11$ 1773 paa Laugen, døde ugift $28/7$ 1865 paa Agnæs ved Larvik, begr. paa Langestrands kirkegaard. Av hendes efterladte biografi er foran s. 40 flg. meddelt hvad hun skriver om hvorledes den strenge opdragelse i barndomshjemmet vakte hendes dybe had til despotisme og undertrykkelse. I ungpigedagene brændte hun for kristendommen og ønskede bare at reise ud. og forkynde evangeliet for hedningerne ligesom farbroderen, Grønlands-presten Jørgen Sverdrup. Det kunde det nu ikke blive noget av, og senere i livet blev det en anden slags religion som greb hende; men en missionær vedblev hun altid at være for de tanker, hun troede paa.

Da hendes yngre bror Jacob i 1792 kom ind paa latinskolen i Trondhjem fulgte hun med til byen for at lære musik og skræddersøm, men hun likte ikke nogen av delene og reiste hjem igjen aaret efter. Hun kastede sig over læsning, pløiede igjennem theologiske skrifter, særlig Bastholms, og da hun fik Kalls verdenshistorie blev hun grebet av en uudslukkelig interesse for historie og sideordnede den helt med theologien. Senere blev historie og naturvidenskabelige verker hendes kjæreste læsning. I 1790 reiste hun til Kjøbenhavn for at søge lægehjelp; hun var blevet mere og mere døvhørt og plagedes ofte stærkt av en nervøs sygdom, en stadig «ængstelse». Hun blev der til 1803, og dette ophold blev den aandelige gjennombrudstid for hende. Hun lærte tysk sprog, saa hun fik døren aaben til et videre europæisk aandsliv og levede av

fuldt hjerte med i de bevægede aar omkring aarhundredskiftet. Det var oplysnings-tidens og den store franske revolutions aand som levede i hende og, skjønt hun i religiøs henseende vel nærmest stod paa et deistisk standpunkt, var det troen paa menneskene, som dybest seet var grundlaget for hendes livssyn.

I 1803 kom Elisabeth Sverdrup tilbage til Norge, boede i de første ti aar hos sin søster og svoger presten Qvale i Lyster og fra 1813 paa Jarlsberg hos Jacob Sverdrup, «som var den bror, hun fra sin spædste barndom av havde elsket høiest». Paa Jarlsberg begyndte hun næsten straks at undervise broderens tre ældste barn, Peter, Hanne og Livia, noget senere kom ogsaa Georg og Edvard til, og i 1818 Ulrich, «som det var hende en sand fornøielse at arbeide med».

Inden hun i 1825 flyttede med familien til Sem i Borre, hvilken gaard Jacob

Elisabeth Sverdrup.

Sverdrup kjøbte for at oprette landbrugsskole, havde hun i længere tid undervist hans dengang yngste søn, den senere politiker, statsminister Johan Sverdrup. Den indflydelse, Elisabeth Sverdrup har øvet paa ham, hans karakter og tænkemaade, tør vistnok betegnes som betydelig. Han var kvik og lærenem og den sæd, «tante Lise» saade, groede villig i hans barnesjæl. Historie var hendes yndlingsfag, og det blev snart ogsaa hans. Hun gennemgik med ham Thiers' store revolutionshistorie, æggede ham til at tage parti, fik ham til at sige sin mening om de spørgsmaal, som læsningen reiste, og hun sagde ham imod, saa han maatte tænke efter og finde bedre grunde for sin mening. Hun gik op og ned paa gulvet, og gutten skridtede med, og saa ordskiftedes de av hjertens lyst.

Og ingen av hendes elever tog saa varmt imod hendes lærdom som Johan Sverdrup; «aldrig har jeg paa min lange vandring igjennem livet lært at finde nogen, der saaledes i èt og alt har sympathisert med mig som Du; Dine tanker er mine tanker», skrev hun siden til ham. Hun fandt igjen og udviklede hos ham sit eget had til undertrykkelse og despotisme, og det blev hendes alderdoms glæde at han tog op den frihedsgjerning, som havde kastet glans over hendes ungdomsaar: «Johan Sverdrups hæder», skriver hun, «er en sand gedigen hæder, der er erhvervet ved at han uden persons anseelse og uden at tage hensyn til egen fordel urokkelig har fulgt og kjæmpet for sin overbevisning. Hvad enten man finder hans overbevisning rigtig eller urigtig, vedkjender jeg at den er min.» Selv frasiger hun sig kravløst al ære for det, han siden blev: «han er sin egen hæders skaber ved de herlige evner og anlæg, hvormed Gud har begavet ham.»

Den $\frac{3}{8}$ 1836 flyttede hun med broderens familie til Larvik, og efter Jacob Sverdrups død i 1841 boede Elisabeth Sverdrup for det meste paa Agnes ved Larvik,

hvor hun underviste barn av proprietær Larsens familie, og her avgik hun ved døden i 1865 som en overmaade kundskabsrig og belæst dame, omfattet med respektfuld høiagtelse av hele sin slekt. I litteraturen foreligger neppe mere fra hendes haand end Gervinus: «Indledning til Det 19de Aarhundredes Historie», som er oversat av hende og bekostet udgivet i Larvik 1857 av Johan Sverdrup¹.

3. n. **Jacob Liv Borch Sverdrup**, f. $\frac{8}{2}$ 1775 paa Laugen i Nærø, døde $\frac{15}{5}$ 1841 i Larvik. Efter fire aars undervisning av resid. kapellan Hans Kjeldahl i Sparbu kom Jacob Sverdrup i 1792 ind paa Trondhjems kathedralskole og dimittertes herfra i 1794 til Kjøbenhavns universitet, men kom først i april 1795 til at tage examen artium, med haud illaud. Efter exam. philos. med laud. i 1796 studerte han historie og sprog, særlig engelsk, som han talte med færdighed, og senere lagde han sig med iver efter botanik, i hvilket fag han i de følgende aar gav studerende manuduktion. I 1801 blev han udkommandert til telegrafist fra $\frac{24}{3}$ ved den optiske signalstation ved Nakkehoved paa Sjællands nordpynt, men otte dage efter tiltrædelsen gik admiral Nelson med den engelske flaaede gennem Sundet, og da freden kort efter blev sluttet, vendte Sverdrup tilbage til Kjøbenhavn og gjenoptog sin virksomhed som en søgt og anseet privatlærer. I 1804 blev han lærer og i 1805 tillige inspektør ved det bekjendte Schouboeske Institut i Kjøbenhavn, men paa grund av en sygelighed, som han gav det danske klima skylden for, tog han avsked i 1806, hvorefter han $\frac{5}{12}$ 1806 udnævntes til *overlærer* ved Kongsberg skole og tiltraadte dette embede i jan. 1807.

Det var haarde livsvilkaar, som ventede ham i fædrelandet. Sølvverket paa Kongsberg var blevet nedlagt i 1805, og fattigdommen væltede ind over den gamle bergstad. Om høsten 1807 blev landet kastet ud i verdenskrigens hvirvler, pengeværdien gik stadig nedover og rammende tungt hele den norske embedsstand. Da var det Sverdrup søgte tilbage til sine fædres gjerning, til «den ædleste, den nyttigste av alle sysler», til jordbruget. Han gav sig til at dyrke op et par smaaløkker, som hørte til hans embede, og snart blev «Overlærerens løkke» en seværdighed paa Kongsberg; han drev den op til at føde hest og fire kjør. Imidlertid gik skolen, hvis anseelse han i de første aar havde formaaet at holde oppe, under tidens økonomiske tryk efterhaanden mere og mere tilbage, lærerne tog efterhvert avsked, og tilslut gik ogsaa Sverdrup sin vei høsten 1812.

Jacob Sverdrup.
Ungdomsportræt efter
miniatur.

¹ Velvillig meddelt av professor Koht.

Han gik nu helt og holdent over til jordbruget. Blandt dem som havde lagt merke til «Overlærerens løkke» paa Kongsberg var ogsaa grev Herman Wedel-Jarlsberg, og da denne efter sin far i 1811 havde overtaget *Jarlsberg herregaard* i en meget maadelig forfatning, tilbød han Sverdrup bestyrelsen av det store gods. Sverdrup modtog tilbudet og tiltraadte som godsbestyrer $\frac{9}{11}$ 1812. Han fik et drøit arbeide. Baade hovedbygning og udhuse var yderst forfaldne, største delen av indmarken havde ikke kjendt plog paa hundrede aar, og «av besætning og gaardsredskab fandtes ikke mindste spor», heder det i skiftebrevet efter den gamle greve, som kun havde søgt at faa flest mulige indtægter av godset uden at bry sig om fremtiden. Til nybygning og forsvarlig drift blev det regnet at 10 aars indtægt av grevskabet maatte gaa med. — I 13 aar drev Sverdrup Jarlsberg, og paa denne tid mangedoblede han driftsudbyttet. Han fik drevet godset saadan op at det i 1825 kunde føde 32 hester og 200 kjør og avle 2000 tønder korn aarlig. Dette resultat skyldtes ikke bare hans fremragende praktiske arbeide og ypperlige økonomiske ledelse, men tillige og maaske allermest fordi han gjorde landbruget til videnskab. Det var en ny videnskab, chemien, som fremtvang en omformning av jorddyrkingen ude i Europa, og indsigten i naturlovene blev den magt som skulde føre jordbruget ind paa nye fremgangsveie. Det var Jacob Sverdrup som blev foregangsmanden i Norge paa dette omraade, idet han ikke bare studerte og anvendte den nye jordbrugsvidenskab i sit eget arbeide, men han gjorde sig ogsaa til læremester for den norske gaardbrugerstand. Fra 1819 udgav han en lang række skrifter og skrev i «Magazin for Landmanden» en lang række artikler, som alle sigtede paa at give bønderne en videnskabelig begrundet jordbrugslære, og i de sidste aar, han var paa Jarlsberg, modtog han med grevens tilladelse unge mænd til praktisk undervisning i landbrug.

Da Sverdrup i oktbr. 1825 efter eget ønske fratraadte sin stilling paa Jarlsberg, med en livsvarig pension paa 800 kr., hvilke penge han siden helt og holdent anvendte til praktisk oplærelse av unge mænd, havde han med grevens hjælp kjøbt *gaarden Nedre Sem* i Borre, hvor han fra $\frac{26}{10}$ 1825 oprettede et «agerbrugs-seminarium», *den første landbrugsskole i Norge*. Statsraad Jonas Collett, som kjendte Sverdrup fra sin fogedtid i Numedal og Sandsvær, skaffede ham hertil ved kgl. resol. av $\frac{9}{6}$ 1825 et statsbidrag paa 2400 kr. aarlig, som siden fornyedes til $\frac{1}{7}$ 1830, med forpligtelse til at holde 8 elever med fri undervisning og frit ophold. Ved kgl. resol. av $\frac{27}{2}$ 1826 fik han derhos et rentefrit laan av Statskassen paa 2800 kr. til opprettelse av et verksted for gaardsredskab. Sverdrup drev Sem frem til mønsterbrug, men da gaarden havde liden indmark, forpagtede han fra 1820 grev Wedels gaard Rise i Sem herred og anbragte her sin ældste søn Peter Sverdrup, som i 1827 desuden blev medlærer paa landbrugsskolen. Med et aarligt statsbidrag fra 1830 av 3000 kr. fortsatte Sverdrup landbrugsskolen paa Sem til 1835, da han gik over i

en anden virksomhed, hvorefter Stortinget inddrog statsbevillingen. Peter Sverdrup fortsatte imidlertid undervisningen paa gaarden Rise.

Den nye og fordelagtige stilling, Jacob Sverdrup tiltraadte i septbr. 1835, var *bestyrelsen av Fritzø jernverk og Larviks grevskab* for dets nye eier etatsraad, senere konferentsraad Frederik Wilhelm Treschow, som var en svoger av hans bror professor Georg Sverdrup og ikke ønskede at forlade sit jordegods, Brahesborg, i Danmark, hvor han ogsaa indtog en fremskudt politisk stilling. Det blev ogsaa her et helt oprydningsarbeide, Sverdrup maatte gaa igang med, da ingen eier havde været bosat paa Fritzø paa 50 aar, men av tildels anden karakter. Han tog imidlertid fat uden persons anseelse, drev igjennem lov og ret paa alle kanter og bragte med

Nedre Sem i Borre.

fast haand orden i tingene. Jernverket, det største i landet, kom i god drift, han begyndte fabrikation av moderne jordbrugsredskab til salg og virkede fremdeles for jordbrugets fremme baade ved at modtage elever til oplæring og ved at fortsætte sin fagliterære virksomhed. Midt under alt dette arbeide rammes han av døden i 1841.

Fra 1822 var Sverdrup medlem av Videnskabselskabet i Trondhjem og blev ²⁹/₈ 1838 ridder av svensk Wasa orden. Om hans skrifter se Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon.

Jacob Sverdrups liv fortæller om en vældig arbeidsenergi, og hans høie, kraftige skikkelse med det djervt skaarne ansigt og de ildfulde øine gav ogsaa synligt udtryk for hans usedvanlige sjelsstyrke. Han lagde aldrig fingrene imellem, naar det var noget, han ikke likte, og han veiede ikke sine ord paa guldvegt, men hans nidkærhed var altid lige varm naar det gjaldt at hjelpe frem det som trængte støtte. Der var en glød i ham, som aldrig sluknede, en livskraft som holdt hans aand i

ustanselig bevægelse i et evigt skifte mellem intenst alvor, lynende harme og overgiven glæde.

Gift 1. gang $19/8$ 1801 i Kjøbenhavn med *Gundelle Birgitte Schanch [Schang]*, f. $1/2$ 1780 paa Rudersdal i Birkerød, nu Søllerød, nordenfor Kjøbenhavn og død $22/12$ 1820 paa Jarlsberg, datter av krovert *Johan Schanch [Schang]* og *Kajsa Margrethe Hedin*.

Jacob Sverdrup.
Efter maleri.

Gift 2. gang $22/3$ 1826 i Borre med *Nicolea Elisabeth Schjelderup*, f. $5/12$ 1789 i Larvik¹ og der død $18/10$ 1840, begr. ved Langestrand; datter av skibsfører *Frederik Schjelderup* og *Helle Andrea Harris*; hun var kusine av professor Michael Skjelderup.

Johan Schanch [Schang], haarskjærer i Kjøbenhavn 1779, var i 1780 forpagter paa Holte i Søllerød paa Sjælland, 1782 krovert i Holte, 1784 krovert i Hørsholm, forpagtede derefter til 1798 Brede i Lyngby og arvede i 1790 Rudersdal kro i Søllerød efter sin værfar. Den vurderedes i 1793 til 4 300 rdl. og solgtes ved Schanchs død i 1805 for 9 175 rdl. Paa enkelte undtagelser nær skrives hans navn i kirkebøger etc. altid «Schanch» indtil 1790, hvorefter det bliver til *Schiang* og «Siang», og en enkelt gang ogsaa *Jæng*. Han døde $21/4$ 1805 paa Rudersdal, 71 aar gl., men denne aldersopgave er neppe sikker. I folketællingen for Birkerød i 1801 anføres han saaledes 64 aar og i tællingen 1787 for Lyngby 46 aar gl., men da sidstnævnte kilde er meget nøiagtig, er Schanch derfor vistnok født omkring aaret 1741. I familien Sverdrup har det været antaget at han var av fransk herkomst, hvorfor navnet ogsaa inden denne tildels er skrevet «Jean», men frøken Elisabeth Sverdrup har i sin tid fortalt sin brorsøn Ulrich Sverdrup at «hans morfar var en *tysker*, som havde tjent under kong Frederik II av Preussen, medens hans mormor var svensk», og denne konjektur tør visselig være den rigtige.

Gift 1. gang $28/4$ 1779 i Søllerød med *Kajsa Margrethe Hedin*, som dengang var «stuepige hos hr. Schnell», og døde $17/12$ 1788, 36 aar gl., paa Brede i Lyngby, datter av købmand og kroholder i Hørsholm *Abraham Daniel Hedin*, vistnok av svensk herkomst.

Gift 2. gang 1789 med *Sara Nysom*, døbt $7/7$ 1761 i Trinit. kirke i Kjøbenhavn og død $30/6$ 1805 paa Rudersdal, datter av eier av Rudersdal kro *Niels Jensen Nysom* fra Nysum i Ravnkilde, Jylland, og *Christine Nielsdr. Kronberg*.

Ved skiftet $30/7$ 1805 efter Schanchs enke, som havde siddet i uskifte, gav boet et overskud av hele 4 827 rdl. til 2 døtre av 1ste og 4 døtre av 2det ægteskab:

a. *Gundelle Birgitte Schanch*, gift med ovenn. *Jacob Liv Borch Sverdrup*.

b. *Margrethe Petronelle Schanch*, f. $28/8$ 1784 i Hørsholm og død $13/4$ 1834 i Kjøbenhavn. Gift med

¹ Dette fornavn og denne fødselsdag er anført i kirkebogen. Hun kaldtes imidlertid *Nicoline*, og fødselsdagen er paa gravstenen anført at være $28/11$.

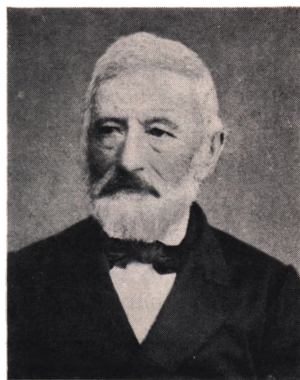
Søren Sørensen, f. $4/10$ 1792 i København og død her $9/1$ 1828, søn av høker Mads Sørensen og Karen Hansdtr. Han var først kopist i Rentekammeret, tog avsked herfra $20/5$ 1827 og blev derefter klubvert i Kongens Klub paa Østergade. Enken fortsatte som saadan i trange kaar, støttet av en enkekassepension paa 80 rdl. Deres eneste efterladte barn var:

Caroline Gundelle Louise Sørensen, gift med statsminister Johan Sverdrup, s. 94.

- c. Rebekka Christine Schanch, døbt $21/2$ 1790 i Lyngby, levede 1805.
- d. Louise Dine Schanch, døbt $11/3$ 1792 i Lyngby; blev gift med Niels Johannes Lund, der døde $20/10$ 1819, 31 aar gl., som premierløitn. ved Livjægerne.
- e. Anne Marie Schanch, f. $9/2$ 1794 i Brede og død $3/11$ 1883 i Nordby paa Fanø; gift $10/10$ 1809 i København med kjøbmand i Ribe Frederik Abraham Kolvig paa Kregarden i Nordby, f. $21/8$ 1784 i København, druknede $8/4$ 1819 ved Romø.
- f. Sophie Hedvig Schanch, f. $20/4$ 1796 paa Brede og død $20/1$ 1878 i København, gift med kaptein Christian Frederik Nellemann, f. $10/4$ 1790 og død $20/2$ 1834 i Herløv.

Jacob Sverdrup havde i 1ste ægteskab 9 og i 2det 2, tilsammen 11 barn [4. a.—4. k.]:

4. a. **Peter Jacob Sverdrup**, f. $27/11$ 1802 i København, døde $4/3$ 1872 i Aasgaardstrand. Under sin fars ypperlige vejledning studerte Peter Sverdrup landbrug og overtog allerede i 1820 driften av gaarden Rise i Sem, som faderen forpagtede av grev Wedel Jarlsberg og hvilken forpagtning sønnen overtog fra 1826, hvorhos han fra 1827 blev medlærer ved faderens «agerbrugs-seminarium» paa Nedre Sem i Borre. Da dette i 1835 ophørte som statsunderstøttet landbrugsskole, fortsatte Peter Sverdrup jordbrugsundervisningen som privat skole paa Rise til 1848, da amtet oprettede en offentlig landbrugsskole. Denne blev som rimeligt holdt i virksomhed paa Rise med Sverdrup som *landbrugsskolebestyrer* til den blev nedlagt i 1861, hvorefter han igjen, om end i mindre maalestok, gav privat undervisning til 1866. I dette aar maatte han gaa fra Rise, efterat hans økonomi i længere tid havde været i stadig nedgang og skaffet den retsindige og samvittighedsfulde mand mangan bekymringsfuld time, og han fik da ved sin varmt hengivne bror Johan Sverdrups bistand en liden stilling som postexpeditør i Aasgaardstrand og tilbragte her sine senere leveaar. Fra 1843 til 1854 var Sverdrup *lensmand* i Sem thinglag. Han udgav en «Geometri for Landmanden» i 1828 og har i «Magazin for Landmanden» skrevet en del artikler, hvorom kan henvises til Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon. I «Gjengangeren» nr. 31 for 1872 har literaten Carl Heinrich Mørch skrevet følgende mindedigt, «Ved P. Sverdrups Baare», som blev avsunget ved hans begravelse den 9. marts 1872:

Peter Sverdrup.

Du stød alt som Yngling frem
med Din Faders Tanke,
lærte saa at mangt et Hjem
kunde Velstand sanke;
men det synes halv forglemt,
saadan er nu Norge stemt
mod dets brave Sønner.

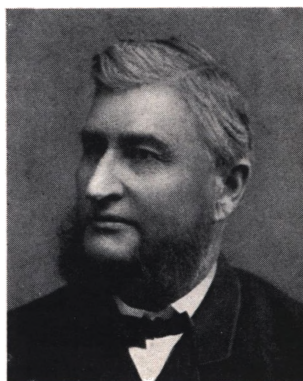
Sparsomt høres Lovord gaa
om Din rige Virken;
men bag Sneen Vidner staa
paa Din Vei til Kirken,
og de staa paa mangan Gaard,
vidner for Dig hver en Vaar,
smilende mod Himlen.

Dog Du fik saa rig en Løn,
Viv og Børn Du eied,
saa Din Aften blev saa skjøn
at den Alt opveied,
Løn for al Din Kjærlighed
tager Du i Graven med;
Herren være lovet!

Sov nu sødt i Jesu Navn
fri for jordisk Kummer!
Vige maa al Sorg og Savn
dog i Dødens Slummer!
O, den har et Morgengry,
Som ei nogen Uveirssky
magter at fordunkle!

Gift ²⁷/₁₁ 1828 i Sem med *Agathe Ursula Thurmann*,
f. ¹⁹/₇ 1811 i Hof, Jarlsberg, og død ²¹/₆ 1889 paa Horten,
datter av sogneprest til Hof *hr. Lars Bredesen Thurmann*
og 1ste hustru *Agathe Aasille Backer*. 12 barn [5. a.—5. l.]:

5. a. **Jacob Christian Sverdrup**, f. ¹⁶/₁₂ 1829 paa Rise i
Sem, døde ³⁰/₄ 1910 i Christiania. Efter først at have
bistaaet sin far paa Rise forpagtet Jacob Sverdrup
gaarden Røraas i Sem og kom i 1857 til Frolands
verk, hvor han deltog i skogdriften. I 1858 blev
han *flotningsinspektør* i Arendals-vasdragene og for-
blev i denne stilling til 1902. Han flyttede da
fra Froland, hvor han fra 1857 havde sin bopæl,
til Christiania og tilbragte her sine senere leveaar.

Jacob Sverdrup.

Gift ³/₉ 1860 i Borre med sin kusine *Fredrikke Antonette Augusta Nilsen*,
f. ⁵/₁₁ 1834 i Trondhjem og død ³/₂ 1910 i Christiania, datter av brigadeauditør,
senere sorenskriver *Hans Plathe Nilsen* og *Hanne Jacobine Sverdrup*, se s. 74.
2 barn [6. a.—6. b.]:

6. a. **Hanne Jacobine Sverdrup**, f. ²⁴/₆ 1861 i Froland.

Gift ³/₅ 1886 i Froland med *Einar Sommerfeldt*, f. ⁵/₅ 1858 paa Østre
Toten, søn av foged *Hans Sverre Sommerfeldt* og *Thora Weidemann*, som
var en kusine av Hanne Sverdrups mor. Efter examen fra den Chal-
merske skole i Göteborg 1877 tog Sommerfeldt praktisk uddannelse ved
orlogsverftet i Horten 1878 til 1879 og som skibstegner hos John Elder
& Co. og Napier i Glasgow til 1882. I 1883 blev han skibskonstruktør
ved Akers mek. Verksted, gik herfra i 1898 over som expert for Bureau
Veritas og teknisk konsulent i Christiania, og blev i 1900 administrerende
direktør for Nylands verksted, fra hvilken stilling han traadte tilbage i
1921. — Sommerfeldt er medlem av forstanderskabet for De tekniske

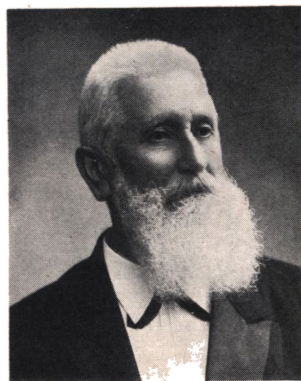
Aftenskoler, av styret for Christiania tekn. Elementær- og Maskinistiskoler og av Nylands verksteds repræsentantskab. Den $17/12$ 1920 modtog han Kongens Fortjenstmedalje i guld.

6. b. **Sigrid Sverdrup**, f. $10/10$ 1867 paa Froland. Bosat i Christiania; ugift.
5. b. **Gundelle Agathe Sverdrup**, f. $19/5$ 1831 paa Rise i Sem, døde $11/8$ 1898 paa Horten. Gift $11/8$ 1857 i Sem med *Jacob Wulfsberg Seeberg*, f. $22/12$ 1824 i Tønsberg og død $15/12$ 1870 under et ophold i Fredrikstad, søn av kjøbmand *Hans Seeberg* og *Christine Pless*. Seeberg var skibsfører og senere rheder, bosat paa Vallø saltverk indtil de hyppige ildebrande, som der opstod i 1865, bragte familien til at forlade stedet. Den flyttede da vaaren 1866 til Bragernes, men efter den uhyggelige brand her $12/7$ 1866 flyttede den atter tilbage til Vallø.
5. c. **Lars Thurmann Sverdrup**, f. $5/8$ 1832 paa Rise i Sem, døde $23/11$ 1872 paa Rigshospitalet i Christiania efter langvarig sygdom. Han kom tidlig tilsjøs og førte skib for Thurmann & Radichs rhederi i Christiania; ugift.
5. d. **Johanne Petronelle Sverdrup**, f. $10/11$ 1833 i Sem, døde $2/4$ 1875 i Christiania; ugift.
5. e. **Sophie Kathrine Sverdrup**, f. $8/4$ 1835 paa Rise i Sem, døde $26/11$ 1914 paa Fredrikshald. Gift $1/10$ 1872 i Brunlanes med *Martin Muldrup Schlytter*, f. $22/11$ 1833 i Risør og død $26/9$ 1906 i Tønsberg, begr. ved Os, Fredrikshald; søn av skibsfører, senere fyrforvalter paa Jomfruland *Christen Muldrup Schlytter* og *Susanne Georgine Falck*. Schlytter kom tidlig tilsjøs, blev skibsfører fra Larvik, hvor han havde sin mødrene slegt, og tjenstgjorde som næstkommanderende paa oplodningsdampskibet «Hansteen». Han var senere i mange aar navigationsskolebestyrer i Larvik til han $1/8$ 1885 blev lodsoldermand og navigationsskolebestyrer i Tønsberg; kort efter blev han tillige medlem av navigations- og maskinistkommissionen.
- Schlytter var gift 1. gang $8/11$ 1857 i Larvik med *Kaja Beate Seemann*, f. $15/8$ 1836 s.steds og død der $16/4$ 1869, datter av tyskfødt møllemester Johan Henrik Seemann og Karen Dorothea Andersen.
5. f. **Edvardine Caroline Sverdrup**, f. $1/11$ 1836 paa Rise i Sem, døde $4/6$ 1897 paa Rigshospitalet i Christiania. Gift $27/10$ 1858 i Sem med *Peter Petersen*, f. $6/6$ 1831 i Borre og død $1/7$ 1904 i Christiania, søn av lensmand *Fjergen Christian Petersen* og *Maren Christiane Ihlen* paa Nordre Sande, senere paa Toen i Borre. Han fór i mange aar som skibsfører og havde sit hjem paa Toen i Borre; han var i senere tid ansat ved et assuranceselskab i Christiania.
5. g. **Petra Ursula Sverdrup**, f. $26/8$ 1838 i Sem, døde ugift $5/10$ 1875 i Arendal.
5. h. **Nils Christian Nilsen Sverdrup**, f. $3/11$ 1839 paa Rise i Sem, blev opkaldt efter overbirkedommer i Jarlsberg grevskab, den mangeaarige storthingsmand N. C. Nilsen, hvis søn sorenskriver Hans Plathe Nilsen var gift med Sverdrups faster,

Hanne Sverdrup, s. 74. Christian Sverdrup fór i sin ungdom tilsjøs og førte skib fra Christiania; bosatte sig senere i London, hvor han drev leverance av skibsmedicin. Denne forretning solgte han, da verdenskrigen brød ud i 1914, og har senere været bosat i Fredriksværn; ugift.

5. i. **Livius Nicolai Sverdrup**, f. $^{26}/_{12}$ 1840 paa Rise i Sem, døde ugift $^{30}/_6$ 1902 i Sandefjord; begr. ved Borre. Tidlig velbefaren sjømand fór Livius Sverdrup i mange aar som skibsfører fra Drammen og var senere indrulleringsbetjent i Sandefjord.
5. j. **Elisabeth Sverdrup**, f. $^{17}/_{10}$ 1842 i Sem, døde her $^{22}/_{12}$ 1842.
5. k. **Elisabeth Heloise Sverdrup**, f. $^6/_10$ 1845 paa Rise i Sem. Bosat paa Horten. Gift $^{30}/_{12}$ 1872 i Sem med *Truls Christian Theodor Krog*, f. $^{22}/_6$ 1838 i Egersund og død $^{31}/_{11}$ 1912 paa Horten, søn av kjøbmand s.steds, senere toldbetjent i Aasgaardstrand *Truls Christian Krog* og *Theodora Johanne Schanche Nielsen*. Krog fór til 1901 som skibsfører fra Aasgaardstrand, med bopæl paa Horten, og var siden tilsynsmand for Rigsforsikringen.

5. l. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $^{16}/_{12}$ 1846 paa Rise i Sem, døde $^1/_4$ 1916 paa Nordstrand i Østre Aker. Efter først at have lært landbrug under sin fars veiledning gennemgik Ulrik Sverdrup fra oktbr. 1867 til 1869 Aas Landbrugsskole, hvor han derefter var ansat som *fuldmægtig* fra $^{14}/_4$ 1870 til $^{14}/_{10}$ 1873. Med offentlig stipendium studerte han fra novbr. 1874 dels ved Landbohøiskolen i Kjøbenhavn og dels hos landbrugsingeniør Åkerman i Skaane for at uddanne sig til *landbrugsingeniør* og blev efter sin hjemkomst ansat som saadan fra $^1/_11$ 1875 for Christiania og Hamar stifters landdistrikter, fra 1914 for Akershus, Hedemarkens og Christians amter, med bopæl i Christiania. Denne stilling fratraadte han ved udgangen av 1914. I studieøiemed eller for at besøge udstillinger foretog han med stipendium flere reiser til Sverige og Danmark, Tyskland og Frankrige. Sverdrup blev $^{17}/_5$ 1890 beskikket til medlem av Embedsgaardskommissionen av $^{30}/_9$ 1882 for Hamar, Trondhjems og Tromsø stifter, var medlem fra 1893 av repræsentantskabet i Selskabet for Norges Vel og medlem av overbestyrelsen for Jordbrugsskolen for Døve fra dens oprettelse i 1903. Han tildeltes i 1896 kong Oscar II's Medalje i sølv til belønning for det norske landbrug og blev i 1893 ridder av svensk Wasaorden og $^{21}/_1$ 1896 ridder av St. Olavs orden «for fortjeneste av landbruget». Fra 1875 skrev Sverdrup en lang række landbrugsartikler i forskjellige tidsskrifter, hvorom henvises til Halvorsens Forfatter-Lexikon. Sverdrup var en overmaade populær, dygtig og anset mand.

Ulrik Sverdrup.

Gift $\frac{2}{11}$ 1880 i Uranienborg i Christiania med *Ragna Valborg Dahl*, f. $\frac{21}{12}$ 1858 i Christiania, datter av kjøbmand, senere stadsmægler *Bertram Dahl* og *Sophie Henriette Fohannesen*. 8 barn [6. a.—6. h.]:

6. a. **Hjørdis Sverdrup**, f. $\frac{24}{7}$ 1881 i Christiania, bosat paa Horten.

Gift 1. gang $\frac{22}{11}$ 1902 i Uranienborg, Christiania, med kaptein i marinen *Sigurd Scheen*, f. $\frac{15}{10}$ 1877 i Risør og død $\frac{23}{5}$ 1919 i Christiania, søn av læge *Abraham Bockmann Scheen* og *Karen Marie Hopstock*.

Gift 2. gang $\frac{14}{7}$ 1920 paa Akers sorenskriverkontor med indehaver av handelsfirmaet I. A. Killengreen i Tromsø, nederlandsk vicekonsul *Richard Floer Killengreen*, f. $\frac{20}{3}$ 1863 i Tromsø, søn av kjøbmand og bankchef *Christian Peter Killengreen* og *Richa Elisabeth Henriette Floer*. Efter separation i novbr. 1921 blev dette ægteskab opløst i 1922, og hustruen tog derefter igjen sin første mand Scheens navn. Killengreen var tidligere gift $\frac{30}{9}$ 1889 med *Fohanne Kjerschow*, f. $\frac{3}{4}$ 1865 paa Vadsø og død $\frac{20}{10}$ 1917 i Christiania, datter av stiftamtmand *Christian Collett Kjerschow* og *Nancy Adelaide Esbensen*.

6. b. **Peter Jacob Sverdrup**, f. $\frac{22}{10}$ 1882 i Christiania, døde her $\frac{5}{4}$ 1883.

6. c. **Ragnar Sverdrup**, f. $\frac{10}{11}$ 1884 i Christiania, døde her $\frac{18}{3}$ 1892.

6. d. **Trygve Sverdrup**, f. $\frac{28}{7}$ 1886 i Christiania, blev sekondlønntant i marinen med anciennetet av $\frac{1}{10}$ 1908 og premierlønnt. med anc. av $\frac{1}{1}$ 1911; fik $\frac{22}{9}$ 1911 militært stipendium paa 2000 kr. for at studere elektroteknik og forbrændingsmaskiner ved tysk høiskole og frekventerte derfor den tekniske Høiskole i Charlottenburg 1911 til 1912. Han var undervandsbaadofficer 1913 til 1920, tog dispacheur-examen i 1921 og gik som kontorchef ind i sin svigerfars forretning i Tønsberg.

Gift $\frac{2}{10}$ 1917 i Tønsberg med *Edle Segelcke Lyngaas*, f. $\frac{28}{9}$ 1896 s.steds, datter av assuredirektør, konsul *Jacob Olvar Lyngaas* og *Ellen Segelcke*. 2 barn [7. a.—7. b.]:

7. a. **Harald Jacob Sverdrup**, f. $\frac{20}{9}$ 1918 i Tønsberg.

7. b. **Ellen Segelcke Sverdrup**, f. $\frac{13}{11}$ 1921 i Tønsberg.

6. e. **Ulrikka Sverdrup**, f. $\frac{14}{12}$ 1890 i Christiania.

Gift $\frac{14}{12}$ 1912 i Christiania med inf.kaptein og direktør for Gjøvik sildoljefabrik i Tromsø *Otto Hjersing Munthe-Kaas*, f. $\frac{31}{3}$ 1883 paa Fredrikshald, søn av overlærer *Hugo Severin Ahasverus Munthe-Kaas* og 1ste hustru *Ragna Martha Kirstine Hjersing*.

6. f. **Elisabeth Sophie Sverdrup**, f. $\frac{28}{9}$ 1892 i Christiania.

Gift $\frac{5}{6}$ 1915 paa Nordstrand med assuredirektør i Trondhjem *Reidar Brekke*, f. $\frac{17}{9}$ 1888 paa Singsaker, Trondhjem, søn av grosserer *Bernhard Brekke* og *Anna Iversen*.

6. g. **Ragna Ursula Sverdrup**, f. $\frac{20}{11}$ 1900 i Christiania.

6. h. **Livius Nicolai Sverdrup**, f. $\frac{2}{9}$ 1902 i Christiania, døde her $\frac{26}{1}$ 1903.

4. b. **Hilleborg Margrethe Sverdrup**, f. $\frac{12}{8}$ 1804 i Kb.hvn, døde $\frac{22}{11}$ 1807 paa Kongsberg.
 4. c. **Hanne Jacobine Sverdrup**, f. $\frac{22}{4}$ 1806 i Kjøbenhavn, døde $\frac{5}{2}$ 1885 paa Horten.

Gift $\frac{10}{6}$ 1831 i Borre med *Hans Plathe Nilsen*, f. $\frac{16}{2}$ 1803 i Borre og død $\frac{7}{5}$ 1886 paa Horten, søn av den s. 71 nævnte overbirkedommer *Nils Christian Nilsen* og *Fohanne Petronelle Winge Plathe*. Efter examen artium i 1821 og philosophicum i 1822, begge med haud illaud., blev Nilsen cand. juris med laud. i 1826, gik straks efter som kopist ind i Justitsdepartementet, hvor han i 1828 blev konstituert og $\frac{2}{3}$ 1829 udnævnt til kgl. fuldmægtig, men allerede $\frac{8}{12}$ 1829 befordret til brigadeauditør ved Trondhjemske brigade. Herfra blev han $\frac{18}{1}$ 1839 udnævnt til sorenskriver i Øvre Telemarkens østjeldske sorenskriveri, med bopæl i Seljord, og forflyttedes $\frac{8}{12}$ 1847 til sorenskriver i Mellem-Jarlsberg. Fra dette embede tog han avsked $\frac{22}{2}$ 1883 med 2800kr. iaarlig pension. Ridder av St. Olavs orden $\frac{21}{8}$ 1855 forfortjenstlig embedsvirksomhed.

Av deres barn blev datteren Fredrikke Nilsen gift med sin fætter Jacob Sverdrup, se s. 70,

og Johanne Petronelle Nilsen med amtmand Jan Greve Skjoldborg.

4. d. **Livia Gundelle Margrethe Sverdrup**, f. $\frac{10}{3}$ 1808 paa Kongsberg, døde $\frac{18}{10}$ 1840 i Vinje.

Gift $\frac{8}{2}$ 1834 i Sem med *Anton Elias Smitt*, f. $\frac{1}{11}$ 1805 paa Kongsberg og død $\frac{27}{10}$ 1875 paa Voss, søn av mølleier *Fonas Amundsen Smitt* og *Helene Christine Klomstad*. Efter examen artium med haud illaud. i 1826 og philosophicum med præ ceteris i 1827 tog han en huslærerpost hos sin senere svigerfar paa Jarlsberg for et aars tid og blev cand. theol. med laud. i 1832. Den $\frac{17}{6}$ 1833 blev han kaldskapellan i Land, $\frac{21}{1}$ 1840 sogneprest til Vinje og $\frac{28}{5}$ 1850 provst i Øvre Telemarkens vestjeldske provsti; $\frac{22}{4}$ 1852 udnævntes han til sogneprest til Voss og blev $\frac{14}{7}$ 1859 provst i Hardanger og Voss, fra hvilket sidste embede han erholdt avsked $\frac{31}{3}$ 1866.

Av barnene blev Jakob Sverdrup Smitt biskop i Tromsø og senere i Christianssand stift, Jonas Smitt landbrugsdirektør og Livius Smitt byfoged i Brevik og mangeaarig storthingsmand.

Hanne Sverdrup.
Efter fotografi.

Livia Sverdrup.
Efter maleri.

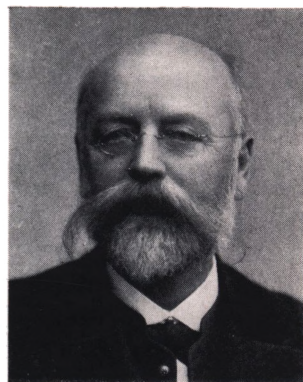
Smitt blev 2. gang gift $\frac{4}{1}$ 1842 med Livia Sverdrups yngre søster *Gundelle Louise Sverdrup*, se s. 105.

4. e. **Georg Frederik Sverdrup**, f. $\frac{26}{5}$ 1809 paa Kongsberg, døde $\frac{13}{5}$ 1884 paa Froland¹. Fra 1836 bestyrte Georg Sverdrup Tomb herregaard i Rygge for statsminister Sommerhjelm's enke Christine Marie, født grevinde Lewenhaupt, fra 1841 var han forvalter ved den Fritzø verk tilhørende eiendom Moholt med masovn i Slemdal ved Skien, og fra 1845 var han *bestyrer* av Frolands jernverk, som da tilhørte Fritzø. I alle stillinger udviste han megen dygtighed og initiativrig foretagsomhed, hvorfor han var høit anset og omfattet med hengivenhed baade av arbeiderne og av bønderne, som jevnlig søgte hans bistand i jordbrugs- og andre praktiske spøragsmaal.

Gift $\frac{18}{3}$ 1836 i Borre med *Anna Cathrine Thurmann*, f. $\frac{14}{10}$ 1814 i Hof, Jarlsberg, og død $\frac{13}{1}$ 1894 i Christiania, begr. ved Froland; datter av sogneprest *Lars Bredesen Thurmann* og 2. hustru *Sophie Dorothea Næskiil*, se s. 70. 10 levende-fødte barn [5. a.—5. j.]:

Georg Sverdrup.

Jacob Sverdrup.

5. a. **Jacob Liv Borch Sverdrup**, f. $\frac{29}{11}$ 1836 paa Tomb i Rygge, døde ugift $\frac{25}{1}$ 1916 i Kolbjørnsvik paa Hisø ved Arendal. Efter examen artium i 1855, philos. i 1856 og juridisk examen i 1860, alle med haud illaud., nedsatte Sverdrup sig i 1862 som *sagfører* i Arendal og praktiserte her til 1872. Som repræsentant for landdistriktet var han medlem av direktionen for Agdesidens Bank i Arendal. I aaret 1872 blev han *bogholder og kasserer* ved Frolands verk og blev dettes *bestyrer* efter faderens død i 1884. Den $\frac{12}{5}$ 1902 fratraadte han denne stilling og flyttede til Kolbjørnsvik paa Hisøen ved Arendal, hvor han siden var bösat. Han var den første i slegten som begyndte at samle til dens genealogi og udgav i 1885 med bistand av adjunkt Martin Arnesen en liden «Stamtavle over Slægten Sverdrup», med register 48 sider i oktav.

¹ Familiegravstedet paa Froland kirkegaard blev efter indbetaling av 500 kr. overtaget til vedligehold av kommunen ifl. Froland herredsstyres besl. av $\frac{11}{12}$ 1899, og verkets eiere samtykkede ved erklæring av $\frac{25}{8}$ 1902 i at «Verkets gravsted» gik over til gravsted for familien Sverdrup.

5. b. **Edvard Thurmann Sverdrup**, f. $21/6$ 1838 paa Tomb i Rygge, døde $11/6$ 1917 i Christiania. Efter examen artium med haud illaud. i 1855 og philos. med laud. i 1856 blev han juridisk kandidat med haud illaud. i 1861. Han var en tid kopist i Høiesteret, gennemgik Krigsskolens nederste afdeling og blev værnepligtig løjtnant $18/6$ 1864. Sommeren 1865 tog han tilsjøs, fik $22/12$ 1874 Borgerdaadmedaljen i sølv for udmerket redningsdaad, blev *skibsfører* og sluttede som *dampskibsfører* i Søndenfjeldske Dampskibsselskabs tjeneste $17/10$ 1878. Redningsdaaden bestod i at Sverdrup som styrmand med kaptein Raabe paa damperen «St. Olaf» sprang overbord i bælgmørke og oprørt hav østenfor Fuglehuk for at redde en sjømand, som var gaaet i sjøen fra en lodsbaad, der skulde sætte en tysk besætning ombord i damperen. Efter $\frac{1}{4}$ times arbeide i den svære sjø og i 18° kulde lykkedes det Sverdrup, som var i fuld sjøhyre, at faa tag i den forulykkede og holde ham oppe til baad kom. Der var ingen ombord som troede han skulde komme levende tilbage. Næste gang var det i oktbr. 1874 at han som skibsfører reddede et engelsk skibsmandskab i Nordsjøen under voldsom storm; hans mod og dristighed var ogsaa denne gang beundringsværdig.

Den $27/6$ 1878 var Sverdrup blevet *toldbetjent* i Langesund og forsattes $13/8$ 1880 som saadan til Christiania, hvor han i en lang aarrække var pakhusforvalter, og hvor han $10/6$ 1891 konstitueredes som og $26/8$ 1898 beskikkedes til *toldkontrollør*. Fra denne stilling tog han afsked $1/8$ 1917.

Sverdrup var den sindige og rolige mand med den bestemte og retlinjede karakter, som der stod megen respekt av. Han tilhørte den gamle garde ved Christiania toldsted, hvis samvittighedsfulde arbeide nød megen paaskjønnelse. En kort biografi med portræt findes i Norsk Toldtidende 1917, nr. 8.

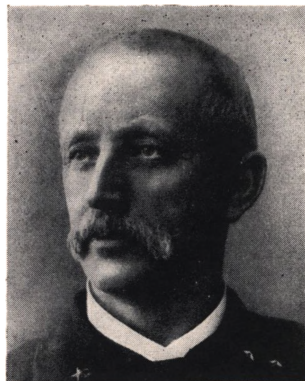
Gift $23/1$ 1885 i Christiania med *Ovidia Amalie Berg*, f. $14/4$ 1861 i Chr.a; datter av skomager *Iver Torkelsen Berg* og *Ovidia Hansdatter*. 2 barn [6. a.—6. b.]:
6. a. **Annie Sverdrup**, f. $18/8$ 1885 i Uranienborg sogn, Christiania.

Gift $31/6$ 1907 i Katharina kirke, Hamburg, med tysk løjtnant, godsbesidder i Sulingen *Rudolf Johannes Gottfried Lüning*, f. $18/1$ 1881 i Sulingen, Hannover, søn av godsbesidder *Rudolf Lüning* og *Eugenie Kettler*.

6. b. **Jessie Georgine Sverdrup**, f. $19/2$ 1893 i Uranienborg sogn, Christiania.

Gift $31/8$ 1920 i Vaale, Jarlsberg, med *Anton Elias Sverdrup*, se s. 89.

5. c. **Christine Marie Sverdrup**, f. $4/4$ 1840 paa Tomb i Rygge, døde $29/11$ 1914 i Kolbjørnsvik paa Hisø ved Arendal; ugift.

Edvard Sverdrup.

5. d. **Sophie Dorothea Sverdrup**, f. $18/1$ 1842 paa Moholt i Slemdal, døde $7/10$ 1913 i Østre Aker, begr. i Øiestad.

Gift $10/12$ 1867 i Froland med sin fætter *Jacob Liv Borch Sverdrup*, se s. 78.

5. e. **Livia Gundelle Margrethe Sverdrup**, f. $18/7$ 1843 paa Moholt i Slemdal; bosat i Sarpsborg.

Gift $28/1$ 1874 i Froland med *Fonas Smitt*, f. $20/5$ 1836 paa Rud i Nordre Land og død $28/8$ 1905 i Christiania; søn av provst *Anton Elias Smitt* og 1ste hustru *Livia Gundelle Sverdrup*, se s. 74. Efter at være udexaminert med udmerkelse fra Aas høire Landbrugsskole i 1861 studerte Smitt kemi og landbrug i Sverige, England og Skotland, hvorefter han i april 1866 blev ansat i den av Stortinget i 1865 oprettede stilling som Norges første landbruksingeniør. Den $1/10$ 1874 blev han landbrugskonsulent, da denne stilling under Indredepartementet blev anordnet, og fra 1877 var han konstituert i det da oprettede embede som *landbruksdirektør*. Som saadan indlagde Smitt sig store fortjenester av det norske landbrug og var sit fædreland en overmaade nyttig mand; som jurymand og dommer repræsenterte han med ære ved udstillinger og kongresser baade hjemme og i Sverige og Danmark; han var medlem av en række selskaber og direktioner og har været en meget frugtbar forfatter, hvorom kan henvises til Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon. — Smitt fik kong Oscar II's Belønningsmedalje for det norske Landbrug i guld ved dens stiftelse i oktbr. 1877, blev $7/7$ 1887 ridder og $18/8$ 1897 kom.² av St. Olavs orden «for fortjenstfuld embedsvirksomhed»; ridder av svensk Nordstjerneorden 1886, kom.² av dansk Dannebrog 1888 og av svensk Wasa orden 1894, ridder av belgisk Leopolds orden.

5. f. **Gundelle Elisabeth Sverdrup**, f. $27/8$ 1845 paa Moholt i Slemdal, døde $22/11$ 1859 i Froland.

5. g. **Georg Frederik Sverdrup**, f. $10/6$ 1846 i Froland, døde $12/1$ 1917 paa Stabæk i Bærum, begr. ved Hisø. Tidlig befaren sjømand blev Georg Sverdrup *skibsfører* for firmaet Smith & Thommesen i Arendal, senere for Fearnley & Eger i Christiania og sluttelig for Halvorsen i Bergen. Han var i mange aar bosat i Kolbjørnsvik ved Arendal og flyttede herfra til Stabæk i 1916.

Gift 1. gang $8/8$ 1885 i England med enken *Fessie Bishop*, f. *Gibson*, f. $26/10$ 1852 i Hastings og død $28/11$ 1904 i Kolbjørnsvik. Uden barn.

Gift 2. gang $9/4$ 1908 i Flekkestjord med *Francisca Wærness*, f. $30/4$ 1873 i Bergen, bosat paa Nordstrand; datter av skibsfører *Peter Wærness* og *Nancy Tillot*. Uden barn.

5. h. **Cathrine Octavia Aasille Sverdrup**, f. $2/6$ 1849 i Froland, døde her $8/12$ 1849.
5. i. **Carl Sverdrup**, f. $17/10$ 1850 i Froland, døde der $16/8$ 1883; ugift.
5. j. **Hanne Louise Fredrikke Sverdrup**, f. $22/1$ 1855 i Froland, døde der $21/10$ 1861.

4. f. **Edvard Sverdrup**, f. $\frac{21}{6}$ 1810 paa Kongsberg, døde $\frac{26}{3}$ 1890 i Christiania. Han kom tidlig tilsjøs fra Arendal, men sluttede at fare sidst i 1830'aarene og blev da *forvalter* ved Fritzø verks gruber i Øiestad og omliggende distrikt. Ved skjøde av $\frac{7}{11}$ 1855 kjøbte han av Lars Westergaard gaarden Asdal i Øiestad for 24000 kr. og lod sin søn Jacob drive denne, indtil han i 1860 solgte gaarden til ham. Saa længe han var forvalter boede Sverdrup paa Torbjørnsbo i Østre Moland og flyttede herfra i 1868 til «Lugnet», dengang i Vestre Aker, nu paa hjørnet av Bygdø allé og Nobels gade i Christiania. Sine sidste leveaar boede han i Christiania.

Gift $\frac{12}{9}$ 1837 i Biri med *Ida Gulbrandine Marie Bøe*, f. $\frac{12}{11}$ 1815 paa Skumsrud i Biri og død $\frac{2}{12}$ 1893 i Christiania, datter av lensmand *Iver Bøe* og *Ingeborg Bjørnstad*. 7 barn [5. a.—5. g.]:

5. a. **Jacob Liv Borch Sverdrup**, f. $\frac{29}{8}$ 1838 paa Torbjørnsbo, døde $\frac{2}{1}$ 1894 paa gaarden Asdal i Øiestad, som han ved skjøde av $\frac{25}{10}$ 1860 kjøbte med tilliggende møllebrug av sin far for 48000 kr., og som han drev til sin død. Hans enke solgte Asdal for 34000 kr. til Jakob Oscar Zetterstrøm ved skjøde av $\frac{29}{7}$ 1896.

Gift $\frac{10}{12}$ 1867 i Froland med sin kusine *Sophie Dorothea Sverdrup*, s. 77. Uden barn.

5. b. **Iver Ludvig Bøe Sverdrup**, f. $\frac{17}{11}$ 1839 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{11}{4}$ 1840.
5. c. **Georg Sverdrup**, f. $\frac{16}{4}$ 1840 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{25}{10}$ 1840.
5. d. **Fredrikke Sverdrup**, f. $\frac{8}{2}$ 1842 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{11}{5}$ 1842.
5. e. **Michael Sverdrup**, f. $\frac{15}{11}$ 1844 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{12}{4}$ 1845.
5. f. **Elise Marie Sverdrup**, f. $\frac{19}{10}$ 1846 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{13}{5}$ 1847.
5. g. **Johanne Marie Sverdrup**, f. $\frac{6}{6}$ 1849 paa Torbjørnsbo, døde der $\frac{13}{12}$ 1850.
4. g. **Harald Ulrich Sverdrup**, f. $\frac{12}{2}$ 1813 paa Jarlsberg, døde $\frac{23}{4}$ 1891 i Balestrand. Efter examen artium med laud. i 1831, philosophicum med præceteris i 1832 og theologisk examen med laud. 1837 blev Ulrich Sverdrup i august 1837 *amanuensis* ved Universitetsbibliotheket og ved siden herav fra 1843 lærer i religion og tysk ved Nissens skole og i nogen tid tillige lærer for Tugthusets kvindelige fanger. Den $\frac{29}{11}$ 1845 blev han udnævnt til *resid. kapellan* til Leikanger, og da dette prestegjeld deltes $\frac{1}{3}$ 1849 blev han s. d. *sogneprest* til det fraskilte Balestrand prestegjeld, fra hvilket embede han efter ansøgning erholdt avsked $\frac{26}{7}$ 1883. Forholdet mellem Sverdrup og den menighed, hvortil han saa længe var knyttet, prægedes gjensidig av den varmeste hengivenhed, kirkerne

Edvard Sverdrup.

fyldtes ved hans indtrængende forkyndelse, og hans kontor blev et søgt sted for alle dem, som ønskede raad og hjælp baade i aandelige og timelige anliggender. Det var ham derfor en stor sorg, da hans virksomhed som prædikant pludselig maatte avbrydes. Om høsten 1853 fik han nemlig blodstyrning natten efter en gudstjeneste, og om han end den gang kom sig, vedblev hans bryst dog at være svagt, saa han ikke mere kunde bestige prækestolen. Fra denne tid holdt han personel kapellan, idet hans egen embedsgjerning maatte indskrænkes til sjælesørgervirksomheden og de administrative forretninger.

I kommunens og statens offentlige liv var Sverdrup stærkt benyttet. Fra 1848 til 1879, da han frabad sig gjenvalg, var han uden avbrydelse herredets ordfører. Paa amtstinget blev han stadig valgt til opmand. Han fik 1847 oprettet Tjugums, senere kaldet Balestrands Sparebank, og var dennes direktør lige til 1886. Ligeledes ivrede han som medlem av amtsformandskabet for oprettelsen av Nordre Bergenhus amts dampskibsselskab og var i aarene 1859 til 1879 medlem av dets direktion; til minde om Sverdrups og amtmand Auberts fortjenester lod selskabet reise en bautasten i Balestrand 1913. Han var forligelseskommissær til han frabad sig gjenvalg høsten 1890, medlem av den kgl. kommission av 1853, som udarbeidede fattiglovene av 1863, og deltog som tilkaldt i den kgl. komm. av 1871 og 1872 om skoledirektør-institutionens omorganisation. Sverdrup mødte som 4. repræsentant for Nordre Bergenhus paa Stortinget 1851, var der formand i Kirkekomiteen, og gjenvalgte senere til alle Storting 1854 til 1876, med undtagelse av perioden 1871 til 1873, da den Jaabækske bevægelse udelukkede ham; paa thingene i 1858 og 1875 avgav han ikke møde paa grund av sygdomsforfald. Av de specielle komiteer var han i 1851 medlem av Adressekomiteen og dennes sekretær, i 1860 av komiteen i anledning av Statholdersagen, i 1864 av komiteen angaaende den dansk-tyske krig og i 1874 av komiteen angaaende nye jernbaneanlæg. Han var medlem av Kroningsdeputationen til Stockholm $\frac{5}{6}$ 1860 og blev $\frac{25}{8}$ d. a. ridder av St. Olavs orden «for statsborgerlig og embedsfortjeneste». Den $\frac{18}{7}$ 1872 mødte han som fylkesmand for Sogn ved 1000'aarsfesten i Haugesund og Haraldstøttens avsløring.

I 1864 udgav Sverdrup «Udtog af Dr. Erich Pontoppidans Forklaring», som blev autorisert $\frac{17}{12}$ 1865 og senere er udgaaet i 19 oplag i 800000 expl., og i 1874 «Dr. M. Luthers lille Katechismus», som siden er optrykt mindst 15 gange og i et antal av over 600000 expl. Om hans skrifter henvises forøvrig til Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon.

Ulrich Sverdrup.

Med de stærke videnskabelige interesser, Sverdrup fra ungdommen av nærede, var det ventet at han vilde gaa til Universitetet, men de religiøse og kirkelige dragninger vandt overtaget, delvis vistnok under paavirkning av Søren Kierkegaards skrifter. Selv senere, efter at han i flere aar havde været prest, udgik der kaldelse til ham fra Universitetet, men han fandt dog ikke at burde modtage den. Sine studier vedblev han dog bestandig at holde vedlige og stod derfor i videnskabelig henseende paa høiden av sin tid. Han var en følgestrengt retroende theolog, og hans udtog av «Forklaringen» fra 1864 satte ortodoksiens strenge stempel paa al religionsundervisning her i landet i mere end en mandsalder. «Udtoget» havde til aabent formaal at gjenindsætte Pontoppidans rene lære i stedet for de avvigelser som Wexels havde indført. Sverdrup tillod ingen anden trosform end Den hellige Skrift, ingen tradition, intet mundtlig ord, og i hans «udtog» er denne grundsætning gennemført; det er præget baade av inderlig tro og av klar tænkning. I al hans virksomhed merkes en klar og stærk aand, med et myndig tag paa aandelige og praktiske spørgsmaal. Av de mange nye thingmænd, som mødte paa Stortinget i 1851, tiltrak Sverdrup sig særlig opmærksomhed, og Ole Gabriel Ueland har omtalt ham som den dygtigste av dem. Hans politiske anskuelse var frisindet paa det borgerlige som paa det kirkelige omraade. Saaledes stod han sammen med broderen Johan Sverdrup som forslagsstiller til den grundlovsforandring, som førte til aarlige Storting, og han var en varm tilhænger av juryinstitutionen. Særlig var det dog de kirkelige spørgsmaal, som fængslede hans interesser paa Stortinget og som han viede sin arbejdskraft. Her virkede han for en række reformer med hensyn til ægteskabslovgivningen, presternes valg og først og fremst for en kirkeforfatning med menighedsraad. Ganske vist naaede ingen av disse spørgsmaal dengang frem til sin løsning, men Sverdrup opgav ikke derfor arbeidet for kirkens organisation. Han var blandt dem som fik igang frivillige kirkelige møder til fremme av reformationsspørgsmaalene og deltog i det første Bergenske stiftsmøde i 1870 og i det første kirkelige landsmøde i 1873.

Ved sin avsked i 1883 modtog Sverdrup tilkjendegivelse av Kongens særdeles tilfredshed med hans embedsvirksomhed, og Stortinget bevilgede ham en pension, større end embedsindtægten, idet alle talere betonedde at der burde ydes en saa fremragende theolog, prest og statsborger en særlig anerkjendelse gennem en usædvanlig høi pension. Han forblev boende i sit kjære Balestrand, hvor han i den delige prestegaardshave havde fremelsket en rigdom paa blomster og frugttrær, og det kan trygt siges at Sverdrups interesser i høi grad bidrog til frugtavlens fremme baade i Balestrand og ellers i bygderne i Sogn.

Gift ⁴/₇ 1844 i Borre med *Caroline Metella Suur*, f. ²⁴/₆ 1816 i Slidre og død ²⁷/₅ 1903 i Balestrand, datter av resid. kapellan, senere sogneprest *Jacob Rosted Suur* og *Margrethe Elisabeth Boyesen*. 8 barn, 5 sønner, som alle blev theologer, og 3 døtre, som alle blev gift med prester [5. a.—5. h.]:

5. a. **Jakob Liv Rosted Sverdrup**, f. $27/8$ 1845 i Christiania, døde $11/6$ 1899 i Østre Aker. Efter examen artium med laud. i 1864 og philosophieum med præce-teris i 1865, tog Sverdrup theologisk examen med laud. i 1869 og fik straks efter det kgl. reisestipendium for at studere de danske folkehøiskoler. Efter et aars ansættelse som lærer ved Nissens skole i Christiania blev han bestyrer av den $9/1$ 1871 aabnede folkehøiskole i Sogndal i Sogn og ledede denne til han $11/4$ 1878 udnævntes til *sogneprest* til Leikanger.

Allerede i Sogndal var Sverdrup kommet ind i det kommunale og politiske liv som ordfører i herredstyret, forligskommissær og sparebankdirektør. I Leikanger valgtes han i 1879 til forligskommissær, blev herredets ordfører i 1881, ordfører i Fattigkommissionen, medlem av amtsudvalget i 1882, av direktionen for amtets dampskibe 1883, m. v. Han valgtes til 2. repræsentant for Nordre Bergenhus amt paa Stortinget 1877 til 1879, men kunde ikke møde i 1877 paa grund av sygdom. Efter gjenvalg var han 2den repræsentant i perioden 1880—82, paa det overordentlige Storting i 1882 og i perioden 1883—85; stadig medlem av Kirkekomiteen og fra 1883 dens formand. Det var en fremskudt stilling, Sverdrup efterhaanden erhvervede sig i Stortinget, navnlig ved sin deltagelse i 9de juni-beslutningen 1880 og i Odelstingets rigsretsdebatter i 1883. Ved dannelsen av Johan Sverdrups ministerium var det derfor en selvfølge at Jakob Sverdrup $26/6$ 1884 udnævntes til *statsraad*, først som tilforordnet statsraadsavdelingen i Stockholm og fra juli 1885 som chef for Kirkedepartementet. Som saadan skyldes ham bl. a. kirkens nye textrækker av 1887 og dens lithurgi og alterbog av 1889. Da ministeriet Sverdrup $12/7$ 1889 dimissionerte og Emil Stang dannede den nye regjering erholdt Jakob Sverdrup avsked med vartpenge, hvorefter han $9/1$ 1890 udnævntes til *sogneprest* til Kors-kirkens menighed i Bergen.

Efter splittelsen inden Venstre blev Sverdrup fra 1888 en av førerne for det nye moderate Venstreparti og gjenvalgtes som 2den repræsentant for sin gamle valgkreds Nordre Bergenhus til Stortinget 1892—94 og som 1ste repræsentant i perioden 1895—97. I febr. 1895 fandt han at maatte avslaa kong Oscars anmodning om at danne en ny regjering, og efter 7de juni-beslutningen s. a. fik han av kongen $13/6$ atter i opdrag at danne regjering, men nedlagde dette mandat dagen efter av mangel paa tilslutning inden Stortingets Venstre. Efter de paafølgende forhandlinger med kongemagten om dannelsen av et koalitionsministerium under professor Francis Hagerups præsidium blev Jakob Sverdrup ved dette ministeriums udnævnelse $14/10$ 1895 paany *statsraad* og chef for Kirke-departementet. I denne stilling øvede han stor indflydelse paa de nye love av 1897 om kirker og kirkegaarde og om geistilghedens avlønning og blev staaende til hele ministeriet gik av $17/3$ 1898.

Efter at have faaet geistlighedens overveiende flertalsstemmer, ialt 121, av hvilke de 107 opførte ham som nr. 1, ved valget til *biskop* i Bergens stift efter biskop Hvoslefs entledigelse blev Jakob Sverdrup ¹⁷/₂ 1898 udnævnt til dette embede fra ¹/₆ at regne; samme dag blev han ogsaa beskikket til formand i rigskommissionen angaaende geistlige lønninger. Forinden dette skede var Sverdrup imidlertid fra marts maaned kastet paa et sygeleie, som hindrede ham fra at modtage indvielsen til den biskopelige værdighed og at tiltræde embedet, og som tilsidst endte med hans død ¹¹/₆ 1899 paa Ormøen i Østre Aker.

Den ²¹/₁ 1885 blev Sverdrup ridder av St. Olavs orden «for fortjenstfuld embedsvirksomhed» og ⁴/₁₁ 1893 kommandør 1 kl. «for statsborgerlig og embedsfortjeneste»; kom. av svensk Nordstjerneorden 1885. En række av hans prædikener og

hans politiske taler er udgivet i trykken; om disse og hans forfatterskab henvises til Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon.

I «For Kirke og Kultur» for 1899 har daværende sogneprest Thorvald Klaveness skrevet følgende om Jakob Sverdrup:

Jakob Sverdrup.

« Det er bare et lidet mindeord, jeg vil sige, og det kan ikke gjælde andet end det gode hos ham, for det er *det* som træder sterkest frem for mindet. Det var *det* hans hjerte og liv var rigest paa. Det viste sig da han blev prøvet i den sidste svære trængsel. Ingen har besøgt ham paa hans lange smertesleie, uden at faa et indtryk af at det var en *mand i Kristus* som her led og stred. Det var egte guld som her blev lutret i ild.

Han var en ualmindelig sund og sterk natur, og som alle sunde og sterke mennesker var han *trofast*, trofast i kjærlighed og trofast i venskab. «Forvandlingens lov» var han lidet bryd af. Saa udprægede som hans baade kirkelige og politiske anskuelser var og saa ihærdig som han kjæmped og arbeided for dem, saa hindred de ham ikke i at holde fast ved gammelt venskab. Trak ikke vennerne sig tilbage fra ham, saa trak ikke han sig tilbage fra dem. Det var ham tydeligvis en glæde at kunne bevare forbindelsen med dem, selv om deres standpunkt var et ganske andet end hans, og om han ikke talte stort om det, saa kunde det merkes, at han følte det som noget saart naar de fjerned sig fra ham.

Det som her hjalp ham var den ro, han tidlig erhverved sig. Alle er enige i, at han var en av de mest glimrende debattanter som nogensinde har siddet i Norges storting. Men det som gav ham hans slagfærdige styrke i debatten, var den uforstyrrelige ro hvormed han altid overskued situationen. Han kunde midt i den hedeste kamp lidenskabsløst afveie, hvad der burde siges og hvad der ikke burde siges, og

han kunde tale med lunt humor selv om han blev aldrig saa sterkt angrebet, han kunde tale sterkt og indtrængende uden at blive lidenskabelig.

Denne ro bunded ganske vist i hans overlegne begavelse. Men ikke bare i den. Den bunded ligesaameget i hans trofasthed mod sine idealer. Trofasthed er altid tro paa det gode, og denne tro — troen paa at det gode og rette maatte og vilde seire tilsidst — havde Sverdrup som naturgave; den var hans sunde sterke naturs bedste eie. Denne naturgave blev saa under hans livs udvikling yderligere uddybet og forædlet ved troen paa Kristus. Derfor kunde han, saa lidenskabelig interesseret han end var, alligevel tage det med ro, baade naar han blev angrebet i debatten og naar hans venner havde en anden mening end han selv. Han beholdt under alt den sterke og faste overbevisnings selvsikre og beherskede ro. For han trodde paa sine idealer og var vis paa de vilde seire.

Han fik rigelig brug for denne tro. Han maatte friste det, som falder sværest af alt for en mand, der er grebet af en stor tanke og har det som livsmaal at gjøre den til virkelighed. Da han havde naad saalangt at han skulde til, saa glap det for ham. Ingen har som Jakob Sverdrup været grebet af Cavours tanke: *en fri kirke i en fri stat*. Den var hans ungdoms begeistring og paa den satte han sin manddoms kraft ind. Og mere end det. Da hans parti var kommet til magten og han selv med det — det *kosted* at naa saalangt — saa satte han alt som var vundet ind paa denne tanke. Man kan undre sig over, at en saa klog mand som Jakob Sverdrup kunde begaa den politiske uklogskab at sætte alt, som han og hans parti havde vundet, paa spil for noget sligt som menighedsraadsloven. Det lader sig absouit ikke forklare, med mindre man tager med i beregning hans trofasthed mod sit ideal. Som han var trofast mod sin tidlige ungdoms kjærlighed indtil hans hjerte brast, saa var han ogsaa trofast mod sin ungdoms ideale begeistring, saa trofast at han ikke kunde tænke sig andet end at den *maatte* seire, og uden betænkning satte alt som var vundet ved en aarelang politisk kamp ind paa den.

Alligevel knækked ikke nederlaget ham. Han gik ikke ud af det som en brudt mand. Langtfra, han tog friskt og kjækt fat paa det lidet haabefulde arbeide at kjæmpe den minoritet, hans parti var reduceret til, frem til seirende majoritet. Hans faste tro paa den tanke, han leved og aanded for, gav ham den trygge rolige forvisning: vor tid kommer nok. -

Den kom dog ikke mens han leved. Den kommer neppe nogensinde som han tænkte sig den. Det program, vi «kirkelige reformvenner» engang begeistredes for, vil vist undergaa store forandringer. Men naturligvis — den frie kirke i den frie stat kommer. Den er underveis, og Jakob Sverdrup har gjort mere end nogen anden for at den skal komme.

Hvad har han gjort? Hvad er resultatet av hans livs virke?

Skal jeg sige det med ett ord saa bliver det dette: han har bragt os paa glid.

Hvordan var den norske kirkes stilling, da Jakob Sverdrup fremtraadte?

Den var fast — fastskruet, fastspigret eller hvad man vil, uryggelig fast. Det var den Riddervoldske styrelses lovs beundrede og lovpriste klogskab, at den tog enhver tanke, ethvert ønske, ethvert forslag til forandring i det bestaaende og gjorde det til gjenstand for overveielser og — kvalte det med overveielser. Der blev forhandlet og diskuteret, men — alt stod fast; at noget kunde forandres i den norske statskirke var en utænkelig tanke.

I grunden var dette en overførelse paa det ydre af den samme aandsetning som hersked inden teologien. Der stod ogsaa alting fast. Der var bare én mening; den stod fast, for den var ene rette; de som ikke delte den var kjættere.

Naar vi ser bort fra grundtvigianismen, som var importeret og derfor let blev kjørt til vægs, er Jakob Sverdrups «Ny luthersk Kirketidende» det første kraftige udslag af en selvstændig opfatning som kom til orde inden den norske kirke. Det var et kirkeligt oppositionsblad. Oppositionen gjaldt ganske vist bare det kirkepolitiske, men det var dog en fribaaren opposition, en hævðelse af et andet syn paa kirkelivet end kirkedepartementets og fakultetets og andre gode kristnes i landet. Det var den første indvarsling af en tid med frigjort tænkning og tale i den norske kirke.

Siden kom Sverdrups virksomhed som stortingsmand og statsraad. Den opnaaede ikke det han sigtede paa, men den lod os opleve det vidunderlige: der blev foretaget forandringer i det bestaaende. Nye tanker og forslag blev ikke længer pint livet af, de blev fremmet, raskt, resolut, med eller mod det biskoppelige *placet* og fakultetets bifald.

Dette er Jakob Sverdrups store livsgjerning: han har givet vor kirke et stød hvorved den er kommet paa glid, og man kan vist være temmelig rolig for at den ikke kommer fast mere.

Nu har graven lukket sig over ham. Skal vi tale ud af det vi ser og forstaar, da maa vi sige: det var skade — et stort tab for vor kirke, som har lidet at tabe, for den er fattig nok før.

Bergens stift vilde i Sverdrup faa en biskop som havde formaat at gribe ledende ind i menighedslivet. Dog det vilde ikke været det største. Af langt større betydning vilde det været, at den norske kirke i ham vilde faa en biskop, hvis betænkninger og erklæringer hvilkensomhelst regjering vilde været nødt til at tage hensyn til. Hans ord vilde havt vægt. Vor kirke kunde trængt en biskop hvis ord vilde havt vægt.

Dog, det var ikke Guds vilje, og hans vilje er den bedste.

Vi har at takke for det vi har faaet. Vi skylder at takke Gud og vi skylder at takke ham som ikke er mere mellem os, for et utrættelig og dygtig udført arbejde for kirke og fædreland. Og alle som stod ham nær takker ham for hans mandige karakter og hans trofaste varme hjerte.»

Gift $\frac{4}{8}$ 1871 i Christiania med *Marie Bernhardine Suur*, f. $\frac{28}{12}$ 1845 i Christiania og død her $\frac{7}{4}$ 1916; datter av kjøbmand *Bernhard Suur* og *Cathrine Paschen*. 9 barn [6. a.—6. i.]:

6. a. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $\frac{19}{10}$ 1872 i Sogndal, har uddannet sig til gartner og driver gartneri paa sin eiendom Rønningen ved Aasgaardstrand i Borre, 30 maal havebrug.

Gift $\frac{12}{4}$ 1909 i Skaarup paa Fyen med *Martha Emilie Pedersen*, f. $\frac{8}{10}$ 1879 i Skaarup, datter av gaardbruger *Hans Pedersen* og *Elisabeth Jensen*. De er uden barn, men har med bevill. av $\frac{5}{8}$ 1919 adoptert en pleiedatter, Marie Therese Wallaker, f. $\frac{3}{8}$ 1917 i Johannes sogn i Bergen.

6. b. **Sigurd Bernhard Sverdrup**, f. $\frac{10}{1}$ 1874 i Sogndal. Efter klassisk examen artium i 1892 og philosophicum i 1893, begge med laud., blev Sigurd Sverdrup i 1895 assistent og $\frac{1}{10}$ 1898 amanuensis ved Universitetsbibliotheket, fra 1918 med titelen bibliothekar. I 1901 blev han cand theol. ined laud. Ved siden av sin stilling som bibliothekar blev han i 1909 ansat som sekretær ved Universitetets theologiske fakultet og har i senere aar desuden været lærer i religion og andre fag ved Hallings skole. Fra $\frac{1}{8}$ 1922 er han *lektor* ved Ullern middelskole i Vestre Aker.

Gift $\frac{28}{9}$ 1907 i Frogner, Christiania, med *Helene Wilhelmine Smith*, f. $\frac{18}{4}$ 1882 i Christiania, datter av grosserer *Valdemar Carl Fredrik Martinus Smith* og *Fanna Valborg Alette Christiane Gjerdrum*. 5 barn [7. a.—7. e.]:

7. a. **Jakob Liv Rosted Sverdrup**, f. $\frac{27}{9}$ 1908 i Ullern sogn, V. Aker.

7. b. **Janna Helene Sverdrup**, f. $\frac{18}{6}$ 1911 paa Nordstrand, Ø. Aker.

7. c. **Folke Sverdrup**, f. $\frac{1}{12}$ 1914 i Ullern, V. Aker.

7. d. **Sigurd Bernhard Sverdrup**, f. $\frac{1}{6}$ 1918 i Ullern, V. Aker.

7. e. **Arne Sverdrup**, f. $\frac{29}{9}$ 1920 i Ullern, V. Aker.

6. c. **Inger Sverdrup**, f. $\frac{1}{9}$ 1875 i Sogndal; malerinde.

6. d. **Helga Sverdrup**, f. $\frac{8}{7}$ 1877 i Sogndal; fra 1900 lærerinde ved Lindern off. Aandssvageskole i Christiania og fra 1922 ved Christiania folkeskole.

6. e. **Ragnhild Sverdrup**, f. $\frac{18}{6}$ 1879 i Leikanger; ansat ved Norsk Søndagsskoleforbund i Christiania.

6. f. **Jakob Sverdrup**, f. $\frac{10}{4}$ 1881 i Leikanger. Efter examen artium i 1900, philosophicum i 1902 og philologisk examen i 1908, alle med laud., blev han $\frac{1}{8}$ 1910 konst. adjunkt og $\frac{18}{7}$ 1913 overlærer ved Mosjøens skole; $\frac{1}{7}$ 1914 universitetsstipendiat og $\frac{1}{7}$ 1917 *docent* i gammelgermansk sprogvidenskab. Under $\frac{10}{5}$ 1912 fik han off. stipendium paa 900 kr. for i Tyskland at studere vestgermanske sprog.

Efter at have gennemgaaet Krigsskolens nederste afdeling blev han officer $\frac{28}{10}$ 1901 og ansat som ulønnet sekondløjtnant i 1. brigade, befordret $\frac{1}{1}$ 1914 til premierløjtn. ved Vestre Akershus infanteriregiment nr. 2.

Gift $^{21}/_8$ 1909 i Trefoldigheds sogn, Christiania, med *Marie Ramm Hoel*, f. $^{23}/_{12}$ 1874 paa Helgøen i Nes, student 1895; datter av daværende gaardbruger paa Kjelsrud i Nes *Georg Ernst Hoel* og *Emma Helene Mathilde Thommesen*. Ingen barn.

6. g. **Georg Johan Sverdrup**, f. $^{26}/_1$ 1885 i Stockholm. Efter examen artium i 1903, forberedende prøve i 1904 og sproglig-hist. embedsexamen i 1910, alle med laud., var Georg Sverdrup kst. overlærer i Molde og Bergen, blev konst. lektor ved Bergens komm. middelskole $^1/_8$ 1817 og lektor ved Tanks skole i Bergen $^1/_8$ 1821.

Gift $^{19}/_8$ 1915 i Sparbu med *Gunvor Petrea Gregusson*, f. $^{10}/_9$ 1887 i Høgsjord, datter av provst og sogneprest *Jakob Bernhoft Gregusson* og 1ste hustru *Aagot Juell*. 2 barn [7. a.—7. b.]:

7. a. **Erling Sverdrup**, f. $^{23}/_2$ 1917 i Bergen.

7. b. **Jakob Sverdrup**, f. $^{30}/_{11}$ 1919 i Bergen.

6. h. **Erling Sverdrup**, f. $^{11}/_2$ 1887 i Christiania, døde her $^{10}/_4$ 1902.

6. i. **Aslaug Sverdrup**, f. $^3/_6$ 1891 i Kors Kirkens sogn i Bergen; student 1910 og cand. real. med laud. 1918. Assistent fra 1916 og amanuensis fra $^1/_7$ 1919 ved Universitetets institut for arvelighedsforskning.

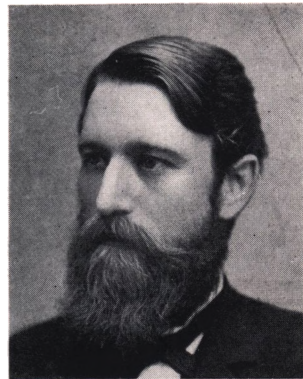
5. b. **Gundelle Margrethe Sverdrup**, f. $^{28}/_8$ 1847 i Balestrand, døde $^9/_4$ 1917 i Stavanger; begr. i Balestrand.

Gift $^8/_6$ 1871 i Balestrand med *Anton Theodor Johan Thygesen*, f. $^9/_1$ 1835 i Skien og død $^8/_6$ 1885 i Rennesø, søn av kjøbmand *Søren Thygesen* og *Idunna Urania Bøttger*. Efter examen artium med haud illaud. i 1853, philosophicum med laud. i 1854 og theologisk examen med laud. i 1863 blev Theodor Thygesen personel kapellan hos sognepresten i Hollen $^{17}/_6$ 1865 og derefter hos sin senere svigerfar i Balestrand $^3/_12$ 1868. Den $^4/_2$ 1871 udnævntes han til residerende kapellan i Lindaas og $^{22}/_1$ 1876 til *sogneprest* til Rennesø, i hvilket embede han forblev til sin død. Sammen med senere biskop Johannes Skaar udgav han i 1868 «Skriftetaler av norske Geistlige»; om hans øvrige skrifter se Halvorsen: Norsk Forfatter-Lexikon.

Deres ældste søn, høiesteretsadvokat i Christiania *Harald Ulrik Sverdrup Thygeson*, f. $^{18}/_8$ 1872, var pleiesøn av sin morbror biskop Jakob Sverdrup.

5. c. **Georg Sverdrup**, f. $^{16}/_{12}$ 1848 i Balestrand, døde $^3/_5$ 1907 i Minneapolis, Minnesota. Efter examen artium med laud. i 1865, philos. med præceteris i 1866 og theologisk examen med laud. i 1871 opholdt han sig fra april 1873 i Paris for, tildels med stipendium, i et halvt aars tid at fortsætte sine studier i de semitiske sprog, hørte her ved Collège de France forelæsninger av Defrémery over Koranen og tog ved «École des langues orientales vivantes» undervisning i arabisk hos en indfødt araber Soliman Atharaïri, hvorhos han fulgte Jules

Opperts forelæsninger over assyriske kileskrift-indskrifter. Hjemme i Norge havde dengang «Reform'sagen» sin brytningstid, og den unge theolog var ikke bare theoretisk interessert i Kirkens frigjørelse fra Staten, men mere og mere modnedes hos ham den overbevisning at i prestegjeringen i den norske statskirke, som den nu var, vilde han ikke kunne gaa ind. Da modtog han i 1874 kaldelse til *professor* i theologi ved Augsburgs Seminar i Minneapolis, Minnesota, en skole som dengang kun havde virket i 5 aar og som var den eneste theologiske uddannelsesanstalt blandt norske lutheraner i Amerika. Høsten 1874 tiltraadte Sverdrup denne stilling og valgtes i 1876 til *skolens præsident*, hvad han siden uavbrudt var til sin død. Seminaret var dengang lidet og svagt, og det kirkesamfund, det tilhørte, led stærkt under indre brytninger og angreb fra kirkelige modstanderes side. Stillingen var derfor vanskelig, undertiden helt kritisk, men Sverdrup som dens stø, maalbevidste aandelige leder førte den frem til en ligefrem magt i det kirkelige og kristelige arbeide blandt udvandrede nordmænd. Hans ledende tanke var «menighedens levendegjørelse og frigjørelse», for ham var «Christus og menigheden» det centrale. Da derfor den kirkelige udvikling en del aar før hans død havde bragt det did at det for ham blev spørgsmaal om enten at beholde en hædret stilling i et stort og stærkt kirkesamfund eller for sin kristelige overbevisnings skyld at blive menneskelig talt sat paa bar bakke, da valgte Sverdrup uden betænkning det sidste. Men derved kom han ogsaa, som aldrig før, til at samle i en tæt fylking alle dem, hos hvem han havde aabnet syn og sind for en fri og levende menighed.

Georg Sverdrup.

Professor Sverdrup var ikke bare en begavet lærer, han var ogsaa en ildfuld prædikant. Sandhed, frihed, troskab og ansvarsfølelse var de store og stærkt fremtrædende grundlinjer i hans livssyn. Allerede som theologisk student begyndte han at levere indlæg i den kirkelige diskussion, og siden under sin lange virksomhed i Amerika skrev han en mængde opsatser og avhandlinger i blade og tidsskrifter; en række prædikener og betragtninger foreligger trykt, og under et besøg i Norge i 1886 paabegyndte han i «Minder fra Norge» en skildring av de kirkelige forhold i hjemlandet i sidste halvdel av 1800'tallet. Dette arbeide blev aldrig fuldført, men har ikke desto mindre som brudstykke sin betydelige interesse. Et udvalg av hans forfatterskab er efter hans død udgivet i 6 store bind. I 1898 udgav han sammen med professor Sven Oftedal en aargang prædikener over den tredje textrækkes evangelier, og nylig er manuskripterne til første og anden række gjort færdige til trykning. Se forøvrig Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon.

Gift 1. gang $25/6$ 1874 i Bergen med *Cathrine Elisabeth Heiberg*, f. $4/11$ 1853 i

Bergen og død $9/10$ 1887 i Minneapolis; datter av kjøbmand *Andreas Severin Heiberg* og *Else Catharina Reusch Faye*.

Gift 2. gang $25/8$ 1890 i Minneapolis med *Elisa Susanne Heiberg*, f. $17/10$ 1864 i Bergen, bosat i Minneapolis; foregaendes søster.

Georg Sverdrup havde i 1ste ægteskab 7 og i 2det 2, tils. 9 børn [6. a.—6. i.]:

6. a. **Carl Ulrich Sverdrup**, f. $12/6$ 1875 i Minneapolis, døde der $20/7$ 1887.

6. b. **Andreas Severin Sverdrup**, f. $17/11$ 1876 i Minneapolis, døde der $7/8$ 1877.

6. c. **Else Magdalene Sverdrup**, f. $8/11$ 1877 i Minneapolis.

Gift $22/11$ 1899 i Minneapolis med prest i Marinette, Wisconsin, *Michael Britanius Michaelsen*, f. $9/4$ 1868 paa Kviebakke i Vannelven, søn av *Michael Jacobson* og *Birthe Rasmussen*.

6. d. **Georg Sverdrup**, f. $3/8$ 1876 i Minneapolis. Efter fire aars studier udgik han fra Augsburgs seminar, Minneapolis, som baccalaur i 1898, studerte fra 1899 til 1901 ved Minnesota universitet og 1901 til 1905 ved Yale universitet, hvor han tog magistergraden i juni 1906. Med stipendium studerte han semitiske sprog ved den amerikanske School of Archæology i Jerusalem 1905 til 1906, var lærer ved Syrian Protestant College i Beirut det følgende aar samt i 1907 til 1908 vicekonsul i Beirut; studerte derefter ved universiteterne i Leipzig og Berlin 1908 til 1909. I 1907 blev Sverdrup lærer ved Augsburgs Seminar, i 1909 *professor* i Det gamle Testaments exegeese og i 1911 seminarets *rektor*.

Gift $17/8$ 1909 i Minneapolis med *Hjalma Stenvig*, f. $15/12$ 1882 i Rushford, Minnesota, datter av handelsmand *Mathias Olsen Stenvig* og *Anna Pauline Adams*. 3 børn [7. a.—7. c.]:

7. a. **Anna Katharine Sverdrup**, f. $13/7$ 1910 i Minneapolis.

7. b. **Valborg Elise Sverdrup**, f. $20/5$ 1912 i Minneapolis.

7. c. **Ruth Audrey Sverdrup**, f. $15/7$ 1918 i Minneapolis.

6. e. **Inga Sverdrup**, f. $9/8$ 1881 i Bergen.

Gift $29/12$ 1904 i Minneapolis med professor ved Red. Wing Seminar, Minnesota, *William Mills*, f. $28/10$ 1879 i Calumet i Michigan; søn av *John Mills* og *Anna Bakken*.

6. f. **Gunhild Sverdrup**, f. $15/12$ 1883 i Minneapolis.

Gift $11/10$ 1907 i Minneapolis med *Luthard Nilsen Bergh*, f. $27/9$ 1880 i Montevideo, Minnesota, hvor han er læge; søn av prest *Ole Nilsen Bergh* og *Tabitha Nilsen Edland*.

6. g. **Ragna Marie Sverdrup**, f. $1/7$ 1885 i Minneapolis; kasserer ved Augsburg Seminar.

6. h. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $10/8$ 1891 i Minneapolis. Lærer i haandgjerning ved Harvard School i Los Angeles, California.

Gift $13/10$ 1913 i Minneapolis med *Lucile Hust*, f. $29/9$ 1891 i Mitchel, Syd-Dakota, datter av *George A. Hust* og *Martha Vièdehasser*. Uden barn.

6. i. **Edvard Fredrik Sverdrup**, f. $14/9$ 1904 i Minneapolis; student ved Minnesota universitet, Minneapolis.

5. d. **Elise Sverdrup**, f. $27/6$ 1850 i Balestrand.

Gift $16/10$ 1877 i Balestrand med *Anton Bøysen*, f. $22/8$ 1847 i Skien, søn av sparebankdirektør *Jakob Andreas Bøysen* og *Betsy Olava Dahl*. Efter examen artium i 1865, philosophicum i 1866 og theologisk embedsexamen i 1873, alle med laud., blev han $6/6$ 1874 personel kapellan i Balestrand, $18/6$ 1877 residerende kapellan til Førde og $17/10$ 1884 sogneprest til Saude. Herfra blev han $9/5$ 1896 forflyttet til sogneprest til Søndeled og udnævntes $4/6$ 1904 til sogneprest til Opdal i Trondhjems stift. Avsked $3/2$ 1922 fra $1/7$ s. a.

5. e. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $26/2$ 1852 i Balestrand. Efter examen artium med

laud. 1869, philosophicum med præceteris 1870 og theologisk examen med laud. i 1874 blev Harald Sverdrup personel kapellan $26/9$ 1877 hos sin far i Balestrand og efterfulgte ham som sogneprest $5/12$ 1883; provst i Ytre Sogn $14/7$ 1897. Den $17/10$ 1908 forflyttedes han til sogneprest til Vaale i Jarlsberg og blev $14/4$ 1919 provst i Nordre Jarlsberg. Stærkt benyttet i det kommunale har Sverdrup været forligskommissær, formand i skolestyre, i kirketilsyn og værgeraad, og for sit fremragende havebrug med fortjeneste av frugtavlens fremme i Sogn modtog han i 1894 Selskabet for Norges Vel's guldmedalje. (Se Norsk Havetidende for 1914.)

Harald Sverdrup.

Gift $16/8$ 1882 i Balestrand med sin kusine *Elise*

Nicoline Smitt, f. $11/12$ 1854 paa Voss, datter av provst *Anton Elias Smitt* og 2den hustru *Gundelle Louise Sverdrup*. 4 barn [6. a.—6. d.]:

6. a. **Anton Elias Sverdrup**, f. $18/7$ 1883 i Tjugum, Balestrand. Efter examen artium i 1903, philosophicum i 1904 og theologisk examen i 1911, alle med laud., deltog Anton Sverdrup i ungdomsarbeidet; ved kgl. res. av $30/9$ 1913 fik han tilladelse til at bistaa sognepresten i Arendal med betjeningen av hans embede, og $24/7$ 1914 blev han personel kapellan hos sogneprest Klaveness i Frogner, Christiania, og $25/10$ 1918 kaldskapellan i Sarpsborg.

Gift $31/8$ 1920 i Vaale, Jarlsberg, med *Jessie Georgine Sverdrup*, se s. 76. Hun tog examen artium med laud. i 1912 og forberedende prøve med haud i 1913; tandlægeexamen 1916.

6. b. **Dagny Karoline Sverdrup**, f. $22/6$ 1885 i Tjugum, Balestrand; ugift.

6. c. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $20/5$ 1888 i Tjugum, Balestrand. Efter examen artium med laud. i 1905 gennemgik Ulrik Sverdrup Krigsskolens nederste

avdeling og blev $\frac{1}{8}$ 1907 værnepligtig officer; beskikket $\frac{1}{9}$ 1915 til ulønnet premierløjtnant i Nordre Bergenhus regiment nr. 10. I 1910 udgik han som maskiningeniør fra Christiania tekniske Skole, var derefter ansat ved Thunes mek. Verksted til udgangen av 1916, idet han dog høsten 1913 havde ansættelse ved Linköpings Sockerfabrik. Fra nytaar 1917 *maskiningeniør* ved Rjukan salpeterfabrikker.

Gift $\frac{16}{7}$ 1921 i Larvik med *Thora Sveinson*, f. $\frac{16}{7}$ 1891 i Larvik, datter av skolebestyrer *Svein Sveinson* og *Emilie Torjussen*.

6. d. **Gunhild Sverdrup**, f. $\frac{19}{11}$ 1894 i Tjugum, Balestrand; ugift.

5. f. **Sven Borchmann Hersleb Sverdrup**, f. $\frac{28}{11}$ 1853 i Balestrand, døde $\frac{4}{11}$ 1920 i Vestby. Efter examen artium med laud. i 1870, philosophicum med præceteris i 1871 og theologisk examen med laud. i 1876 blev Hersleb Sverdrup i sidstnævnte aar lærer ved Balestrand lærerskole og i 1877 ved Sogndal folkehøiskole. I 1878 reiste han over til Amerika og underviste i et aars tid ved Augsburg Seminar i Minnesota, hvor hans ældre bror Georg Sverdrup var president, men helbredshensyn tvang ham til atter at drage hjem til Norge, og fra $\frac{1}{10}$ 1880 til $\frac{1}{6}$ 1881 var han *notarius* ved Universitetets theologiske fakultet og manuducerte samtidig i theologi og hebraisk. Fra høsten 1881 var han igjen lærer ved Sogndal folkehøiskole, kom vaaren 1882 tilbage til Christiania og gjenoptog sin manuduktion til han $\frac{18}{2}$ 1883 blev ordinert til prest for at bestyre broderen Jakob Sverdrups embede som sogneprest til Leikanger under hans fravær paa Stortinget. Den $\frac{2}{7}$ 1883 blev han *residerende kapellan* til Vestby, befordredes $\frac{14}{10}$ 1885 til *sogneprest* til Rennesø og forflyttedes $\frac{9}{2}$ 1898 til sogneprest til Haugesund; provst i Karlsund $\frac{5}{7}$ 1906. Herfra udnævntes han $\frac{14}{10}$ 1913 til sogneprest til Vestby, hvor han forblev til sin død.

Hersleb Sverdrup.

Sverdrup var formand i skolestyrene baade i Rennesø, Haugesund og Vestby, ordfører i Soon og formand i bestyrelsen for en række velgjørhedsanstalter. Som flere av sin slekt havde han varm interesse for havebrug og frugtavl; paa Rennesø plantede han 13000 naaletrær, som nu danner en liden skog, og anlagde i Vestby en stor frugthave. — Han har udgivet i oversættelse O. Funckes Kristelige Smaastykker og skrevet flere artikler i tidsskrifter og dagblade.

Gift $\frac{9}{2}$ 1883 i Borre med *Martha Johanne Hannevig*, f. $\frac{19}{5}$ 1856 i Borre, datter av skibsrheder *Edvard Pedersen Hannevig* og *Marthe Kirstine Kristoffersen*. 8 barn [6. a.—6. h.]:

6. a. **Caroline Sverdrup**, f. $^{19}/_7$ 1884 i Soon, døde $^{2}/_{12}$ 1899 i Haugesund.
6. b. **Martha Kirstine Sverdrup**, f. $^{28}/_5$ 1886 paa Rennesø; husbestyrerinde i Christiania; ugift.
6. c. **Ada Sverdrup**, f. $^{11}/_3$ 1888 paa Rennesø; student med laud. i 1907.
Gift $^4/_3$ 1913 i Haugesund med *Anders Haugerud*, f. $^{13}/_{11}$ 1885 i Lier, søn av fabrikeier *Gabriel Haugerud* og *Helene Aamot*. Student med laud. i 1904, forberedende prøve med præceteris i 1906 og cand. theol. med laud. i 1910; stiftskapellan i Tromsø stift $^{24}/_6$ 1911, sogneprest til Maasø $^{28}/_3$ 1913, herfra forflyttet til sogneprest til Finnø $^5/_12$ 1917; resid. kapellan til Norderhov $^{25}/_{11}$ 1922.
6. d. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $^4/_2$ 1890 paa Rennesø. Ulrik Sverdrup tog examen artium med laud. 1908, philosophicum med præceteris s. a. og medicinsk examen med laud. i 1917. Som student var han i et aars tid læge ved en hvalfangerexpedition til Australien; som kandidat var han først i $\frac{3}{4}$ aar assistentlæge ved Bodø sygehus, gjorde derefter i 8 maaneder tjeneste ved Rigshospitalets medicinske og chirurgiske avdelinger og var et aars tid assistentlæge ved Rjukan sygehus. Han indehavde derefter midlertidige stillinger som fiskeri- og assistentlæge indtil han $^1/_7$ 1921 blev *distriktslæge* i Buksnes og læge ved Gravdal sygehus i Lofoten. — Værnepliktig officer $^{17}/_6$ 1917, beskikket $^1/_10$ s. a. til premierløitn. i Sanitetet.
Gift $^{25}/_9$ 1920 i Hitterdal med *Berit Johanne Strandenaes*, f. $^6/_1$ 1896 i Christiania, datter av lærer ved Uranienborg folkeskole *Johan Lund Strandenaes* og 1ste hustru *Berit Kristine Otterbech*. 1 barn:
7. **Sven Borchmann Hersleb Sverdrup**, f. $^6/_9$ 1921 i Buksnes, døde der $^{20}/_{10}$ 1921.
6. e. **Elise Sverdrup**, f. $^{14}/_2$ 1892 paa Rennesø. Student med laud. 1913 og examen fra Nissens seminar 1914; lærerinde ved Vestby folkeskole, ugift.
6. f. **Anna Liv Sverdrup**, f. $^1/_4$ 1894 paa Rennesø; ugift.
6. g. **Ruth Sverdrup**, f. $^5/_12$ 1895 paa Rennesø; ugift.
6. h. **Sven Borchmann Hersleb Sverdrup**, f. $^{13}/_1$ 1898 paa Rennesø, døde $^{24}/_{12}$ 1900 i Haugesund.
5. g. **Karoline Metella Sverdrup**, f. $^6/_4$ 1857 i Balestrand, døde $^1/_12$ 1922 i Fjære.
Gift $^{27}/_8$ 1889 i Balestrand med *Erik Olsen Bruhjell*, f. $^2/_12$ 1852 i Balestrand, søn av husmand *Ole Hermundsen Bruhjellshagen* og *Sigrid Antonsdatter Dale*. Student med non i 1877, examen philos. med laud. i 1878 og cand. theol. med laud. i 1881; stiftskapellan i Tromsø stift $^{28}/_8$ 1886, resid. kapellan i Kinn $^{21}/_8$ 1889, sogneprest til Stod $^{25}/_{10}$ 1898, herfra forflyttet til sogneprest til Fjære $^5/_11$ 1912. Provst i Vestre Nedenes 1917.

5. h. **Johan Edvard Sverdrup**, f. $22/6$ 1861 i Balestrand, døde $23/1$ 1923 paa Nordstrand i Ø. Aker. Efter examen artium i 1880, philosophicum i 1881, begge med præceteris, og theologisk examen i 1885 med laud. blev Edvard Sverdrup høsten 1885 lærer ved Sogndal folkehøiskole i Sogn, og da skolens bestyrer Henrik Mohn Dahl i længere tid var fraværende dels paa Stortinget i 1889 til 1891 og dels i udlandet, fungerte Sverdrup som bestyrer og bestyrte tillige det til folkehøiskolen knyttede statsunderstøttede kursus til uddannelse av smaaskolelærere. Den $21/12$ 1893 udnævntes han til *sogneprest* til Sulen i Ytre Sogn og ordinertes i Bergen $12/1$ 1894. Dette besværlige sjøkald tærede saa stærkt paa hans kræfter at han fandt at maatte søge forflyttelse, og $18/6$ 1898 blev han derefter sogneprest til Rennesø. Fra dette tog han avsked $25/1$ 1908 for at tiltræde en stilling som *professor* i kirkehistorie og dogmehistorie ved det aaret i forveien grundlagte «Det Theologiske Menighedsfakultet», hvor han tillige fra 1911 blev lærerraadets formand. Formand i hovedstyret for Det Norske Lutherske Indremissionselskab.

Professor Sverdrup var en av de ledende og mest betydelige skikkelser i den norske kirke, og hans navn har i de sidste decennier som faa andres været knyttet til det kristelige liv og arbeide. Sin professorgjerning røgtede han paa en fremragende maade; hans forelæsninger var ikke alene præget av videnskabelig forskertrang og en velgjørende klarhed i fremstillingen, men blev ogsaa baaret av den dybe kjærlighed til de kirkelige sandheder og værdier.

Inden den norske theologi var Sverdrup en fremtrædende fører for den konservative retning, og som saadan greb han initiativet til oprettelsen i 1919 av den positive presteforening «Bekjendelsestro presters broderkreds», hvis formand han var til høsten 1921, da han frabad sig gjenvalg. Ogsaa inden lægmandsbevægelsen indtog han en ledende stilling. Hans skarpe intelligens og rige kundskabsfylde gjorde ham til en av de mænd, hvis ord i den kirkelige og theologiske diskussion hørtes med størst opmerksomhed. Hans hele personlighet havde præg av fast, urokkelig overbevisningstroskab og neppe nogen har i høiere grad end han eiet kristenfolkets tillid og kjærlighed. Det faldt derfor naturlig at Sverdrups navn kom sterkt i forgrunden ved bispevalg, og gjentagne gange samlede han et betydeligt antal stemmer; senest i 1922 havde mange gjerne seet ham bestige Oslo bispestol, men foran avstemningen erklærte han at helbredshensyn forbød ham at modtage valg.

Edvard Sverdrup.

Som lærer ved Sogndal folkehøiskole udgav Sverdrup «Det menneskelige legeme», som resultat av sine foredrag, til brug ved undervisningen, som dengang savnede en passende lærebog paa dette omraade. I «Vestlandsposten» har han skrevet om forskjellige emner og var medarbejder i det i Danmark udkommende «Nordisk Missionstidsskrift». Efterhaanden udøvede han en betydelig forfattervirksomhed: i 1912 udgav han «De sidste ting», oprindeligt fire foredrag, og til Reformationens 400 aars jubileum i 1917 «Hvorledes Luther blev reformator», en interessant og velskrevet fremstilling av Luthers udvikling fra barnearene og frem til reformationsverkets begyndelse i 1517. Til Indremissionsselskabets 50 aars jubileum i 1918 udgav Sverdrup det omfattende verk «Fra Norges kristenliv», en kundskabsmættet og paa indgaaende studier grundet fremstilling av Indremissionens og Lutherstiftelsens historie i Norge og samtidig i virkeligheden et betydeligt stykke av kristenlivets historie i det norske folk. Endelig udkom i 1922 hans kirkehistoriske skrift «Luthers kamp med Rom», som danner fortsættelsen av verket fra 1917 og giver en fyldig og fængslende skildring av Reformationen og dermed forbundne begivenheder til og med rigsdagen i Worms 1521. I denne forbindelse kan ogsaa nævnes at professor Sverdrup i aarenes løb har holdt en mængde foredrag, særlig ved de store kristelige møder, og adskillige av dem findes offentliggjort i kirkelige blade og tidsskrifter. I alle sine skrifter har Sverdrup magtet en saadan forening av omfattende kundskaber og populær fremstillingskunst at hans forfatterskab skattes lige høit blandt theologer som lægmænd. Professor Sverdrup var en av de faa høvding-skikkelser i nutidens norske kirke — derfor var det naturligt at det ogsaa blev han som indviede den første kirke paa Spitsbergen og der holdt den første norske gudstjeneste — og de, som stod ham nærmere, lærte at kjende en fredsæl og varmhjertet personlighed.

Gift 1. gang $16/4$ 1886 i Balestrand med *Maria Vollan*, f. $30/8$ 1865 i Norderhov og død $13/4$ 1891 i Sogndal, datter av klokker og redaktør, cand. theol. *Ole Christianen Vollan* og *Fohanne Cathrine Tonning*.

Gift 2. gang $18/7$ 1893 i Bergens domkirke med *Agnès Vollan*, f. $6/11$ 1866 i Norderhov; foregaaendes søster.

Edvard Sverdrup havde i 1ste ægteskab 3 og i 2det 5, tils. 8 barn [6. a.— 6. h.]:

6. a. **Gudrun Sverdrup**, f. $16/8$ 1887 i Sogndal. Har gennemgaaet Treiders handels-skole og er fuldmægtig ved den statistiske afdeling av Norsk Arbeidsgiverforening; ugift.
6. b. **Harald Ulrik Sverdrup**, f. $15/11$ 1888 i Sogndal. Efter examen artium i 1906 og forberedende prøve i 1907, begge med præceteris, blev han cand. real. med indstilling i 1914. Fra 1913 havde Ulrik Sverdrup været assistent hos professor W. Bjerknæs i Leipzig og forblev i denne stilling til 1917, da han tog den filosofiske doktorgrad ved Christiania universitet. Fra sommeren 1918 var

han leder av Maud-expeditionens videnskabelige forskning og er fra 1922 sammen med kaptein Wisting leder av selve expeditionen.

Sverdrup blev værnepligtig sekondløjtnant i Bergenske brigade med anciennetet av $\frac{1}{4}$ 1907 og beskikkelse $\frac{1}{8}$ 1915 til premierløjtnant.

6. c. **Olav Sverdrup**, f. $\frac{29}{12}$ 1890 i Sogndal, døde der $\frac{12}{4}$ 1891.
6. d. **Maria Sverdrup**, f. $\frac{18}{6}$ 1894 i Sulen. Examen artium 1912 og philosophicum 1914, begge med laud.; tog i 1916 og 1918 fransk og engelsk som bifag av filologisk examen og blev $\frac{1}{8}$ 1920 adjunkt ved Kongsberg komm. høiere almen-skole.

Gift $\frac{18}{7}$ 1918, paa forældrenes sølvbryllupsdag, paa Nordstrand i Østre Aker med *Tallak Lunden*, f. $\frac{11}{5}$ 1886 i Gjerstad, søn av gaardbruger *Lars Knutsen Lunden* og *Sigrid Mostad*. Examen artium med laud. 1905, lærerskoleexamen 1910, cand. mag. med laud. 1921. Efter i en tid at have været journalist, blev Lunden lærer ved amts-skolen i Ringsaker 1910, ved Risør skole 1911, ved Hartmanns skole i Asker 1912, konst. overlærer ved Kongsberg komm. høiere almen-skole $\frac{1}{8}$ 1917, lektor ved samme 1920 og bestyrer fra $\frac{1}{1}$ 1922.
6. e. **Einar Sverdrup**, f. $\frac{18}{12}$ 1895 i Sulen. Blev student med laud. i 1914, ulønnet sekondløjtnant i Hærens træn $\frac{15}{9}$ 1916, ingeniør fra Høi-skolen i Trondhjem 1920. Efter at have arbeidet i to aar ved gruber i De forenede Stater blev Sverdrup i 1922 ingeniør ved Store norske Spitsbergens Kulkompani.
6. f. **Leif Sverdrup**, f. $\frac{11}{1}$ 1898 i Sulen. Uddannet som bro- og veibyggningsingeniør ved Minnesotas universitet; ansat i staten Missouri brobygning.
6. g. **Helga Sverdrup**, f. $\frac{5}{2}$ 1900 paa Rennesø. Student med laud. 1919, studerer filologi.
6. h. **Jakob Liv Rosted Sverdrup**, f. $\frac{23}{5}$ 1904 paa Rennesø. Student med laud. 1922; studerer jus.
4. h. **Johan Sverdrup**, f. $\frac{30}{7}$ 1816 paa Jarlsberg, døde $\frac{17}{2}$ 1892 i Christiania. Statsminister. I sin barndom fik Sverdrup undervisning av huslærere, og av dem var det, som s. 64 nævnt, fasteren frøken Elisabeth Sverdrup, som gjennem en beaandet og vækkende undervisning lagde grunden til hans interesser for og kundskaber fornemmelig i historie og fik en betydelig indflydelse paa hans karakter og aandelige udvikling. Privat dimittert av Anton Martin Schweigaard blev han i 1833 student med laud., tog i 1835 examen philos. med laud. og blev juridisk kandidat, ligeledes med laud., $\frac{22}{12}$ 1841; han fik imidlertid non contemn. til practicum, hvorfor han tog denne omigjen i 1846 og fik haud illaud. I den strid, som i hans studenteraar var staaende ikke bare i hoved-staden, men over hele landet, mellem Wergelands og Welhavens tilhængere,

stod Sverdrup som beundrer paa Wergelands side, men gjorde først digterens personlige bekendtskab, da han ved studenternes fakkeltog til hans farbror professor Georg Sverdrup ^{18/9} 1841 tilbød at gaa i toget ved siden av Wergeland, som var blevet staaende udenfor, tilsyneladende avvist av de øvrige deltagere.

I april 1842 konstitueret som og ^{5/11} 1842 beskikket til edsv. fuldmægtig hos sin svoger sorenskriver Nilsen i Øvre Telemarken (bosat i Seljord) forblev han her til han i juni 1844 slog sig ned i Larvik som en slags lokal fuldmægtig for prokurator i Christiania, senere auditor Christian August Wulfsberg, til at føre sager for ham i Jarlsberg og Larviks amt. En saadan aaben fuldmagt var imidlertid ikke lovmedholdig, og i oktbr. 1845 nedlagde Justitsdepartementet forbud mod denne sagførsel. Efter forgjæves at have søgt en prokuratorpost i Kragerø blev han under en vakance konstitueret prokurator i Jarlsberg og Larviks amt fra ^{19/8} 1846 til ^{3/4} 1848, og endelig, efter sagførselens frigivelse, fik Sverdrup ^{8/4} 1851 autorisation som *underretssagfører* i samme amt, med kontor i Larvik. Paa hans andragende om denne ansættelse har amtmanden anført at «supplikanten har lagt for dagen fortrinlig duelighed samt en retsindig karakter, hvorfor han ogsaa har vundet megen tillid» og anbefaler ham «paa det bedste til at komme i naadigst betragtning». Særlig i 1846, som var et kriseaar for Larvik, sad Sverdrup i stor virksomhed, han blev juridisk konsulent for Treschow paa Fritzø og kom i forretningsforbindelse med banker og handelshus baade hjemme og i utlandet; men mellem 1848 og 1851, da han var uden autorisation, blev det selvsagt smalhals, og da han derefter kom ind i politikken fik hans juridiske praxis av underordnet betydning. Skjønt han under ^{18/1} 1855 havde faaet sin fuldmægtig, *examinatus juris* Gudbrand Andreas Berg konstitueret av amtet som sagfører, blev Sverdrup i 1855, medens han som medlem av Jurykommissionen opholdt sig i Christiania, sat under tiltale fordi han uden tilladelse opholdt sig udenfor sit sagførerdistrikt og nægtede at efterkomme ordre om at indfinde sig i Larvik. Ved Underretten blev han frifundet, ved Overretten derimod idømt en bod paa 100 spd., men ved Høiesterets dom ^{11/9} 1856 helt frifundet. Forinden var Sverdrup ^{31/1} 1856 autoriseret som *overretssagfører*. Sit kontor i Larvik havde han i Prinsens gade nr. 31, en velholdt gaard, som han ^{28/7} 1847 havde kjøbt av kasserer Gether for 1900 spd. og som han eiede og beboede til ^{14/10} 1857, da han flyttede til løkken Fagerborg paa gaarden Blindern i Vestre Aker. Fra nu av havde han sit sagførerkontor i Christiania og averterte her sin praxis, men i virkeligheden blev det nærmest at avvikle hvad han stod oppe i, og fra 1861 havde han ingen praxis mere. Han tog derfor ogsaa en henstilling i 1867 fra Akers

Johan Sverdrup.

kommune om at stille sig til valg som forligskommissær som anledning til at gjøre avkald paa sin autorisation, og i skrivelse til amtmanden ^{16/6} 1867 meddelte han at han «ikke længer agtede at benytte» den. Justitsdepartementet tog hans frasigelse ad notam ^{20/6} med bemerkning at «noget lignende tilfælde ikke vides forhen at have indtruffet», bortset fra at senere professor Fredrik Brandt i 1862 havde, efter begjæring av det akademiske kollegium, meddelt departementet at han ikke agtede at benytte sin sagførerbevilling saa længe han var universitets-stipendiat. I 1875 ønskede Sverdrup paany at faa autorisation som overretssagfører, og denne blev ham der-

Johan Sverdrups hus i Prinsens gade i Larvik.

efter atter bevillet ^{29/6}, hvorefter han i skrivelse av ^{13/11} 1875 meddelte departementet at han havde taget bopæl paa Nordal i Østre Aker.

Ved bystyrevalget i Larvik ^{14/12} 1848 kom Sverdrup ind i Formandskabet, hvor han tog sæde ^{29/12} og straks i samme møde enstemmig valgtes til *ordfører* fra ^{1/1} 1849. Siden var han stadig ordfører saa længe han boede i Larvik, naar ikke storthingshvervet holdt ham borte, saaledes i 1850, 1852, 1853 og 1856, og han var selv-sagt med i Formandskabet, naar han var hjemme mellem storthings-sessionerne. Av skolekommissionen var han medlem 1850 til 1854 og indehavde forøvrig en mængde kommunale hverv og tillidsposter; han var byens ledende mand, en drivende kraft, og svære arbejdsbyrder blev lagt paa hans skuldre

Efter at en Haandverkerforening var blevet stiftet i Larvik i juli 1849 og havde optaget Sverdrup som æresmedlem, kom en Arbejderforening istand ^{23/3} 1850, og straks efter oprettede Sverdrup Larviks Handelsforening. Efter forhandlinger mellem

disse foreninger blev Sverdrup enstemmig nominert som deres storthingskandidat s. a. Ved valget $\frac{29}{8}$ 1850 blev han ogsaa 1ste valgmand og $\frac{3}{9}$ med de øvrige fire valgmands stemmer valgt til *repræsentant for Larvik og Sandefjord paa Stortinget* i 1851. Som saadan gjenvalgtes han til de følgende Storting i 1854 og 1857 og til det overord. Storting i 1858. Efter i 1857 at have tilflyttet Aker og ved skjøde av $\frac{5}{6}$ 1858 at have kjøbt 1 maal jord av løkken Fagerborg paa Blindern for 100 spd. havde Sverdrup gjort sig *valgbar for Akershus amt, og som repræsentant for dette* mødte han siden paa alle storting 1859 til 1884. Han var 1ste repræsentant 1859—60, 1868—69 og 1877—79, 2den repræsentant 1862—63, 1864, 1874—76, 1880—82 og 1882, 3die repræsentant 1883—85, og 4de repræsentant 1865—66 og 1871—73.

Fra $\frac{24}{2}$ 1851, da Sverdrup for første gang talte i thinget, var hans anseelse i stadig stigende og med den hans indflydelse og magtstilling i landets hele offentlige liv. I 1857 fik han sæde i Valgkomiteen og blev uden avbrydelse gjenvalgt til denne tillidspost til 1884, fra 1871 som komiteens formand. Fra 1859 til 1884 var han stadig medlem av Fuldmagtskomiteen, fra 1871 ligeledes dens formand. I 1862 blev han først *vicepræsident* og dernæst *præsident i Odelstinget* og gjenvalgtes til disse stillinger ved alle valg til slutningen av thinget i 1869. Ved sammentrædet av det første aarlige Storting i febr. 1871 blev Sverdrup *storthingspræsident* og gjenvalgtes siden hertil saalænge han var medlem av repræsentationen, undtagen i 1881, da han av helbredshensyn frabad sig valg. Han opholdt sig i dette aar i længere tid i udlandet og laa bl. a. som kurgjest ved Kreutznach bad. Fra 1857 til 1863 sad han i Justitskomiteen nr. 2, var i 1859—63 tillige medlem av Komiteen for Storthingsbygningens opførelse, 1865—74 og 1880—81 formand i Militærkomiteen, 1871—79 formand i Jernbanekomiteen, medlem av kom. ang. Statholdersagen 1860, av kom. ang. den dansk-tyske krig 1864, av Traktatkomiteerne 1865—66, 1882 og 1883, av Stemmeretskomiteerne 1868—69 og 1875—77, av Skattekomiteerne 1875—79 og 1882. Av hensyn til Rigsretsindstillingen blev han 1883—84 sat ind i Protokollkomiteen og valgtes $\frac{11}{5}$ 1883 til formand i Aktionskomiteen mod ministeriet Selmer. — Sverdrup var medlem av Stortingets Kroningsdeputation til Trondhjem i 1860 og 1873, sidste gang dens ordfører, av deputationen til aabningen av jernbanen fra Stockholm til Göteborg $\frac{4}{11}$ 1862 og av deputationen til 50-aarsfesten paa Eidsvold $\frac{17}{5}$ 1864. Han valgtes til formand i den efter hans forslag av $\frac{6}{6}$ 1877 nedsatte Skattekommission og var til juni 1884 medlem av den under $\frac{15}{5}$ 1882 nedsatte parlamentariske Jurykommission til behandling av det av ham og 45 andre repræsentanter for Odelstinget i 1881 fremsatte lovforslag om rettergangsmaaden i straffesager.

I 1857 blev Sverdrup av Stortinget valgt til *hypothekbankdirektør*. Tanken hermed var vistnok at skaffe ham en fast liden indtægt, men selve gjerningen kom til at interessere ham varmt, og i de 26 aar han, indtil han i 1884 blev statsminister, gjenvalgtes til denne stilling, udrettede han et i høi grad dygtig og fortjenstligt ar-

beide. Samtidig valgte Stortinget ham i 1857 til 1ste suppleant i Statsrevisionen, og i 1860 blev han *statsrevisor* og gjenvalgtes siden stadig indtil han i 1881 av helbredshensyn saa sig nødt til at opgive denne stilling.

I *Aker* var Sverdrup medlem av herredsstyret fra 1861 og av formandskabet 1871—84, viceordfører 1875—79, forligskommissær 1870—73, valgmand 1868 og 1876.

Fra $21/9$ 1876 til $28/5$ 1878 var han redaktør av venstrebladet «Verdens Gang».

Allerede i det ydre avstikkende ved sin lille spinkle skikkelse med det ravn-sortede haar og skjæg, de gnistrende brune øine og de rappe bevægelser, ved sit fremmedartede av kosmopolitisk dannelse prægede væsen gjorde Johan Sverdrup et umiddelbart og stærkt indtryk, ikke mindre ved sin av al norsk tradition uafhængige frisindede radikalisme end ved sin slagfærdighed og oratorisk udformede veltalenhed.

Johan Sverdrup.

Han indledede en ny av vesteuropæisk liberalisme paa-virket strømning i det norske folkestyres udvikling, og det varede ikke længe inden han stod som selvskreven fører for det nye parti, som bar denne udvikling frem. Hans ledende tanke var folkets ret til selvstyre gennem folkevalgte institutioner og organer og med *parlamentarismen* som styresæt; for den var han en forkjæmper med liv og sjæl, og at grundlægge den i Norge var hans livs formaal. Planmæssig og maalbevidst forstod han at indordne sine partifæller av alle avskygninger til et samarbeidende og disiplinert parlamentarisk parti. Alle demokratiske reformer, som seirrigt gennemførtes mellem aarene 1850 og 1890, var i alt væsentligt hans verk eller kom istand ved hans medvirkning. —

Allerede i sit første storthingsaar, 1851, talte Sverdrup for statsraadernes deltagelse i Stortingets forhandlinger, bekvæmpede læren om Kongens veto i grundlovssager, var forslagsstiller til lov om ophævelse av sagbrugsprivilegierne og talsmand for lige arveret for alle barn. Og først og fremst arbeidede han for *stemmerettens udvidelse* og gennemførte tilslut grundlovsforandringen i 1884, hvorved antallet av stemmeberettigede øgedes fra 146 000 i 1882 til 182 000 i 1885. Disse data vil mere end tilstrækkelig angive karakteren av hans politiske grundanskuelse og antyde formalet for hans bestræbelser. Stadig øgedes ogsaa kredsen av Sverdrups meningsfæller, først og fremst blandt østlandets bonderepræsentanter, og fra 1868 var han den givne og overlegne fører for det mægtige Venstreparti i Stortinget.

Allerede i 1857 fremlagde brødrene Johan og Ulrich Sverdrup et av skolebestyrer Hartvig Nissen udarbejdet forslag om *aarlige storting*; den $12/3$ 1869 blev det endelig efter mange kampe vedtaget av Stortinget. *Furysystemet* var en av hovedhjørnesteinene i Sverdrups politik; han optog denne sag i 1854 og førte den frem til seir i 1887. Han forfægtede *forsvarsvæsenets* demokratisering og fik fra $1/1$ 1889 sat ud i livet sin epokegjørende «Sverdrup-Hjort'ske hærorganisation». Efter at aar-

lige storting var indført kom der fart i spørgsmaalet om *statsraadernes deltagelse* i dets forhandlinger. Det blev som bekjendt en voldsom kamp gennem mere end ti aar, med vedtagelser og sanktionsnægtelser, med kraftanspændelse til det yderste i striden om Kongens veto i grundlovssager. Tilslut var seiren Sverdrups, og han kunde efter en menneskealders bitre kampe sætte kronen paa sit verk: parlamentarismens fuldstændige indforlivelse i norsk statsskik. Men for at opnaa dette maatte han og hans parti gennem Rigsretten av 1884.

Den 9 juni 1880 vedtog Stortinget med 74 mod 40 stemmer Sverdrups forslag om at den tre gange uforandret gjentagne beslutning i Statsraadsagen skulde erklæres gjældende og ubrødelig efterleves som grundlovsbestemmelse, og beslutningen oversendtes regjeringen med anmodning om at lade den bekjendtgjøre paa den for kundgjørelse av grundlovsbestemmelser foreskrevne maade. Da ministeriet tilraadete den kgl. resol. av $16/6$ næstefter, hvorved grundlovsbeslutningen nægtedes kundgjort, besluttede Odelstinget $23/4$ 1883 med 53 stemmer mod 32 *rigsretstiltale* mod det Selmerske ministerium, idet anklagen forøvrig ogsaa gjaldt ministeriets ansvar for de kgl. resolutioner av $20/5$ 1880 og $21/6$ 1882, hvorved statsraadsagen og bevilgning til Folkevæbningssamlagene blev nægtet kgl. sanktion. I dagene 27 febr. til 1 april 1884 faldt Rigsrettens bekjendte domsavsigelser, der beseglede ministeriets skjebne. I et diktamen av $11/3$ resolverte Kongen dommenes iverksættelse, og efter at et nyt høreministerium, det Schweigaardske, havde fristet en kort og kummerlig tilværelse, fik Sverdrup $23/6$ i opdrag at danne ministerium. Den $26/6$ 1884 udnævntes Johan Sverdrup til rigets *statsminister*, og hans ministerium bestod forøvrig, til en begyndelse, av Ole Richter som norsk statsminister i Stockholm, Sofus Arctander, Elias Blix, Ludvig Daa, Baard Haugland, Jacob Stang, se s. 44, Jakob Sverdrup, se s. 81, Aimar Sørenssen og fra $18/7$ Birger Kildal; Sverdrup overtog Forsvarsdepartementet.

Den nye regjerings udnævnelse blev modtaget med ubetinget tilslutning fra det store parti i Stortinget og blandt meningsfæller over det hele land, og forhaabningerne om et roligt samarbeide mellem de to statsmagter var store og gjensidige. Slag i slag fulgte nu de kgl. sanktioner paa de kampmættede storthingsbeslutninger: om statsraadsagen $1/7$, hvorefter regjeringens samtlige medlemmer for første gang mødte i Stortinget $2/7$, om stemmeretten $4/7$ og om bevilgning til Folkevæbningssamlagene, etc. Det skulde imidlertid ikke vare længe, inden der merkedes uoverensstemmelser inden regjeringens medlemmer og en spire til splid mellem den og Stortinget. Den første viste sig ved behandlingen av forslaget om digtergage til Alexander Kielland, idet den «moderate» Venstregruppe, som siden blev velkjendt under navnene «Oftedøler» og «Kaniner», begyndte at øve indflydelse og efter valgene i 1885 ledede til det gamle Sverdrupske Venstres sprængning. Spliden mellem regjeringen og Stortinget begyndte for alvor ved statsraad Jakob Sverdrups av Johan Sverdrup vedtagne forslag til lov om *Menighedsraad*, og endte med et voldsomt parlamentarisk nederlag for regjeringen $26/6$ 1887, idet den kgl. proposition blev forkastet i

Odelstinget med 84 mod 1 stemme. Det var tilslutningen til Jakob Sverdrups klerikale gruppe, som skilte sig ud fra det «rene» Venstre, der saaledes fældede den gamle kjæmpe, og de følgende aar av hans ministertid fik karakteren av en uhjælpelig avmagt. Interpellationer og forslag til dagsordener gav udtryk for manglende tillid til ministeriet, og ved valgene i 1888 smeltede Venstre ind til fordel for et stærkt Høireparti, som i forbindelse med det moderate Venstre tog magten i thinget. Den ²⁶/₆ 1889 fremsatte Emil Stang forslag til mistillidsvotum til Johan Sverdrups regering, men dette kom ikke til behandling, idet statsministeren forinden lod meddele at den samlede regering havde indgivet sin demission. I statsraad ¹²/₇ 1889 indvilgede kongen *ministeriet Sverdrups avsked* og udnævnte det første Emil Stang'ske. Forhaabningerne til den gamle statsmand var skuffet og brystne hurtigere og i en grad, som det fire aar tidligere havde været utænkelig at ane, og mange forhold var det, som havde bragt det derhen, men en mand av Johan Sverdrups dimensioner ansaa sig ikke færdig i det politiske liv, om han end saa sig slagen gennem den parlamentarisme, som han selv havde kjæmpet frem.

I 1865 havde Sverdrup kjøbt halvparten av løkken Solheim under Frogner, som da laa i Vestre Aker, og i 1871 den anden halvpart, nu Nobels gd. 19 i Christiania, og her boede han til 1874, da han kjøbte Nordal i Østre Aker. Som ensom privatmand, optaget med planer om at reorganisere Venstrepartiet, levede han efter sin statsministertid paa Nordal til 1891, da han som *5te repræsentant for Stavanger amt* valgtes til Stortinget 1892. Han flyttede ned til byen, i et pensionat ved Storchingsbygningen, men da thinget traadte sammen var han syg og svækket efter et influenzaanfald; og han skulde ikke mere indtage sin plads i Storchingssalen. Om formiddagen ¹⁷/₂ 1892 sad han oppe og havde netop bedt om dagens aviser, da han segnede om, rammet av hjertelammelse. I anledning av hans død blev Stortinget sammenkaldt til møde den følgende dag, og i nærvær av regeringens samtlige medlemmer holdt præsidenten, Sivert Nielsen, en kort mindetale, hvorefter det enstemmig bifaldtes at Sverdrups begravelse skulde foregaa paa Statens bekostning. Den fandt sted fra Trefoldighedskirken til Vor Frelsers gravlund ²⁵/₂ 1892.

Johan Sverdrup havde fra 1848 altid levet i trange kaar; hans opofrelse for politikken umuliggjorde arbeidet for det private erhverv, og hans økonomi skaffede ham bitre og bekymringsfulde timer. Fra 1857 var han vistnok blevet hypothekbankdirektør og fra 1860 tillige statsrevisor, men disse stillinger indbragte ham ikke mere end 5 600 kr. om aaret, og med stor familie, forholdsvis dyrt husvære og gammel gjeld kunde dette ikke bære ham over vanskelighederne, hvor enkel levemaade han end førte i sit hus. I aar efter aar levede «landets mægtigste mand» paa randen av økonomisk undergang. «I følelsen av at et samfund som vort ikke taaler at tabe nogen av de mænd, hvem medborgernes valg og personlig begavelse har givet en

fremragende plads i det offentlige liv» blev gjentagne gange foretaget indsamling til lettelse av hans gjeld, men først fra 1881 blev det en vending til det bedre, idet Stortinget «i betragtning av hans betydningsfulde deltagelse i vort offentlige liv» bevilgede ham kr. 6000 aarlig, som fra 1885 og til hans død opførtes som *nationalbelønning*.

I aarenes løb modtog Sverdrup mangfoldige vidnesbyrd om beundring og hædrende tilslutning. En æresfest for ham holdtes saaledes paa Hamar ²⁶/₇ 1872 — det saakaldte «Trekeisermøde» med Sverdrup, Bjørnson og Hedlund; Akershus amt holdt æresmiddag for ham i Christiania ⁶/₁ 1874, og ²⁰/₆ 1880 gik et stort folketog til ham paa Nordal for at hylde ham efter 9de-juni-beslutningen. Bekjendt er ogsaa statsraadsfesterne paa Ringerike ¹⁹/₉ og paa Lillehammer ³¹/₁₀ 1886. — Sverdrup var æresmedlem av Christiania Arbeidersamfund fra 1880, av Det norske Samlag fra 1881, av Christiania Østre Arbeidersamfund fra 1883 og av Christiania Bys Folkevæbnings-samlag fra 1883. I 1881 overrakte han ved Helge Væringsaasen en «Niende-juni-medalje» i guld fra gaardbrugere i Hedemarkens amt¹. Hans marmorbuste, hugget av Castberg, blev som gave fra storthingsmænd og medborgere opstillet i Stortinget ⁶/₇ 1884 og et legemsstort portræt, malt av Chr. Krohg, blev skjænket Stortinget av fru Anne Evenstad i 1905.

Den ²¹/₁ 1885 blev Sverdrup storkors av St. Olavs orden «for statsborgerlig fortjeneste»; av dekorationer forøvrig havde han kun storkorset av den spanske orden El Merito naval.

Om faa mænd i landet foreligger en saa righoldig literatur som om Johan Sverdrup. Hovedverket er nu professor Halvdan Kohts ypperlige verk «Johan Sverdrup», hvorav 2 bind (indtil 1880) er udkommet. Bidrag til hans biografi og karakteristik findes i betydeligt omfang i samtidens presse og i den politiske literatur. Digte til og om ham findes baade som særskilte publikationer og i blade²; av dem skal her gjengives Bjørnstjerne Bjørnsons digt i 1869:

TIL JOHAN SVERDRUP.

Når netop nu min sang skal bære
dit stærke navn, det skal ej være
som fylkingsmærke i en strid;
ti gadekampen når ej hid.

Skal poesiens offerlund
for snigmord ikke fredlyst være, —
er det det ny, som er i gjære,
da viger jeg i samme stund.
Da siger jeg som Ejnar før
i kongeskiftets sorg der sør,

den gang dem Harald hærjing bød:
jeg følger heller Magnus død
end Harald levende, — og da
jeg lægger mine langskib fra.

Ej heller derfor hilser jeg
med sangens fane netop dig,
fordi hos dig forløsning henter,
hvad dybest i mit hjærte venter.
Nej, hvor de største spørgsmål stilles,
der er det netop, at vi skilles —

¹ Denne saavel som Kroningsmedaljen fra 1873 beror nu i Bergens museum.

² Om Sverdrups forfatterskab og literaturen om ham henvises til J. B. Halvorsens Norsk Forfatter-Lexikon, bind V.

fra allerdybest tankegrund
til plan og mål i dagens mund.
Jeg står på barnetroens bund;
fra den det er, jeg lighed kræver,
fra den mod folkefrihed stræver
og broderskab på stammens grund.
Skjönt vi er begge kristne mænd,
så højt, så dybt vi skilles, som
(skjönt begge også norske mænd)
vi Norge tror forskjelligt om.
Kan blot idag vi sejer få,
imorgen må i kamp vi stå.

Men derfor nu min sang dig ærer,
fordi just det, som nu skal til,
det du af alle stærkest vil,
og det du fremst i kampen bærer.
Når tågen lægger sig om land,
og øjet ingen udsigt får,
og brystet neppe ånde kan,
ja, alting som i dvale står, —
da er det helst din ånd er oppe,
dens tordenvinge slår og jager,
og lynets klo i skyen tager,
så frit står hav og fjærne toppe.
Du er den friske iling i
vort træge vanegjængereri.
Du er den salte havstrøm, som
i vore lumre tjerne kom.
Din tale er den gang, som bryder
did ind, hvor malmen årer skyder.
Og hvor dit blik i langsyn luer,
der fortid vi hos fremtid skuer.
Så længe du tar Sverres tag,
så længe du er landets fører,
vi ved, vi sejrer slag i slag;
din kamplur de med rædsel hører.
Vi ser, de viger, mens de hugger,
vi ser, de bruger baghold helst:
dit hoved lige frit og frelst
i talens tankedønning vugger.
Vi elsker dig for dette mod,
som altid foran fanen stod,
vi elsker evnen, som tør hærde
sit stål som din, hver tid på færde,
vi elsker din forvovne vagt
i savn, i sygdom og foragt,
vi elsker, at du gav os alt,

din fred, din fremtid, da det galdt,
vi elsker dig — alt had til trods! —
fordi du turde tro på os.

Hvor kan de håbe, at det går
nu baglængs mer! Nej, år for år
fremad i frihed og i sang,
fremad i norskhed og i glæde:
hvem magter vel i vejen træde
århundreders forløste trang?
Ej folket deles mer, ej magten.
På fredens ting, på krigens tilje
ét vagthold kun om frihedspagten,
ét folk, og én, kun én, én vilje.

Den ånd, som i vort morgengry
de frie guders samfund drømte,
så stort om alt det store dømtel! —
må evig det uægte sky.
Den ånd, som vikingsnekken bygde,
straks kongebud dens frihed skygde, —
som, truet, høj mod Island svang
på kjæmpery og kjæmpesang
og derfra over alle tider, —
den får man neppe tam omsider.
Den ånd, som i Hjørungavaag
for tusen år brød fremmed åg, —
som ingen konges magt fik fældet,
som endog trodsed pavevældet, —
den ånd, som selv i svagheds stund
sad odelsfri på fædres grund
og værged sig med mund og hånd
mod fremmed hær og fremmed ånd, —
som magted Holbergs vid at hvæsse
og Wessels sværd og Wessels pen,
og fra hvis stille folkeesse
mod Ejdsvold tanker funkede hen, —
den ånd, som var så høj i tro,
at over Odin den slog bro
i Baldersmyten op mod gud
og næsten selv sig fried ud
mod Gimles sandhedslyse egne, —
da disse stængtes alle vegne
af pavesprog og munketro,
for anden gang slog dristig bro
af friheds lette, fine buer
til højder, hvorfra frit man skuer, —
så da for Luther blod det galdt,
i Nord et gjærde bare faldt,

— den ånd, som, den gang det blev funden,
at troen var i verden død,
i Hauge, Brun og flere brød
med mægtig trang af folkebunden, —
og end i pietismens tåger
med tændte lys ved altret våger: —
den kan man tro at få på moden
i den moderne bisp-synoden?
den kan politisk man bestjæle
ved først i «kamre» den at dele?
den kan som smuglegods man liste
ind over grænsen i en kiste?

Og det just nu, som alle toppe
i lysning viser varder oppe,
og folkeskolens unge dag
har vakt det norske hjærtelag,
så mod og minder sig forynger,
imens de hører, tror og synger; —
just nu, som dybet bølger hvælver
med uvejrødønets dumpe magt,
og over det i nordlyspragt
vor ungdoms stærke længsler skjælver; —
just nu, som ånden overalt,
hvor lurer klang, og mure faldt,
sig løfter af de gamle former,
og unge viljer højden stormer.

En kampstor tid, — og vi er med!
På jord det største er: at være,
hvor kræfter, som er stort i gjære,
skal tage skikkelse og sted; —
at give af sin egen ild,
netop som gydningen skal til,
at trykke af sin egen form
i det, som bliver slægters norm, —
at blæse ånde af sin ånd
i tidens mund — ved Herrens hånd.

Det var, hvad nu jeg sige vilde, —
og just til dig, der tidlig, silde

i tidens store værksted går
og ved, hvad er, hvad forestår, —
til dig, der samled folkets evne
i dette nye frihedsstævne, —
fik folkets trang og skabermagt
og smerten, som er til den lagt.

Mindesmerket paa Vor Frelasers gravlund.

Den ³⁰/₁₀ 1910 avsløredes paa Sverdrups grav paa Vor Frelasers gravlund et mindesmerke med en av Gustav Lærum udført buste (bronze), reist for midler, som indkom efter opfordring av Oslo bondeungdomslag.

Gift ¹⁴/₁₀ 1844 i Brunlanes med sin kusine *Caroline Louise Gundelle Sørensen*, f. ¹⁸/₁₀ 1819 i Kjøbenhavn og død ¹⁸/₁ 1883 paa Nordal i Østre Aker, datter av kopist

i Rentekammeret *Søren Sørensen* og *Margrethe Petronelle Schanch* [*Schang*]. Som forældreløs kom hun i 1838 i huset hos sin senere ægtefælles far. Et portræt av hende, malt av Erik Werenskiold, beror hos dattersønnen kaptein Knut Holt. 7 barn [5. a.—5. g.]:

5. a. **Margrethe Petronelle Sverdrup**, f. $^{26}/_7$ 1845 i Larvik, døde $^{2}/_9$ 1908 i Christiania. Gift $^{32}/_5$ 1871 i Vestre Aker med *Knud Carl August Holt*, f. $^{2}/_7$ 1846 i Christiania og død her $^{18}/_8$ 1898, søn av handelsmand *Knud Olsen* og *Fensine Myhrvold*. Antog navnet *Holt* som familienavn $^{14}/_{10}$ 1885. Efter at have været kadet fra $^{16}/_8$ 1864 blev Knud Holt $^{12}/_9$ 1868 surn. sekondløjtnant i 1. Akersh. brigade med anciennetet fra $^{16}/_8$, virkelig sekondløjtn. i Christiansandske brigade $^{20}/_{11}$ 1869, forsat surn. til 2. Akersh. brigade $^{22}/_{11}$ 1873, blev $^{5}/_5$ 1870 sekondløjtn. og $^{19}/_6$ 1875 premierløjtn. ved Norske Jægerkorps. Fra $^{7}/_8$ 1876 til $^{31}/_{12}$ 1888 fungerte han her som kvartermester. Den $^{29}/_{12}$ 1888 udnævntes han til *kaptein* ved Hallingdals linjebataljon og var fra $^{1}/_1$ 1889 kvartermester ved denne. Ridder av svensk Wasa orden $^{7}/_7$ 1878. Fem barn.
5. b. **Elisabeth Birgitte Sverdrup**, f. $^{14}/_8$ 1848 i Larvik; bosat i Christiania, ugift.
5. c. **Jakob Liv Borch Sverdrup**, f. $^{25}/_9$ 1850 i Larvik, døde ugift $^{20}/_7$ 1910 i Christiania. Privat dimittert var han i 1873 oppe til examen artium, som han dog paa grund av sygdom ikke kom til at fuldende, men gik over til journalistisk virksomhed og redigerte i nogen tid i 1876 «Verdens Gang» under dets grundlægger og leder Peder Olsens sygdom. Efter dennes død $^{20}/_8$ 1876 overtog Johan Sverdrup redaktionen og Jakob Sverdrup blev da *redaktionssekretær*. Herfra gik han saa i 1878 over som *lærer* ved den av cand. juris Nicolai Julius Sørensen den $^{1}/_6$ d. a. aabnede Alvheim folkehøiskole i Skjeberg og var her til 1880. Senere fungerte han som sin fars privatsekretær og deltog i det politiske liv som journalist og virksomt medlem av Christiania Arbeidersamfund, som bl. a. valgte ham til en av sine deputerede til 2det norske Arbeidermøde i Trondhjem 1882. I 1885 til 1886 opholdt han sig nær et aars tid i England, Frankrige, Italien og Tyskland. I 1893 blev han toldassistent ved Christiania toldsted og befordredes i 1898 til *toldbetjent*.
- Sverdrup var bidragsyder til og medarbeider i en hel del dagblade og har skrevet en lang række artikler, mest om politiske emner¹.
5. d. **Georg Sverdrup**, f. $^{7}/_1$ 1852 i Larvik, døde ugift $^{15}/_7$ 1904 i Kragerø. Efter examen artium i 1871 og philosophicum i 1872, begge med laud., blev han cand. juris med haud illaud. i 1875. Autoriseres $^{15}/_7$ 1875 som underrets- og $^{24}/_9$ 1877 som overretssagfører i Christiania, hvor han praktiserte indtil han i

¹ Han blev av samtiden betragtet og ogsaa paa tryk angivet som forfatter av de under merket «Truls» i Verdens Gang indrykkede «Breve til Farbror paa Landsbygden». Den virkelige forfatter herav var imidlertid kirkesanger i Veø, storthingsmand Jørgen Olafsen.

1887 flyttede sin praxis til Kragerø, hvor han siden var bosat. I 1878 udgav han «Norsk Lovsamling for Hvermand».

5. e. **Livia Sverdrup**, f. $14/12$ 1853 i Larvik, døde der $22/12$ 1855.
5. f. **Ernst Sverdrup**, f. $31/5$ 1856 i Larvik. Efter examen artium med laud. i 1874, philosophicum i 1875 og juridicum i 1888, begge med haud illaud., nedsatte han sig som sagfører i Christiania, med autorisation av $12/6$ 1889 som underretssagfører og $29/8$ 1890 som overretssagfører. Han har i mange aar været korrekturlæser i «Ørebladet». Ugift.
5. g. **Anton Edvard Sverdrup**, f. $3/7$ 1862 i Vestre Aker, døde $6/1$ 1917 i Christiania. Efter examen artium med non i 1881, philosophicum med laud. i 1882 blev Edvard

Sverdrup cand. juris med haud i 1888. I april 1889 gik han som ekstraskriver ind i Revisionsdepartementet og konstitueres her som kgl. fuldmægtig $4/5$ 1904.

Gift $25/11$ 1891 i Østre Aker med *Karoline Josefine Knudsen*, f. $23/6$ 1865 paa Helle i Skaatø, datter av kirkesanger *Simon Knudsen* og *Stina Thomine Langtangen*. Uden barn.

Gundelle Louise Sverdrup.
Efter maleri.

Jakob Sverdrup.
Efter fotografi.

4. i. **Gundelle Louise Sverdrup**, f. $11/12$ 1820 paa Jarlsberg, døde $27/9$ 1891 i Balestrand. Gift $4/1$ 1842 i Seljord med *Anton Elias Smitt*, provst og sogneprest til Voss, som tidligere havde været gift med hendes ældre søster Livia Gundelle Margrethe Sverdrup, s. 74. Sex barn.
4. j. **Jakob Fredrik Sverdrup**, f. $2/8$, hjemmedøbt $10/9$ 1826 i Borre, døde ugift $19/10$ 1892 i Gloppen. Efter i nogen tid at have drevet jordbrug i Froland, blev Jakob Sverdrup i 1861 udskiftningsassistent i Sønd- og Nordtjord, var flere gange konst. udskiftningsformand og tog afsked i 1884. Han var siden bosat paa Sandene i Gloppen og under navnet «onkel Normann» kjendt som en eiendommelig, noget indesluttet karakter. Han led av medfødt hovedpine og brugte til stadighed arsenikpiller som lægemiddel, med den vanlige følge at han blev blaagraa i ansigtet.

4. k. **Antoinette Fredrikke Sverdrup**, f. $1^{13}/4$ 1829 i Borre, døde $29/8$ 1876 paa Kongsb.

Gift $20/1$ 1855 i Larvik med *Edvard Christian Poulsson*, f. $29/7$ 1818 i Drammen og død $3/6$ 1896 i Christiania, søn av kjøbmand *Poul Halvor Poulsson* og *Ingeborg Mathea Moe*. Efter examen artium i 1837, philosophicum i 1838 og medicinsk examen i 1845, alle med haud, tjenstgjorde Edvard Poulsson ved Rigshospitalet og nedsatte sig i 1847 som praktiserende læge i Larvik, hvor han i 1853 forrettede som koleralæge og virkede til han $2/3$ 1861 blev distriktslæge i Vardø og fæstningslæge paa Vardøhus. Herfra blev han $24/8$ 1868 *berglæge* paa Kongsberg, hvor han fra høsten 1873 tillige var assistentlæge og regnskabsfører ved Buskerud amtssygehus og derhos jernbanelæge.

Poulsson var i 1880'arene valgmand for Kongsberg, storthingssuppleant 1883—85 og medlem av kommunal komité til ordning av forholdet mellem Sølvverket og Kongsberg kommune. Han tog $31/8$ 1892 avsked som berglæge fra $14/10$ at regne.

Av deres barn er professor i farmakologi ved universitetet i Christiania dr. med. Edvard Poulsson, f. $18/4$ 1858 i Larvik.

3. o. **Thomas Angell Sverdrup**, f. $1/6$ 1776 paa Laugen i Nærø, døde der $18/3$ 1777.

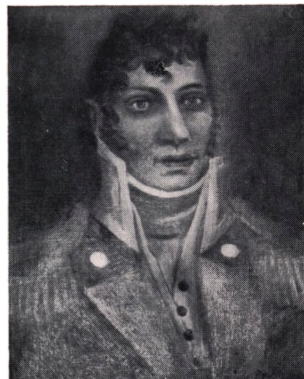
3. p. **Ulrik Frederik Suhm Sverdrup**, f. $11/4$ 1778 paa Laugen, døde der $24/3$ 1828. Han fik sine fornavne

efter en søn av sin fars ven og sin mors tremænding, historikeren Peter Frederik Suhm, og navnet gav en vis forpligtelse til guttens uddannelse, hvorfor han kom i Trondhjems latinskole og, uden at underkaste sig nogen examen artium, tog den theoretiske del av dansk juridisk examen ved Kjøbenhavns universitet $1/7$ 1797 med «bequem». Ulrik Sverdrup drog derefter som *examinatus juris* hjem til Laugen og blev sin mors høire haand i driften av Laugen gaard, som han saa selv overtog for 4390 rdl. ved skjøde $19/5$ 1803 fra brorsønnen Peter Jacob Sverdrup, s. 43, der som aasædesmand fik skjøde $30/8$ 1802, men ikke vilde fortsætte paa Laugen. Dette betydelige gods, som foran er omhandlet s. 37, styrede han siden med vekslende held, idet myntreduktionen og statsbanke-roten i 1813 rammede ham haardt, men Sverdrups meget formaende svigerfar, justitsraad Søren Brodtkorb, hjalp ham over vanskelighederne, og senere, om end først efter Sverdrups død, tilfaldt der hans hustru en betydelig formue. Justitsraaden førte forøvrig megen respekt med sig, og hans frue var en dame med air, som tilfulde forstod at gjøre sin vilje og sine meninger gjældende.

Antoinette Sverdrup.
Efter maleri.

Ifølge traditionen forlangte hun at hendes svigersøn fik se til at skaffe sig en titel eller en konditionert stilling, og denne vilje skede fyldest da Sverdrup i 1808 blev *divisionschef* for den 6te Trondhjemske eller Namdalens division av det nyoprettede norske kystværn, hvilken skulde indbefatte alle faste sjølægder i prestegjeldene Fosnes og Nærø tilligemed mandskabet forøvrig fra det til havet og de store fjorde grænsende fastland. Denne division deltes i 2 sektioner: èn for Nærø, Kolvereid og Vassaaas annex av Brønnø med syv samlingspladser, nemlig ved gaardene Finne i Folden, Foldereid, Huseby, Aarsand ved Fjeldviken, Vigestad i Vassaaas, Nærø kirke og Vikten kirke, og èn sektion for Fosnes med annexer samt Skage og Elden med fem samlingspladser, nemlig paa Halmøen, Viks kirke, Sejerstad, Braaholmen og Overgaard i Elden. Mandskaberne i denne division maatte ikke føres ud av distriktet til forsvar for andre, «da distriktet i og for sig selv var meget vidtløftig og efter sin udstrækning kun lidet befolket, saa det i en hast ikke lettelig kan understøttes». Som divisionschef med *kapteins* karakter udrettede Sverdrup et udmerket arbeide og bliver av den sjømilitære chef, kommandør Peter Grib i Trondhjem, gjentagne gange omtalt med uforbeholden anerkjendelse for sin opofrende virksomhed, ikke mindst fordi han paa egen bekostning fik skaffet ammunition bragt op fra Trondhjem, hvor der forøvrig var knapt nok i arsenalet med baade kugler og krudt. Kaperkrigen gik lystig for sig i det søndenfjeldske, og det nordentjeldske var heller ikke uden sine oplevelser, men der meldes dog ikke noget om at Sverdrup fik anledning til at brænde løs. Med 1814 kom freden, og dermed var Sverdrups militære virksomhed ogsaa avsluttet. Senere var han en tid konstituert toldkontrolør for distriktet og omfattedes med en respekt og anseelse, som de økonomiske vanskeligheder i hans sidste leveaar ikke formaaede at gjøre noget skaar i. Han skal have været av en meget rolig og behersket karakter, havde et mildt og fredsælt sind og besad adskillig lun humor. Der er bevaret nogen reiseerindringer fra en tur, Sverdrup med hustru og et par barn foretog i «familiebaad» til Trondhjem for at hilse paa slekt og venner, og de smaaatræk om ham, som heri forekommer, bekræfter denne karakteristikk og viser tillige at han forstod at møde sin ærede svigermors ikke saa lidet arrogante væsen med hensynsfuld elskværdighed.

Ulrik Sverdrup
(efter maleri)
og hustru:

Henriette Brodtkorb.

Gift ¹¹/₈ 1802 paa Forviken i Tjøttø med *Christiane Henriette Brodtkorb*, f. ²/₉ 1783 paa Kirkesæter i Hevne og død ¹²/₁₂ 1869 paa Laugen, datter av eier av Forviken, den rige handelsmand justitsraad *Søren Dass Brodtkorb* og *Maren Johanne Greger*. Med denne sin hustru var Sverdrup paa flere vis beslegtet, idet hendes mor Maren Johanne Greger var datter av mønstreskriver Jonas Petersen Greger paa Stensjøen i Brønnø, som var gift med Aasille Cathrine Falch av samme slekt som den i tabellen s. 33 anførte, hvorav Sverdrup er udgaaet. Endvidere nedstammede baade Sverdrup og hustru fra biskop Ludvig Munthe i Bergen, se samme tabel, idet justitsraad Brodtkorbs mor *Henriette Margrethe Lindgaard*, kaptein Christian Brodtkorbs paa Kirkesæter, var en datter av borgermester i Trondhjem kancelliraad Rasmus Lindgaard, hvis mor igjen *Abel Lem*, den rige tolder i Bergen assistentsraad Nils Rasmussen Lindgaards hustru, var en datter av lector theol. i Bergen Peder Nielsen Lem og *Abel Munthe*, biskopens datter.

Fru Sverdrup paa Laugen var en i sin ungdom vakker og statelig dame, som gjennem hele sit lange liv omfattedes med respektfuld høiagtelse og hengivenhed i meget vid kreds. Hun var et meget forstandigt menneske, myndig og kraftig, men først og fremst godgjørenheden og gjestfriheden selv, for bygdens trængende en opofrende mor, for de lidende en forstaaelsesfuld trøster. Hendes hjem var samlingsstedet ikke bare for den talrige familie- og bekjendtskabskreds, men enhver fremmed, som reiste gjennem egnen, maatte have det meget travlt, hvis han ikke avlagde en visit paa Laugen. Og visitterne paa landet i de dage indskrænkede sig ikke til timerne før middag; en dag eller to regnedes dengang ikke til de lange visitter. Men «et besøg» var dog noget andet, det varede ofte i uger. En julaften i 1830-aarene fik fru Sverdrup et uventet besøg; det vakte en vis opsigt, for det var noget som hed julefred, og selv i dette gjestfrie hus var det ikke sædvanlig at modtage gjester før 2den juledag. Det var en middelaldrende herre, som kom; han havde noget vanskeligt for at gaa, den ene arm var lam og haanden vissen og forkrøblet. Den fremmede præsenterte sig som «kaptein Hansen» og bad om nattely. Ingen vidste hvem han var. Skydsbonden havde kjørt ham fra nærmeste skifte, og did var han kommet i baad. Fru Sverdrup var imidlertid ikke den, som stillede brysomme spøragsmaal eller tillod tjenerskabet at gjøre bemerkninger. For hende var det nok at den fremmede behøvede husly, mad og klæder. Han blev der den hele jul og var en gammel gjest paa Laugen, da næste jul kom, og siden slog han sig til i ro aar efter aar, indtil han en dag forsvandt lige hemmelighedsfuldt som han var kommet. Da havde «kaptein Hansen» været i besøg hos fru Sverdrup paa Laugen i noget over 11 aar! Ved juletid nogen aar før var en prest med hustru og sex barn samt tjenestefolk kommet seilende paa en jagt paa vei til prestekald nordover. For storm og uveir maatte de lægge op for vinteren, og alle disse mennesker blev fru Sverdrups gjester paa Laugen, indtil de udpaa vaaren kunde fortsætte reisen. Presten

læste med hendes yngste barn; det var den eneste maade, paa hvilken hun tillod ham at betale for opholdet.

Som nævnt arvede fru Sverdrup en betydelig formue efter sine forældre og av løsøre tillige en stor mængde prægtigt sølvtøj, som var en herlig prydd ved de store

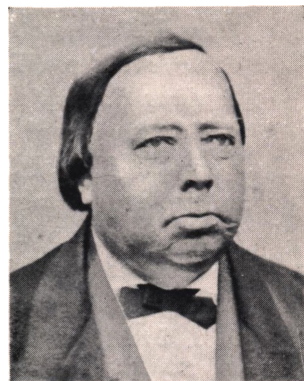

Buø i Kolvereid.

gjestebud og familieselskaber og i fuldt mon erstattede hvad Ulrik Sverdrup havde maattet afgive til oprettelse av Norges Bank i 1816. Hun forblev boende paa Laugen til sin død, skjønt hun i 1834 havde solgt det store jordegods til Ole Walseth, idet hun forbeholdt sig parcellen Flatholmen og rummeligt føderaad. 11 barn [4. a.—4. k.]:

4. a. **Maren Johanne Greger Sverdrup**, f. $12/11$ 1802 paa Laugen, døde der $27/12$ 1802.

4. b. **Peter Jacob Sverdrup**, f. $9/7$ 1804 paa Laugen, døde $20/6$ 1876 paa Buø i Kolvereid. I syttenaars alderen kom Peter Sverdrup til sin farbror overlærer Sverdrup paa Jarlsberg for under hans veiledning at studere landbrug og fik her i 1821 opsynet med jordarbeiderne. Siden kjøbte han det store handelssted *Buø i Kolvereid*, som havde tilhørt hans svigerfar handelsmand Peter Dahl, med gaardsbrug som i 1860'aarene var paa 1 hest, 10 kjøer, 30 faar og ialmindelighed 50 à 60 rensdyr foruden nogen svin og gjeder. Det var betydelige forretninger, Sverdrup aar om andet fik at vare-

Peter Sverdrup paa Buø.

tage, og han havde en stor husholdning og førte et meget gjestfrit hus. For sine barn holdt han huslærer, og som saadan fungerte i 1860'aarene i længere tid en seminarist Raffel I. Røsok fra Akerø; samtidig styrte jomfru Elise Hude fra Bergen husstellet med fast og sikker haand, og tjenerskabet bestod av 2 butikjomfruer, 1 styrmand, 4 karle og 4 piger. Personlig var Sverdrup en

meget elskværdig og vennesæl herre, som var avholdt og anset overalt hvor han færdedes.

Gift 1. gang $7/6$ 1832 i Kolvereid med *Anne Marie Dahl*, f. $15/6$ 1814 paa Buø i Kolvereid og død der $23/5$ 1862, datter av handelsmand *Peter Dahl* og *Ragnhild Svane*.

Gift 2. gang $28/12$ 1865 i Kolvereid med *Marie Mikalda Ingardine Selliseth*, f. $12/7$ 1843 i Kolvereid og død $14/9$ 1921 paa Buø, datter av gaardbruger paa Mülstad, lensmand *Peter Selliseth* og *Maren Marie Olsen*. Sidste ægteskab var barnløst, av første havde Sverdrup 7 barn [5. a.—5. g.]:

5. a. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. $18/1$ 1833 i Kolvereid, døde $21/4$ 1914 paa gaarden Trana ved Stenkjær. Efter at have været gaardbruger paa Horstad i Bindalen kjøbte Ulrik Sverdrup ved auktion $10/4$ 1877 gaarden Øvre Trana i Ogndalen ved Stenkjær for 40 000 kr. og drev denne med dertil hørende teglverk til 1909, da hans yngste søn Ulrik Sverdrup ved skjøde $1/12$ 1909 overtog Trana for 35 000 kr. og føderaad; teglverket gik over til aktieselskab. Saavel i Bindalen som paa Trana var Sverdrup interessert i fiskeridriften og stadig deleier i notbrug. Han var en strævsom og dygtig mand og nød megen anseelse.

Ulrik Sverdrup.

Gift 1. gang $28/6$ 1853 i Bindalen med *Petrikke [Petra] Neumann Knoph*, f. $17/9$ 1831 i Bindalen og død $22/4$ 1885 paa Trana, datter av gaardbruger *Peter Andreas Randulf Knoph* og *Christence Nielsen*.

Gift 2. gang $30/6$ 1894 paa Stenkjær med *Louise Dorothea [Doris] Sinding*, f. $21/2$ 1851 i Avalsnes, bosat paa Stenkjær; datter av provst og sogneprest *Otto Ludvig Sinding* og *Dorothea Magdalene Lammers*. Sverdrup havde i 1ste ægteskab 11 barn [6. a.—6. k.]:

6. a. **Peter Jakob Knoph Sverdrup**, f. $24/11$ 1854 i Bindalen, døde $27/3$ 1897 som skibsfører paa reise fra Port Louis til Moulmein; ugift.

6. b. **Otto Neumann Knoph Sverdrup**, f. $21/10$ 1855 i Bindalen.

I sytten aars alderen gik Sverdrup tilsjøs, tog styrmandsexamen i 1878 og før i nogen aar som skibsfører. I 1888—89 deltog han i Nansens Grønlandsfærd, og saa snart han hørte tale om Nansens plan til polarfærden meldte han sig til at blive med. Han var «Frams» fører paa Nansens Nordpolsexpedition $24/8$ 1893—96, og om den periode av denne berømte færd, som Sverdrup udførte, efterat Nansen og Hjalmar Johansen havde forladt skibet paa slædeexpeditionen nordover mod Polen, har han selv givet en beretning, der indgaar som en selvstændig del av Nansens verk «Fram over Polhavet». Fra $15/3$ 1895, da «Fram» laa indefrosset i omkring

25 fod tyk is paa $84^{\circ} 4'$ nordlig bredde og 102° østlig længde, og til $13/8$ 1896 var skibet indesluttet i havisen. Den $14/8$ anløb «Fram» Danskøen paa sydgaaende og ankrede $20/8$ i Skjærvø efter lykkelig gennemført opgave og merkelig samtidig med at Nansen og Johansen naaede tilbage til fædrelandet fra sin eventyrlige Nordpolsfærd. Under isdriften naaede Sverdrup med «Fram» $15/11$ 1895 det nordligste punkt noget skib har naaet, nemlig $85^{\circ} 55,5'$ nordlig bredde under $66^{\circ} 31'$ østlig længde. I aarene $24/6$ 1898 til $28/9$ 1902 ledede Sverdrup den 2den norske polarfærd med «Fram», med det oprindelige formaal ved overvintring og slædereiser at iverksætte en videnskabelig undersøgelse av Grønlands nordvestkyst. Ugunstige isforhold hindrede imidlertid fremkomsten gennem Kane Bassin, og expeditionen kom derfor istedet til at gjøre vidtstrakte befaringer av sunde og lande indenfor Jones Sund og vestenfor Ellesmere Land. Paa disse befaringer opdagedes de store lande, som Sverdrup opkaldte efter expeditionens mæcener bryggerieierne Ellef og Amund Ringnes og konsul Axel Heiberg. Sverdrup har skildret denne for den videnskabelige forskning betydningsfulde færd i sit verk «Nyt land, 4 aar i arktiske egne», som udkom i 1903. Senere har han drevet forskjellig forretningsvirksomhed. Saaledes grundlagde han i 1906 en norsk koloni nær ved havnebyen Baracoa paa Cubas nordøstkyst for at drive frugtexport, og hjemkommet herfra ledede han i 1911 en hvalfangstexpedition til det russiske ishav.

Otto Sverdrup.

Den $9/9$ 1896, paa hvilken dag Nansen, Sverdrup og de øvrige deltagere i den første Nordpolsexpedition ombord paa «Fram» vendte tilbage til Christiania, stiftede kong Oscar II «Fram-medaljen» til minde om denne verdensberømte bedrift og skjænkede den til samtlige deltagere. Sverdrup blev $9/9$ 1896 kom.¹ og $27/9$ 1902 storkors av St. Olavs orden «for berømmelig videnskabelig opdagelsesreise»; ridder av russiske St. Anna orden 2 kl., av preuss. Krone orden 1 kl.; dansk fortjenstmedalje i guld med krone og svenske Vega-medalje og medalje fra byen Paris, æresmedlem av Dansk geografisk Selskab, av Christiania Skipperforening, av østerrigske Skiverein og av Norsk Jæger- og Fiskerforening. Om Otto Sverdrup og hans bedrifter forefindes en mængde artikler i den norske og tillige i den fremmede, specielt i den engelske presse, i tidsskrifter og fagblade; i aarbogen for 1903 for «Det norske geografiske Selskab», hvis æresmedlem han er, sees indtaget hans foredrag $18/4$ 1903 om Den 2den norske polarfærd. Han bebor sin villa Homewood i Østre Bærum. Portrætteret av Sinding og Erik Werenskjold.

Gift $12/10$ 1891 i Trefoldigheds sogn i Christiania med *Grethe Andrea Engelschøn*, f. $1/9$ 1866 i Nordre Aurdal, datter av godseier og skibsreder *Peter Bernhard Engelschøn* og *Sophie Wilhelmine Sverdrup*, se s. 120. 3 barn [7. a.—7. c.]:

7. a. **Audhild Sverdrup**, f. $^{31}/_8$ 1893 i Østre Bærum.
Gift $^{19}/_9$ 1914, borgerlig viet, i Christiania med extraord. professor i keltisk og sammenlignende sprogvidenskab ved Christiania universitet *Carl Johan Sverdrup Marstrander*, f. $^{26}/_{11}$ 1883 i Christiansand, søn av rektor *Fredrik Marstrander* og *Christiane Henriette Brodtkorb Sverdrup*, se s. 124.
7. b. **Otto Neumann Sverdrup**, f. $^{18}/_{10}$ 1897 i Christiania.
7. c. **Hjørdis Sverdrup**, f. $^{10}/_8$ 1904 i Østre Bærum.
6. c. **Christian Henrik Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{15}/_{10}$ 1855 i Bindalen, døde der $^{26}/_{10}$ 1855.
6. d. **Adolph Marius Dahl Sverdrup**, tvilling, f. og død $^{15}/_{10}$ 1855 i Bindalen.
6. e. **Anne Marie Dahl Sverdrup**, f. $^{20}/_6$ 1857 i Bindalen; bosat paa Stenkjær.
Gift $^{20}/_6$ 1878 paa Stenkjær med kjøbmand paa Stenkjær *Martin Stenkjær*, f. $^{9}/_4$ 1852 paa Stenkjær og død der $^{12}/_2$ 1912, søn av trælasthandler *Martin Stenkjær* og *Anna Krobol*.
6. f. **Constance Knoph Sverdrup**, f. $^{18}/_8$ 1859 i Bindalen.
Gift $^{23}/_{11}$ 1903 i Trondhjem med indehaver av fiskeforretning og gaardbruger paa Løvøen i Vikten *Alfred Johan Fohansen*, f. $^{21}/_8$ 1877 i Vikten, søn av gaardbruger *Johan Mortensen* og *Alvilde Marie Enstad*.
6. g. **Peggy Sylvia Hartvikke Sverdrup**, f. $^{29}/_{12}$ 1865 i Bindalen.
Gift $^{22}/_5$ 1898 i Stenkjær med *Daniel Kokk*, f. $^{17}/_9$ 1858 i Lebesby, søn av provst og sogneprest *Bernhard Kokk* og *Maren Gulliksdatter Staåvi*. Examen artium i 1883 og philos. i 1884, begge med haud illaud.; værnepl. sekondlønntant 1885, premierlønnt. 1891 og kaptein i landstormen i Trondhjemske brigade 1897. Fra 1886 journalist, redaktør av «Lister og Mandals Amtstid.» 1893 og av «Stenkjær Avis» 1894 til 1896; sekretær hos sin svoger Otto Sverdrup fra $^{14}/_{10}$ 1896. Fra 1901 til 1905 eiede og brugte han gaarden Løren i Sørum og kjøbte vaaren 1905 gaarden Nedre Trana ved Stenkjær, som han igjen solgte i 1916. Senere har familien været bosat først paa Helgøen og fra 1920 paa Jesseim i Ullensaker.
6. h. **Richard Jonas Sverdrup**, f. $^{9}/_5$ 1867 i Bindalen, døde der $^{8}/_9$ 1871.
6. i. **Christian Henrik Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{4}/_9$ 1870 i Bindalen, døde der $^{17}/_7$ 1871.
6. j. **Kaja Kristine Thorkelsen Sverdrup**, f. $^{23}/_1$ 1872 i Bindalen; bosat paa Stenkjær.
Gift $^{9}/_1$ 1899 paa Trana med handelsmand i Løvøvaagen i Vikten *Georg Brandtzæg*, f. $^{22}/_9$ 1863 i Nærø og død $^{23}/_1$ 1907 ved drukning paa hjemreise fra Gjæslingerne; søn av handelsmand *Anton Brandtzæg* paa Abelvær i Nærø og *Julie Berg*.
6. k. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. $^{7}/_{10}$ 1876 paa Trana og død $^{24}/_8$ 1921 i Vikten. Ulrik Sverdrup gjennergik Aas Landbrugsskole, overtog i 1905 driften av gaarden Trana i Sparbu for sin far, kjøbte denne eiendom ved skjøde av $^{1}/_{12}$ 1909 for 35 000 kr. og føderaad, og drev den til 1917, da han solgte den og

kjøbte gaarden Kolebæk paa Tjømø. Efter igjen at have solgt denne i 1920 saa han sig om efter en ny eiendom, og under et ophold hos søsteren fru Johansen paa Løvøvaagen omkom han ved drukning i Løvøsundet.

Gift $18/11$ 1904 i Namsos med *Helga Jeanette Bach*, f. $29/3$ 1882 i Namsos, cand. pharm., ansat ved apotheket paa Støren; datter av skolebestyrer *Jakob Bach* og *Karen Mathiesen*. 2 barn [7. a.—7. b.]:

7. a. **Hilleborg Petra Sverdrup**, f. $18/8$ 1905 paa Trana.

7. b. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. $24/10$ 1906 paa Trana.

5. b. **Peter Dahl Sverdrup**, f. $24/12$ 1833 i Kolvereid, døde der $9/8$ 1856.

5. c. **Hartvig Fredrik Brodtkorb Sverdrup**, f. $29/4$ 1836 i Kolvereid, døde $11/3$ 1913 paa Vaagan i Lekø. Som næsten alle av slekten i Namdalen blev ogsaa Hartvig Sverdrup gaardbruger, idet han $18/9$ 1863 kjøbte gaarden Vaagan, som havde en besætning paa 1 hest, 7 à 8 kjør, 15 faar og nogen svin; udsæden var jevnlig i tønde byg, 6 td. havre og 10 td. poteter.

Gift 1. gang $21/10$ 1861 i Nærø med *Petrikke Fonasine Walseth*, f. $26/4$ 1837 paa Laugen i Nærø og død $23/3$ 1867 i Lekø, datter av proprietær til Laugen *Ole Henrik Walseth* og *Maren Petronelle Hersleb Walnum*.

Gift 2. gang $9/3$ 1871 paa Vaagan i Lekø med *Sophie Stephansen*, f. $12/7$ 1843 paa Hestun i Tjøttø, bosat paa Vaagan; datter av gaardbruger *Willum Stephansen* og *Kirsten Marie Pedersen*. Av iste ægteskab 2 og av 2det 8, tils. 10 barn [6. a.—6. j.]:

6. a. **Anna Marie Dahl Sverdrup**, f. $24/3$ 1864 paa Vaagan i Lekø; bosat paa Vaagan, ugift.

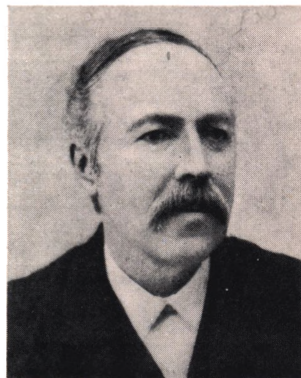
6. b. **Peter Jakob Sverdrup**, f. $28/8$ 1865 paa Vaagan, døde der $5/6$ 1887 ved at falde udfor et fjeld, hvor han vilde have fat paa et ørnerede, og slaa sig ihjel. Han tog realartium i 1883 og examen philos. i 1884; begge med haud illaud.

6. c. **Olga Ambrosia Sverdrup**, f. $23/3$ 1872 paa Vaagan.

Gift $17/6$ 1893 i Lekø med tandlæge paa Stenkjær *John Gerhard Bjørnson*, f. $19/10$ 1866 paa Nøisomhed i Frue sogn, Trondhjem, søn av gaardbruger *Johannes Bjørnson* og *Guri Anna Mo*.

6. d. **Maren Marie Walseth Sverdrup**, f. $26/1$ 1874 paa Vaagan.

Gift $18/8$ 1908, borgerlig viet, i Wenatche i Washington med *George Meyer*, f. $21/6$ 1879 i Basel, Schweiz, søn av kontraktør *George Joseph Meyer* og *Anna Camber*. Efter at være uddannet som maskinist i sit hjemland

Hartvig Sverdrup.

drog Meyer i 1904 til Amerika og har siden været ansat som ingeniør ved Summers Iron Works i Everett, Washington, for fabrikation av sagbrugs-maskineri. Maren Sverdrup emigrerte til Amerika ligeledes i 1904. (4 sønner).

6. e. **Signe Martine Sverdrup**, f. $\frac{5}{10}$ 1875 paa Vaagan, døde der $\frac{21}{4}$ 1891.

6. f. **Ragna Sophie Hartvigine Sverdrup**, f. $\frac{24}{2}$ 1877 paa Vaagan.

Gift $\frac{28}{7}$ 1898 i Stjørdalen med *Erling Kristian Overland*, f. $\frac{29}{3}$ 1874 i Stjørdalen, søn av brugseier *Bernhard Overland* og *Lina Erichsen*. Realartium med laud. i 1891, avgangsexamen fra Stenkjær skogskole 1892, studerte ved Skoginstituttet i Stockholm i 1894, assistent ved Statens skogtaxation $\frac{1}{5}$ 1895 til $\frac{30}{6}$ 1900 og skogtaxator til septbr. 1907, da han blev skogforvalter i Stjør- og Værdalen; bosat paa Stenkjær.

6. g. **Ulrik Fredrik Peter Neumann Sverdrup**, f. $\frac{17}{2}$ 1878 paa Vaagan, døde her $\frac{3}{5}$ 1886.

6. h. **Margot Ingerda Sverdrup**, f. $\frac{13}{7}$ 1879 paa Vaagan.

Gift $\frac{25}{8}$ 1904 i Egge med *Yngvar Johan Martens*, f. $\frac{3}{3}$ 1868 paa Øvre Lø i Sparbu, søn av skoginspektør *Nicolay Johan Martens* og *Anna Margrethe Nielsen*. Forstkandidat fra Stenkjær skogskole og ingeniør fra Chalmers tekn. Lærestanstalt i Göteborg, var $\frac{1}{2}$ aar assistent ved Helsingborgs mek. Verksted inden han høsten 1889 reiste til Argentina, hvor han ved Buenos Ayres drev ingeniør- og landmaalervirksomhed i 3 aar og derefter mahognyforretning fra Paraguays urskoge til høsten 1900. Han vendte da hjem til Norge og aabnede i 1901 trælastforretning og sagbrug og derefter sliperi i Fallefoss, som han disponerte i 11 aar, og forvaltede aktieselskabet Fallas eiendomme til høsten 1920, da fylket kjøbte selskabets aktier. Martens har været medlem av Verran herredsstyre, skolestyre m. v.

6. i. **Selma Therese Sverdrup**, f. $\frac{6}{3}$ 1881 paa Vaagan.

Gift $\frac{14}{2}$ 1918 i Lekø med gaardbruger *Otto Kristian Rohnes*, f. $\frac{14}{3}$ 1892 paa Vaagan i Lekø, søn av gaardbruger *Edvard Kristian Eliassen Rohnes* og *Petra Emilie Tobiasdatter*.

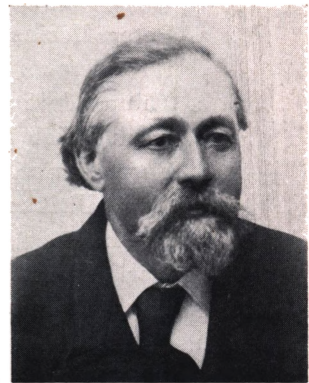
6. j. **Kristiane [Janna] Adolfine Jakobe Sverdrup**, f. $\frac{3}{12}$ 1883 paa Vaagan.

Gift $\frac{27}{7}$ 1913 i Lekø med *Michael Elias Olai Klette*, f. $\frac{8}{3}$ 1880 i Skjerstad, kjøbmand i Rørvik i Namdalen; søn av proprietær *Peder Klette* og *Fonette Haugsethe*.

5. d. **Søren Georg Christian Sverdrup**, f. $\frac{20}{10}$ 1840 paa Buø i Kolvareid, døde $\frac{30}{11}$ 1922 paa Ottersø i Nærø. Allerede i sexten aars alderen begyndte Søren Sverdrup at reise til Bergen for sin far med smaa fisk og der at gjøre indkjøb av handelsvarer. Saa var det med en skarpseiler av en galeas at drage til Lofoten paa fiskekjøb og efter tørringen igjen at omsætte den i smaabyerne langs kysten, og endvidere at drive med sildsaltning og omsætning av denne vare i Bergen.

Dette var ofte en vanskelig affære og engang, i 1862, hændte det at Sverdrup bestemte sig til at gaa videre med lasten lige til Christiania. Udenfor Lindesnes røk klyverbommen paa galeasen, og denne maatte derfor ind til reparation i Ludshavn, hvor der netop var udmerket makrelfiske, men ingen kjøbere. Sverdrup kjøbte derfor en dækslast makrel og fortsatte til Christiania. Her var det umulig at faa solgt silden, «og tilslut gik Sverdrup gaderne op paa den ene side og ned paa den anden» og byttede lidt efter lidt hele lasten paa 700 tønder fisk i smaapartier med varer av alle mulige slags, mest vin og cognac, men dog kun saadanne varer som kunde sælges fordelagtig i Namdalen; særlig var bomuldsvarer i god pris, og paa dem tjente han sine 100 %. Indtil 1867 var Søren Sverdrup hjemme paa Buø, men kjøbte da sammen med sin hustrus bror Peter Sverdrup ved skjøde av $\frac{1}{3}$ 1867 gaarden *Ottersø i Nærø* av Staten for 8024 kr. samt paahefte av en aarlig jordavgift til Nærø sogneprest paa noget over 2 tønder sædebyg. Ved auktionsskjøde, thinglyst $\frac{28}{1}$ 1886, overtog han derefter gaarden alene for 6700 kr. og drev her gaardbrug, sildefiske med notbrug og fiskehandel. Forinden der kom postkontor i Namsos havde han i lang tid postaabneri for Ottersø og var fra 1904 fyrforvalter ved fyrene Rørvik og Strømhoved. Fra tidlig alder led Sverdrup under daarlig hørsel og brugte dette som paaskud til at slippe fri for kommunale hverv.

Gift $\frac{27}{12}$ 1864 i Nærø med sin kusine *Therese Mathilde Sverdrup*, f. $\frac{15}{4}$ 1844 i Rossø i Nærø og død $\frac{21}{1}$ 1898 paa Ottersø, datter av handelsmand *Georg Jakob Sverdrup* og *Maren Reisner Falch*, se s. 129. 3 barn [6. a.—6. c.]:

Søren Sverdrup.

6. a. **Peter Jakob Sverdrup**, f. $\frac{22}{1}$ 1869 i Nærø. Udvandrede i 1894 til Texas og drog derfra i 1896 til Jowa, hvor han drev farm- og skogsarbeide for daarlig kost og løn til han vendte hjem til Ottersø ved nytaarstid 1900. Aaret efter drog han med hustru atter over til Amerika og arbeidede i Bellingham, Washington, til 1910, da han for alvor vendte hjem, og har siden drevet gaarden Ottersø, som han havde overtaget i 1904 og i mellemtiden var styret av hans far. Skjødet blev først thinglyst $\frac{6}{9}$ 1914, og kjøbesummen opgives da at være 12700 kr. samt føderaad til far og søster til aarlig værdi 2000 kr.

Gift $\frac{22}{7}$ 1901 i Hjørundfjord paa Søndmør med *Alexandra Helmine Hanssen*, f. $\frac{30}{6}$ 1864 i Fosnes, datter av gaardbruger *Johannes Hanssen* og *Mathea Bonsach Krogh Lie* Uden barn.

6. b. **Marie Ingardine Sverdrup**, f. $\frac{12}{9}$ 1870 i Nærø; ugift paa Ottersø.

6. c. **Georg Marenus Sverdrup**, f. $\frac{10}{2}$ 1874 i Nærø, døde der $\frac{2}{2}$ 1876.

5. e. **Christian Henrik Brodtkorb Sverdrup**, f. $\frac{5}{8}$ 1849 paa Buø i Kolvereid. Efter at have gaaet paa latin-skolen i Trondhjem i to aar og derefter gennemgaaet et kursus paa styrmandsskolen sammesteds overtog Christian Sverdrup i 1876 sammen med sin yngre bror Adolf farsgaarden Buø og er her fremdeles gaard-bruger, hvorhos han sammen med begge yngre brødre driver handelsvirksomhed og fiskeforretning.

Gift $\frac{2}{10}$ 1900 i Bindalen med *Anne Methine [Thina] Sverdrup*, f. $\frac{18}{2}$ 1876 i Fiskerosen i Bindalen, datter av handelsmand *Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup* og *Fette Elisabeth Walsøe*. 8 barn [6. a.—6. h.]:

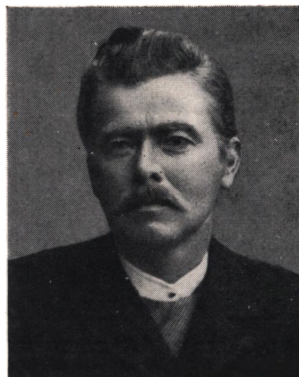
6. a. **Peter Marius Sverdrup**, f. $\frac{29}{6}$ 1901 paa Buø i Kolvereid.
6. b. **Thina Adolfine Sverdrup**, f. $\frac{12}{4}$ 1903 paa Buø.
6. c. **Ulrik Jakob Sverdrup**, f. $\frac{15}{11}$ 1904 paa Buø.
6. d. **Søren Christian Sverdrup**, f. $\frac{18}{11}$ 1907 paa Buø.
6. e. **Marie Ulrikke Hartvigine Sverdrup**, f. $\frac{22}{5}$ 1910 paa Buø.
6. f. **Karl Albert Sverdrup**, f. $\frac{4}{4}$ 1912 paa Buø.
6. g. **Anna Elisabeth Sverdrup**, f. $\frac{17}{4}$ 1914 paa Buø.
6. h. **Margot Petrine Sverdrup**, f. $\frac{24}{10}$ 1916 paa Buø.
5. f. **Peter Adolf Sverdrup**, f. $\frac{10}{1}$ 1851 paa Buø i Kolvereid. Efter at have gennemgaaet Trondhjems real-skole overtog Adolf Sverdrup i 1876 sammen med sin ældre bror Christian faderens gaard Buø. I forening med brødrene Christian og Jakob Sverdrup driver han handelsvirksomhed og fiskeforretning med motorfartøier og notbrug. I 12 aar har han været medlem av Kolvereid herredstyre og derav i 9 aar ordfører.

Gift $\frac{31}{8}$ 1898 i Kolvereid med *Thina Regine Carlsen*, f. $\frac{17}{2}$ 1872 paa Risøen brug i Bindalen og død $\frac{4}{6}$ 1900 paa Buø, datter av brugsbestyrer *Hans Carlsen* og *Thina Maass*. Ingen barn.

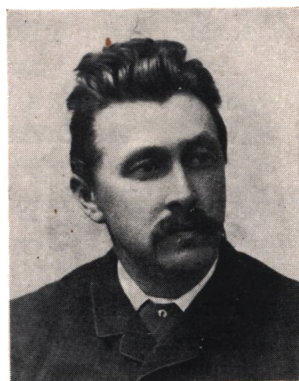
5. g. **Jakob Liv Borch Sverdrup**, f. $\frac{28}{12}$ 1855 paa Buø i Kolvereid. Efter at have gennemgaaet Trondhjems realskole var Jakob Sverdrup i to aar paa kontor i denne by og overtog i 1876 efter sin fars død dennes

Christian Sverdrup.

Adolf Sverdrup.

Jakob Sverdrup.

handelsvirksomhed paa Buø sammen med sine ældre brødre Christian og Adolf. I 1880 blev han ansat som postaabner; medlem av Kolvereid herredstyre i 21 aar, derav i 9 aar som ordfører, medlem av og i 4 aar formand i skolestyret samt næstformand i Kolvereid Sparebanks direktion.

Gift ¹³/₉ 1887 i Namsos med *Helga Fredrikke Hagemann*, f. ¹⁸/₂ 1866 i Namsos, datter av underretssagfører *Caspar Fredrik Hagemann* og *Hansine Johanne Lynum*. Ægteskabet opløstes ³⁰/₁₀ 1900. Uden barn.

4. c. **Søren Dass Brodtkorb Sverdrup**, f. ¹⁹/₁₀ 1805 paa Laugen i Nærø, døde ²²/₂ 1895 paa Fiskerosen i Bindalen. Hans hu stod til studeringer, og han fik ogsaa adgang til at begynde i Trondhjems latinske, men maatte ved faderens sygdom

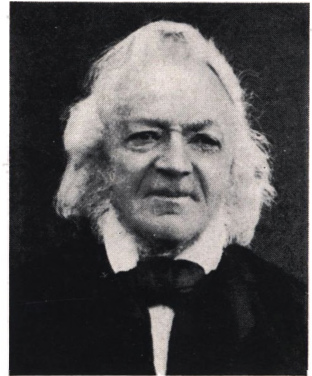
Fiskerosen.

og paafølgende død opgive denne tanke og gaa over i forretningslivet, hvad han altid siden beklagede. Han kjøbte i 1836, ryddede og bebyggede *Fiskerosen* og oparbejdede her en udstrakt og meget velrenommet handelsforretning. Han var en av de faa som dengang drev befragtning; paa en stor raajagt førte han fiskere med proviant og byrnskap og fuld last av mindre fiskebaade til Lofotens fiskevær. Han fulgte selv altid med, men deltog ikke i fisket. Medens dette paagik var han ivrig optaget med læsning av medbragte bøger og kunde paa fine godveirdage slaa sig ned med sin lektüre paa en eller anden haug, hvorfra hans røde toplue lyste lang vei. Naar han var hjemme paa Fiskerosen stod han altid op kl. 4 om morgenen, og sommer og vinter var han at se i skjorteærmene siddende for aaben dør paa disken i butikken, flittig læsende saa snart der var en fristund. Han var en meget begavet mand, med betydelige kundskaber baade i moderne og klassiske sprog og hele sit liv stærkt interessert i theologiske og

filosofiske studier, hvorfor hans bibliotek ogsaa stadig øgedes og tilslut indeholdt omkring 3000 bind. Det fortælles at biskop Essendrop engang i Skroven stødte paa Sverdrup, medens han var hensunken i læsning, og spurgte, hvorfor han ikke var paa sjøen med de andre fiskere. Jeg er ikke fisker, svarede Sverdrup. Bispens udlod sig da temmelig brysk med gode raad om hvorledes en mand som denne tilsyneladende nichtswürdige fisker burde forholde sig, men stansede brat av, da han fik et meget skarpt svar og samtidig saa den bog, Sverdrup læste i. Det var et fransk verk. Nu blev tonen en anden, og de to blev længe siddende i dyb samtale. Da bispens tilslut brød op udtalte han sin taknemmelighed over at have lært at kjende en merkelig, kundskabsrig mand. Sverdrup var en spædbygget, middelshøi mand, beskeden og stilfarende, men en haardsør herre, som hver julaften tog sig et forfriskende sjøbad. Fra ungdommen av led han under en generende tunghørthed, hvad ogsaa var aarsag til at han frabad sig ethvert kommunalt hverv, skjønt den kommunale politik interesserte ham meget; i 1857 valgtes han til 4. storthingssuppleant for Nordlands amt. Gjestfriheden holdt han høit i ære i sit hjem paa Fiskerosen og var en livlig vert, som forstod at holde meget gode skaaltaler.

Gift $\frac{1}{7}$ 1836 i Trondhjem med *Anne, Methine Stephansen*, f. $\frac{4}{1}$ 1812 i Trondhjem og død $\frac{2}{11}$ 1862 paa Fiskerosen, datter av bogtrykker *Willum Stephansen*¹ og *Sophie Holm*; hendes brordatter Sophie Stephansen var gift med Hartvig Sverdrup paa Vaagan, se s. 113. 7 barn [5. a.—5. g.]:

5. a. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. $\frac{1}{11}$ 1837 paa Fiskerosen i Bindalen, omkom der $\frac{25}{8}$ 1903 ved drukning [han var roet hjemmefra i stille veir, men færingen, som fandtes drivende, bar paa hvælvet spor av at han havde holdt sig oppe i længere tid; hans lig blev ikke fundet]. Ulrik Sverdrup havde fra gut av stærk lyst til sjømandslivet, men faderen havde bestemt ham for Fiskerosen og handelen, og han maatte derfor blive hjemme. I 1869 overtog han Fiskerosen og udvidede forretningen til ogsaa at omfatte notbrug m. v., men sin gamle interesse for sjølivet beholdt han hele livet, og derfor seilte han selv sine far-

Søren Sverdrup.

Ulrik Sverdrup.

¹ Se Nyerup og Krafts Alm. Litteraturlæxicon, 1820, s. 578.

tøier til indkjøbspladsene saavel til storsildfisket som skreifisket i Lofoten. Skjønt han havde liden interesse for kommunale gjøremaal i sin almindelighed var Sverdrup dog medlem av Bindalens fattigstyre i 25 aar og for det meste styrets formand. I nogen perioder var han ogsaa med i herredstyret, men som yderst konservativ befandt han sig meget uvel i en forsamling, som hørte til de radikaleste i landet. Som de fleste Sverdrup'er havde han et hidsigt gemyt, men var snar til forsoning, hvor han troede at have faret for raskt frem.

Gift 1. gang $^{28}/_8$ 1867 i Klæbu med *Fette Elisabeth Walsøe*, f. $^{7}/_7$ 1841 i Trondhjem og død $^{19}/_{10}$ 1890 paa Fiskerosen, datter av kjøbmand *Paul Walsøe* og *Pauline Margrethe Lindegaard*.

Gift 2. gang $^{21}/_1$ 1896 i Skjærstad med *Emilie Caroline Kristine Amundsen*, f. $^{5}/_4$ 1848 i Trondhjem, hvor hun er optaget i Thomas Angells Hus; datter av agent *Johan Andreas Amundsen* og *Anne Birgitte Strøm*. — Av 1ste ægteskab 10 barn [6 a.—6. j]:

6. a. **Søren Dass Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{16}/_5$ 1868 i Fiskerosen, døde der $^{18}/_5$ 1868.

6. b. **Søren Dass Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{30}/_8$ 1869 i Fiskerosen. Efter at have gennemgaaet Aas Landbrugsskole, den lavere afdeling 1891 til 1893, den høiere til 1894, blev Sverdrup $^{2}/_{10}$ 1895 ansat som 2den lærer ved Lister og Mandals amts landbrugsskole i Søgne og tillige som forsøgsleder i plantekultur fra vaaren 1896. Med offentligt stipendium har han flere gange foretaget reiser til Sverige og Danmark for at studere landbrug og undervisningsvæsen; i 1896 købte han gaardsbrug paa Tangvall i Søgne.

Under $^{25}/_4$ 1913 beskikkedes Sverdrup som varamand i Høifjeldskommissionen; fra 1915 er han formand i Oddernes kreds av Norsk Landmandsforbund, medlem av dette forbund og av Norsk Myrselskabs repræsentantskab; ordfører i Søgne herredstyre fra 1920, næstformand i skolestyret og fra $^{1}/_7$ 1920 formand i overstyret for Vest-Agders husmorskole, æresmedlem av fylkets agronomforening.

Gift $^{21}/_{11}$ 1914 i Landvik med *Magdalene Woxholdt*, f. $^{23}/_{10}$ 1884 i Vestre Moland, datter av skibsfører *Oskar Andersen Kvarsnes* og *Aashild Aadal*. 3 døtre [7. a.—7. c.]:

7. a. **Margrethe Elisabeth Sverdrup**, f. $^{5}/_9$ 1915 i Søgne.

7. b. **Hildur Sverdrup**, f. $^{15}/_9$ 1918 i Søgne.

7. c. **Sigfrid Sverdrup**, f. $^{25}/_3$ 1921 i Søgne.

6. c. **Pauline Margrethe Sverdrup**, f. $^{3}/_7$ 1871 paa Fiskerosen, døde $^{6}/_{12}$ 1906 i Bindalen.

Gift $^{26}/_8$ 1895 i Bindalen med *Anders Hong slo*, f. $^{9}/_3$ 1867 paa Hong slo i Orkedalen, søn av gaardbruger *Johan Arntsen Hong slo* og *Malene Einarsdatter*. Efter uddannelse ved Tromsø seminar 1889 blev Hong slo ansat som lærer i folkeskolen og kirkesanger ved Vassaas hovedkirke i Bindalen $^{15}/_6$ 1895; gaard-

bruger paa klokkegaarden. Han indehar og har indehøvet alle de hverv, kommunen disponerer over udenfor herredstyre, saasom herredskasserer, forligskommissær, ordfører i Bindalen Sparebank etc.

Hongslo er gift paany $^{12}/_7$ 1908 i Vassaas med *Hulda Emitie Sylten*, f. $^9/_4$ 1883 i Føldereid, datter av gaardbruger *Kristen Feremias Hansen Sylten* og *Ingeborg-Anna Johannesdatter Skotnes*.

- 6. d. **Anne Methine Sverdrup**, f. og død $^{22}/_8$ 1874 paa Fiskerosen.
- 6. e. **Carl Johan Marius Sverdrup**, f. $^{18}/_2$ 1876 paa Fiskerosen, døde der $^{11}/_3$ 1883.
- 6. f. **Anne Methine Sverdrup**, tvilling, f. $^{18}/_2$ 1876 paa Fiskerosen.

Gift $^2/_10$ 1900 i Bindalen med *Christian Henrik Brodtkorb Sverdrup*, f. $^5/_8$ 1849 paa Buø, hvor han er gaardbruger og handelsmand, se s. 116; søn av handelsmand *Peter Jacob Sverdrup* og *Anne Marie Dahl*.

- 6. g. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. og død $^{19}/_3$ 1878 paa Fiskerosen.
- 6. h. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. $^{28}/_7$ 1879 paa Fiskerosen. Efter agronom-examen fra landbrugsskolen i Søgne i 1900 var Fredrik Sverdrup i to aar vandrelærer i husdyrstel. Efter sin fars død i 1903 overtog han handelsstedet Fiskerosen og blev samme aar postaabner og expeditør for aktieselskabet Torghattens samt Bergenske og Nordenfjeldske dampskibsselskabers skibe. Fra 1903 har han tillige drevet export av sild og fisk paa Fiskerosen. Sverdrup indehar flere kommunale hverv og er medlem av «Torghattens Dampskibsselskabs» direktion fra 1912.

Gift $^6/_7$ 1905 i Trondhjems domkirke med *Lise Mathea Pedersen*, f. $^{13}/_2$ 1884 i Brønnø, datter av gaardbruger paa Torghatten *Johan Fredrik Pedersen* og *Gerhardine Judithe Svennø*. 7 barn [7. a.—7. g.]:

- 7. a. **Johan Sverdrup**, f. $^{14}/_4$ 1906 paa Fiskerosen, døde der $^{28}/_6$ 1906.
- 7. b. **Bjarne Sverdrup**, f. $^{21}/_3$ 1907 paa Fiskerosen.
- 7. c. **Arnulv Sverdrup**, f. $^3/_4$ 1909 paa Fiskerosen.
- 7. d. **Aase Sverdrup**, f. $^{27}/_{11}$ 1910 paa Fiskerosen.
- 7. e. **Roald Sverdrup**, f. $^{20}/_6$ 1915 paa Fiskerosen.
- 7. f. **Trond Sverdrup**, f. $^{12}/_{11}$ 1920 paa Fiskerosen.
- 7. g. **Johan Fredrik Sverdrup**, f. $^1/_9$ 1922 paa Fiskerosen.
- 6. i. **Reidar Wilhelm Sverdrup**, f. $^{30}/_5$ 1883 paa Fiskerosen i Bindalen, døde der $^{30}/_{10}$ 1887.
- 6. j. **Gudrun Elisabeth Sverdrup**, f. $^{31}/_3$ 1885 paa Fiskerosen, døde der $^{19}/_{10}$ 1890.
- 5. b. **Sophie Wilhelmine Sverdrup**, f. $^{25}/_{10}$ 1838 paa Fiskerosen i Bindalen; bosat i Sandviken i Bærum.

Gift $^8/_9$ 1859 i Bindalen med *Peter Bernhard Engelschjøn*, f. $^{28}/_5$ 1832 i Christiansand og død $^{30}/_1$ 1892 i Christiania, søn av sorenskriver *Erik Andreas Engelschjøn* og *Gretha Bessesen*. Engelschjøn eiede i en aarrække Lethafors

gods med jernverk og møllebrug i Värmland og var i senere aar bosat i Christiania, hvor han kjøbte den s. 78 nævnte løkke Lugnet, nu Nobels gade nr. 11, og drev skibsrhederi.

5. c. **Hartvig Fredrik Brodtkorb Sverdrup**, f. $19/7$ 1840 paa Fiskerosen i Bindalen. Handelsmand og fiskeværeier paa Reine i Moskenes, Lofoten, hvor han har drevet en betydelig fisk-exportforretning, indtil sønnerne Sofus og Cato Sverdrup overtog Reine og den hele handelsaffære i 1917. For sin kommune var Hartvig Sverdrup en meget nyttig mand. Av formandskabet, fattigstyret og skolestyret var han medlem i 45 aar, overformynder i 37 aar, aastedsforligskommissær, offentlig opnævnt taxtmand ved Statens expropriationer i Narvik m. m., valgmand i en række valgperioder; postaabner i en lang aarrække. Ved sin foretagsomhed, forretningsdygtighed og varme interesse for kommunal fremgang og for sociale spøragsmaal overhovedet skabte Sverdrup sig en fremskudt og anseet stilling i samfundet.

Gift 1. gang $6/7$ 1866 i Moskenes med *Sophie Christine Lund*, f. $11/12$ 1844 paa Reine i Moskenes og død den $9/6$ 1872, datter av væreier *Erik Lund* og *Birgitte Sophie Fentoft Dreyer*.

Gift 2. gang $5/7$ 1874 i Stene, Buksnes, med *Hanna Lovise Nicoline Blix*, f. $9/10$ 1855 s.steds, datter av væreier *Fjergen Olaus Blix* og *Karen Birgitte Ellingsen*. Av første ægtesk. 3 og av andet 11, tils. 14 barn [6. a.—6. n.]:

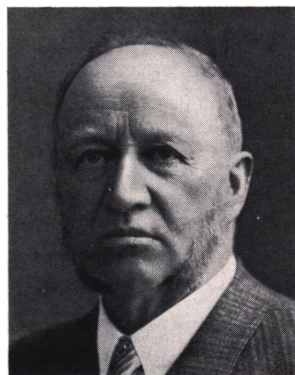
6. a. **Bergljot Sophie Sverdrup**, f. $9/7$ 1867 paa Reine, døde der $12/6$ 1868.
6. b. **Sigrid Martine Sverdrup**, f. $18/10$ 1869 paa Reine, hvor hun er bosat.

Gift $5/10$ 1893 i Trondhjems domkirke med sin mors fætter, dampskibsfører, senere havnefoged i Narvik *Erik Lund*, f. $14/6$ 1849 i Vik, Helgeland, og død $9/12$ 1917 i Narvik, søn av lensmand i Brønnø *Henning Christian Lund* og *Anne Lydia Lund*.

6. c. **Bergljot Sophie Sverdrup**, f. $28/7$ 1871 paa Reine.

Gift $22/11$ 1894 i Rudkjøbing, Danmark, med violinist, kapelmester i Kjøbenhavn *Fredrik Schnedler-Petersen*, f. $18/2$ 1867 i Rudkjøbing paa Langeland, søn av hoteleier *Fohan Frederik Petersen* og *Marthine Rasmine Løwe*.

6. d. **Sofus Kristian Sverdrup**, f. $18/6$ 1875 paa Reine. Efter at have avsluttet sin uddannelse ved Hambros handelsskole i Bergen i 1893 arbejdede Sofus Sverdrup i sin fars forretning indtil han $1/7$ 1917 sammen med broderen Cato Sverdrup overtog handelsstedet og fiskeværet Reine og ved siden derav fortsatte sin fars fisk-exportforretning. Han har foretaget

Hartvig Sverdrup.

forretningsreiser til Tyskland og Italien, har været kommunerevisor, medlem av Ligningsnævnd og Fattigstyre og er medlem av Overligningen og av Moskenes herredstyre.

Gift $17/6$ 1910 i Aker med *Laura Sæby*, f. $14/6$ 1890 i Aker, student 1908, datter av gaardbruger *Hans Theodor Sæby* og *Grethe Sofie Nordby*. 3 barn [7. a.—7. c.]:

7. a. **Ragnhild Sverdrup**, f. $23/9$ 1911 i Christiania.

7. b. **Grethe Sofie Sverdrup**, f. $28/4$ 1913 paa Reine.

7. c. **Hartvig Christian Sverdrup**, f. $18/10$ 1914 paa Reine.

6. e. **Carl Jørgen Blix Sverdrup**, f. $4/6$ 1876 paa Reine. I 1894 tog Carl Sverdrup realartium og i 1895 exam. philos., begge med laud., hvorefter han studerte medicin, men stansede op ved 2den avdeling og har i senere aar fungert som fiskerilæge under Lofotfisket. I 1908 til 1909 opholdt han sig henvend et aars tid i Tyskland, Østerrige og Italien, har siden været bosat paa Reine og er kommunerevisor, formand i Vanførenævnden og i Arbeidsledigheds-komiteen; medlem av Moskenes formandskab og f. t. viceordfører. Ugift.

6. f. **Harald Sverdrup**, f. $23/12$ 1877 paa Reine. Efter examen fra Hambros handels-skole i Bergen 1894 arbejdede han i sin fars forretning indtil han $1/7$ 1917 nedsatte sig i Bergen, hvor han driver kommissionsforretning og tillige fortsætter en del av sine tidligere filialforretninger i Lofoten. Han har foretaget flere forretningsreiser til Tyskland og Italien.

Gift $1/7$ 1908 i Mariakirken i Bergen med *Johanne Harmens*, f. $15/7$ 1882 i Bergen, student med laud. 1903; datter av kjøbmand *Johan Cordt Harmens* og *Marie Kooter*. 7 barn [7. a.—7. g.]:

7. a. **Aagot Sverdrup**, f. $28/6$ 1909 paa Reine.

7. b. **Hjørdis Sverdrup**, f. $4/10$ 1910 paa Reine.

7. c. **Inger Johanne Sverdrup**, f. $7/3$ 1913 paa Reine.

7. d. **Valborg Sverdrup**, f. $18/9$ 1914 paa Reine.

7. e. **Marie Kooter Sverdrup**, f. $12/2$ 1916 paa Reine.

7. f. **Hanna Blix Sverdrup**, f. $9/1$ 1918 paa Reine.

7. g. **Liv Sverdrup**, f. $16/8$ 1919 paa Reine.

6. g. **Einar Sverdrup**, f. $11/7$ 1879 paa Reine. Efter examen artium i 1899, examen philos. i 1901 og juridisk embedsexamen i 1904, alle med laud., blev han $30/3$ 1905 overretssagfører og fuldmægtig hos overretssagfører Qvale i Narvik; autoriseres $2/6$ 1908 som edsv. fuldmægtig hos sorenskriveren i Bamle; nedsatte sig som sagfører i Christiania 1912 og er fra decbr. 1922 sekretær i Statsrevisionen.

Gift $7/11$ 1917, borgerlig viet, i Christiania med *Karen Elisabeth Børresen*, f. $27/4$ 1879 i Kragerø, datter av skibsrheder *Hans Børresen* og *Nicoline Fansen*. 1 barn:

7. **Børre Hartvig Sverdrup**, f. $\frac{2}{10}$ 1919 i Christiania.
6. h. **Aagot Sverdrup**, f. $\frac{25}{9}$ 1881 paa Reine.
Gift $\frac{30}{7}$ 1907 i Reine kapel med *Trygve Rynning*, f. $\frac{29}{8}$ 1877 paa Røros, høiesteretsadvokat, praktiserende i Larvik; søn av amtmand i Finmarken, senere sorenskriver paa Ringerike *Carl Ingvar Theodor Rynning* og *Mally Victoria Johnsen*.
6. i. **Carl Johan Sverdrup**, f. $\frac{9}{7}$ 1883 paa Reine. Efter examen fra Christiania Handelsgymnasium i 1903 arbejdede han et aars tid ved Bergens Privatbanks vekselavdeling og derefter i sex aar i Salvesens forretninger i Glasgow og Leith. Efter et halvt aars ophold i Hamburg bosatte han sig saa i Neapel og var her ansat ved Keller & Lampes konsulat-, export- og expeditørforretning indtil cheferne som tyskere maatte forlade landet ved Italiens indtrædelse i Verdenskrigen. Sverdrup startede da straks efter sin egen forretning i export og expedition av oversjøiske dampskibslinjer sammen med en italiener under firma: Amore, Sverdrup & Co. i Neapel.
Gift $\frac{18}{7}$ 1922 i Zürich med *Dora Zubler*, f. $\frac{19}{12}$ 1900 i Gloett, datter av postmester i Augsburg *Anton Schneider* og *Rosa Eimüller*.
6. j. **Ragnhild Marie Sverdrup**, f. $\frac{3}{7}$ 1886 paa Reine, døde der $\frac{20}{10}$ 1892.
6. k. **Søren Sverdrup**, f. $\frac{30}{7}$ 1889 paa Reine, døde der $\frac{24}{9}$ 1889.
6. l. **Ragnhild Sverdrup**, f. $\frac{13}{7}$ 1893 paa Reine, hvor hun er bosat.
Gift $\frac{14}{11}$ 1913 i Holmens kirke, Kjøbenhavn, med *Arild Fearnley*, f. $\frac{8}{3}$ 1885 i Mosjøen, hvor han var praktiserende læge og døde $\frac{15}{8}$ 1918; søn av distriktslæge *Harald Arild Fredrik Amandus Fearnley* og *Hildur Eide*.
6. m. **Cato Andreas Sverdrup**, f. $\frac{9}{4}$ 1896 paa Reine. Efter examen artium med laud. i 1915 var Cato et aars tid ved mekanisk verksted, studerte derefter ved Høiskolen i Trondhjem høstsemestret 1916 og tog i 1917 handels-skoleexamen ved Treider. Fra $\frac{1}{7}$ 1917 overtog han sammen med broderen Sofus Sverdrup handelsstedet og fiskeværret Reine og fortsatte ved siden herav faderens fisk-exportforretning. I 1921 foretog han en længere forretningsreise til Italien.
Gift $\frac{24}{5}$ 1919 i Mariakirken i Bergen med *Fohanne Andrea [Ulla] Mathiesen*, f. $\frac{12}{6}$ 1893 i Bergen, datter av kjøbmand *Ole Henrik Mathiesen* og *Fohanne Olsen*. I barn:
7. **Johan Henrik Sverdrup**, f. $\frac{28}{2}$ 1920 i Bergen.
6. n. **Gustav Sverdrup**, f. $\frac{16}{9}$ 1897 paa Reine. Efter examen fra Wangs handelsskole i Christiania i 1917 har han arbejdet i sine brøders forretning paa Reine.
5. d. **Carl Johan Sverdrup**, f. $\frac{21}{8}$ 1841 paa Fiskerosen i Bindalen, kom tidlig tilsjøs og blev skibsfører fra Haugesund; som saadan døde han av feber $\frac{8}{12}$ 1882 i det Indiske hav paa reise fra Ostindien til England; ugift.

5. e. **Christiane Henriette Brodtkorb Sverdrup**, f. $17/8$ 1843 paa Fiskerosen i Bindalen. Bosat i Christiania.

Gift $2/8$ 1870 i Fiskerosen med *Fredrik Marstrander*, f. $28/5$ 1836 i Stod og død $14/1$ 1908 i Christiansand, søn av provst og sogneprest *Peter Marstrander* og *Elisabeth Sophie Fleischer*. Efter examen artium i 1856, philosophicum i 1857 og theologisk examen i 1865, alle med laud., var Marstrander lærer ved Aars & Voss' skole fra 1866, inspektør og førstelærer ved Ringerikes realskole fra 1868, førstelærer ved Bodsfængslet fra 1869 og fra 1871 overlærer ved Christiania folkeskoler. Den $20/6$ 1882 blev han bestyrer av Christiansands Stiftsseminar og gik $30/7$ 1902 ved den nye embedsordning over som *rektor* ved Christiansands Lærerskole. Hans portræt, malt av Lars Osa, er anbragt i skolens festsal.

5. f. **Heloise Margrethe Johanne Sverdrup**, f. $8/3$ 1845 paa Fiskerosen i Bindalen; bosat i Valle, Sætersdalen.

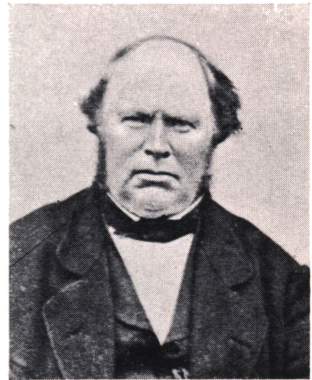
Gift $3/1$ 1868 i Fiskerosen med *Ole Lund*, f. $11/1$ 1837 i Nordre Aurdal og død $4/7$ 1920 i Valle, Sætersdalen; søn av gaardbruger paa Sofienlund *Fuel Olsen Lund* og *Anne Thoresdatter*. Efter at have været udskiftningsassistent og derefter udskiftningsformand i Romsdals amt blev Lund i juni 1872 lensmand i Valle og forblev i dette ombud til 1918, da hans søn Just Lund sukkederte ham. I Valle eiede han gaarden Haugebirke, hvor hans enke er bosat. Lund var en meget avholdt mand.

5. g. **Johanne Marie Henriette L'Abée Sverdrup**, f. $6/10$ 1848 paa Fiskerosen i Bindalen, døde $3/6$ 1900 i Bergen.

Gift $6/10$ 1888 i Johannes kirke i Bergen med bestyrer av orthopædisk institut i Bergen *Christopher Stokstad*, f. $12/5$ 1840 i Ullensaker; søn av gaardbruger *Henrik Christophersen Stokstad* og *Birthe Arnesdatter Furuset*.

4. d. **Georg Jacob Sverdrup**, f. $12/2$ 1807 paa Laugen i Nærø, døde $25/11$ 1882 paa Rossø i Nærø. Som ganske ung kom Georg Sverdrup til kjøbmand Hoe i Trondhjem for at sætte sig ind i forretningsførsel, tiltraadte derefter en kontorpost hos sorenskriver Holst paa Helgeland og fik saa ansættelse hos et engelsk firma, som drev forretning paa Hunholmen (Bodø) og Lofoten. Da saa Rossø i Nærø blev stillet tilsalgs av handelsmand P. J. Kruse, kjøbte Sverdrup denne eiendom for 250 spd. eller 1000 kr. ved skjøde av $25/9$ 1830. Han var endnu ikke 24 aar gammel, men gift aaret i forveien, og de unge mennesker begyndte en meget beskeden handel paa Rossø, men da de begge syntes at være fødte handelsgenier gik det stadig fremover, og det varte ikke mange aar før Sverdrup fik drevet stedet ypperlig op og udviklede en storartet forretningsvirksomhed med sild- og fiskehandel i betydelige dimensioner. Paa Rossø, som nok

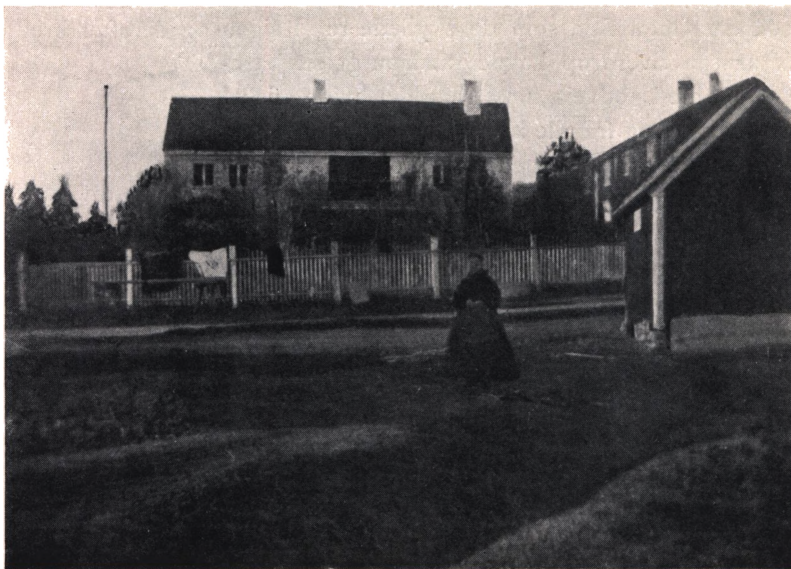
oprindelig havde underhørt Nærøens prestegaard, opførte han samtlige bygninger; dertil kjøbte han gaardene Varøen og Skillingstad og fik saaledes betydelige gaardsbrug. Paa samme tid havde Sverdrup fem-sex fartøier, som tidlig paa vaarparten blev sendt til Lofoten og Finmarken paa fiskopkjøb, og naar saa «Gunhild», «Tilfældet» med kjælenavnet «Langemaren», «Sjøløven» og «Sjøskummeren» og hvad de ellers hed, de gamle jægter, vendte hjem til havnen i Rossø, fuldlastet med prægtig Lofot- og Finmarkstorsk, gav de signalet til et yrende liv. Først blev et festmaaltid paa fersk Lofottorsk nydt over hele huset, og dernæst vaskede «frempigerne» Lofotkarenes uldtøi, idet gjensynets glæder formildede de ubehageligheder, som ofte pleiede at følge dette arbeide. Ved losningen mødte folk frem til fiskevask; to til fire mand i hver baat fik denne søklasket med fisk, som de skyllede ren i sjøen og derefter bredte ud over bergene. Naar saa Sverdrup havde raadspurgt sit barometer og det gik mod godveir, heiste han det hvide «fiskeflag» paa Sørhaugen, og fra alle kanter kom nu kvinder og barn for at deltage i arbeidet med at snu og vende fisken under tørken mange gange om dagen. Hvis veiret begyndte at se truende ud, saa gjaldt det i en fart at faa samlet og stablet fisken sammen for at varen ikke skulde tage skade av væden. Bygdens folk fik her en god fortjeneste i fast beskæftigelse lige til ud i september maaned, og Sverdrup havde i sommerhalvaaret en daglig arbeidsstyrke av stort og smaat paa flere hundrede mennesker, som levede av denne fortjeneste resten av aaret. Ved midsommertid blev sildentotbrugene gjort istand til forestaaende fiske; det var helst de svage paa sjel og legeme, som blev sat hertil og aaret rundt glædede sig til det arbeide, og i juni kom «torv-ria», da omtrent 30 torvstikkere og torvtrillere fik det travlt med at skaffe dette gaardenes væsentligste brændsel i orden for vinteren. Naar stikkeren havde stukket 1 000 torv kom trilleren og trillede dem ud til torvbergene, hvor de blev tørret paa samme vis som fisken, og tilslut kom de i torvhus eller torvstak. Juli kom ofte med sommersildfiske i Øievaagen, altid med slaatonnen, hvor 80 slaattefolk og 20 «breiere» var i daglig forpleining, og med Nærø marked, hvortil Sverdrup regelmæssig lastede tre fartøier med varer, som solgtes under markedet, og fragtede fisk og andre nordlandsvarer tilbage til Rossø. Paa denne expedition medfulgte gjerne Sverdrups hustru for at have opsyn med handelen. I august og september foregik udrustning av mandskaber og skippere paa de som regel fire fartøier, som nu gik sydover, fuldlastede med fisk til Trondhjem, Romsdalsbyerne og Bergen, og endelig forefaldt i oktober slagtingen paa Rossø, og da maatte i 1850'aarene 13 kjøer, 20 svin og 100 faar bøde med livet for at de fornødne madbeholdninger kunde sikres for vinterhalvaaret og række frem til næste

Georg Sverdrup.

forsyning; paa Rossøens stabur maatte der ufravigelig til enhver tid hænge en beholdning av 40 til 50 spegeskinker.

Den ældste bygning paa Rossø var et langstrakt èn-etages hus, som senere, da Sverdrup byggede ny vaaning, gik over til arbejdsrum for skomagere og skræddere der aarligaars i nogen maaneder syede op gaardens folk, saa udrustningen var i fuld orden til Lofotkarene skulde sendes nordover. Omkring denne bygning laa en hel del udhuse, boder og stabur omkring en stor gaardsplads, og retvinklet paa den lod Sverdrup opføre en ny vaaning nr. 1, som indeholdt en svær spisestue, hvor til selskabs bordet altid stod dækket, men ellers ogsaa tjente til dagligstue for familien.

Rossø.

Vaaning nr. 2.

Vaaning nr. 1.

Her var «grønstuen» og «grønsalen», og, adskilt ved en gang, laa i nordenden det rummelige køkken og spiserum for tjenerne; ovenpaa var arbejderens stue og soveværelser. Foran denne vaanings østre façade laa haven med bærbuske og blomsterbed, pyntet op med udskaarne og hvidmalte træfigurer som Venus, Diana etc., og langs havens sydside opførte Sverdrup sin vaaning nr. 2, hvis store værelser og sale kun benyttedes til selskabelighed. Midt paa façaden var dobbeltdøre, som ovenpaa førte ud til en rummelig, men ikke ofte benyttet altan. Bygningen var delt av en bred midtgang, og i denne hang ovenpaa en hel del familieportrætter. I salene stod 7 à 8 svære omhængssenge med edderdunsdyner, og naar de respektive ægtepar her gik tilkøis, separert ved talrige skjærbret, og ikke sjelden fik et par ungarke placert i en hjørneseng, bød situationen paa en munterhed, der smittede over hele huset og varede til langt paa nat.

Rossø var blevet det store handelssted og Georg Sverdrup en høvding i et lidet rige, hvis beboere saa op til ham med stolthed og omfattede ham med hengivenhed. De kaldte ham aldrig Sverdrup, men «*faderen*», ligesom husfruen, saa længe hun levede, hed «*moderen i Rossø*». De var virkelig ogsaa som omsorgsfulde forældre for hele bygden og dens timelige forsorg. Høi og bred ragede Sverdrup et hoved op over alt folket; i hans store kloge ansigt lyste et par gennemtrængende øine, og munden saa ud til at kunne befale, men var heller ikke stængt for en drøi spøg. «Faderens» gjestfrihed var viden berømt. En gjest for et par dage skulde han have sig frabedt, 8 à 14 dage kunde gaa an, og ve den, som talte om at reise før! Naar thinget var samlet paa Nærø i juni og i september, havde Sverdrup 20 à 30 gjester paa Rossø og bevertede hele thinget splendid, og naboer og «*apart'karer*», som var kommet tilstede i thingtiden, «*spiste bagefter*» allesammen. Da den gamle Lundringskirke, som Sverdrup og konsul Hoe i Trondhjem lod opføre efter Nærø kirkes brand, indviedes ^{23/5} 1851, var biskop og amtmand, provster og prester lige fra Ranen og Helgeland gjester paa Rossø i fjorten dage og bevertedes grandiozt av «*faderen*» og «*moderen*», som udfoldede alle sine ypperlige vertskabsevner. Ellers var Sverdrups fødselsdag en av de store festdage, da han rigtig i sit es morede sig med forberedelser og for en stor gjesteskare i alle aldre av slegt og venner viste sig i sin gjestfriheds fulde glans. En av indbydelserne til en saadan fest er endnu i behold og lyder i sin pragtfulde rummelighed som følger:

«Høistærede Hr. Distriktslæge samt øvrige ærede Familie!

Førstkommende torsdag 12 hujus er det min 69de Fødselsdag og agter jeg ifølge god, gammel nordlandsk Skik at feire Dagen og Dagen derpaa isammen med gode Venner, Naboer og anden Slegt. Jeg tillader mig derfor høfligst at anmode Dem, høitærede Hr. Distriktslæge, ligeledes Deres kjære Frue og Deres kjære Smaabarn om at I alle vilde bevise mig den Ære at tage tiltakke nogle Dage i mit ringe Hus i Sagens Anledning. Det er, efter gammel Skik, opredt paa Bispen til Hr. Provsten, Fru Provstinden og demses Smaabarn, men Hr. Distriktslægen kan faa væl'g', hvor Dem ønsker lig', paa Grønland, Nordstjernen eller Blaasalen, da jeg paa Grund av Aarstiden desværre kun venter 30—40 Gjester. Det mindste Barn kan med Lethed indsyes i en Dyne. Vugge forefindes i Rossøen.

«P. S. Omer Pascha og Gallanten, min Drammensertrille og min Livkusk Elefanten venter ved Søen Onsdag Formiddag for at føre de ærede Gjester til min ringe Residents.

«P. S. Jeg agter i Anledning af de ærede Gjesters Ankomst at flagop: 1. fra Stortjeldet med norsk Flag, 2. fra Fiskebergene med stort spansk Flag, 3. fra den store Brygge med svenskt Flag, 4. fra min Have ved Grev Trampes Morbærtræ

med stort norskt Flag. 5. Ligeledes tillader jeg mig at bemerke at «Strædet ved Dardanellerne» er afmerket med spanske Flag og Vimpler.

Anbefalende mig til Deres Bevaagenhed er jeg Deres ærbødigste Tjener

Georg Sverdrup —»

Saa samledes gæsterne i Rossøens storstue med dens fornøielige og festlige tapeter, hvorpaa hyrder stod mellem grønne træer og spillede paa fløite, medens smaa hyrdinder med hvidpudret haar, fiskebensskjorter og røde sko trippede avsted med hvide lam i blaa silkebaand. Og festbordet stod dækket med en mængde pragt-

Rossø, seet fra vestsiden.

For udkjørende gjennem den overbyggede port, «Strædet ved Dardanellerne», sees drammenstrillen forspændt med Omer pascha og Galanten. Hjørnevinduerne i 2. etage tilhørte «Bispen».

fuldt sølvtøi, paa midten rakte et palmetræ av drevet sølv sit fine bladverk i veiret, og skjønnene karaffer funkledede med ædle vine.

Fremfor alt var dog Sverdrup barnenes ven; for dem sørgede han med rørende omhu. Før han stod op om morgenen maatte barnene ind og hilse paa ham, og det var alle lige villige til, for paa et bord foran sengen havde han plasert en stor spaankurv, som hver dag fyldtes med alt som godt var for en barnemund av kager og sukkertøi, og ved siden av kurven laa en svær gammeldags skindpung fyldt med nyslaatte 12'skillinger og markstykker, senere med hele og halve kronestykker. Og hvert barn, som kom og hilste godmorgen, fik sin rigelige forsyning baade av kurven og av pungen. Han havde ogsaa andre attraktioner for barnene. Saaledes flokke med graagaasunger, rævunger i indhegning eller i baand — en kilde til evig ærgrelse

for gaardens newfoundlænder — og en tæmmet svane, som, naar den vilde have noget godt at knaske paa, vraltede bort til kontoret og bankede med næbbet paa døren; naar der saa blev lukket op gik den straks hen og stak hovedet ned i Sverdrups rummelige bonjourlomme, hvor den vidste der altid var noget godt at hente. En abekat holdt han ogsaa, og dens selvtagne beskjæftigelse var at undersøge alle huer, som blev lagt igjen udenfor kontoret! Naar den heri fandt en rigere høst, hændte det at den passede paa huens eiermand og i et vips var oppe og ivrig fortsatte undersøgelsen i vedkommendes haarfylde — under barnenes høilydte jubel! Det var saaledes ikke underlig at «faderen» var elsket av barneskaren og at denne aaret rundt glædede sig til besøgene i Rossø¹.

Som ovenfor nævnt lod Sverdrup og konsul Hoe i Trondhjem efter Nærø kirkes brand opføre en liden trækirke paa Lundring i 1851; den havde 300 siddepladser og blev i 1873 tilbygget nyt kor og sakristi. Sverdrups farfar og far havde eiet de fire kirker i det daværende Nærø prestegjeld, men ved hans fars død i 1828 købte Hans Hagerup i Trondhjem alle kirker for tils. 1670 rigsdaler. Kort efter købte Georg Sverdrup Nærø gamle hovedkirke tilbage og eiede den til den brændte i 1847. I 1882 købte bygden den av Sverdrup og Hoe opførte kirke paa Lundring for 5000 kr., hvorefter den blev nedrevet i 1884 og en større og meget vakker kirke med 600 siddepladser opført i 1885.

Georg Sverdrup var en meget formuende og en meget godgjørende mand. Kort før sin død bestemte han at fiskere og folk i trange kaar skulde eftergives enhver gjeld, ligesaa blev husmændenes gjeld strøget og de fik til odel og eie sine husmandspladser, og hans ønske var at der skulde fares lempelig frem med alle debitorer overhovedet. Han var en meget veludrustet mand, et dygtig medlem av samfundet og et prægtig menneske.

I 1872 var Sverdrup fylkesmand for Namdalen ved 1000'aarsfesten i Hauge-sund og Haraldstøttens avsløring den 18 juli.

Gift ^{30/6} 1829 i Nærø med *Maren Reisner Falch*, f. ^{28/4} 1803 i Nærø og død ^{16/3} 1871 i Rossø, datter av handelsmand, udliggerborger *Henrik Lind Falch* paa Nord-Krogø i Nærø og *Anne Heltberg Lund.* «Moderen» i Rossø var et usædvanlig dygtig menneske, en ypperlig husmor og prægtig vertinde. 8 barn [5. a.—5. h.]:

5. a. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. ^{30/6} 1830 i Rossø, døde ^{4/3} 1907 i Christiania, begr. paa Vestre gravlund. I 1857 nedsatte Ulrik Sverdrup sig som handelsmand paa Fjeldviken i Lekø og blev for sit distrikt en meget foretagsom og nyttig mand. Han stiftede saaledes Lekø Landboforening, var formand i matrikulkommissionen for amtet og repræsenterede Ytre Namdalen i amtets første jernbanekomité. Fra 1859 var han forligskommissær i samfulde 38 aar og modtog

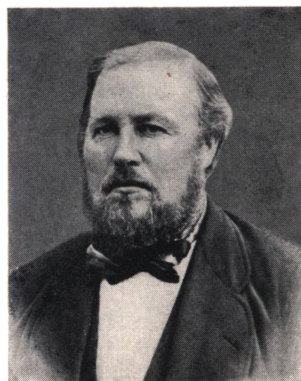
¹ Se forøvrig Alhed Schous artikler i *Husmoderen* for 1905 og i *Urd* sammes «Faderen i Rosøen», med tegninger av Øyvind Sørensen.

²⁸/₁₀ 1897 Borgerdaadmedaljen i sølv som anerkjendelse for lang og dygtig tjeneste som saadan. Ogsaa politisk var han meget interessert og stiftede Lekø konservative Forening. Da det Sverdrupske gravkapel ved den i 1847 nedbrændte Nærø kirke forfaldt, idet kirken ikke gjenopførtes, men flyttedes til Lundring, fik Sverdrup erhvervet til eiendom for familien en omtrent 100 kvadratalen stor plads paa Lundring kirkegaard og lod, som s. 42 bemerket, kisterne fra kapellet begrave der. I 1899 fik han ved kgl. resolution tilladelse til at bortlodde sit handelssted Aarsand med Fjeldviken, hvis værdi efter den i anledningen optagne taxt blev sat til 79000 kr., og ¹⁶/₆ 1902 flyttede han til Christiania for at tilbringe sine sidste leveaar her.

Gift ²⁸/₁₀ 1853 i Bindalen med sin kusine *Ulrikke Fredrikke Sverdrup Knoph*, f. ⁷/₄ 1831 paa Terraak og død ⁸/₇ 1897 i Lekø, datter av proprietær til Terraak i Bindalen *Otto Neumann Knoph* og *Heloise Margrethe Schultz Sverdrup*, s. 134. 10 barn [6. a.—6. j.]:

6. a. **Georg Jacob Sverdrup**, f. ²⁸/₄ 1854 i Rossø, Nærø.

Efter at have faret tilsjøs i inden- og udenrigs fart overtog Georg Sverdrup ved skjøde fra sin farfars dødsbo, thinglyst ¹⁴/₄ 1884, gaarden Rossø for 12000 kr. Efter konkurs i 1886 var eiendommen derefter paa fremmed haand indtil hans hustru kjøbte den tilbage for 12000 kr. ved skjøde, thinglyst ¹/₁₀ 1892, hvorefter Sverdrup drev gaarden til 1905 og dyrkede op omkr. 240 maal nyt land. I 1905 solgte han Rossø og kjøbte i 1906 et udmarksstykke, som han bebyggede og har dyrket op til vel 60 maal og gav navnet Nyheim, i Indre Nærø. Sverdrup blev ¹/₇ 1903 beskikket til Statens sildevrager for Trondhjemsamterne med bopæl i Rørvik; medlem av Sjøretten og havarikommissær. I 1882 modtog han Borgerdaadmedaljen i sølv for farefuld redning av menneskeliv paa sjøen.

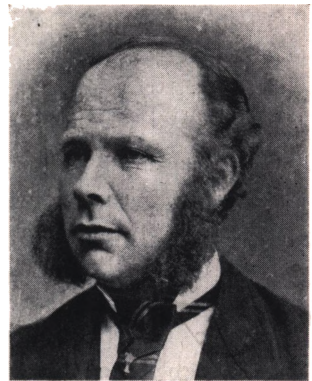
Ulrik Sverdrup paa Fjeldviken.

Gift ²/₈ 1882 i Buksnes med *Sofie Wilhelmine Olsen*, f. ²¹/₆ 1858 paa Apnes i Buksnes, datter av lensmand *Carl Mathias Olsen* og *Ellen Deborah Bjerck*. Uden barn.

6. b. **Ottilie Neumann Knoph Sverdrup**, f. ³¹/₁₀ 1855 i Rossø, døde ⁸/₂ 1884 paa Lundring i Nærø; ugift.

6. c. **Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup**, f. ²⁷/₄ 1857 i Rossø, døde ugift ¹⁸/₁₂ 1919 i Christiania. I 1875 tog Ulrik Sverdrup examen artium og i 1876 philosophicum, begge med laud., og blev i 1881 cand. mag. med haud illaud., hvorefter han en kortere tid var huslærer og blev saa assistent ved Universitetsbibliotheket. Svigtende helbred tvang ham til tidlig at tage avsked herfra, og i de sidste tyve aar var han nedbrudt av sygdom (rygmarvstæring).

6. d. **Elenus Parelius Sverdrup**, f. $\frac{2}{6}$ 1859 paa Fjeldviken, er som aandssløv bortsat paa en gaard ved Lillehammer, hvor han deltager i forefaldende smaaarbeide.
6. e. **Marcus Reisner Falch Sverdrup**, f. $\frac{15}{9}$ 1860 paa Fjeldviken, døde der $\frac{10}{2}$ 1864.
6. f. **Hartvig Schultz Sverdrup**, f. $\frac{9}{10}$ 1862 paa Fjeldviken, døde der $\frac{16}{10}$ 1863.
6. g. **Maren Reisner Falch Sverdrup**, f. $\frac{30}{1}$ 1865 paa Fjeldviken, døde $\frac{26}{11}$ 1911 i Christiania, hvor hun som malerinde fristede en kunstners trange og vanskelige kaar; ugift.
6. h. **Heloise Margrethe Schultz Sverdrup**, f. $\frac{22}{2}$ 1868 paa Fjeldviken, døde ugift $\frac{26}{2}$ 1910 i Christiania.
6. i. **Kjartan Harald Sigurd Eystein Sverdrup**, f. $\frac{19}{8}$ 1872 paa Fjeldviken, døde $\frac{21}{7}$ 1894 i Lekø; sjømand.
6. j. **Otto Andreas Knoph Sverdrup**, f. $\frac{4}{12}$ 1874 paa Fjeldviken, døde ugift $\frac{10}{6}$ 1911 i Christiania. Var en kort tid i England og siden kontormand.
5. b. **Henrik Lind Falch Sverdrup**, f. $\frac{7}{3}$ 1833 i Rossø, døde $\frac{7}{1}$ 1919 paa Eidsvaag i Nesset, Romsdalen. Femten aar gammel blev Henrik Sverdrup sendt til Nissens skole i Christiania og gjennemgik derefter Jønsberg landbrugsskole i Romedal og fik en god examen herfra i 1854. Han kom saa til godseier Nils Brodtkorb paa Tjøttø som agronom og var her i sex aar, hvorefter han i 1862 slog sig ned som *handelsmand* paa Sylten i Bindalen, men tog i 1871 hjem til Rossø for efter sin fars anmodning at overtage en del av arbeidet ved fiskeforretningen. Det blev reiserne paa fiskeindkjøb til Lofoten, som faldt i hans lod, og de var dengang ikke fornøielsesture. To gange forliste han, og den ene gang klarte han som dygtig svømmer at redde syv menneskeliv. Naar fisken var tørret paa bergene hjemme paa Rossø og i færdig stand, drog Sverdrup avsted med den til avsætning i byerne. Efter faderens død flyttede Sverdrup til Eidsvaag i Nesset, Romsdalen, hvor han i 1882 kjøbte bruget *Sjøgaarden*, som han tilligemed landhandleri, hotel og skyds-skafferi drev til 1905, da han overdrog eiendommen til sin yngste søn Joachim Sverdrup. I mangt og meget var Sverdrup lig sin far, godhjertet og barnekjær som han, i sin ungdom en dygtig violinspiller og med en til den høie alderdom merkelig hukommelse.

Henrik Sverdrup.

Gift $\frac{12}{4}$ 1864 i Buksnes med *Gunhilde [Hilda] Helene Haagine Berner*, f. $\frac{3}{6}$ 1844 i Berg, Senjen, bosat i Eidsvaag, Romsdalen; datter av sogneprest

senest til Skiptvet, provst *Ingvard Martin Narcissus Berner* og 1ste hustru *Dorothea Oppegaard*. 5 barn [6. a.—6. e.]:

6. a. **Ingvard Martin Narcissus Berner Sverdrup**, f. ²⁴/₁₂ 1864 i Bindalen. Efter at have faaet merkantil uddannelse i Trondhjem var Ingvard Sverdrup forretningsmand i St. Francisco fra 1888 til 1898 og derefter mineeier i Nome i Alaska til 1910. Ved juletid dette aar vendte han hjem til fædrelandet og har senere været i assurancevirksomhed, fra 1913 til 1922 i «Norske Globus». Bosat paa «Nome» i Sandviken, Bærum.

Gift 1. gang ⁴/₈ 1897 i St. Francisco med *Christine Hoff*, f. ¹⁹/₁₀ 1861 paa Hov i Søndre Land og død ¹⁸/₁₀ 1901 i Nome, Alaska; datter av gaardbruger *Per Christensen Hoff* og *Marthe Ness*.

Gift 2. gang ²⁰/₁₀ 1904 i Portland, Oregon, med *Bertha Oline Johansen*, f. ²⁶/₆ 1869 i Støren, datter av stationsmester *Zacharias Johansen* og *Anna Ingeborg Oline Mangli*. Hun var tidligere gift ¹⁸/₆ 1888 paa Røros med toldkontrollør i Sarpsborg *Fridtjof Julius Pettersen*, f. ²⁰/₆ 1858 i Trondhjem og død ²/₁ 1897 i Sarpsborg, søn av sergeant Ole Pettersen Resvold. (I dette ægteskab havde hun 4 barn, av hvilke en søn er anført s. 133.)

Sverdrup har 3 barn [7. a.—7. c.]:

7. a. **Henrik Berner Sverdrup**, f. ²⁰/₉ 1905 paa Hot Air Mining Claim ved Nome.

7. b. **Ingvard Berner Sverdrup**, f. ¹⁴/₁₁ 1906 i Nome City.

7. c. **Georg Berner Sverdrup**, f. ¹¹/₄ 1908 i Nome City.

6. b. **Georg Jacob Sverdrup**, f. ²⁷/₁₁ 1866 i Bindalen. I 1881 gik Georg Sverdrup tilsjøs, tog styrmandsexamen i Trondhjem 1886 og opholdt sig i aarene 1888 til 1890 i St. Francisco. I 1891 gik han ind i Marie Normanns Eftflgrs Boghandel i Christiansund, som han siden overtog og har drevet betydelig op med papirhandel og bogtrykkeri.

Gift ⁸/₇ 1891 i Christiansund med *Margrethe Olise Barman*, f. ²¹/₁₂ 1868 i Christiansund, datter av garvermester og handelsborger s.steds *Helge Barman* og 1ste hustru *Josephine Laurette Poine Vogt* (hollandsk). 7 barn [7. a.—7. g.]:

7. a. **Henrik Sverdrup**, f. ²⁰/₄ 1892 i Christiansund. Jernbaneingeniør (Drammens distrikt).

Gift ²²/₁₀ 1922 i Trondhjem med *Gudny Schlösser Møller*, f. ¹¹/₁₁ 1894 i Bakke, datter av agent *Knud Nicolai Schlösser Møller* og *Martha Helene Fogth*.

7. b. **Helge Sverdrup**, f. ²⁶/₉ 1893 i Christiansund. Ansat ved sin fars forretning.

Gift ¹⁸/₁₀ 1919 i Nesset med *Nanna Ingvalda Hjellantine Hjelle*, f. ¹²/₇ 1898 i Levanger, datter av *Olaus Hjelle* og *Wilhelmine Mehlgren*. 1 barn:

8. **Kirsten Helene Sverdrup**, f. ²⁶/₁ 1922 i Christiansund.

7. c. **Hildur Berner Sverdrup**, f. ³⁰/₃ 1895 i Christiansund.

Gift $\frac{3}{1}$ 1920 i Christiansund med arkitekt, f. t. sekretær i Bergens Ynglingeforening *Alf Resvoll*, f. $\frac{6}{4}$ 1889 i Sarpsborg, søn av toldkontrollør *Fridtjof Julius Pettersen* og *Bertha Oline Johnsen*, som 2. gang er gift med Ingvard M. N. Berner Sverdrup, s. 132.

7. d. **Georg Sverdrup**, f. $\frac{24}{7}$ 1896 i Christiansund. Ansat ved Cammermeyers Boghandel, Christiania; ugift.

7. e. **Olaf Barman Sverdrup**, f. $\frac{26}{2}$ 1899 i Christiansund. Bogtrykker sammesteds.

7. f. **Kaare Sverdrup**, f. $\frac{9}{7}$ 1901 i Christiansund. Ansat ved sin fars forretning.

7. g. **Ingvard Christian Berner Sverdrup**, f. $\frac{17}{12}$ 1903 i Christiansund. Ansat ved sin fars forretning.

6. c. **Mareno Dorotheus Sverdrup**, f. $\frac{1}{6}$ 1873 i Rossø. Fra 1888 var Mareno Sverdrup et aars tid ved en vognfabrik i St. Francisco og drog derfra med Axel Paulsen og flere nordmænd til Astoria, hvor han siden har drevet jagt og laksefiske paa Columbia River; bosat i Grace River, Oregon.

Gift 1. gang $\frac{15}{9}$ 1897 i Portland, Oregon, med og i juni 1903 fraskilt *Nelly Drescoll*, f. $\frac{13}{9}$ 1881 i Westport, Oregon, datter av *Tim Drescoll* av New York og *Mary Sitske Tooshtum*.

Gift 2. gang 1905 i Westport, Oregon, med *Fohanna Hanson*, f. $\frac{15}{6}$ 1888 i Rosburg, Washington, datter av *Andrew Hanson* av Skåne og *Fanny Stark* av Deep River.

Sverdrup har av 1ste ægteskab 1 og i 2det 3, tils. 4 barn [7. a.—7. d.]:

7. a. **Hilda Sverdrup**, f. $\frac{14}{7}$ 1898 i Westport, Oregon.

7. b. **Lloyd Pratt Sverdrup**, f. $\frac{6}{9}$ 1906 i Westport, Oregon.

7. c. **Harold Ingvard Sverdrup**, f. $\frac{15}{7}$ 1909 i Westport, Oregon.

7. d. **Clifford Randell Sverdrup**, f. $\frac{20}{10}$ 1913 i Westport, Oregon.

6. d. **Karen Ambrosia Sverdrup**, f. $\frac{9}{4}$ 1875 i Rossø. Bosat i Eidsvaag, ugift.

6. e. **Joachim Mogens Berner Sverdrup**, f. $\frac{31}{8}$ 1879 i Christiania. Joachim Sverdrup kom tidlig tilsjøs, opholdt sig i Alaska fra 1902 til 1905 og har senere været gaardbruger paa Sjøgaarden i Eidsvaag, Romsdalen.

Gift $\frac{5}{1}$ 1906 i Eidsvaag med *Margrethe Fordfall*, f. $\frac{28}{2}$ 1876 i Eidsvaag, datter av gaardbruger *Søren Fordfall* og *Marie Blikaas*. 4 barn [7. a.—7. d.]:

7. a. **Henrik Sverdrup**, f. $\frac{25}{12}$ 1906 i Eidsvaag.

7. b. **Gunhild Sverdrup**, f. $\frac{26}{8}$ 1908 i Eidsvaag.

7. c. **Marie Sverdrup**, f. $\frac{26}{7}$ 1910 i Eidsvaag.

7. d. **Margrethe Sverdrup**, f. $\frac{3}{1}$ 1914 i Eidsvaag.

5. c. **Peter Søren Hartvig Christian Sverdrup**, f. $\frac{19}{8}$ 1834 i Rossø, døde ugift $\frac{11}{4}$ 1881 paa Ottersø. Sammen med sin svoger Søren Sverdrup, s. 114, kjøbte

han i 1867 gaarden Ottersø i Nærø, som de siden drev i fællesskab indtil 1886, da Søren Sverdrup overtog gaarden alene. Peter Sverdrup forblev boende paa Ottersø til sin død.

5. d. **Christiane Henriette Sverdrup**, f. $^{11}/_6$ 1836 i Rossø, døde der $^{29}/_8$ 1836.

5. e. **Christiane Henriette Sverdrup**, f. $^{12}/_4$ 1838 i Rossø. Optaget i Thomas Angells Hus i Trondhjem.

Gift $^{28}/_8$ 1836 i Rossø med grosserer, belgisk vicekonsul i Trondhjem *Ivar Christian Worsøe*, f. $^{27}/_8$ 1824 i Trondhjem og død $^{3}/_6$ 1894 i Essen, Rhinpreussen; søn av overtoldbetjent *Wilhelm Adolf Worsøe* og *Marie Elisabeth Nieuwejaar*.

5. f. **Georgine Marie Sverdrup**, f. $^{17}/_4$ 1840 i Rossø, døde der $^{5}/_6$ 1841.

5. g. **Georgine Marie Sverdrup**, f. $^{29}/_{11}$ 1842 i Rossø, døde $^{15}/_6$ 1879 paa Tjøttø.

Gift $^{29}/_7$ 1864 i Rossø med godseier paa Tjøttø *Fohan Christian Hviid Brodtkorb*, f. $^{23}/_{11}$ 1838 sammesteds og død der $^{3}/_7$ 1917, søn av godseier *Nils Gerbrand Brodtkorb* og 2den hustru *Marie Johanne Berg*. Brodtkorb blev gift 2den gang $^{13}/_1$ 1883 i Trondhjem med *Davida Maria Zeraphia Snarfeldt*, f. $^{23}/_6$ 1862 i Christiania, bosat paa Tjøttø; datter av disponent *Daniel Oluf Snarfeldt* og *Katharina Norlin*.

Heloise Sverdrup.

5. h. **Therese Mathilde Sverdrup**, f. $^{15}/_4$ 1844 i Rossø, døde $^{21}/_1$ 1898 paa Ottersø.

Gift $^{27}/_{12}$ 1864 i Rossø med *Søren Georg Christian Sverdrup*, s. 115.

4. e. **Heloise Margrethe Schultz Sverdrup**, f. $^{12}/_5$ 1808 paa Laugen i Nærø, døde $^{16}/_{12}$ 1880 paa Terraak i Bindalen.

Gift 1. gang $^{8}/_4$ 1828 i Nærø med handelsmand og proprietær til Terraak i Bindalen *Otto Neumann Knoph*, f. $^{4}/_{12}$ 1800 i Bindalen og død $^{22}/_1$ 1848 paa Terraak, søn av proprietær og postmester *Peter Knoph* og *Birgitte Cathrine Randulf*.

Gift 2. gang $^{28}/_{12}$ 1849 i Bindalen med jordbruger *Oluf Petterson Nyfeldt*, f. $^{4}/_{11}$ 1811 i Jemtland og død $^{25}/_5$ 1869 paa Terraak, uden barn.

Av hendes syv barn — alle av første ægteskab — var Ulrikke Fredrikke Sverdrup Knoph gift med Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup, s. 130, og Ottilie Neumann Knoph, f. $^{13}/_1$ 1848 paa Terraak, en meget dygtig assistent i Det statistiske Centralbureau fra 1876 til sin død $^{6}/_{11}$ 1912 i Christiania.

4. f. **Hartvig Frederik Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{3}/_{10}$ 1809 paa Laugen, døde ugift $^{12}/_{12}$ 1841 paa Vaaler prestegaard i Smaalenene. Efter examen artium i 1830,

philosophicum i 1831 og theologisk embedsexamen i 1838, alle med haud illaud., tog Hartvig Sverdrup ud som huslærer for sogneprest Eckhoffs barn i Vaaler. Han assisterte presten i embedsforretninger og prædikede gjentagne gange i annexkirken i Svindal og var en meget avholdt ung mand. Ved hans begravelse ^{20/12} mødte mange folk frem, blandt dem provsten, sogneprest Vogt i Tune, der i en varmt følt tale skildrede Sverdrup som et udmerket, pligtopfyldende og elskværdigt menneske.

4. g. **Maren Johanne Greger Sverdrup**, f. ^{13/2} 1811 paa Laugen, døde der ^{16/12} 1857; ugift.

4. h. **Margrethe Elisabeth Angell Sverdrup**, f. ^{28/7} 1813 paa Laugen, døde ^{8/1} 1897 i Brønnø.

Gift ^{9/11} 1837 paa Laugen med *Andreas Qvale*, f. ^{1/6} 1806 i Brønnø og død der ^{12/1} 1896; søn av handelsmand paa Rørøen i Vegø *Philip Jacob Qvale*, bror av hr. Edvard Qvale s. 44, og *Aasille Cathrine Greger*. Efter i mange aar at have været hos sin morbror Greger paa det store handelssted Forviken kjøbte Qvale Salhus i Brønnø og drev her en god forretning til han i 1854 kjøbte det nære handelssted Kvaløen og overførte sin forretning derhen.

4. i. **Christian Henrik Brodtkorb Sverdrup**, f. ^{21/4} 1815 paa Laugen, døde ^{8/3} 1885 paa Lilleval i Nærø. Fra 1832 til 1834 uddannede Christian Sverdrup sig for landbruget hos sin onkel overlærer Jacob Sverdrup paa Jarlsberg. I denne tid kom han ogsaa under frøken Elisabeth Sverdrups paavirkning og nærrede siden gennem hele sit liv dyb respekt for «tante Lises» lærdom og selvstændige karakter. Han kjøbte gaarden *Lilleval* i Nærø, ret overfor Laugen, som i 1860'arene holdt 2 hester, 12 kjøer, 20 faar og et par svin, og drev med fremragende kyndighed og duelighed sit jordbrug, fik dyrket op store myrstrækninger og øgede gaardens besætning betydeligt. Med sine stærke politiske interesser varede det ikke længe før Sverdrup fik kommunale hverv; fra 1852 til 1855 og 1869 til 1872 var han ordfører i Nærø herredstyre, i lang tid medlem av fattigstyre og skolestyre samt av amtets matrikulkommission. Politiske intriger hindrede hans valg til storthingsmand, saa han naaede kun frem til 1ste suppleant til Stortinget for Nordre Trondhjems amt 1859 til 1860. Selvstændig og karakterfast, dygtig og interessert

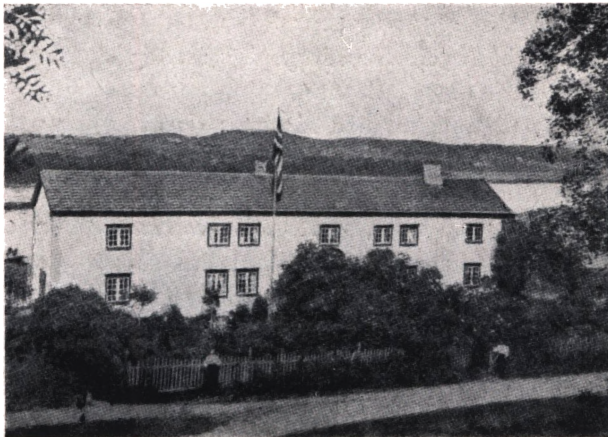
Margrethe Sverdrup.

Christian Sverdrup.

for samfundets fremgang nød Sverdrup høi anseelse og var meget avholdt ogsaa for sin godtgjørenhed og hjælpsomhed, i hvilket hans livlige og meget musikalske hustru var en forstaaelsesfuld deltagerske. Til sin ægtefælles mange og brydsomme hverv pleide hun at sige: «Ja, Du Christian har mange brødløse kommissioner!»

Gift $^{28}/_{12}$ 1842 i Nærø med *Johanna Randulf Bull*, f. $^{20}/_{2}$ 1820 i Land og død $^{9}/_{2}$ 1894 i Ørskog; datter av davær. kaldskapellan, senest sogneprest til Kolvereid *Michael Schwartzkopf Bull* og *Marie Elisabeth Reichborn*. Hun var en kusine av violinisten Ole Bull. 6 barn [5. a.—5. f.]:

Lilleval i Nærø.

5. a. **Henriette Fredrikke Brodtkorb Sverdrup**, f. $^{6}/_{11}$ 1843 paa Laugen i Nærø; bosat i Trondhjem.

Gift $^{1}/_{6}$ 1865 i Kolvereid med *Peter Jesper Selmer Østbye*, f. $^{28}/_{1}$ 1836 i Trondhjem og død der $^{24}/_{9}$ 1900, søn av skibsfører *Jacob Østbye* og *Sille Selmer*. Efter examen artium med haud i 1855, philosophicum med non i 1856 og theologisk examen med haud illaud. i 1862 blev Østbye $^{14}/_{2}$ 1865 stiftskapellan i Tromsø, $^{4}/_{5}$ 1867 sogneprest til Tysfjorden, forflyttedes $^{9}/_{2}$ 1874 til sogneprest til Herø og meddeltes $^{26}/_{7}$ 1880 bestalling som valgt provst i Nordre Helgeland. I det følgende aar, $^{16}/_{2}$ 1881, forflyttedes Østbye til Ørskog sognekald og tog avsked $^{28}/_{11}$ 1898 fra aarets udgang at regne.

I Tysfjorden, som da var nyoprettet embede, blev Østbye ikke blot ordfører i herredstyret og formand i fattigstyre og skolestyre, men maatte tillige fungere som postaabner for 14'daglig bipost fra dampskibsanløbsstedet fire mil ude i Vestfjorden.

5. b. **Michaeline Marie Bull Sverdrup**, f. $^{9}/_{4}$ 1845 i Nærø, døde $^{15}/_{8}$ 1911 i Kolvereid.

Gift $\frac{9}{9}$ 1868 i Nærø med kommandersergeant, senere lensmand i Kolvereid og Lekø, gaardbruger paa Mulstadnes *Mikal Evensen*, f. $\frac{1}{5}$ 1830 paa Knorremo i Kolvereid og død der $\frac{14}{7}$ 1909, søn av jordbruger *Even Christensen* av Faaberg og *Birthe Olsdatter* av Biri.

5. c. **Jacob Ulrik Fridtjof Sverdrup**, f. $\frac{24}{1}$ 1848 i Nærø, døde der $\frac{23}{1}$ 1855.

5. d. **Jacobine Ulrikke Fridtjofa Sverdrup**, f. $\frac{10}{5}$ 1855 i Nærø; bosat i Skien.

Gift $\frac{25}{9}$ 1876 i Nærø med *Karl Kristian Jahnsen*, f. $\frac{26}{2}$ 1850 i Drøbak, søn av skibsfører *Christian Jahnsen* og *Martha Marie Olsen*. Fra 1865 var Jahnsen i sex aar postbetjent ved Drøbaks postexpedition, blev derefter i 1871 betjent ved Stavanger postkontor og i 1872 1ste postbetjent i Namsos, hvor han fra sommeren 1874 i et halvt aar var konstituert postmester. Efter i 1875 at have taget telegrafistexamen ansattes han som expeditør i nordentjeldske postruter og fra decbr. 1880 i Hamburgerruten, blev fra $\frac{1}{6}$ 1886 konstituert som postexpeditør- og telegrafbestyrer i Hammerfest og fra $\frac{1}{7}$ 1887 i den separerte postexpeditørbestilling, hvorefter han beskikkedes i samme $\frac{21}{9}$ 1887. Den $\frac{1}{11}$ 1890 blev han bestyrer av Christiania omkarteringskontor og udnævntes $\frac{21}{11}$ 1893 til postmester i Skien. Fra denne stilling tog han avsked $\frac{13}{5}$ 1921 og modtog $\frac{28}{9}$ 1922 Kongens Fortjenstmedalje i guld.

Henriette Sverdrup.

5. e. **Margrethe Hartvigine Johanne Sverdrup**, f. $\frac{9}{5}$ 1857 i Nærø, døde $\frac{9}{10}$ 1897 i Klingen.

Gift $\frac{10}{10}$ 1890 paa Lilleval med dyrlæge og gaardbruger paa Sævik i Klingen *Nils Antoni Bangsund*, f. $\frac{28}{9}$ 1848 i Klingen, bosat paa Bangsund; søn av gaardbruger *Ole Nielsen Bangsund* og *Anne Dorothea Nilsen*.

5. f. **Olivia Bornemann Bull Sverdrup**, f. $\frac{3}{8}$ 1860 i Nærø; i Rotvold asyl.

4. j. **Christiane Henriette Hilleborg Sverdrup**, f. $\frac{16}{5}$ 1820 paa Laugen i Nærø, døde $\frac{16}{3}$ 1887 i Christiania.

Gift $\frac{18}{3}$ 1843 i Kolvereid med *Jean Marie L'Abée*, f. $\frac{23}{12}$ 1808 i Bergen og og død $\frac{23}{11}$ 1871 i Nordre Aurdal; søn av kjøbmand, senere økonom *Jean Parmantier*, som flygtede fra Frankrige under revolutionen og slog sig ned i Bergen under det antagne navn *Johannes L'Abée*, og *Emma Clausen*. Efter at have taget præliminærexamen i 1829 var L'Abée i flere aar assistent ved Bergens sygehuse, kolerælæge i 1833 og 1834 i Christiania, lazaretlæge paa Moss 1834 og epidemilæge i Farsund i 1835. Den $\frac{30}{4}$ 1836 tog han norsk medicinsk examen med haud illaud. og praktiserte som læge paa Moss fra

høsten 1836 til septbr. 1839, da han drog paa udenlandsreiser. Den $\frac{6}{5}$ 1840 blev han distriktslæge i Vestre Namdalen med bopæl i Kolvereid og forflyttedes $\frac{26}{5}$ 1847 til Valdres og fik ved distriktets deling bestalling $\frac{19}{7}$ 1858 som distriktslæge i Søndre Valdres; han var bosat i Aurdal og her medlem av herredstyret i mange aar.

L'Abée var 1. gang gift $\frac{23}{10}$ 1837 i Christiania med *Pauline Waaler*, f. $\frac{21}{4}$ 1807 s.steds og død $\frac{16}{5}$ 1839 paa Moss, datter av murmester *Johan Waaler* og *Elisabeth Huseby*.

4. k. **Johanne Marie Winter Sverdrup**, f. $\frac{24}{11}$ 1822 paa Laugen i Nærø, døde $\frac{3}{2}$ 1910 i Christiania.

Gift $\frac{20}{1}$ 1863 paa Tjøttø med *Jacob Parelins Schytte Berg*, f. $\frac{12}{6}$ 1814 i Bodø og død $\frac{20}{4}$ 1867 paa Tjøttø; søn av amtmand *Johan Ernst Berg* og *Sara Rasch Schytte*. Efter præliminærexamen i 1832 og medicinsk examen $\frac{15}{6}$ 1839, begge med haud illaud., praktiserte Berg i 10 aar i Helgelands fogderi, hvorefter han i aarene 1849 til 1851 foretog videnskabelige reiser til England, Frankrige, Tyskland og Østerrige. Den $\frac{15}{9}$ 1851 blev han korpslæge ved Søndjordske musketerkorps og $\frac{7}{2}$ 1855 distriktslæge i Nordre Fosen med bopæl paa Ørlandet. Paa grund av sygdom tog han avsked $\frac{7}{9}$ 1858 og flyttede til Tjøttø, hvor han døde av rygmarvstærning.

Berg var 1. gang gift $\frac{25}{10}$ 1846 i Alstahaug med *Maren Johanne Gaarder*, f. $\frac{5}{4}$ 1818 s.steds og død $\frac{21}{11}$ 1847 paa Tjøttø; datter av provst og sogneprest *Paul Frederik Gaarder* og *Christine Margrethe Marie Heltzen*.

2. k. **Anne Margrethe Sverdrup**, f. $\frac{16}{5}$ 1731 i Herø, blev konfirmert 1748 i Alstahaug og døde ugift $\frac{5}{5}$ 1780 paa Laugen i Nærø.
2. l. **Hr. Jørgen Jørgensen Sverdrup**, posthum søn, f. $\frac{16}{12}$ 1732 paa Nord-Herø, døde $\frac{22}{4}$ 1810 paa Avaldsnes. Efter to aars undervisning av sin svoger hr. Jens Hersleb i Brønnø kom Jørgen Sverdrup i Trondhjems latinskole i 1752, blev

Johanne Sverdrup.

Anne Margrethe Sverdrup.
Efter maleri.

student med laud. ved Kjøbenhavns universitet i 1755 og tog philosophicum med haud i 1756. Ved denne tid har han vistnok omtrent samtidig med at paabegynde de theologiske studier bestemt sig til at gaa til missionen paa Grønland; han blev i 1760 alumnus i det Grønlandske Seminar med bopæl paa Regensen og tog sin theologiske attestas med laudabilis $1\frac{1}{2}$ 1762. Efter et besøg hos moderen paa Nord-Herø drog han saa atter til Kjøbenhavn for at studere grønlandsk sprog og naturfag og blev $16\frac{1}{3}$ 1764 efter Missionskollegiets indstilling udnævnt til *missionær i Jakobshavn*, hvorefter han ordinertes av biskop Harboe $\frac{6}{4}$ i Frue kirke og straks efter seilte til Grønland. Her fik den unge mand mange vanskeligheder at kjæmpe med. Næsten helt fra begyndelsen av var han, i forholdenes medfør, uden sproglig bistand og stod fuldstændig alene overfor Grønlænderne, idet den danske kateket, som burde og skulde have været ham en støtte og til vejledning i arbeidet, blev suspendert faa maaneder efter Sverdrups ankomst. Denne omstændighed bragte imidlertid Sverdrup straks ind paa livet av Grønlænderne. Det gik derfor hurtigt frem med sprogkundskaben, og snart kunde han bevæge sig med færdighed i den daglige tale og forstaa alt hvad de indfødte sagde til ham. Denne sproglige dygtighed, som missionærerne ellers neppe fik erhvervet sig før de igjen skulde forlade Grønland, blev imidlertid en aarsag til at de fleste danske handelsmænd i Jakobshavn længe betragtede ham med uvilje, fordi handelsfolkene og skibsmandskaberne nok ofte kunde have gode grunde til at ønske sin færd overfor Grønlænderne dækket mod altfor stor indsigt og forstaaelse fra missionærens side. I de første aar fandt Sverdrup ikke megen gehør hos hedningerne, den suspenderte kateket havde grundig sørget for at vække deres foragt for den av ham praktiserede kristendom, men Sverdrups taalmodighed og fromme sagtmodighed vandt dem efterhaanden for ham, og hans rene vandel, varme og indtrængende vidnesbyrd drog dem til ham, og tilsidt opstod den vækkelse, som bragte ham seiren. Samtidig var Sverdrup prest for *den danske menighed* i distriktet, o: handelsfolk, haandverkere og matroser i Jakobshavn og Ritenbenck, ialt omkring 30 mennesker, der for en god del var moralsk havarerte existenser, letsindige og lastefulde personer, som i mange henseender bragte fordærvelse blandt Grønlænderne. Hans stilling som dansk prest var derfor i alle fald i de første aar yderlig vanskelig og besværlig, og han skriver selv i 1769 at hvis det ikke var for hans samvittigheds skyld . . . saa skulde han helst bo saa langt fra de danske som muligt, thi for sit personlige vedkommende foretrækker han langt «Grønlændernes enfoldige omgang» for de danskes selskab og naboskab.

Hr. Jørgen Sverdrup.
Efter maleri.

Sverdrup havde sin tid vel besat. Hans daglige arbeide, helt bortset fra forberedelserne til søndagsgudstjenesterne, var: om morgenen 1 time med bøn og katekisation for døbte voksne Grønlændere, fulgt av en kort andagt for kolonisterne og derefter 5 à 6 timers læsning med skolebarnene. Naar folkene kom hjem fra fangst om eftermiddagen holdt han 2 à 3 timer katekumenundervisning og endelig aftenbøn, atter med katekisation, for de døbte. Indimellem alt dette kom saa husbesøg og samtale med familierne og den enkelte, og endelig det daglige rend av folk, som søgte ham i alskens andre anledninger. Undervisningen av katekumener og skolebarn foregik til at begynde med i hans eget rum, men alt øvrigt maatte foregaa i Grønlændernes boliger, og hvad dette vil sige dengang, da husenes indre bestod av sten og torv, overdækket med gamle stinkende skind, da de smaa lysaabninger var dækket av tarmskindsruder, da der ingen ovner fandtes og derfor heller ingen ventilation, men osende tranlamper, da jordgulvet var en klæbrig, fedtet masse, hvor alle husets folk, barn og voksne, gik omkring saa godt søm nøgne og dampede av hede og uddunstninger, og hvor hver familie havde sin urinbalje til garvning — hvad dette vil sige vil det nu være vanskelig at gjøre sig forestilling om. En missionær skriver: «huset er ikke mere end halvt saa høit og bredt som bøndernes svinestier i Danmark, og i indgangen ligger dagligen mere end 30 bidske hunde, Grønlænderne tilhørende, gjennom hvilke missionæren skal hazardere sit ansigt, naar han næsegrus paa hænder og fødder maa krybe igjennem den lange og urene grav for at komme ind i hytten.»

Det kunde efter dette synes som Sverdrup havde mere end arbeide nok i Jakobs-havn, men desuden havde han tilsynet med den vidtløftige koloni Ritenbenck, omtrent 18 mil i nordvest, hvorunder hørte en hel del pladser, beboet av hedninger. Sverdrup bereiste dette distrikt saa ofte som muligt og ganske særligt for at missionere blandt hedningerne, men reiserne var forbundet med utrolige vanskeligheder, inden han fik fornøden bevilgning til at skaffe sig konebaad og telt og om vinteren slæde og hunder.

Sverdrups «prestegaard» i Jakobshavn bestod av et eneste lidet bjelkehus, 11½ alen langt og 10½ alen bredt, og det var saa lavt under taget at han ikke kunde gaa opreist i sin egen stue. Et nyt gulv var nemlig, for at undgaa fugtighed, lagt høiere op end det gamle, som sammen med bundstokkerne var henraadnet, skjønt huset var nybygget i 1751. Midt i stuen var anbragt et par tømmerstokker for at avstive loftet, hvor to bjelker var knækket under belastningen. Regnet sivede igjennem overalt og om vaaren løb en bæk gjennom bislaget. I kjøkkenet var aabent ildsted og husets eneste kakkelovn «røg uhjelpeligt». «Façaden» vendte mod nord og adkomsten til huset var en smal fodsti i fjeldskrænten, saa det flere gange hændte at Sverdrup i mørke vinteraftener og naar føret var glat gik udfor og faldt i sjøen. Hertil kom det upraktiske at hans hus laa langt borte fra Grønlændernes boliger,

hvorfor han i flere vintre flyttede ned og boede i en av disse. I 1768 byggede han sig der et grønlandsk hus, hvor han av og til boede om vinteren, men ogsaa dette havde store ulemper. I sin egen stue paa «prestegaarden» holdt han skole 7 à 8 timer daglig for 30 til 40 skindklædte, skidne og stinkende mennesker, indtil han ikke længer kunde holde dette ud, og i 1766 opførte han derfor for egen regning et lidet skolehus. Derimod vedblev hans eneste stue i mange aar at være kirken for alle gudstjenester.

Den gage, som var tillagt Sverdrups embede, bestod i 150 rdl. danske samt officersdeputat og specerier eller bestemte portioner naturalier, hvad der kunde være knebent nok. Et begreb om levemaadens tarvelighed giver «spisetaxens» daglige spiseseddel, som for hver eneste mandag, fredag og lørdag lød paa grød til frokost, middag og aften, grød og intet andet end grød. Forøvrig grød hver eneste morgen undtagen søndag, da der opføres «brændevin», og fremdeles onsdag middag og aften, ialt saaledes grød til 14 av ugens 21 maaltider; til de øvrige servertes erter til fire maaltider, flæsk og erter til ét og kjød og erter til ét, medens fisk kun forekom én gang i ugen, nemlig til onsdag middag sammen med grød.

Den nidkjære og utrættelige virksomhed, Sverdrup udøvede efter at have vundet Grønlændernes tillid og hengivenhed, fængede stærkere og stærkere; hedningerne strømmede til i stigende antal for at nyde godt av hans daabsundervisning, og en ligefrem vækkelse var i udbredelse i aarene 1768 til 1769. I 1768 døbte han 13 og i 1770 steg menighedens antal til 125; vinteren 1772 blev flere end 30 døbt, og det samlede antal døbte var nu steget til 204 ved Jakobshavn og 30 i Ritenbenck. Søgningen til gudstjenesterne tiltog stærkt, «prestegaarden» fyldtes av kirkegjængere og mange maatte staa paa marken udenfor de aabne vinduer for at høre Sverdrup tale.

I 1772 kaldte Missionskollegiet Sverdrup til Kjøbenhavn til mundtlig forhandling om missionen og om oprettelse av provstembede for Grønland. Det resulterte i at Sverdrup uden ansøgning udnævntes ^{26/4} 1773 til *viceprovst og visitator* for de nordlige 7 kolonier, deriblandt Jakobshavn, Claushavn, Ritenbenck og Egedesminde. Med haab og delvis ogsaa med løfte om bedre arbeidsvilkaar — hus og hjælp — drog han saa atter tilbage til Grønland i mai 1773. En ny og bedre «prestegaard» blev nu bygget op i nærheden av Grønlændernes boliger, men det tog lang tid før den blev helt færdig. Han begyndte at anlægge en liden have. Mulden blev baaret derhen fra mange kanter, og et solid trægjerde maatte til for at holde hundene ude, men her fik Sverdrup istand en have, som blev kjendt over hele Grønland for sin kaal, salat, kjørvel, reddiker og gulerødder. Ved hjælp av sine husfolk satte han ogsaa en stor grønlandsk bedrift igang med fisk- og sælfangst og sørgede for fødemidler til vinterforraad.

Det merkedes snart at missionen havde faaet en overledelse i selve landet. Der kom mere ensartethed i arbeidet, sørgedes for oplæring og ansættelse av kateketer,

skoleundervisningen fik bedre system og der indførtes en ordentlig administration med autoriserede protokoller, kirkebøger og arkiver. Respekten og interessen for missionen høinedes ikke bare blandt Grønlænderne, men ogsaa blandt Europæerne i landet, ved at en personlighed som Sverdrup stod i dens spids, og snart bad kjøbmændene i Ritenbenck og Godhavn provsten skaffe dem missionærer til deres kolonier, og kjøbmanden i Godhavn tilbød endog personlig at bidrage med 30 til 40 rdl. til deres løn. Provstegjeringen og de lange visitatsreiser blev ham dog efterhaanden mere og mere utilfredsstillende, og manglende forstaaelse fra Missionskollegiets side overfor hans forslag og betænkninger trættede ham ud, medens hans liv og lyst var og blev det at være prest og missionær for hedningerne. Han slog derfor allerede i 1776 paa at ville nedlægge provstembedet, men Kollegiet vilde ikke høre paa det øre, og i den følgende tid udfoldede han en virksomhed, der tog alle kræfter i høieste anspændelse. En usædvanlig vellykket hvalfangst i 1777 benyttedes af Sverdrup til at virke for opførelse av en kirkebygning, og efter utrolige vanskeligheder lykkedes det ham. Endelig i 1780 blev den opført i Jakobshavn med Sverdrup som bygherre og tildels endog som arbejder; alt træmateriale blev sendt op fra Danmark, og i 1782 var den omsider færdig. Omkostningerne var 2000 rdl. og herav fik Sverdrup indsamlet i menigheden de 1488 rdl., eller rettere spæk, som i Danmark udbragtes til dette beløb. Dette resultat er et mægtig vidnesbyrd om Sverdrups position hos Grønlænderne og om den anseelse, hans personlige færd havde tiltvunget sig hos hans landsmænd.

Paa denne tid havde Sverdrup ogsaa faaet levelige økonomiske kaar. Med 150 rdl. som missionær, 50 i speceripenge, 100 som provst og 100 i personligt tillæg, var avlønningen kommet op i 400 rdl.; naar saa medregnes kostdeputatet og 30 til 40 rdl. til tjenerhold etc. var indtægterne saa gode som han nogensinde skulde naa dem i livet. Hans anseelse stod ogsaa nu paa høidepunktet: Grønlænderne, baade kristne og hedninger, modtog ham med kjærlighed og ærefrygt, og hans ord havde vegt i videste kredse; Europæerne omfattede ham med respekt og høiagtelse, og det synes som Sverdrup var blevet et slags forsyn for dem alle, tilkaldt som mægler og raadgiver ved alle mulige anledninger; til landets høieste embedsmænd stod han i det bedste forhold. — Hans helbred var imidlertid begyndt at svigte, og fra 1782 synes det at gaa jevnt ned ad bakke. Hertil kom familiesorger, som tog stærkt paa ham. Under disse forhold modnedes hans beslutning om at søge hjem til sine fædres land. Han har dog endnu vanskelig for at rive sig løs fra sine kjære Grønlændere, men endelig i 1787 meddeler han Missionskollegiet sin beslutning og nævner de kald i Norge, hvor han gjerne vil blive prest, hvis indtægterne ikke var blevet altfor forringet ved pensioner etc., det var Vefsen, Alstahaug, Aure, Tingvold, Vannelven, Hjørundfjord, Selje, Tinn, Bygland, Vanse, Drangedal eller Gjerpen. Den ²⁷/₇ 1788 holdt han sin afskedsprædiken, først for Grønlænderne og derefter for de danske,

og $\frac{30}{7}$ om morgenen lettede «Friheden» anker med Sverdrup ombord og stod tilhavs, medens koloniens salutkanoner tordnede. Det sidste han hørte var Grønlandernes velsignelser; det sidste han saa var Zionskirkenes spir.

Ved sin ankomst til Kjøbenhavn fandt Sverdrup at Missionskollegiet intet havde gjort for at skaffe ham prestekald i Norge, men det skaffede ham straks bopæl paa Vaisenhuset og bevilgede ham foreløbig for et aar den fulde embedsindtægt med 400 rdl. Ved god lægehjælp fik han nu sin helbred i orden og gjenvandt sine kræfter. Da saa *Avaldsnes kald* paa Karmøen blev ledigt ved presten Schanches død $\frac{7}{8}$ 1789 søgte Sverdrup dette, væsentlig fordi der kun var én kirke og intet annex, og blev udnævnt $\frac{29}{5}$ 1789. Selv troede Sverdrup at den raske befordring skyldtes Missionskollegiets anbefaling, men denne var i sin mangel paa forstaaelse av Sverdrups sande fortjeneste holdt i ret almindelige ordelag, hvorimod hans vartpenge paa 400 rdl. tyngede paa den slunkne missionskasse saa sterkt at det gjaldt snarest muligt at faa dem ud av verden. Efter sin udnævnelse fik Sverdrup den besked fra Norge at indtægterne av Avaldsnes, som i Kancelliet var opgivet til 315 rdl., i virkeligheden kun gik op til 229 rdl., og desuden havde kaldet to presteenker at forsørge, og da naadensaaret først udløb $\frac{7}{8}$ 1790 vilde Sverdrup ingen indtægt faa av embedet før efter den tid! Forfærdet over disse alt andet end lystelige forhold fik han Missionskollegiet til at bevilge vartpenge for endnu et halvt aar, og i september drog han endelig fra Kjøbenhavn til Avaldsnes og blev av provst Krog indsat i embedet $\frac{5}{10}$ 1789. Det blev magert brød, han fik i sit gamle fædreland; husstel og levemaade var yderst spartansk, og til at holde en kapellan, da helbredden igjen begyndte at vakle, fik han ikke raad. Missionskollegiet tilskrev bispem i Christiansand og bad ham erindre Sverdrup ved første leilighed til bedre kald. Dette var imidlertid en misforstaaelse. Sverdrup vilde ikke bort fra Avaldsnes, som var et meget behageligt og mageligt kald, og da hans helbred igjen rettede sig, trivedes han vel og forblev i dette embede. Den $\frac{11}{6}$ 1792 blev han *provst* i Karmsunds provsti, men tilskrev $\frac{27}{6}$ bispem at han med tak for «den derved udviste store og uforskyldte bevaagenhed» matte bede sig fritaget for æren, «saasom min alder og jevnlige gigtsvagthed ei giver mig haab om at kunne forrette det med nytte». Bispem fastholdt imidlertid i svarskrivelse av $\frac{16}{7}$ sin beskikkelse «fordi Sverdrup var den bedst kvalificerte til dette embede».

Efter fire aars tjeneste søgte og fik Sverdrup av helbredshensyn avsked fra provstembedet høsten 1795, og $\frac{18}{3}$ 1805 søgte han avsked fra sogneprestembedet, hvilken bevilledes ham $\frac{7}{2}$ 1806 med 200 rdl. i pension. Da hans eftermand, presten Cormontan, først udnævntes $\frac{5}{10}$ næstefter, blev Sverdrup i tjenesten endnu til april 1807. Han forblev boende i Avaldsnes og avgik her ved døden $\frac{22}{4}$ 1810. Provst Krog lod hans lig føre til Bokn kirke, som han var eier av, og her lod han sin gamle vens kiste sænke i sit eget familiegravsted.

Sverdrup blev gift $^{28}/_{10}$ 1767 i Clauhavn paa Grønland med *Marianne Grætzæ*, født omkr. 1739 av ublandet grønlandsk herkomst, døbt som hel- eller halv voksen og død $^{9}/_{6}$ 1785 i Jakobshavn. Hun var enke med 3 barn efter en dansk bødker *Michel Wilhelm Grætzæ*, som hun havde ægtet omkring 1760 og som døde i 1766. Ægteskabet med Sverdrup var barnløst. Hun var ham en trofast hustru og hendes død voldte ham dyb sorg.

De ovenfor meddelte biografiske oplysninger om Sverdrup er hentet fra thv. prest i Nordgrønland Hother Ostermanns nyudkomne bog: «Den norske Grønlandsprest Provst Jørgen Sverdrup», Christiania 1922, et verk, ligesaa betydeligt i historisk interesse som charmerende i sin stil.

I. d. **Elisabeth Andersdatter Sverdrup**, f. omkr. 1672 i Vang, døde $^{7}/_{3}$ 1719 i Trondhjem.

Gift $^{27}/_{11}$ 1693 i Trondhjems domkirkes sogn med *Lorentz Angell*, f. $^{3}/_{6}$ 1668 i Trondhjem og der død $^{28}/_{8}$ 1715 i Vor Frue sogn, som veier, maaler og vrager, paa hvilken bestilling han fik kgl. konfirmation $^{7}/_{2}$ 1693 efter avgangne Jens Munk; søn av raadmand *Lorentz Mortensen Angell* og iste hustru *Margrethe Hansdtr. Pols*, se s. 32. Elisabeth Sverdrup hensad som enke i uskiftet bo og først $^{5}/_{3}$ 1720 blev dette opgjort med 8842 rdl. i aktiver og 3953 i passiver. Mange barn.

I. e. **Birgitte Andersdatter Sverdrup**, f. omkr. 1674 i Vang, døde $^{25}/_{9}$ 1700 i Brønnø, efter at have født en datter, Margrethe, til verden. Provsten, hr. Peder Strømer, holdt ligtale over hende $^{20}/_{10}$.

Gift $^{9}/_{11}$ 1698 med *mag. Peter Bredal*, f. 1650 i Trondhjem og død omkr. $^{12}/_{6}$ 1714 i Brønnø, søn av biskop i Trondhjem *mag. Erik Andersen Bredal* og *Fohanne Willumsdtr. Rogert*. Dimittert fra sin fødebys skole blev han student i Kjøbenhavn $^{18}/_{7}$ 1668 og fik $^{28}/_{10}$ 1676 Brønnø sognekald efter hr. Jens à Møinichen, som da blev befordret til Bodø; provst i Helgelands provsti. Bredal, som $^{16}/_{6}$ 1694 tog magistergraden, var en for grundig lærdom anset prest og stod i varmt venskabsforhold til Peter Dass. Medens denne med sin menneskelige, verdslige digtning er skarp, kort og fyndig, fordybede Bredal sig i vanskelige theologiske emner i den grad at han behøvede 1303 sider i kvart som forklaring til de 17 første vers av Salomos Høisang, av hvilken han har levert en udlægning. Han var ikke lidet av en pedant, blev let stødt og bitter, og det kom derfor ofte en knude paa traaden mellem vennerne, men takket være Peter Dass' gode humør gik det som regel hurtig i orden igjen, og en række latinske smaadigte til Bredal viser de varme følelser, Peter Dass nærede for ham, deriblandt «Velmente Tanker» i anledning av hans bryllup i 1698 og «Magister Peter Bredals Graad» over hustruens død. [Se herom A. E. Eriksens udgave av Petter Dass: Nordlands Trompet samt Viser og Rim.]

Mag. Bredal var 1. gang gift omkr. 1681 i Trondhjem med *Margrethe Mejer*, død ¹⁰/₈ 1695, datter av *Thomas Edvardsen Mejer [von Achen]* og *Birgitte Østensdatter*, som var en søster av Elisabeth Østensdatter, Anders Pedersen Sverdrups hustru og saaledes moster til *Birgitte Sverdrup*. Da mag. Bredal vilde ægte denne sidste maatte der følgelig en kgl. bevilling til, dat. ¹¹/₆ 1698, for at dispensere fra forbudet mod ægteskab i forbudne led. I 1704 blev han, endelig, gift for 3. gang med *Adelucia Montagne*, f. 1684 og død ¹⁰/₁₂ 1768 i Stavanger, datter av byskriver i Bergen *Thomas Christophersen Montagne* og *Kirsten Andersdtr. de Fine*.

C. Marthe Pedersdatter Sverdrup,

født omkring 1627, formentlig i Id, døde 1654 i Fredrikstad, hvor skifte efter hende holdtes ²⁴/₇ d. a. Hun var gift med handelsmand i Fredrikstad *Oluf Madsen*, som fremdeles levede i 1668 og tilhørte en formuende slekt. Hans far *Mads Madsen*, som ligeledes var handelsmand i Fredrikstad, var død forinden 1628, og moderen [*Inger?*] var da gjengiftet med *Claus Clausen*. Av Olufs søskende døde mag. *Erik Madsen [Grønvold]* i 1650 som sogneprest til Rakkestad og *Else Madsdatter* var gift med lagmand i Fredrikstad *Nils Lauritzen Tyrholm*, ved hvem hun blev stammor til slekten av dette navn. Mag. Erik Madsen havde mange barn og blev værfar bl. a. til byskriver *Mogens Lauritzen* i Christiania, til overhofretsassessor *Anders Simonsen* i Christiania og til sogneprest til Nøtterø hr. *Lauritz Christophersen Thue*.

Marthe Sverdrup synes i sit ægteskab kun at have havt èt efterlevende barn, en datter *Inger Olufsdatter*, som i 1668 opholdt sig paa Nøtterø prestegaard hos nævnte frænde hr. Lauritz Thue. Ved Fredrikstad bything verserte der nemlig fra mai til august 1668 en proces om en del av Ingrids arvemidler efter moderen, specielt et guldkjæde til 76 rdl., for hvilket der blev gjort ansvar gjældende mod hendes nylig avdøde værge, borgermester Anders Olufsens enke, og i de under processen fremkomne oplysninger om familien nævnes intet om at Ingrid havde søskende ilive. Om Ingrids farslegt kan forøvrig henvises til Norsk personalhist. Tidsskrift, 3. bind, fl. st.

D. Michel Pedersen Sverdrup,

rimeligvis født omkring 1629 i Id, var fra 1662 til 1664 bosat paa Skattum i Vang og brugte denne Hamar'godset tilhørende gaard i tiden fra svogeren Michel Michelsens død og til broderen Anders Pedersen Sverdrup flyttede did. I de følgende aar var han bosat paa sidstnævntes gaard Farmen i samme sogn og døde tidlig, uden at efterlade barn.

E. Maren Pedersdatter Sverdrup,

født omkring 1631 paa Halden, blev sommeren 1662 gift paa Vang prestegaard paa Hedemarken med *Michel Michelsen*, f. omkr. 1618, leilænding paa Skattum i Vang, hvor han allerede $\frac{4}{12}$ 1662 avgik ved døden. Hans forældre var *hr. Michel Andersen Aalborg*, sogneprest til Vang fra 1610 til sin død 1626, og *Karen Lauritzdatter*, der døde paa Skattum omkring 1660. Michel havde søskenderne *Maren*, gift med den bekjendte stiftsprovst og «oberst» under Hannibalsfeiden *mag. Kjeld Stub*, *Karen*, gift med major *Paul Michelet* og stammor til den nulevende slekt av dette navn, og *Magnhild Michelsdatter*, gift med sogneprest til Tønset *hr. Hans Lauritzen*¹.

Fra Maren Sverdrups bryllup i 1662 er gjennom en retsstevning bevaret et lidet interiør. Festen skulde staa i prestegaarden, og det var hendes bror, provsten *hr. Lauritz Sverdrup*, som holdt den. Skjønt han hadde et meget vel forsynt hus trængte han dog nogen flere sølvkander for ret prydeligt at kunne traktere sine fornemme gjester. Han sendte derfor bruden og sin bror *Anders Sverdrup* avsted til kaptein *Jacob Michelet* paa Hjellum for at bede gode venner om assistance, og kapteinen laante ham i en brorsøns nærvær 4 sølvkander, av hvilke den ene veiede 56 lod. — Bryllupet blev feiret i lystighed og gammen, men da stasen var over og sølvkanderne skulde leveres tilbake med tak for laanet, var der bare 3, og det værste var at folkene paa prestegaarden bedyrede høit og helligt at de aldrig hadde laant flere! Kaptein *Michelet* svor paa at han vidnefast skulde bevise at han hadde udlevert 4 og at den paa 56 lod ikke var kommet tilbake som ret og riktig burde været. Efter megen snak og skriveri frem og tilbake tabte *Michelet* taalmodigheden og lod stevne *Anders Sverdrup* som den der hadde modtaget kanderne. Hvordan sagen endte vides ikke, men forhaabentlig kom kanden tilrette.

Ved skiftet efter *Michel Michelsen*, aabnet paa Skattum $\frac{4}{12}$ og sluttet $\frac{7}{12}$ 1662, var boet fallit, idet gjeld og udgifter paa ialt 438 rdl. oversteg de samlede aktiver paa 380 $\frac{1}{2}$ rdl. med 58 $\frac{1}{2}$ rdl. Aktiverne bestod i odels- og pantegods, som skrev sig fra *Michels* mor og som altsammen blev overtaget av hans svoger *mag. Kjeld Stub* i egenskab av større kreditor, og forøvrig i løsøre, som kun opføres summarisk, bortset fra et par sølvkander, et «bildsniderspeil» og nogen ringe sager, der nævnes som pantsatte.

En hel del av *Michels* familie sees stadig at have forstrakt ham med penge, og det fremgaar tydeligt nok at han ikke har formaaet at skaffe det fornødne underhold, men givet løsøre pant for laan, saa længe han hadde noget at byde paa. Endog en liden guldkjæde, som han hadde skjænket sin hustru i brudegave, var kommet paa vandrefod.

¹ Se forøvrig *Finne-Grønn*: *Slegten Michelet*, s. 36 og 249.

Familieportrætterne,

forsaavidt angaar de malte portrætter fra 1700'tallet, som er gjengivet i nærværende bog, befandt sig oprindeligt paa Nord-Herø og kom herfra til Laugen i 1763. Da fru Henriette Sverdrup, f. Brodtkorb, her var død i 1869, hentede hendes søn Georg Sverdrup alle herre-portrætterne over til sit hjem i Rossø, medens alle dame-portrætterne, som han ikke bekymrede sig videre om, blev hængende paa Laugen, og senere er de retteligt samhørende originalbilleder ikke atter samlet. Georg Sverdrups sønnesøn Ingvar Berner Sverdrup i Sandviken eier nu alle herre-portrætterne og sogneprest Walnum i Botne eier alle dame-portrætterne. Av begge serier originalportrætter har senere begge eiermænd gjensidig taget kopier.

Av sogneprest Walnums portrætter er ét paa bagsiden merket «*Fru Ulfers, datter av Jørgen Andersen Sverdrup*» og et hertil hørende pendant er paa samme maade paategnet «*Ulfers, gift med datter av Jørgen Andersen Sverdrup*». At nogen datter av Jørgen Sverdrup har indgaaet ægteskab med nogen Ulfers kjendes ikke og er forgjæves søgt opklaret, men noget maa jo ligge til grund for paaskrifterne, og den eneste vei ud av vanskelighederne er at den s. 36 anførte datter av Jørgen Sverdrup, *Margrethe Angell Sverdrup*, som ifl. familietraditionen døde ung, har levet i et kortvarigt ægteskab med en Ulfers. (Hvem denne Ulfers har været vides ikke.) Er forholdet virkelig saaledes, da forestiller det s. 138 anførte portræt ikke Anne Margrethe Sverdrup, men Margrethe Angell Sverdrup s. 36.

Da det angivelige Ulfers'ske ægteskab ikke antydes med et ord i skiftet 1780 efter disse søstres mor (s. 34), er saavel «*fru Ulfers*» som hendes mulige barn døde forinden den tid.

Navneregistre.

1. Personer med slektsnavnet Sverdrup.

[* = gift med.]

Aagot 122.	Antonette Johanne * Dorph 23.	Christian Henrik Brodtkorb 112.
Aagot * Rynning 123.	Arne 85.	Christian Henrik Brodtkorb, paa
Aase 120.	Arnulv 120.	Buø 116, 120.
Ada * Haugerud 91.	Aslaug, amanuensis 86.	Christian Henrik Brodtkorb, paa
Adolph Marius Dahl 112.	Audhild * Marstrander 112.	Lilleval 135.
Anders, exam. juris 36.	Bergljot Sophie 121.	Christiane Cathrine Tyrholm * Cold
AndersPedersen, godsforvalter 25 flg.	Bergljot Sophie * Schnedler-	63.
Anders Østensen 27.	Petersen 121.	Christiane Henriette 134.
Andreas Severin 88.	Bernt Ancher, prest 19 flg.	Christiane Henriette * Worsøe 134.
Anna * Grindstad 62.	Bertil 60.	Christiane Henriette Brodtkorb
Anna Catharina * Reichwein 24.	Birgit Sofie 60.	* Marstrander 112, 124.
Anna Cathrine * Winsnes 17.	Birgitte * Bredal 144.	Christiane Henriette Hilleborg
Anna Elisabeth 116.	Bjarne 120.	* L'Abée 137.
Anna Katharine 88.	Børre Hartvig 123.	Christine Marie 76.
Anna Liv 91.	Carl 77.	Christopher, paa Strømsø 28.
Anna Marie Dahl 113.	Carl Johan, skibsfører 123.	Claus 15.
Anne 15.	Carl Johan, i Neapel 123.	Clifford Randell 133.
Anne Cathrine 15.	Carl Johan Marius 120.	Conradine 15.
Anne Cathrine * Ring 16.	Carl Jørgen Blix, paa Reine 122.	Constance Knoph * Johansen 112.
Anne Margrethe 36, 138, 147.	Carl Ulrich 88.	Dagny Caroline 89.
Anne Marie Dahl * Stenkjær 112.	Carl Wilhelm Michael Brauner-	Dorthe 17.
Anne Methine 120.	hielm 52.	Edvard, grubeforvalter 78.
Anne Methine * Sverdrup 116, 120.	Caroline 91.	Edvard Fredrik 89.
Anne Sophie 23, 24, 62.	Cathrine Elisabeth 27.	Edvard Thurmann, toldkontrollør 76.
Annie * Luning 76.	Cathrine Marie 50.	Edvardine Caroline * Petersen 71.
Anton Edvard, kgl. fuldmægtig 105.	Cathrine Octavia Aasille 77.	Egil 61.
Anton Elias, kapellan 89.	Cato Andreas, paa Reine 123.	Einar, ingeniør 94.
Antoinette Fredrikke * Poulsson 106.	Christian, kjøbm. i Chr.ia 27.	Einar, sekretær 122.

- Elenus Parelius 131.
Elisabeth 28, 72.
Elisabeth * Angell 144.
Elisabeth * Døsen 60.
Elisabeth Birgitte 104.
Elisabeth Birgitte, tante Lise 63,
94, 135.
Elisabeth Birgitte * Volqvartz 34.
Elisabeth Heloise * Krog 72.
Elisabeth Hilleborg 49.
Elisabeth Palæmona * Vetlesen 55.
Elisabeth Sophie * Brekke 73.
Elisabeth Susanne 27.
Elise, lærerinde 91.
Elise * Bøysen 89.
Ellen Segelcke 73.
Else 36.
Else * Hersleb 36.
Else Cathrine * Eliason 18.
Else Magdalene * Michaelsen 88.
Else Marie 78.
Else Marie Meyer 43, 63.
Else-Marie Palæmona 60.
Else Sophie * Vormedal 60.
Emelie 60.
Emilie Falch * Castberg 56.
Erling 86.
Ernst, sagfører 105.
Frederik 27.
Frederik 62.
Frederik, direktør, konsul i Skel-
leftea 61.
Frederik Wilhelm Georg 56.
Frederik Wilhelm Georg, kommandør-
kaptein 54.
Fredrikke 78.
Fredrikke * Grindstad 61.
Fredrikke Augusta * Lassen 52.
Fredrikke Wilhelmine Regine 53.
Fredrikke Wilhelmine Regine
* Schiøtt 62.
Fridthjov 61.
Fridthjof 62.
Fridthjof, agent i Stockholm 60.
Folke 85.
Georg 61, 78.
Georg, boghandler 133.
Georg, paa Nordby 61.
Georg, premierlæitn., 60.
Georg, professor 44 fig.
Georg, professor i Minneapolis
86 fig., 88.
Georg, rentier 56.
Georg, sagfører i Kragerø 104.
Georg Berner 133.
Georg Frederik, skibsfører 77.
Georg Frederik, verksbestyrer 75.
Georg Fredrik Wilhelm, hofstald-
mester 50 fig.
Georg Jacob, boghandler 132.
Georg Jacob, paa Nyheim 130.
Georg Jakob, i Rossø 115.
Georg Jacob jr., i Rossø 124 fig.
Georg Johan, lektor 86.
Georg Marenus 115.
Georg Peter 61.
Georgine Fredrikke Wilhelmine 50.
Georgine Marie 134.
Georgine Marie * Brodtkorb 134.
Gjertrud Sophie 28.
Glenny 60.
Grethe Sophie 122.
Gundelle Agathe * Seeberg 71.
Gundelle Elisabeth 77.
Gundelle Louise * Smitt 75, 89, 105.
Gundelle Margrethe * Thygesen 86.
Gunhild 90, 133.
Gunhild * Bergh 88.
Gudrun, fuldmægtig 93.
Gudrun Elisabeth 120.
Gustav, paa Reine 123.
Gösta 60.
Hannibal, dr. med., læge 24.
Hans, kammerraad 18.
Hans Jørgen 17.
Hans Ulrik Tyrholm 43.
Hanna Blix 122.
Hanne Jacobine * Nilsen 70, 73.
Hanne Jacobine * Sommerfeldt 70.
Hanne Louise Fredrikke 77.
Harald, i Bergen 122.
Harald Jacob 73.
Harald Ulrich, provst 78 fig.
Harald Ulrik, dr. philos. 93.
Harald Ulrik, gartner 85.
Harald Ulrik, ingeniør 89.
Harald Ulrik, landbrugsingeniør 72.
Harald Ulrik, læge 91.
Harald Ulrik, lærer i Los Angeles 88.
Harald Ulrik, provst 89.
Harold Ingvard 133.
Hartvig Christian 122.
Hartvig Frederik Brodtkorb, cand.
theol. 134.
Hartvig Fredrik Brodtkorb, paa
Reine 121.
Hartvig Fredrik Brodtkorb, paa
Vaagan 113.
Hartvig Schultz 131.
Helga, lærerinde 85.
Helga, stud. philol. 94.
Helge, boghandler 132.
Heloise Margrethe Johanne * Lund
124.
Heloise Margrethe Schultz 131.
Heloise Margrethe Schultz * Knoph
130, 134.
Henriette Fredrikke Brodtkorb
* Østbye 136.
Henrik 133.
Henrik, ingeniør 132.
Henrik Berner 132.
Henrik Lind Falch, i Eidsvaag 131.
Hilda 133.
Hildur 119.
Hildur Berner 132.
Hilleborg Margrethe 73.
Hilleborg Margrethe Høyer * Stang
73.
Hilleborg Petra 113.
Hjørdis 112, 122.
Hjørdis * Scheen, Killengreen 73.
Inga * Mills 88.
Inger, malerinde 85.
Inger Johanne 122.
Ingeborg 63.
Ingvard Berner 132.
Ingvard Christian Berner, boghand-
ler 133.
Ingvard Martin Narcissus, assuran-
dør 132.

- Iver Ludvig Bøe 78.
 Jacob Christian, fløtningsinspekt. 70.
 Jacob Liv Borch, gaardbruger 78.
 Jacob Liv Borch, overlærer 65 flg.
 Jacob Liv Borch, sagfører 75.
 Jacob Ulrik Fridtjof 137.
 Jacobine Ulrikke Fridtjofa * Jahn-
 sen 137.
 Jakob 86.
 Jakob, docent 85.
 Jakob Fredrik, udskiiftn.assistent 105.
 Jakob Liv Borch, paa Buø 116.
 Jakob Liv Borch, toldbetjent 104.
 Jakob Liv Rosted 85.
 Jakob Liv Rosted, stud. jur. 94.
 Jakob Liv Rosted, statsraad, biskop
 81 flg.
 Janna * Klette 114.
 Janna Helene 85.
 Jessie Georgine * Sverdrup 76, 89.
 Joachim Mogens Berner, i Eidsvaag
 133.
 Johan 120.
 Johan, statsminister 94 flg.
 Johan Edvard, professor 92 flg.
 Johan Fredrik 120.
 Johan Henrik 123.
 Johan Peter 28.
 Johan Ulrik 61.
 Johanne Elisabeth 27, 28.
 Johanne Marie 78.
 Johanne Marie Henriette L'Abée
 * Stokstad 124.
 Johanne Marie Winter * Berg 138.
 Johanne Petronelle 71.
 Johanne Ulrikke 28.
 Jørgen 43.
 Jørgen Andersen, paa Nord-Herø
 30 flg.
 Jørgen Jørgensen, missionsprest
 138 flg.
 Kaare, boghandler 133.
 Kaja Kristine Thorkelsen * Brandtz-
 æg 112.
 Karen 22.
 Karen * Moe, Maschmann 22.
 Karen Ambrosia 133.
 Karl Albert 116.
 Karoline Metella * Bruhjell 91.
 Kirsten Helene 132.
 Kjartan Harald Sigurd Eystein, sjø-
 mand 131.
 Kristiane Adolfine Jakobe * Klette
 114.
 Lars Thurmann, skibsfører 71.
 Lars Østensen 27.
 Lauritz Nielsen, kaptein 17.
 Lauritz Pedersen, prest 9 flg.
 Laurentze Sophie 17.
 Leif, ingeniør 94.
 Lennart Fridtjof William 60.
 Liv 122.
 Livia 105.
 Livia Gundelle Margrethe * Smitt
 74, 77, 105.
 Livia Gundelle Margrethe * Sver-
 drup 74.
 Livius Nicolai 73.
 Livius Nicolai, skibsfører 72.
 Lloyd Pratt 133.
 Lorentz Christopher 36.
 Lorentz Christopher Angell, prest 35.
 Lorentze Sophie 15.
 Louise Augusta Aurora * Mowinckel
 51.
 Marcus Reisner Falch 131.
 Maren Johanne Greger 109, 135.
 Maren Marie Walseth * Meyer 113.
 Maren * Michel Michelsen 146.
 Maren Petronelle * Hersleb 35.
 Maren Reisner Falch, malerinde 131.
 Mareno Dorotheus, i Oregon 133.
 Maria, adjunkt, * Lunden 94.
 Marie 133.
 Marie Ingardine 115.
 Marie Kooter 122.
 Marie Margrethe Bogardt 43.
 Marie Ulrikke Hartvigine 116.
 Margot Ingerda * Martens 114.
 Margot Petrine 116.
 Margrethe 133.
 Margrethe Angell 36, 43, 147.
 Margrethe Angell * Qvale 44.
 Margrethe Elisabeth 119.
 Margrethe Elisabeth Angell * Qvale
 135.
 Margrethe Hartvigine Johanne
 * Bangsund 137.
 Margrethe Petronelle * Holt 104.
 Martha * Bernhoft 17.
 Martha Kirstine, husbestyrerinde 91.
 Marthe * Oluf Madsen 145.
 Mathias 27.
 Michael 78.
 Michael, justitssekretær 49.
 Michael, prest 14.
 Michaeline Marie Bull * Evensen
 136.
 Michel Pedersen 145.
 Niels 15.
 Niels, politimester 23.
 Niels Lauritzen, prest 12 flg.
 Nils Christian Nilsen, skibsfører 71.
 Olaf Barman, bogtrykker 133. .
 Olav 94.
 Olga Ambrosia * Bjørnson 113.
 Olivia Bornemann Bull 137.
 Otilie Neumann Knoph 130.
 Otto Andreas Knoph, kontorist 131.
 Otto Neumann 112.
 Otto Neumann Knoph, Nordpols-
 fareren 110.
 Pauline Margrethe * Hongslo 119.
 Peggy Sylvia Hartvikke * Kokk
 112.
 Peder Andersen, i Guinea 28.
 Peter 36.
 Peter Adolf, paa Buø 116.
 Peder Dahl 113. .
 Peter Høyer 43.
 Peter Jacob 43, 73.
 Peter Jacob, paa Buø 109, 120.
 Peter Jacob, landbrugsskolebest. 69.
 Peter Jacob, paa Laugen 33, 36 flg.
 Peter Jakob, cand. philos. 113.
 Peter Jakob, paa Ottersø 115.
 Peter Jakob Knoph, skibsfører 110.
 Peter Marius 116.
 Peter Søren Hartvig Christian, paa
 Ottersø 133.
 Petra Ursula 71.

- Ragna Marie, kasserer 88.
 Ragna Sophie Hartvigine * Øverland 114.
 Ragna Ursula 73.
 Ragnar 73.
 Ragnhild 122.
 Ragnhild, kontorist 85.
 Ragnhild * Fearnley 123.
 Ragnhild Marie 123.
 Regine Helene Elisabeth 53.
 Reidar Wilhelm 120.
 Richard Jonas 112.
 Roald 120.
 Ruth 91.
 Ruth Audrey 88.
 Selma Therese * Rohnes 114.
 Sigfrid 119.
 Signe Fanny Marianne 60.
 Signe Martine 114.
 Sigrid 71.
 Sigrid Martine * Lund 121.
 Sigurd Bernhard 85.
 Sigurd Bernhard, lektor 85.
 Sophie, lærerinde 61.
 Sofie * Haffner 52.
 Sophie * Treubler, Helm, Örneberg 15, 16, 17.
 Sophie Dorothea * Sverdrup 77, 78.
- Sophie Kathrine * Schlytter 71.
 Sophie Wilhelmine * Engelschön 111, 120.
 Sofus Kristian, paa Reine 121.
 Susanne Marie 27.
 Sven Borchmann, paa Fjeldviken 42.
 Sven Borchmann Hersleb 91.
 Sven Borchmann Hersleb, sogneprest 90.
 Søren 123.
 Søren Christian 116.
 Søren Dass Brodtkorb 119.
 Søren Dass Brodtkorb, landbrugs­lærer 119.
 Søren Dass Brodtkorb, paa Fisker­osen 117 flg.
 Søren Georg Christian, paa Ottersø 114 flg., 134.
 Therese Mathilde * Sverdrup 115, 129, 134.
 Thina Adolfine 116.
 Thomas Angell 106.
 Thorvald 62.
 Thorvald, paa Riis 57.
 Thorvald, jr., paa Riis 62.
 Thorvald Esaias 60.
 Thorvald Fredrik 61.
 Tollef Mikael 61.
- Trond 120.
 Trygve, kaptein i marinen 73.
 Ulrik Jakob 116.
 Ulrik Frederik, premierløitn. 24.
 Ulrik Frederik Suhm, paa Laugen 106 flg.
 Ulrik Fredrik Peter Neumann 114.
 Ulrik Fredrik Suhm 113, 120.
 Ulrik Fredrik Suhm, assistent 130.
 Ulrik Fredrik Suhm, gaardbruger 112.
 Ulrik Fredrik Suhm, paa Fiskerosen 116, 118, 120.
 Ulrik Fredrik Suhm, paa Fjeldviken 129.
 Ulrik Fredrik Suhm, paa Trana 110.
 Ulrikka * Munthe-Kaas 73.
 Valborg 122.
 Valborg Elise 88.
 William 60, 61.
 William, assuranceagent 56.
 William, fabrikbestyrer 59.
 William Frederik Benedict Peter, garnisonsprest 53 flg.
 Wilhelmine Christiane Cathrine 43.
 Østen Andreas, student 27.
 Østen Andersen, prest 26.

2. Indgiftede og øvrige navne. .

[* = gift med.]

- Aalborg, Michel Andersen, prest 146.
 Aadal, Aashild * Kvarsnes 119.
 Aagaard, Josephine Palæmona 54.
 Aamodt, Anne Mathea * Lassen 52.
 — Karen * Qvale 44.
 Aamot, Helene * Haugerud 91.
 Aars, Ingeborg Margrethe Augusta * Sverdrup 50.
 — Niels, høiesteretsassessor 50.
 von Achen, Thomas Mejer 145.
 Album, Andreas, sorenskriver 16.
 Amundsen, Emilie Caroline Kristine * Sverdrup 119.
- Amundsen, Johan Andreas 119.
 Ancher, Antoinette * Sverdrup 18.
 — Bernt, prest 18.
 Andersen, Iver, faged 33.
 — Karen Dorothea * Seemann 71.
 Angell, Kirsten * Volqvartz 30, 36.
 — Lorentz * Sverdrup 144.
 — Lorentz Mortensen 30, 32, 144.
 — Margrethe * Sverdrup 29 flg., 32, 33.
 — Morten Petersen 32.
 — Ovidia Christine * Sverdrup 35.
 — Peder Clausen 36.
- Angell, Peter Lorentzen 30, 32, 33.
 Anker, Nils, godseier 52.
 — Thrine Helene * Lassen, Schwartz 52.
 Arbin, Elisabeth Marie 62.
 Arentz, Susanne * Cold 63.
 Auli, Anne * Holter 23.
 Bach, Helga Jeanette * Sverdrup 113.
 — Jakob, skolebestyrer 113.
 Backer, Agathe Aasille 70.
 Bangsund, Nils Antoni, dyrlæge 137.
 — Ole Nielsen 137.
 Barman, Helge 132.

- Barman, Margrethe Olise * Sverdrup 132.
- Bay, Johanne Olsdr. * Helmen 16.
- Beer, Christine Dorothea 51.
- Benkestok, Anna * Falch 33.
— Jon Trondsen 33.
- Berg, Iver Torkelsen 76.
— Jacob Parelius Schytte 138.
— Johan Ernst 138.
— Julie * Brandtzæg 112.
— Marie Johanne * Brodtkorb 134.
— Ovidia Amalie * Sverdrup 76.
- Bergh, Luthard Nilsen, læge i Minnesota 88.
- Berner, Ingvar Martin Narcissus 132.
— Hilda * Sverdrup 131.
- Bernhoft, Hans Andersen, prest 17.
— Niels, prest 17.
— Roald, prest 17.
- Bertelsen, Niels, sorenskr. 26.
- Bessesen, Gretha * Engelschøn 120.
- Bing, Wilhelmine * Tyrholm 43.
- Bjerck, Ellen Deborah * Olsen 130.
- Bjerring, Niels, prest 41.
- Bjørnson, Johan Gerhard * Sverdrup 113.
— Johannes, gaardbruger 113.
- Bjørnstad, Ingeborg * Bøe 78.
- Blanckenfjell, Catharina * Ørneberg 16.
- Blikaas, Marie * Jordfall 133.
- Blix, Hanna * Sverdrup 121.
— Jørgen Olaus, væreier 121.
- Bogardt, Marie Margrethe * Juul 43
- Borch, Alexander Clausen, prest 39.
— Andreas, prest 39.
— Jens, sorenskriver 39.
- Borchmann, Sven, i Nærø 38.
- Boyesen, Margrethe Elisabeth * Suur 80.
- Brandtzæg, Anton, paa Abelvær 112.
— Georg, paa Løvøen 112.
— Peter 42.
- Brantmann, Emelie Sophie Marie * Dahl 58.
- Braunerhielm, Anna Fredrika Gustafva * Sverdrup 51.
- Braunerhielm, Carl Gustaf 51.
- Bredal, Erik Andersen, prest 144.
— Peter, prest 144.
- Brekke, Bernhard, grosserer 73.
— Reidar * Sverdrup 73.
- Bremer, Frederik, borgermester 27.
— Johanna Elisabeth * Sverdrup 27.
- Broch, Abel Michelsen 32.
— Anne Margrethe * Angell 30, 32, 33.
— Margrethe * Fyenboe 32.
— Peter Christophersen 32, 33.
- Brodtkorb, Christian, kaptein 108.
— Christiane Henriette * Sverdrup 108.
— Johan Christian Hviid 134.
— Nils Gerbrand 134.
— Søren Dass 108.
- Bruhjell, Erik Olsen, prest 91.
- Bruhjellshagen, Ole Hermundsen 91.
- Bull, Johanna Randulf * Sverdrup 136.
— Michael Schwartzkopf 136.
- Bøe, Ida G. Marie * Sverdrup 78.
— Iver, lensmand 78.
- Böttger, Idunna Urania 86.
- Børresen, Hans, skibsrheder 122.
— Karen Elisabeth * Sverdrup 122.
- Bøysen, Anton, prest 89.
— Jakob Andreas 89.
- Carlsen, Hans, brugsbestyrer 116.
— Thina Regine * Sverdrup 116.
- Castberg, Christopher, hvalfanger 56.
— Ludvig Høst 56.
- Christensdtr., Maren * Vinsnes 17.
- Christophersdtr., Birgitte * Ring 16.
- Claus Frederiksen, i Chr.a 20.
- Clausen, Claus, i Fr.stad 145.
— Emma * L'Abée 137.
- Clauson, Frederik, til Frogner 20.
- Colban, Erik Andreas, prest 44.
- Cold, Niels, kaptein 63.
— Otto Arentz * Sverdrup 63.
- Dahl, Anne Marie * Sverdrup 110, 120.
— Bertram, mægler 73.
— Betzy Olava * Bøysen 89.
- Dahl, Fredrik August, direktør 58.
— Hedvig Sophie Fredrikke * Sverdrup 58.
— Peter, i Kolvereid 110.
— Ragna Valborg * Sverdrup 73.
- Dale, Sigrid * Bruhjellshagen 91.
- Dass, Anne Elsebe * Angell 36.
— Peter, prest, digter 29, 33, 36.
— Peter Dun 33.
- Dorph, Christian * Sverdrup 23.
— Erik, proprietær 23.
- Drejer, Villads, prest 36.
- Drescoll, Nelly * Sverdrup 133.
- Dreyer, Birgitte Sophie Jentoft 121.
- Dunker, Sophie * Stabell 59.
- Døsen, Martin, amtslandbr.skolebestyrer * Sverdrup 58.
— Ole, gaardbruger 58.
- Edwardsen, Julie Pauline * Sverdrup 57.
— Julius Theodor, skibsfører 57.
- Eide, Hildur * Fearnley 123.
- Eimüller, Rosa * Schneider 123.
- Einarsdatter, Malene * Hougslo 119.
- Eliesson, Anders, stadskaptein 18.
— Antonette * Smith 19.
— Elias, prest 18.
- Ellingsen, Karen Birgitte * Blix 121.
- Engelschøn, Erik Andreas 120.
— Grethe Andrea * Sverdrup 111.
— Peter Bernhard 111, 120.
- Enstad, Alvilde Marie * Johansen 112.
- Erichsen, Lina * Øverland 114.
- Evensen, Mikal * Sverdrup 137.
- Falch, Aasille Cathrine * Greger 108.
— Henrik Lind 129.
— Inger * Anders Iversen 33.
— Maren * Broch 30, 33.
— Maren Reisner * Sverdrup 115, 129.
— Margrethe * Angell 32.
— Margrethe * Jesper Hansen 33.
— Margrethe * Jacob Petersen 33.
— Peter Jacobsen 33.
- Falck, Susanne Georgine * Schlytter 71.
- Falkenér, Adrian Richardsen 33.

- Falkenér, Peter Adriansen 33.
Faye, Else Catharina Reusch 88.
Fearnley, Arild, læge 123.
— Harald, A. F. A., læge 123.
de Fine, Kirsten Andersdr. 145.
Fleischer, Elisabeth Sophie 123.
Fridrichsen, Constance Alberta
* Rolfsen 61.
Friis, Ingeborg * Munthe 33.
Fundin, Augusta * Tegnér 60.
Furuset, Bertha * Stokstád 124.
Fyenboe, Christopher Hansen 32.
Gaarder, Maren Johanne 138.
— Paul Frederik, prest 138.
Gibson, Jessie Bishop * Sverdrup 77.
Gjerdrum, Janna Valborg Alette
Christiane 85.
Greger, Aasille Cathrine 135.
— Jonas Petersen 108.
— Maren Johanne 108.
Gregusson, Gunvor Petrea * Sverdrup 86.
— Jakob Bernhoft, prest 86.
Grindstad, Anne Dorothea * Sverdrup 61.
— Carl, gaardbruger * Sverdrup 62.
— Thorvald, amtsskogn., * Sverdrup 62.
— Tollef, gaardbruger 61, 62.
Grætzte, Marianne * Sverdrup 144.
— Michel Wilhelm 144.
Grønn, Kaja Christine Fredrikke 52.
Grønvold, Erik Madsen 145.
Gyldenaar, Lisbeth * Reichwein 24.
— Otte Mogensen 24.
Haffner, Johan Frederik Wilhelm 52.
— Wolfgang Wenzel 52.
Hagemann, Caspar Fredrik 117.
— Christian, oberstl. 16.
— Fredrikke Christiane * Ring 16.
— Helga Fredrikke * Sverdrup 117.
Hagerup, Anna * Meyer 38.
Haneborg, Anders Olai 56.
— Fredrikke Elisabeth Lassen
* Sverdrup 56.
Hannevig, Edvard Pedersen 90.
— Martha Johanne * Sverdrup 90.
10 — Slegten Sverdrup.
Hansdr., Ovidia * Berg 76.
Hansen, Jesper, foged 33.
Hanssen, Alexandra Helmine * Sverdrup 115.
— Johannes, gaardbruger i Fosnes 115.
Hanson, Johanna * Sverdrup 133.
Harmens, Johan Cordt 122.
— Johanne * Sverdrup 122.
Harris, Helle Andrea 68.
Haugerud, Anders, prest 91.
— Gabriel, fabrikeier 91.
Haugsethe, Jonette * Klette 114.
Haupt, Dorothea Henriette Wilhelmine 63.
Hedin, Abraham Daniel 68.
— Kajsa Margrethe * Schanch 68.
Heiberg, Andreas Severin, kjøbmand 88.
— Caroline Elisabeth * Sverdrup 87.
— Elisa Susanna * Sverdrup 88.
Helledstr., Cathrine * Leuch 20.
Helm, Bastian Christensen 16.
Helmen, Christen Pedersen 16.
Heltzen, Christine Margrethe Marie 138.
Hersleb, Anna * Drejer 36.
— Benedicte * Kjerschow 35.
— Jacob Christensen 35, 36.
— Jens * Sverdrup 36, 44.
— Jørgen Sverdrup, proprietær 35.
— Peder Christian * Sverdrup 35, 36.
Hjelle, Nanna * Sverdrup 132.
— Olaus 132.
Hjersing, Ragna Martha Kirstine 73.
Hoel, Georg Ernst 86.
— Marie Ramm * Sverdrup 86.
Hofer, Mette Nielsdr. * Madfeldt 16.
Hoff, Berthe * Døsen 60.
— Christine * Sverdrup 132.
— Per Christensen, S. Land 132.
Holm, Sophie * Stephansen 118.
Hongslo, Anders * Sverdrup 119.
— Johan Arntsen 119.
Hopstock, Karen Marie 73.
Holst, Harder, prokurator 16.
Holt, Knud Carl, kaptein 104.
Holt, Knut, kaptein 104.
Holter, Helle Christensen 23.
— Marthe * Dorph 23.
Hude, Elise 109.
Huseby, Elisabeth * Waaler 138.
Hust, Lucile * Sverdrup 88.
Høst, Caroline Mathilde * Castberg 56.
Høyre, Ellen Petersen 39.
— Hilleborg Tanch 33, 39.
— Peter Ehmsen 39.
— Peter, prest 39.
Ibsen, Peter, dansk foged 33.
Ihlen, Maren Christiane * Petersen 71.
Iversen, Anders, foged 33.
— Anna * Brekke 73.
Jahnsen, Christian, skibsfører 137.
— Karl Kristian, postmester 137.
Jansen, Noline * Børresen 122.
Jensen, Elisabeth * Pedersen 85.
— Lauritz, prest 26.
Jespersdr., Abel * Angell 32.
Jespersen, Jacob, foged 33.
Johannesen, Sophie Henriette * Dahl 73.
Johansen, Alfred Johan, paa Løvøen 112.
Johnsen, Bertha Oline * Petersen, Sverdrup 132, 133.
— Mally * Rynning 123.
— Zacharias 132.
Jordfall, Margrethe * Sverdrup 133.
— Søren, gaardbruger 133.
Juell, Aagot * Gregusson 86.
Juil, Christine Cathrine * Sverdrup 43.
— Lars Holthe, sorenskriver 43.
Kettler, Eugenie * Lüning 76.
Killengreen, Christen Peter 73.
— Richard Floer 73.
Kjerschow, Christian Collett 73.
— Johanne * Killengreen 73.
— P. C. H., biskop 35.
Klette, Michael Elias Olai 114.
— Peder, proprietær 114.
Klomstad, Helene Christine 74.
Knoph, Otto Neumann 130, 134.

- Knoph, Otilie Neumann 134.
 — Peter, paa Terraak 134.
 — Peter Andreas Randulf 110.
 — Petra Neumann * Sverdrup 110.
 — Ulrikke Fredrikke Sverdrup 130, 134.
- Knudsen, Karoline Josefine * Sverdrup 105.
 — Simon, klokker 105.
- Koefoed, Anne Cathrine * Aars 50.
- Kokk, Bernhard, prest 112.
 — Daniel, redaktør 112.
- Kolvig, Frederik Abraham 69.
- Kooter, Marie * Harmens 122.
- Koskull, friherrinde Fredrika Aurora Mariana 51.
- Kristoffersen, Marthe Kirstine * Hannevig 90.
- Krøbøl, Anna * Stenkjær 112.
- Krog, Truls Christian, kjøbm. 43.
 — Truls Christian Theodor * Sverdrup 73.
- Krogstie, Jørgen, gaardbruger 62.
 — Pauline * Sverdrup 62.
- Kronberg, Christine * Nysom 68.
- Kvarnes, Oskar Andersen 119.
- L'Abée, Jean Marie, læge 137.
 — Johannes 137.
- Lambertsdr., Antonette Augusta 16.
- Lammers, Dorothea Magdalene 110.
- Lange, Gjert Hansen 29.
- Langtangen, Stina Thomine 105.
- Lassen, Ellen Fredrikke 56.
 — Johannes * Sverdrup 52.
 — Niels, prest 52.
- Lauritzdr., Guri * Skanke 26.
 — Karen * Aalborg 146.
- Lauritzen, Hans, prest 146.
 — Mogens, byskriver 145.
- Lem, Abel * Lindgaard 108.
 — Peder Nielsen 108.
- Lemmich, Karen * Dorph 23.
- Leuch, Eleonore * Sverdrup 20.
 — Niels Mortensen 20.
- Lucht, Karen Davidsdr. 11.
- Lie, Mathea Bonsach Krogh 115.
- Lindegaard, Pauline Margrethe 119.
- Lindgaard, Henriette Margrethe 108.
 — Nils Rasmussen 108.
 — Rasmus, borgermester 108.
- Lucht, Karen * Reichwein 24.
- Lund, Anne Heltberg * Falch 129.
 — Anne Lydia 121.
 — Erik, vøreier 121.
 — Henning Christian 121.
 — Juel Olsen 124.
 — Niels Johannes, dansk officer 69.
 — Ole, lensmand 124.
 — Sophie Christine * Sverdrup 121.
- Lunden, Lars Knutsen 94.
 — Tallak, lektor * Sverdrup 94.
- Lyngaas, Edle Segelcke * Sverdrup 73.
 — Jacob Olvar 73.
- Lüning, Rudolf, tysk godsbesidder 76.
 — Rudolf Johannes Gottfried 76.
- Lynum, Hansine Johanne 117.
- Løwe, Marthine Rasmine 121.
- Maass, Thina * Carlsen 116.
- Madfeldt, Anne * Treubler 16.
 — Johan Burchardsen 16.
- Madsdr., Else * Tyrholm 145.
- Madsen, Erik, prest 145.
 — Mads, i Fr.stad 145.
 — Oluf, i Fr.stad 145.
- Maigaard, Anne Nielsdr. * Worm 15.
- Malthe, Louise Claudia le Normand 52.
- Mangli, Anne Ingeborg Oline 132.
- Marstrander, Carl Johan Sverdrup 112.
 — Fredrik, rektor 112, 124.
 — Peter, prest 124.
- Martens, Nicolay Johan 114.
 — Yngvar Johan * Sverdrup 114.
- Maschmann, Hans, apotheker 23.
 — Johan Heinrich 22.
- Mathiesen, Karen * Bach 113.
 — Ole Henrik, i Bergen 123.
 — Ulla * Sverdrup 123.
- Mehlgren, Wilhelmine * Hjelle 132.
- Mejer, Knut Andreas 20.
 — Margrethe * Bredal 145.
 — Thomas Edvarlsen 145.
- Meyer, Else Marie * Sverdrup 38.
 — George * Sverdrup 113.
 — Melchior Henriksen 38.
- Michaelsen, Michael Britanius, prest 88.
- Michelet, Elisabeth Cathrine * Bernhoft 17.
 — Jacob 146.
 — Paul 146.
- Michelsdatter, Karen * Michelet 146.
 — Magnhild * Hans Lauritzen 146.
 — Maren * Stub 146.
- Michelsen, Christian, statsminister 35.
 — Michel, i Vang 145, 146.
- Mills, William, professor i Minneapolis 88.
- Mo, Guri Anna * Bjørnson 113.
- Moe, Antoinette * Nielsen 23.
 — Even Hansen 22.
 — Hans * Sverdrup 22.
 — Ingeborg Mathea * Poulsso 106
- Moestue, Ellen Marie 22.
 — Svend Christensen 22.
- Montagne, Adelucia 145.
 — Thomas Christophersen 145.
- Mortensen, Johan, gaardbruger i Vigten 112.
- Mostad, Sigrid * Lunden 94.
- Mowinckel, Gerhard * Sverdrup 51.
 — Gerhard v. d. Lippe 51.
- Munthe, Abel * Lem 108.
 — Anna * Iver Andersen 33, 39.
 — Iverisse * Schultz 39.
 — Iverisse Marie 33.
 — Ludvig, biskop 33, 39, 108.
- Munthe-Kaas, Hugo S. A. 73.
 — Otto Hjersing * Sverdrup 73.
- Myhrvold, Jensine * Olsen 104.
- Müller, Carl, rektor 48.
- Møller, Gudny Schlösser * Sverdrup 132.
 — Knud Nicolai Schlösser 132.

- Møllmann, Susanne Elisabeth 27.
 Nellemann, Christian Frederik, dansk officer 69.
 Ness, Marthe * Hoff 132.
 Nielsdtr., Birgitte * Benkestok 33.
 — Maren * Claus Frederiksen 20.
 Nielsen, Anna Margrethe * Martens 114.
 — Christence * Knoph 110.
 — Theodora Johanne Schanche 72.
 — Østen, prest 26.
 Nieuwejaar, Marie Elisabeth 134.
 Nilsen, Fredrikke Antonette Augusta * Sverdrup 70, 74.
 — Hans Plathe 70, 73.
 — Johanne Petronelle * Skjoldborg 74.
 — Nils Christian, overbirkedommer 71, 74.
 Nordby, Grethe Sophie * Sæby 122.
 Norlin, Katharina 134.
 Nyfeldt, Oluf Pettersen 134.
 Nysom, Niels Jensen, krovert 68.
 — Sara * Schanch 68.
 Næskil, Sophie Dorothea * Thurmann 75.
Olsen, Carl Mathias, lensmand 130.
 — Johanne * Mathiesen 123.
 — Knud, hdl. i Chria 104.
 — SofieWilhelmine * Sverdrup 130.
 Olufsdatter, Inger 145.
 Opdal, Ellen * Bernhoff 17.
 Oppegaard, Dorothea * Berner 132.
 Osterbye, Anne * Høyer 39.
 Otterbech, Berit Kristine * Strandnæs 91.
Parmantier, Jean, c: L'Abée 137.
 Paschen, Cathrine * Suur 85.
 Pedersdtr., Dorthé * Moestue 22.
 Pedersen, Hans, dansk gaardbruger 85.
 — Johan Fredrik, gaardbr. 120.
 — Kirsten Marie * Stephansen 113.
 — Lise Mathea * Sverdrup 120.
 — Marthe Emilie * Sverdrup 85.
 Petersdtr., Margrethe * Falkener 33.
 Petersen, Jacob, lagmand 33.
 — Johan Frederik, dansk hoteleier 121.
 — Jørgen Christian, lensmand 71.
 — Peter, skibsfører 71.
 de Petersen, Jacob, hollandsk baron 29.
 Pettersen, Fridtjof Julius 132, 133.
 Pless, Christine * Seeberg 71.
 Pohlmann, Catharine * Trøner 27.
 Pols, Margrethe * Angell 32, 144.
 Poullsson, Edvard, professor 106.
 — Edvard Christian, berglæge 106.
 — Poul Halvor, kjøbmand 106.
 Prytz, Hans Henriksen, prest 9.
Qvale, Andreas, paa Kvaløen 135.
 — Andreas, prest 44.
 — Edvard * Sverdrup 44.
 — Philip Jacob 135.
Randulf, Birgitte Cathrine 134.
 Redelin, Johann Heinrich Ludwig 63.
 — Marie Henriette * Schiøtt 63.
 Reichborn, Marie Elisabeth 136.
 Reichwein, Georg * Sverdrup 24.
 — Georg, general 24.
 Resvoll, Alf * Sverdrup 133.
 — Ole Pettersen, sergeant 133.
 Richartsen, Anne * Moe 22.
 Ring, Knut Nielsen 16.
 — Nicolai, sorenskriver 16.
 Rogert, Johanne * Bredal 144.
 Rohnes, Edvard Kristian Eliassen 114.
 — Otto Kristian * Sverdrup 114.
 Rolfsen, Baard, prest 26.
 — Franciska Louise * Sverdrup 61.
 — Frantz Nicolay, læge 61.
 Rosenheim, Jens 11.
 Rosenkilde, Jens Jacob 54.
 Rosensværd, adelsæt 26.
 Rosentorn, Else Cathrine * Sverdrup 13, 14.
 — Hans Nielsen 14.
 Rynning, Carl Ingvar Theodor 123.
 — Trygve, advokat 123.
 Rosok, Raffel J., av Akerø 109.
Schanch, se Schanch.
 Schanch, Anne Marie * Kolvig 69.
 — Gundelle Birgitte * Sverdrup 68.
 — Johan, krovert 68.
 — Louise Dine * Lund 69.
 — Margrethe Petronelle * Sørensen 68.
 — Rebekka Christine 69.
 — Sophie Hedvig * Nellemann 69.
 Scheen, Abraham Bøckmann 73.
 Schiøtt, Carl Thorvald, læge 12.
 — Nils, oberst 62.
 Schjelderup, Frederik, skibsfører 68.
 — Mens Olsen, prest 11.
 — Nicolea Elisabeth * Sverdrup 68.
 Schlytter, Christen Muldrup 71
 — Martin Muldrup * Sverdrup 71.
 Schnedler-Petersen, Fredrik 121.
 Schneider, Anton, tysk postmester 123.
 — Dora * Zubler, Sverdrup 123.
 Schrøder, Anne Dorothea Jensdtr. 43.
 Schultz, Hilleborg Margrethe * Sverdrup 33, 39.
 — Jacob, godseier 33, 39.
 — Morten, foged 33, 39.
 Schwartz, Paul Lassen 52.
 Schytte, Sara Rasch 138.
 Seeberg, Hans, kjøbmand 71.
 — Jacob Wulfsberg * Sverdrup 71.
 Seemann, Johan Henrik 71.
 — Kaja Beate * Schlytter 71.
 Segelcke, Ellen * Lyngaa 73.
 Sehested, Hannibal 11.
 Selliseth, Marie * Sverdrup 110.
 — Peter, lensmand 110.
 Selmer, Sille * Østbye 136.
 Sigholt, Johan Georg 53.
 Sigurdsdtr., Gunhild * Falkener 33.
 Simonsen, Anders, assessor 145.
 — Pauline * Edvardsen 57.
 Sinding, Doris * Sverdrup 110.
 — Otto Sverdrup, prest 110.
 Skanke, Anders Lauritzen, prest 26.
 — Anne Andersdtr. 26.
 Skjelderup, Michael, professor 68.

- Skjoldborg, Jan Greve 74.
 Skotnes, Ingeborg-Anna * Sylten 120.
 Smith, Helene Wilhelmine * Sverdrup 85.
 — Peter Høegh 19.
 — Valdemar, grosserer 85.
 Smitt, Anton Elias, prest, 74, 77, 89, 105.
 — Elise Nicoline * Sverdrup 89.
 — Jonas Amundsen 74.
 — Jonas, landbrugsdirektør 74, 77.
 — Livius, byfoged 74.
 Snarfeldt, Daniel Olaf 134.
 — Davida Maria * Brodtkorb 134.
 Sommer, Anne Jonsdr. * Suhm 14.
 Sommerfeldt, Hans Sverre, foged 70.
 — Einar, direktør 70.
 Stabell, Mathilde * Sverdrup 59.
 — Olaf Halvard, redaktør 59.
 Stang, Georg, oberst 44.
 — Hans Georg Jacob 44.
 — Jens * Sverdrup 43.
 Stangebraaten, Svend Hansen 43.
 Stenkjær, Martin * Sverdrup 112.
 Stenvig, Hjalma * Sverdrup 88.
 Stephansen, Anne Methine * Sverdrup 118.
 — Willum, bogtrykker 113, 118.
 — Sophie * Sverdrup 113, 118.
 Stockfleth, Sophie * Rosentorn 14.
 Stokstad, Christopher * Sverdrup-124.
 — Henrik Christophersen 124.
 Storaas, Britha * Vormedal 60.
 Strandnæs, Berit Johanne * Sverdrup 91.
 — Johan Lund, lærer 91.
 Stranger, Mette * Elieson 18.
 Strøen, Anne Birgitte * Amundsen 119.
 Strømer, Ursula * Hersleb 35.
 Stub, Kjeld 146.
 Suhm, Anne Cathrine * Sverdrup 13.
 — Michael 14.
 — Peter Frederik 41.
 Suur, Bernhard, kjøbmand 85.
 Suur, Caroline Metella * Sverdrup 80.
 — Jacob Rosted 80.
 — Marie Bernhardine * Sverdrup 85.
 Svane, Ragnhild * Dahl 110.
 Sveinson, Svein, skolebestyrer 90.
 — Thora * Sverdrup 90.
 Svennø, Gerhardine Judithe * Peder-
 sen 120.
 Sylten, Hulda Emilie * Sverdrup 120.
 — Kristen Jeremias Hansen 120.
 Sæby, Hans Theodor 122.
 — Laura * Sverdrup 122.
 Sørensen, Caroline Louise Gundelle
 * Sverdrup 69, 103.
 — Mads, høker 69.
 — Søren, kopist 69, 104.
 Tanch, Hans Carstensen 39.
 — Hilleborg * Borch 39.
 — Karen * Ancher 18.
 Tegnér, Esaias, grosserer 60.
 — Fanny Augusta * Sverdrup 60.
 Thommesen, Emma Helene Mathilde
 * Hoel 86.
 Thoresdatter, Anne * Lund 124.
 Thue, Lauritz Christopersen 145.
 Thurmann, Agathe Ursula * Sver-
 drup 70.
 — Anna Cathrine * Sverdrup 75.
 — Lars Bredesen prest 70, 75.
 Thygesen, Anton Theodor Johan,
 prest 86.
 — Søren, kjøbmand 86.
 Thygeson, Harald Ulrik Sverdrup,
 advokat 86.
 Tilemann, Mogens, prest 33.
 Tillot, Nancy * Wærness 77.
 Tobiasdatter, Petra Emilie * Roh-
 nes 114.
 Toller, Jens 11.
 — Niels Nielsen 11.
 — Sophie * Sverdrup 11.
 Tønning, Johanne Cathrine * Volla-
 n 93.
 Torjussen, Emilie * Sveinson 90.
 Treschow, Elisabeth Palæmona
 * Sverdrup 54.
 Treschow, Frederik Wilhelm, ge-
 heimekonferentsraad 54.
 — Michael, amtmand 49.
 — Petronelle Marie * Sverdrup 49.
 Treubler, Johan Frederik 15.
 — Johan Georg 15, 16.
 Trøner, Christopher 27.
 — Elisabeth Marie * Sverdrup 27.
 Tyrholm, Christiane Cathr. * Høyer
 39.
 — Drude * Jespersen 33.
 — Hans Ulrik, prest 43.
 — Iverisse Marie * Sverdrup 43.
 — Niels Lauritzen 145.
 Ulters, 147.
 Unger, Julie Annette * Vetlesen 55.
 Vetlesen, Jacob Henning 55.
 — Johan Karl Unger * Sverdrup 55.
 Vinsnes, se Winsnes.
 Vogt, Josephine Laurette Poine 132.
 Vogth, Martha Helene 132.
 Vollan, Agnes * Sverdrup 93.
 — Maria * Sverdrup 93.
 — Ole Christiansen 93.
 Volqvartz, Benjamin * Sverdrup 36.
 — Carsten, notarius 36.
 — Marcus Carstensen 30.
 Volqvartz, se Volqvartz.
 Vormedal, Ansgar, fondchef 60.
 — Knud, kjøbmand 60.
 Waaler, Johan, murmester 138.
 — Pauline * L'Abée 138.
 Walnum, Maren Petronelle Hersleb
 113.
 Wallaker, Marie Therese 85.
 Walseth, Ole Henrik, til Laugen 113.
 — Petrikke Jonasine * Sverdrup 113.
 Walsøe, Jette Elisabeth * Sverdrup
 116, 119.
 — Paul, kjøbmand 119.
 — Wasserfall, Christine Elisabeth 49.
 Wedel Jarlsberg, grev Herman 66.
 Weidemann, Thora * Sommerfeldt
 70.
 Werenskjold, Hans Henrik, major 43.
 Wingaard, Hans, prest 33.

Winsnes, Amund Johnsen 17.	Wærness, Peter, skibsfører 77.	Østensdtr., Birgitte * Mejer 145.
— Hans, sorenskriver 17.	Zubler, Dora * Sverdrup 123.	— Dorthe * Niels Bertelsen 26.
Worm, Claus Nicolai 15.	Örneberg, Bastian Helm 16.	— Elisabeth * Sverdrup 26,
— Elisabeth * Sverdrup 15.	-- Carl, svensk major 16.	145.
Worsøe, Ivar Christian 134.	— Cathrine Charlotte 16.	Øverby, Petronelle * Grindstad
— Wilhelm Adolf 134.	— Gustaf, svensk ritmester 16.	61, 62.
Woxholdt, Magdalene * Sverdrup	Østbye, Jacob, skibsfører 136.	Øverland, Bernhard, brugseier 114.
119.	— Peter Jesper Selmer, prest 136.	— Erling Kristian, skogforvalter
Wærness, Francisca * Sverdrup 77.	Østenheden, Ingeborg * Krogstie 62.	114.

Rettelser:

- Side 42, linje 10 staar: [3. a.—5. o.], læs: [3. a.—3. p.]
» 58,	» 9	» sang, læs: digt
» 71,	» 4	» Froland, læs: Horten
» 72,	» 10	» Sem, læs: Horten

Oversigts-

som viser det indbyrdes slegtskabsforhold mellem nulevende mandlige Sverdrup'er, idet

Peter Jacob Sverdrup, paa Laugen, s. 36.

Georg Sverdrup,
professor, s. 44.

Jacob Liv Borch Sverdrup,
overlærer, s. 65.

William,
prest,
s. 53.

Peter Jacob,
landbrugslærer,
s. 65.

Harald Ulrich,
provst,
s. 78.

Johan,
statsminister,
s. 94.

Georg, kom.kapt.,
s. 55.

Thorvald, paa Riis,
s. 57.

Nils Christian,
skibsfører,
s. 72.

Ulrik,
landbr.ing.
s. 72.

Jakob,
bisp,
s. 81.

Georg,
professor,
s. 86.

Harald,
provst,
s. 89.

Hersleb,
provst,
s. 90.

Edward,
professor,
s. 92.

Ernst,
sagfører,
s. 105.

William,
assurance-
agent,
s. 56.

Stor
efterslegt.

Trygve,
officer, s. 73.

Harald,
gartner.
Sigurd,
lektor.
Jakob,
docent.
Georg,
lektor.

Georg,
professor.
Harald,
lærer.
Edvard,
student.

Ulrik,
læge.

Ulrik, dr. phil.
Einar, ingeniør.
Leif, ingeniør.
Jakob, stud.

tavle

disses navn er fremhævet med fede typer. Nulevende familiefædres barn er ikke medtaget.

Ulrik Fredrik Suhm Sverdrup,
paa Laugen, s. 106.

Peter Jacob,
paa Buø,
s. 109.

Søren,
i Fiskerosen,
s. 117.

Georg,
i Rossø,
s. 124.

Ulrik,
paa Trana,
s. 110.

Søren,
paa Ottersø,
s. 114.

Christian,
paa Buø
s. 116.

Adolf,
paa Buø,
s. 116.

Jakob,
paa Buø,
s. 116.

Ulrik,
i Fiskerosen,
s. 118.

Hartvig,
paa Reine,
s. 121.

Ulrik,
paa Fjeldviken
s. 129.

Henrik,
i Eidsvaag,
s. 131.

Otto,
Nordpols-
fareren,
s. 110.

Ulrik,
paa Trana,
s. 112.
Ulrik,
s. 113.

Peter Jakob,
paa Ottersø,
s. 115.

Søren,
paa Tangvall,
s. 119.
Fredrik,
i Fiskerosen,
s. 120.

Stor
efterslegt.

Georg,
Nyheim.
Elenus,
s. 131.
Otto, s. 131.

**Ingvard
Berners,**
s. 132.
Georg,
boghandler.
Mareno,
Oregon.
Joachim,
Eidsvaag.

Av navnet Sverdrup

forekommer en del personer som ikke tilhører den foran omhandlede slekt, men har faaet navnet gjennom opkaldelse eller ved urettelig tilegnelse.

Christen Engebretsen paa Øksningen i Herø, hvis hustru var en Falch av samme slekt som de Sverdrup'ske forfædre, s. 32 og 33, fik ³¹/₁₂ 1742 en søn, som de lod kalde:

Lorentz Christopher Sverdrup, efter den kort forud avdøde sogneprest til Næsne hr. Lorentz Christopher Sverdrup. Han blev gjestgiver og handelsmand paa Sund i Flakstad, hvor han døde ²/₆ 1813, og brugte hele sit liv Sverdrup som familienavn. Med sin 1ste hustru *Johanna Brønlund Berentz*, død 1791 (datter av guldsmed i Hadsel Diderik Berentz og Berete Cathrine Giæver), havde han flere barn, som fortsatte med brugen av Sverdrup-navnet. Hans 2den hustru var presten Jens Peder Dreyers enke i Øksnes *Anne Elisabeth Klæboe*, død 1823 (datter av Henrik Klæboe paa Brettesnes og Birgitte Margrethe Jentoft). Barn:

1. **Christen Sverdrup**, «30 aar» i 1801, handelsmand paa Hundholmen og senere paa Kjærringø i Salten, hvor han døde ⁹/₈ 1829. Storthingssuppleant for Nordlands amt i 1821. Gift ²²/₉ 1797 med *Bolette Cathrine Dreyer*, datter av ovenn. prest Jens Peter Dreyer og Anne Elisabeth Klæboe. Han efterlod 3 døtre:
 - a. **Anna Elisabeth Sverdrup**, f. 1800, gift først med *Jens Ellingsen* paa Skogstad i Steigen og derpaa med *Erasmus Benedict Kjerschow Zahl* paa Kjærringø.
 - b. **Johanna Brønlund Sverdrup**, f. 1805, gift med kjøbmand *Melchior Koch* i Bodø.
 - c. **Christiane Bolette Sverdrup**, f. 1810, gift med handelsmand *Bonsach Gotaas* i Støtt paa Helgeland.
2. **Stinchen Lyche Sverdrup**, «23 aar» i 1801, gift med skipper og inderst paa Sund i Flakstad *Christen Jacobsen Maass*.

Christen Sverdrup Jakobsen, vinudskjænker paa Tromsø, som havde faaet Sverdrup-navnet ved opkaldelse, havde med sin hustru Karoline Rebekka Pedersdatter en datter:

Anna Karoline Marie Jakobsen, f. $\frac{26}{8}$ 1867 paa Tromsø og konfirmeret $\frac{2}{4}$ 1882 i Bergens domkirke. Hun kaldte sig senere uden videre: *Anna Sverdrup* og indgik under dette navn ægteskab 1887 i Trefoldighedskirken i Christiania med musikhandler *Peter Haakonsen*. Efter dennes død $\frac{28}{8}$ 1891 i Chicago blev hun skuespillerinde i Bergen og indgik her nyt ægteskab med skuespiller *William Ivarson* (Se tidsskriftet *Glipen* 1904 nr. 20 samt *Vor Tid* 1909 s. 100) og kaldte sig *Anna Sverdrup-Ivarson*. Dette ægteskab er senere opløst og hun har giftet sig om igjen i Trondhjem, ved hvis theater hun skal være ansat.

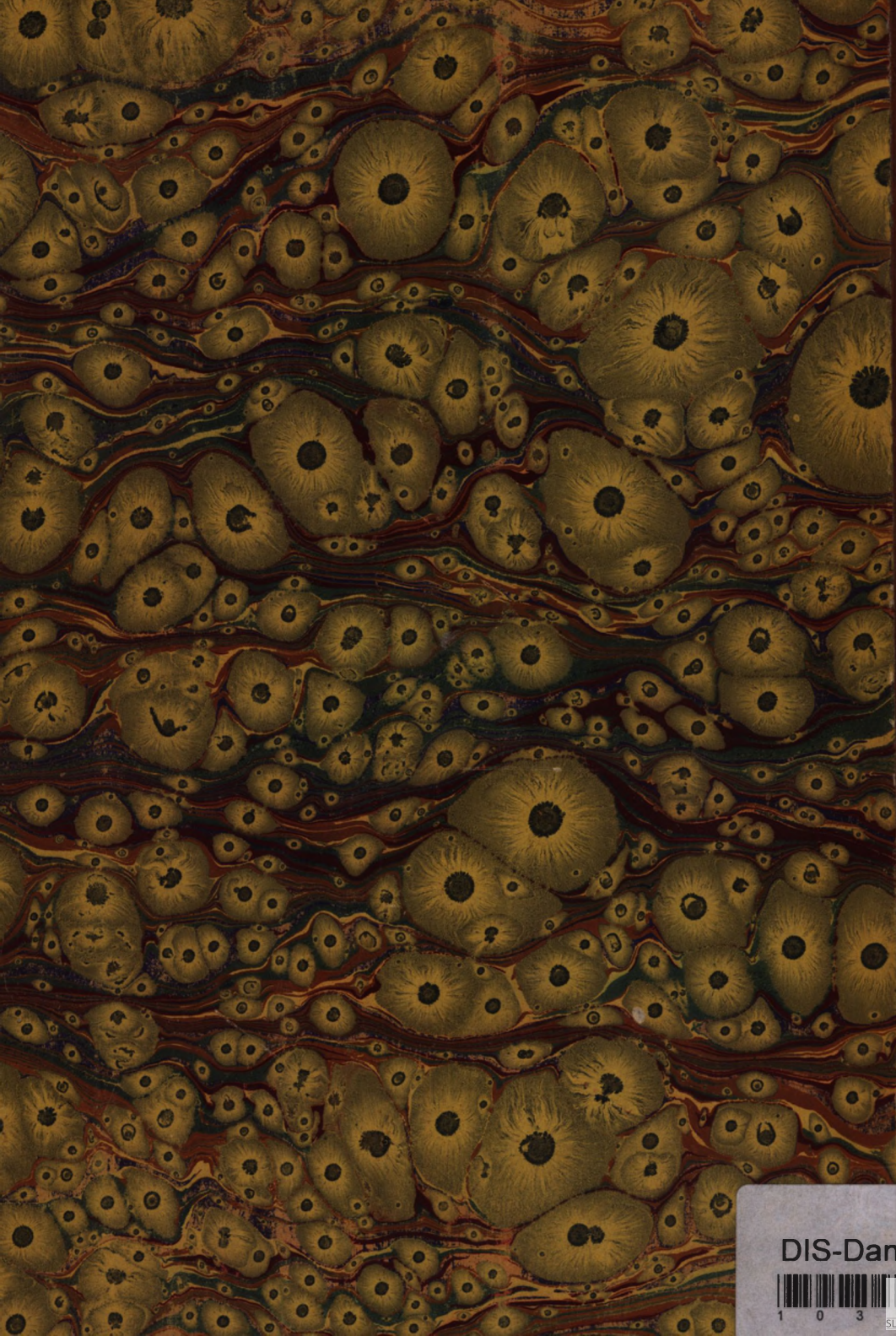
Georg Sverdrup Dahl, som driver annoncebureau i Christiania, har faaet navnet *Sverdrup* ved opkaldelse og har forpligtet sig til ikke at lade det komme videre.

Antonette Sverdrup Grefsen, hvis fornavne vel ved opkaldelse er hentet fra kammerraad *Hans Sverdrups* frue, blev gift $\frac{11}{1}$ 1825 i Eidsvold med sadelmager *Lars Larsen Heiret* og døde der $\frac{29}{8}$ 1828, 44 aar gl.

I Trondhjem lever en familie *Sverdrup*, som skriver sig fra en illegitim forbindelse med *Sverdrup*'erne paa Buø.

I Sverige forekommer i ny tid en liden familie *Sverdrup*, som skriver sig fra en underofficer i Skaane, der av sine kamerater fik dette navn som opnavn, og senere ved svensk bevilling fik det legalisert som sit familienavn.

DIS-Danmark

1 0 3

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK